
UNIVERSITY OF TORONTO
3 1761 01309602 9

CARMEN SYLVA (pseud.)

NUVELE

Traducţiune de

GION.

BUCURESCI
EDITURA LIBRĂRIEI SOCECŬ & Comp.
7. Calea Victorieĭ, 7.
1888

Stabilimentul grafic
SOCECÙ & TECLU. — Bucuresci.
[26,811]

I.

UĂ SCRISÓRE

UĂ SCRISÓRE

Ah! ce tare bate la uşă! rĕŭ obiceiŭ! Staĭ, staĭ! vin îndată; nicĭ nu'mĭ pot lăsa lucrul din mână. Ar deştepta şi pe un mort; da, da, iată-mĕ, viŭ. Safta a ieşit; trebue să vĕd eŭ singură, cine e. Ce? împărţitorul de la poştă! Dăr cine'mĭ scrie mie? De când n'am maĭ primit nicĭ uă scrisóre! nu'ĭ vorbă, nicĭ eŭ nu scriŭ... Slovă necunoscută, dar par'că am maĭ vĕḑut'o când-va. Pecetea ştérsă; nu şi-a pierdut nimenĭ vremea pe ea. Numele destinaţieĭ neciteţ. Multă ostenélă nu şi-a dat mâna care s'a atins de fóia asta. Óre ce'mĭ aduce? De sigur ceva neplăcut! Ce alta de cât un lucru neplăcut póte sta într'uă scrisóre? Ah! de la Sofia Lehn! Eĭ, nu maĭ

spune! De şaĭ-spre-ḑece anĭ de când nu ne-am maĭ scris; óre ce are să'mĭ maĭ spună?

„Draga mea Agata,

„Viéţa ne-a îndepărtat aşa de tare una de alta, în cât ne-am pierdut cu totul din vedere. Cine scie cât de schimbate ne-am găsi amêndouĕ. Scrisórea ta cea din urmă îmĭ spune că aĭ uă fetiţă. Acum ea va fi ajuns uă fată mare, în miḑlocul maĭ multor fraţĭ.

„Din copiiĭ meĭ mi-aŭ murit toţĭ afară de doĭ, un băiat şi uă fată. Pe acest fiŭ al meŭ tocmaĭ vreaŭ să'l trămit la N..... şi aşĭ vrea să'l recomand bunătăţiĭ tale. Póte îl veĭ păzi cu ochĭ de mamă şi, dacă îţĭ mărturisesc că în fundul inimeĭ mele este gândul că ar puté să nu displacă fetiţeĭ tale, veĭ surîde póte, dar nu te veĭ supĕra.

„În totdéuna ne-a plăcut să facem planurĭ împreună, şi acum, după ce am trăit uă bucată bună din viéţă şi se ivesce câte un fir de argint în pĕrul nostru, ne întâlnim iérăşĭ la aceeaşĭ ocupaţie. Póte că şi aceste noue fantaziĭ se vor duce ca şi cele

de maĭ nainte, póte însă că vor fi maĭ trainice.

„Maĭ ţiĭ minte, eŭ tot voiam să mĕ mărit după un Don Juan, bogat, slab şi palid, în conflict cu sine şi cu lumea, şi care apoĭ să fiă readus la viéţă prin mine. Şi am luat pe un bărbat sănătos, cu faţa rumenă, lipsit de poesie. Tu voiaĭ un om blând şi bun; voiaĭ chiar, de se putea, să fiĭ ântâia şi singura iubire a luĭ, şi aĭ luat pe omul cel maĭ iute, un adevĕrat argint viŭ. Eŭ căutam uă partidă bună, chiar şi fără amor, şi când colo m'am înamorat de mi-am pierdut minţile după un sărac, care însă, graţiă luĭ Dumneḑeŭ — şi nevesteĭ sale económe — a ajuns prin munca luĭ la uă stare destul de frumósă. Tu visaĭ numaĭ uă inimă şi uă colibă, şi aĭ luat din iubire — pentru părinţiĭ tĕí — pe un om bogat, uă partidă bună. La mine s'a înecat iubirea în grije pentru pâinea de tóte ḑilele; póte că la tine se va fi născut, după ce aĭ avut un copil. Dorul de copiĭ rĕsuna, în aniĭ d'ântâĭ, ca uă melodie tristă din tóte scrisorile tale, care însă s'aŭ rărit din ce în ce maĭ mult. După fericita întêmplare n'am

maĭ primit nicĭ un cuvênt scris de la tine. Fericirea de a fi mamă într'atât te-a covêrşit, în cât aĭ uitat tóte pe lângă ea, şi'mĭ pot închipui că, după ce aĭ asceptat'o atâta vreme, ţi-a devenit uă adevĕrată pasiune.

„Mi-aĭ face uă mare bucurie cu uă scrisóre lungă şi plină de amĕnunte. Tu totdéuna aĭ fost maĭ bine înzestrată de la natură de cât mine, şi viéţa ta trebue să fi fost de sigur maĭ interesantă şi maĭ bogată de cât a mea, care s'a petrecut numaĭ în muncă şi ostenélă. Maĭ ţiĭ minte cât de naivă eraĭ în stare să fiĭ? Presupun că de asta în curênd te-a lecuit bărbatul tĕŭ cu iuţéla luĭ; cred însă că frumuseţea şi inteligenţa ta aŭ rĕmas deasupra. La vîrsta nóstră, după ce cresc copiiĭ şi scad grijile, ne place să maĭ stăm şi la vorbă, póte maĭ mult cu condeiul de cât cu gura, fiind că nu ne supĕră nicĭ espresiunea feţeĭ, nicĭ rĕspunsurile celuĭ-l'alt.

„Scriem uneĭ fiinţe închipuite, numită prietină din copilărie, şi lăsăm să trécă pe dinainte-ne amintirĭ triste şi vesele; căcĭ de interesul cititoruluĭ nu ne îndoim. Te rog dér, iubită Agato, uă scrisóre lungă,

lungă şi uă primire prietinéscă pentru fiul meŭ, care după spusa tuturor e bucăţică tăiată din mine, aşa în cât nu'ţĭ va păré străin.

„A ta credinciósă,
„Sofi."

Ah! óre trebue un rĕspuns? Aşĭ vrea maĭ bine să mĕ fac că n'am primit scrisórea. Dar nu, asta nu se póte; are să vină fiul eĭ şi are să intrebe de mine. Décă nu spun adevĕrul, atuncĭ scrie şi spune după audite Dumnedeŭ scie ce. Că maĭ sunt bogată trebue să'ĭ scot îndată din minte; póte că atuncĭ se lasă din capul loculuĭ de ideile căsătorieĭ, fără ca să'ĭ spun maĭ mult.

Dér de ce'şĭ trimet pe fiul lor tocmaĭ aicĭ. Eu nu pot alerga după el ca să'l păzesc; şi la mine vine uă singură dată şi apoĭ nu maĭ vine; despre asta sunt convinsă.

Aşĭ avé eŭ vreme să staŭ tocmaĭ acum un cias la vorbă? Eĭ dorm. Să maĭ pun un lemn pe foc şi să mĕ aşed lângă sobă. Şi lampa încăldeşte puţin. — Aşa! — Imĭ pun şi şalul cel vechiŭ pe picióre ca să nu maĭ ingheţ. Vedĭ acum parcă e bine, numaĭ pana

e rea; s'aŭ jucat cu ea aḑĭ, aŭ mânjit tótă hârtia pe care aŭ putut pune mâna şi apoĭ n'aŭ maĭ şters pana. Asta e maĭ bună. Eĭ, să'ncep, şi ce-o vrea Dumneḑeŭ:

„Prea iubita mea Sofi...“

Inceput prost, dacă nu i-aĭ scris cuiva de doue-ḑecĭ şi unu de anĭ. Altă cólă:

„Draga mea Sofi,

„Scrisórea ta mi-a făcut uă plăcere cu atât maĭ mare...“

Asta e uă minciună.

„...cu cât îmĭ vestesce venirea iubituluĭ tĕŭ fiŭ...“

Şi asta e uă minciună. Uă simplă conversaţie cu uă veche prietină şi numaĭ decât doue minciunĭ în rândul d'ântâĭ...

„Imĭ pot închipui cu ce grije îl laşĭ să plece şi cum aĭ vrea să'l încredinţezĭ uneĭ prietine care să'ĭ ţiă loc de mamă. Numaĭ te înşelĭ în alegerea acesteĭ prietine — nu dóră că n'aşĭ avé pentru copilul tĕŭ cea maĭ mare iubire, séŭ că nu l'aşĭ vedé cu cea maĭ viă plăcere în casa mea, numaĭ de m'aşĭ afla în nişte împrejurărĭ în cât un tînĕr să vină cu plăcere la mine. Căcĭ asta ar fi prima condiţie pentru a puté avé uă

înriurire bună asupra luĭ. Pentru a'l puté depărta, spre pildă, de acele societățĭ de care trebue să te temĭ maĭ mult şi care sunt prea numeróse în oraşul nostru cel bogat în tot felul de petrecerĭ..."

Până aci e bine, şi, vorbind la adică, n'ar trebui să'ĭ maĭ spun alta nimic, de cât póte s'adaug sfatul ca să'şi triméță copilul altundeva. Căcĭ, pentru a povesti cel maĭ mic lucru, trebue să încep prea de departe. Imĭ aduce aminte de tinerețea nóstră, de căsătoria mea! căsătoria mea cu omul cel bogat, neastêmpĕrat ca argintul viu, cum ḑice ea. Dér câte nu ḑice în scrisórea eĭ! Unde am rĕmas? Aşa!

„...tot felul de petrecerĭ. Din nenorocire, am avut ocasie a vedé adese orĭ rĕul adus de bogăție; l'am vĕḑut atât de aprópe în cât mi-a fost sórta greŭ atinsă de el. Vorbescĭ de fire de argint din pĕrul tĕŭ. Al meŭ de mult a încărunțit în lupta care din tinerețea mea n'a încetat, a încărunțit prin suferințele care nu se pot sfârşi cât voiŭ avé viéță în mine..."

De unde să incep să i le spun? Să'ĭ spun că melodia tristă din scrisorile mele

nu era produsă numaĭ prin lipsa de copiĭ, să'ĭ spun că Reinhold nu'mĭ aducea nicĭ cea maĭ mică fericire, că era în tot-d'auna atât de violent, dér violent aşa peste mĕsură, în cât tremuram înaintea luĭ, ba de câte-va orĭ m'am chiar ascuns când i-am audit pasul?! Cât de frumos era el! Femeile se uitaŭ după dînsul şi vorbeaŭ despre ochiĭ lui ceĭ minunaţĭ. Ba Sofia era chiar cam gelósă de mine şi nu vedea că póte Reinhold era tocmaĭ acel Don Juan pe care ar fi vrut să'l împace cu lumea. Tótă viaţa mea am fost atât de próstă, în cât de abia anĭ întregĭ în urmă înţelegeam de ce fusese vorba în tóte întêmplările sórteĭ mele. Câtă vreme n'a trebuit până să vĕd că Reinhold era gelos. In totdéuna, după serate, era fórte iritat şi mĕ certa nóptea întrégă. Parcă'l maĭ vĕd în odaia mea, pe divanul cel mic albastru, scoţênd încet mânuşile cele albe de pe degetele luĭ lungĭ şi subţirĭ, spunêndu-mĭ că sunt cochetă, că am maniere rele şi că peste tóte astea îmĭ maĭ şi închipuesc că sunt frumósă. Tocmaĭ îmĭ luasem florile din cap, şi pĕrul meŭ desprindêndu-se mĕ invĕluia ca uă manta.

„Vreĭ să'l taiŭ?“ îĭ dụiseĭ, şi chiar luasem fórfecele.

El sări în sus, mi le smulse din mână asvêrlindu-le într'un colţ. Era atât de turbat, în cât credeam c'o să mĕ bată; tremurând de spaimă cădụuĭ pe un scaun. Atuncĭ îngenuchiă înaintea mea, cu capul în braţele mele, neîncetând a se învinovăţi: „Om nevrednic ce sunt! nu maĭ pot avé încredere în nevinovăţie şi candóre. Sunt chiar aspru şi nedrept, în cât nevasta mea cea tînĕră se teme de mine!“ Atuncĭ eŭ am căutat să'l mângâiŭ, ér el mi-a spus că sunt ângerul luĭ de pază, însufleţirea a tot ce e bun în el. — Altă dată mi-a spus că nu'l iubesc de loc: „De maĭ iubi numaĭ cât îţĭ iubescĭ chipul din oglindă, mi-aĭ fi născut până acum un fiŭ!“ Atuncĭ plângeam şi mĕ întrebam óre cât de mare ar trebui să fiă uă iubire ca să poţĭ avé un copil. Décă iubire era ceia ce primeam de la el, atuncĭ maĭ bine aşĭ fi rĕmas fără ea viéţa mea întrégă. — Eĭ dér ce să scriŭ?

„Nu spuneam nimĕruĭ ce sufeream, şi tonul trist din scrisorile mele nu era de cât un resunet slab al gândurilor care mĕ

munceaŭ ḑi şi nópte. Eram fórte tînĕră şi nepricepută; nu voiam însă să iniţiez pe nimenĭ în miseriele vieţeĭ mele conjugale. Credeam că toţĭ bărbaţiĭ sunt aşa, de óre ce în curênd Reinhold nu m'a maĭ lăsat să ies nicăierĭ, ba din gelosie m'a oprit chiar să'mĭ maĭ vĕd prietenele mele şi să scriŭ scrisorĭ.“

Dómne, câte istoriĭ nu făcea! — De câte orĭ n'a căutat casa întrégă să găséscă pretinsul rival pe care să'l fi fost ascuns eŭ. „Nu'l vĕd eŭ pe acela care şéde în odăile mele şi îmĭ răpeşte nevasta!“ striga el. Şi servitoriĭ noştri eraŭ numeroşĭ şi îndrăzneţĭ. In curênd îĭ vedeam bătêndu'şĭ joc de noĭ. Nu ţineaŭ la noĭ, căcĭ Reinhold le arunca farfuriĭ şi tacâmurĭ în cap, ér eŭ nu puteam să'ĭ apĕr, în cât bieţiĭ ómenĭ credeaŭ că chiar eŭ îĭ învinovăţeam, ceia ce, ḑĕŭ! că nicĭ nu'mĭ da prin gând. Pentru mine pacea era maĭ presus de tóte.

„...să scriŭ scrisorĭ. — El însă nu era nicĭ-o-dată acasă. Nu ştiam unde e, dér îl tot vedeam luând banĭ din casetă fără a'ĭ pune la loc vre-o-dată.“

Dintru'ntâĭ toţĭ lăudaseră fericirea mea

şi acum mĕ luaŭ drept mândră şi închipuită, apoĭ drept exaltată, şi plângeaŭ pe cavalerul strălucit, care luase uă femee aşa de puţin presentabilă, şi care, neputênd să sufere traiul de acasă, ajunsese să jóce cărţĭ spre a'şĭ uita nenorocirea şi a se ameţi. Toţĭ îl găseaŭ fórte de plâns şi fórte cum se cade, căcĭ nu se tânguia nicĭ-o-dată de nevastă-sa, ci purta cu demnitate sórta luĭ.

„...pune la loc vre-o-dată. Intr'uă ḑi veni acasă într'uă excitare grozavă; alerga prin odăĭ şi vorbea despre persecutoriĭ luĭ care'l urmăreaŭ de aprópe. D'uă-dată scóse un ţipĕt ascuţit şi căḑu jos cu spume la gură."

Il maĭ vĕd pe medicul care a venit atuncĭ pentru ântâiaşĭ dată în casa nóstră respunḑênd la întrebarea ochilor meĭ cu întrebarea: „A maĭ suferit des ast-fel, dómna mea? Ar fi trebuit să mĕ chemaţĭ de maĭ nainte"; ér eŭ spunêndu'ĭ: „Nu l'am maĭ vĕḑut încă aşa. Dar ce e? — E un spasm care, probabil, se va repeţi adese-orĭ; n'ar trebui să'l lăsaţĭ să iésă fără pază. — Eŭ, doctore? Dér cum aşĭ puté să'l păzesc? n'ar suferi nicĭ-o-dată paza mea."

Doctorul se uită la mine fără a maĭ spune ceva.

„Da ce mi-a fost? dise Reinhold vĕdêndu-se pe patul luĭ.

— Aĭ leşinat! Dér te şi turburĭ prea mult. Cum ar fi décă aĭ maĭ sta şi pe acasă? Chiar şi décă ţi-ar fi urît, fórte urît, e maĭ bine pentru sănătatea ta.“

Şi într'adevĕr a rĕmas câte-va dile acasă, ba chiar se ferea de feréstră şi, de câte orĭ suna clopotul, îl coprindea un fel de frică. Se făcuse atât de blând cu mine şi atât de afabil, în cât îmĭ diceam: Ce puţin l'am cunoscut! tot e inimă bună şi ţine la mine! Se învinovăţea că mĕ făcuse nefericită, dér că de acum înainte tóte se vor schimba. „Nu mĕ maĭ lăsa să ies, îmĭ dicea el; escĭ Providenţa mea cea mică şi nu e nicăierĭ maĭ frumos de cât la tine. Intr'adevĕr, cât de gingaşă escĭ! sciĭ, tu escĭ deiţa mea cea mică, pe care o ascund de ochiĭ tutora ca s'o pot adora eŭ singur!“ Mĕ luase în braţele luĭ şi se juca cu mâinile mele pe când vorbea ast-fel, ér eŭ îmĭ pierdusem aprópe de tot frica de el, cu tóte că ochiĭ luĭ sclipeaŭ neliniştiţĭ.

Veni apoĭ uă ḑi în care îĭ aduseĭ aminte că el însuşĭ îmĭ poruncise să'l opresc de a ieşi. La început i-am vorbit în glumă, linguşindu-l, şi în sfârşit cu cea maĭ mare stăruinţă. Atuncĭ de-o-dată s'a iuţit grozav, m'a dat la o parte de-am căḑut jos, apoĭ a ieşit pe uşă fără a fi vĕḑut ce făcuse, căcĭ nicĭ nu'şĭ întorsese capul. Cât de mult, ce întrégă vecinicie a rĕmas dus! Ce neliniscită eram şi cum nu sciam ce să fac! Când s'a întors era palid şi slab, şi mi-a spus că iar leşinase, dér nu vroia de loc să'mĭ spună unde, pe stradă, la un prietin séŭ la club:

„Eĭ, frate, nu maĭ sciŭ! Ce mĕ tot întrebĭ? De când îmĭ escĭ dădacă?“

Câte odată când era dus, veneaŭ ómenĭ care'l asceptaŭ ciasurĭ întregĭ; cu eĭ avé apoĭ scene violente după care în totdéuna îĭ venea rĕŭ. — Dér să'mĭ urmez scrisórea:

„Multă vreme n'am sciut ce fel de bólă avea bărbatul meŭ, şi medicul nu voia să'mĭ spuie. Dér într'uă ḑi am găsit descrierea bóleĭ copiilor în gazetă.

„Acum sciam ce era, însă el nicĭ idee n'avea; tot atât de puţin scia ce grozave

eraŭ la vedere leşinurile luĭ. Uă altă presimţire se ivi atuncĭ în mine, care maĭ nainte mi-ar fi adus uă bucurie nespusă, dér care acum mĕ umplea de-uă frică îngrozitóre, maĭ ales când îmĭ ḑise medicul: „Sărmană copilă!“ De cine vorbea? De mine saŭ de fiinţa cea mică care o purtam în sînul meŭ? Póte de amêndouĕ!

„Bărbatul meŭ era încântat, dar cam nerăbdător de suferinţa mea, cu tóte că o ascundeam cât puteam. El propuse mediculuĭ să facem uă călĕtorie, să mergem la nisce băĭ micĭ, a căror nume şi descriere îl atrăseseră într'o gazetă. Medicul dete din umĕr spunênd că nu mi-ar face nicĭ un rĕŭ, décă aşĭ sta liniscită şi acolo. De stat liniscită însă, nicĭ nu era vorbă; chiar pe când făceam pregătirile pentru drum, el mĕ gonea din loc în loc şi de abia eram de ḑece ḑile într'un oraş, că şi dorea se fiă în altul. Nicĭ nu'mĭ maĭ desfăceam lăḑile.“

Cum putea să remână ceasurĭ întregĭ cufundat în gândurĭ posomorîte! Câtă ostenélă nu'mĭ dam ca să'ĭ ţin de urît! Vorbeam de viitor, de iubitul nostru copil, de norocul ce era să'l aducă. Atuncĭ el spunea:

„Da, da!“ saŭ se uita de-uă-dată la mine, ceia ce nicĭ nu i se maĭ întêmpla şi ḑicea: „Ce grozav slăbescĭ! dér nu crede că'ţĭ stă bine!“ Se vede că el pe sine însuşĭ se găsea frumos, căcĭ sta ḑile întregĭ cu ochiĭ aţintiţĭ la oglindă, apoĭ îşĭ mângâia barba saŭ îşĭ neteḑea pĕrul, saŭ se uita la unghiele frumóse ale mâneĭ luĭ albe şi subţirĭ, şi apoĭ iarăşĭ se uita drept în oglindă, până ce ochiĭ luĭ se făceaŭ din ce în ce maĭ marĭ şi maĭ întunecaţĭ. Uneorĭ îmĭ întorceam faţa numaĭ ca să nu maĭ vĕd aceĭ ochĭ. Mĕ gândeam cum îl numiseră toţĭ Don Juan şi îl găsiseră isteţ şi cu spirit, pe când acum şedea cu ochiĭ aţintiţĭ la oglindă, ér nóptea se svîrcolea până sub patul meŭ în înspăimêntătórele luĭ atacurĭ. De regulă concediam pe feciorul luĭ de câte orĭ îl vedeam devenind visător. Iĭ ajutam apoĭ eŭ la îmbrăcat, adică stam câte un ceas saŭ douĕ în odaia luĭ şi asceptam în tăcere până ce îĭ abătea să se uite la mine. Cel puţin nu'l vedea nimenĭ în starea acea şi nu putea povesti tuturor străinilor de la băĭ.

„Când în sfârşit ne întórserăm acasă, nu eram singurĭ în vagon: maĭ era un

domn cu noĭ, care se uita cu mirare la Reinhold, apoĭ pe furiş şi la mine. In curênd începu neliniscea luĭ Reinhold, sciam ce era să vină, dér nu cât de grozav: treĭ atacurĭ într'uă ḑi. Străinul nu ḑise un cuvênt, dér îmĭ ajută să ridic pe Reinhold de pe jos şi să'l culc pe bancă. Numaĭ odată mĕ întrebă: „E bărbatul d-vóstră?"
— Vedeam că'ĭ era milă de mine!"

Nu voĭ uita nicĭ-uă-dată privirea aceia! Era cea d'ântâĭ privire de compătimire căldurósă după atâţia anĭ, în care fusesem singură cu nefericirea mea, singură în lumea întrégă plină de ómenĭ. Aşĭ fi vrut să întind mâna aceluĭ om străin şi să'ĭ spun: „Ajută'mĭ." Incă şĭ-acum mĕ mir cum de n'am făcut'o. Póte că a simţit intenţia, căcĭ mi-a ajutat cât a putut fără sfială, fără scârbă de bóla gróznică. La început credeam că el va profita de staţiia viitóre spre a schimba vagonul. Dér nicĭ nu'ì venea în gând; din contra, lăsa jos tóte perdelele ca să fim păziţĭ de ochiĭ străinilor din afară. I-am mulţumit încet, dér nicĭ nu sciŭ de m'a auḑit, căcĭ nu se uita la mine. Ce stranie înduioşare mĕ cuprinse

vĕḑênd că'mĭ ajută cine-va! Nu cunoscusem până acum simţimêntul că îngrijesce cine-va de mine. In acel moment aşĭ fi putut spune aceluĭ străin tótă viéţa mea şi tóte suferinţele mele, spre a'mĭ uşura greutatea sufletuluĭ. Avea nisce ochĭ credincioşĭ ca un câine bernardin din ceĭ marĭ şi bunĭ, avea atâta putere în cât ridica pe Reinhold de pe jos fără cea maĭ mică obosélă, oprindu-mĕ de a'ĭ ajuta. Privirea luĭ, alunecând de-a lungul meŭ, mĕ făcu să mĕ inroşesc, dér el n'a vĕḑut, fiind ocupat numai şi numaĭ cu Reinhold, care nu părea a avea multă consciinţă, se uita drept înainte, cu pupilele atât de dilatate, în cât ochiĭ luĭ păreaŭ negri, pe când în ochiĭ căpruĭ aĭ străinuluĭ era uă strălucire de gândurĭ bune. Nicĭ-uă-dată nu'mĭ păruseră ochiĭ bărbatuluĭ meŭ atât de intunecoşĭ ca în lumina nesigură a perdelelor albastre.

Ce stranie era cadenţa mĕsurată a mersuluĭ trenuluĭ cu gândurile mele, care deveneaŭ in capul meŭ ca un fel de cântec cu ritm şi melodie! In ḑiua aceia, tóte îmĭ păreaŭ alt-fel: eŭ, Reinhold, viéţa, lumea, în neobicinuita lumină albastră, în góna

mersuluĭ prin ţěrĭ întinse care nu le vedeam. Nu era vreme de vorbit, şi póte că uă convorbire care ar fi trebuit neapěrat să se ocupe de lucrurĭ ḑilnice, ar fi alungat din mine farmecul cu cântec cu tot. Gândeam în mine: Ah! de n'am ajunge nicĭ-uă-dată, de am puté merge ast-fel, ḑile, sěptěmânĭ întregĭ! — Tocmaĭ atuncĭ mişcarea încetă, uşa fu deschisă şi feciориĭ noştri ne vestiră că ne ascepta trăsura. Reinhold nu putea să umble fără sprijin. Străinul îl apucă şi îl purtă până în trăsură, îl aşeḑă în ea, îmĭ ajută mie să mě urc, pe când eŭ îĭ dam mâna ḑicêndu'ĭ: „Nicĭ-uă-dată nu voĭ uita bunătatea d-vóstră.“ Apoĭ el dispăru, ér noĭ pornirăm spre casă. De abia atuncĭ îmĭ aduseĭ aminte că nicĭ nu'l întrebasem de numele luĭ şi strigaĭ:

„Ce próstă maĭ sunt!

— Da lasă, e mult maĭ bine aşa, ḑise Reinhold; alt-fel trebue să fiĭ recunoscětor, şi cine scie cu cine te amestecĭ.“

Uă vorbă rea îmĭ veni pe buze, dér tăcuĭ, căcĭ mě gândeam că Reinhold fusese fără cunoscinţă jumětate din ḑi, în cât nicĭ nu simţise îngrijirea străinuluĭ. Pe mine

însă mě muncea gândul că nu'ĭ puteam mulţumi cu nicĭ un chip. Dér atuncĭ, la plimbarea nóstră cea d'ântâĭ, — căcĭ Reinhold se maĭ îndreptase, — pe cine întâlnim? — chiar pe dînsul. Merseĭ de-a-dreptul spre el trăgênd pe Reinhold, la braţul căruia eram, după mine. El se uită când la mine, când la Reinhold, ḑicênd:

„Nicĭ nu sciţĭ cine sunt; după câte mi-aduc aminte, nu v'am spus încă cum mě chiamă.“ Imĭ întinse carta luĭ de visită pe care era scris „Herbert-Krause“, ér eŭ îl întrebaĭ décă n'ar vrèa să ne facă plăcerea de a prânḑi la noĭ — póte mâine? El, vĕḑênd faţa posomorîtă a luĭ Reinhold, îmĭ respunse că nu póte veni de óre ce e prea ocupat şi că în genere nu prea iese. Nu sciŭ ce mě îndemnă pe mine să stăruiesc, că póte altă ḑi ar găsi vreme, până ce în sfârşit primi. Reinhold mě certă în urmă ḑicêndu'mĭ:

„Voĭ femeile sunteţĭ tóte de o potrivă: cum găsiţĭ pe cine-va care e politicos cu voĭ, deveniţĭ familiare cu totul. Da în ăsta ce plăcere găsescĭ?

— A fost atât de bun cu noĭ, Reinhold!

— Cine maĭ scie de ce!

— D'apoĭ bine, Reinhold, ce neîncredere aveţĭ voĭ bărbaţiĭ.

— Fiind-că ne cunóscem uniĭ pe alţiĭ!

— Dér unul bun nu póte fi?

— A vorbit mult cu tine pe drum?

— Nu, de loc, a fost fórte reservat.

— Décă ar fi fost într'adevĕr politicos, ne-ar fi lăsat singurĭ, vĕḑênd că eŭ nu sunt bine!

In modul acesta maĭ urmă Reinhold a spune la vorbe urîte, eŭ însă nu'ĭ maĭ rĕspundeam spre å nu'l excita; chiar înainte de a fi ajuns acasă, mĕ şi căiam amar de invitarea făcută. Ce tortură era să fiă pentru mine de cumva Reinhold avea de gând să fie nepoliticos cu domnul Krause! Fără cea maĭ mică plăcere începuĭ pregătirile, cam ostenitóre prin nedeprinderea cea îndelungată de a maĭ primi pe cine-va la noĭ. Insă în toiul lor, tot îmĭ veni bucuria şi le făcuĭ tóte cât s'a putut de bine. Masa era acoperită cu florĭ, prin care se ḑăreaŭ paharele şi tacâmurile. Farfuriele eraŭ de „vieux-saxe“ adevĕrat, precum şi mânerele tacâmurilor; vinurile eraŭ din cele maĭ fine

şi bucătarul făgăduise lucrurĭ minunat de bune. Acum venea rêndul toaletei. Spre a'mĭ ascunde talia 'mĭ făcuĭ o draperie din dantele care o prinseĭ pe umĕr cu un trandafir roşu închis. Şi la cap aveam unul; la gât un şir de mărgele. Când mĕ uitaĭ în oglindă, nu mĕ găsiĭ aşa de grozav de urîtă. Reinhoid veni apoĭ, nimic nu era după placul luĭ, masa era rĕŭ pusă, un miros nesuferit cu care afumaseră şi care de pe acum îĭ făcea durerĭ de cap, şi câte şi maĭ câte. Obrajiĭ îmĭ ardeaŭ de spaimă şi când audiĭ pasul luĭ Krause, inima mi se bătea ca şi când ar fi vrut să'mĭ sară din loc. Imĭ trecu prin gând: dacă aşĭ încuia iute uşa şi i-aşĭ da de veste că s'a îmbolnăvit de-uădată bărbatul meŭ; mĕ apropiasem chiar de uşe, care însă se deschise de-uă-dată şi óspetele nostru intră liniscit şi fără sfiélă: din ochiĭ luĭ părea că se revérsă uă lumină caldă prin tótă casa, în cât nu mi se maĭ bătea inima atât de înfricoşat şi mĕ cuprinse un simţimênt de linisce sufletéscă. Reinhold se cufundă într'uă adâncă tăcere, ceia ce însă nu prea supĕra pe străin, căcĭ cu mare dibăcie şi îndemânare ducea tótă

conversaţia; povestea bine şi făcu şi puţină filosofie cu mine, despre strania întocmire a lumiĭ şi despre greutăţile cu care trebue fie-cine să se lupte; dér în curênd părăsi acest tĕrêm, vĕḑênd că Reinhold devenea neliniscit şi rĕspundea rĕstit şi nervos. Numaĭ atuncĭ se amestecă Reinhold în vorba nóstră, încolo sta nemişcat cu ochiĭ aţintiţĭ la pămênt, bênd fórte mult vin, amestecând tóte felurile, în cât ér mĕ cuprinseră fierbinţelĭ de nelinisce. Străinul aducea vorba cu mare tact la lucrurĭ din ce în ce maĭ indiferente, dér Reinhold devenea din ce în ce maĭ iritat. Atuncĭ eŭ propuseĭ să mergem iér în salonul nostru maĭ rĕcoros, de óre ce ḑiceam că mi-e cald. De abia închisesem uşa după noĭ că, de-uă-dată — lucrul înspăimêntător!— isbucni furia luĭ Reinhold. Ca turbat se aruncă pe óspele nostru, îl apucă de braţ, îl scutură şi începu să'l insulte şi să'l batjocoréscă ḑicêndu'ĭ că el îmĭ face curte, dér că el, Reinhold, îl ghicise pe el şi recunoscuse intenţiile luĭ cele rele, dér că nu vroia să se facă de rîs acum, după ce îşĭ închisese pe nevastă-sa tînĕră atâţia anĭ şi o păzise de ochiĭ tuturor.

Străinul amuţise, devenise puţin maĭ palid, dér odată nu s'a uitat la mine. Insă fără de veste Reinhold îl apucă de gât; maĭ vĕd şi acum mâinile cele lungĭ cum îl strîngeaŭ, în cât i se urcase tot sângele la cap. Mi se pare că am ţipat atuncĭ. Dér cu repeḑiciunea fulgeruluĭ vĕḑuĭ de-uă-dată pe Reinhold culcat la pământ, şi cu cuvintele: „Iertaţi-mĕ, dómnă" dispăruse Herbert Krause. Inainte să se fi putut scula Reinhold, închisesem uşa, scoţênd cheĭa, care o puseĭ în buzunar. Ce-a fost apoĭ, nu maĭ sciŭ prea bine. Era uă luptă după cheĭă, un răcnet, un sgomot, ba chiar mi se pare că m'a bătut. De-uă-dată furia luĭ Reinhold se schimbă în frică. Se atîrnă de rochiele mele până le rupse de tot, mĕ rugă în genunchĭ să'l apĕr dacă vor veni să'l lege. Se'nvinovăţea că e un miserabil, că mĕ înşală în fie-care ḑi, că jucase toţĭ baniĭ noştri, şi că femeile, da, femeile îl prăpădiseră....

Dér unde ajunsesem cu scrisórea mea?

„Sănătatea bărbatuluĭ meŭ mergea din rĕŭ în maĭ rĕŭ. In curênd nu putea să'mĭ rĕmână nicĭ uă indoiélă că nu era sănĕtos

la minte, maĭ ales după uă încercare de sinucidere....“

Ce lucru de nimic, când scriĭ într’uă scrisóre: încercare de sinucidere! Dér maĭ vĕd şi maĭ simţ ceasul acela. Mi se maĭ ridică pĕrul în cap, mĕ maĭ cuprinde înfiorarea de atuncĭ, când am intrat în odaia luĭ şi l’am vĕḑut spênḑurat de policandru! — Trebue să mĕ plimb puţin prin odaie, alt-fel nu maĭ pot să scriŭ. Par’că vĕd stafiĭ. Şi ce sunt stafiile comparate cu realitatea, care’ţĭ înghéţă tot sângele în vine! De unde am găsit atuncĭ puterile să desfac nodul în care era prins. Se vede că mi-a ajutat cine-va, atras prin ţipetele mele. Apoĭ îl aveam în braţele mele şi de abia resufla. Când veni doctorul, aflase tot ce se întâmplase. Până la momentul acela nu tremurasem încă; dér când a vrut să mĕ întrebe ceva, de-uă-dată mĕ apucă uă tremurare şi uă clănţănire de dinţĭ, care n’am putut’o stăpâni până la nascerea copiluluĭ de cât cu cea maĭ mare încordare a voinţeĭ. Cum nu mĕ stăpâneam, începeam să tremur. Strîngeam dinţiĭ până ce mĕ dureaŭ, numaĭ ca sĕ nu

clănţănéscă aşa de tare. Apoĭ când şi-a venit Reinhold în fire, ce desperat a fost!

„Bine, nu v'aţĭ îndurat să mě lăsaţĭ să mor, ómenĭ nemiloşĭ ce sunteţĭ? Trebue să mě chinuiţĭ, ca să vě bucuraţĭ de suferinţele mele. Iértă-mě, ah! iértă-mě, Agato! N'am vrut să te ating, dér uite, nu puteam să te věd necredinciósă chiar înaintea ochilor meĭ, de aceia te-am maltratat. Maĭ bine ne-aşĭ fi sugrumat pe amêndoĭ, căcĭ a nóstră e ruşinea şi ocara. Da, ruşinea şi ocara!"

Ast-fel aiurea ceasurĭ întregĭ. Mi-era frică să nu crédă doctorul că Reinhold spune adevěrul şi că'l adusesem eŭ în acéstă stare. Atât de slabă eram, în cât mě maĭ gândeam în momentul acela la mine şi la onórea mea. Nicĭ nu îndrăzneam să'mĭ ridic ochiĭ. Doctorul mě luă încet de mână, mě duse afară şi închise uşa după mine. Dómne, cum am maĭ tremurat atuncĭ! Dinţiĭ îmĭ clănţăneaŭ atât de tare, în cât mě ameţea sgomotul lor. Doctorul intrând în odaie după două césurĭ, m'a găsit rezimată de părete, aprópe leşinată. M'a silit să mě culc, mi-a frecat mâinile, acoperindu-mě bine şi mi-a ḑis:

„Cum se póte să tremuraţĭ ast-fel? Décă

n'aveţĭ maĭ multă tărie, atuncĭ bărbatul d-vóstră trebue dus numaĭ decât într'uă casă de sănĕtate!"

Incetaĭ să tremur.

Nu, nu, doctore, pentru Dumneḑeŭ nu. Nicĭ nu sciţĭ câtă putere am. Numaĭ aḑĭ sunt căḑută de tot. Cât de rĕŭ i-a mers şi am rĕmas liniscită, dér de uă linisce, cum nicĭ nu v'o puteţĭ închipui.

— Sciŭ prea bine, şi nicĭ să nu grăbim trebile prea mult; numaĭ să avem în vedere că s'ar puté întêmpla sĕ nu'l putem duce noĭ douĭ, ba chiar să'ĭ fiă rĕŭ de a fi în apropierea nóstră şi, vĕḑêndu-ne numaĭ, să devină maĭ excitat.

— Bine, dar se'nşală cu desăvêrşire în privinţa mea; óre n'are să'l părăséscă gândul acesta?

— Mi-e témă să nu remână cu el, ḑise doctorul; bolnaviĭ de felul acesta rareorĭ îşĭ schimbă ideile, şi tocmaĭ aceĭ de aprópe aĭ lor le devin maĭ nesuferiţĭ. Şi apoĭ, copilă, nu uita că nu escĭ numaĭ a bărbatuluĭ tĕŭ, ci că păstrezĭ în tine uă altă viéţă, căreia n'aĭ dreptul să'ĭ ieĭ tótă puterea."

„Iţĭ poţĭ inchipui, ce grijă aveam să as-

cund celor-l'alţĭ starea luĭ şi tóte întêmplările astea îngrozitóre, şi cât doream să'l pot căuta eŭ singură.

„Sĕptĕmânĭ întregĭ n'am vrut să mĕ despart de el, fiind-că tot maĭ avea momente lucide, şi multe a trebuit să spună doctorul meŭ până să mĕ aducă la hotărîrea de a'l lăsa să plece. Ah! în curênd eŭ însămĭ m'am convins că nu'mĭ eraŭ puterile destul de marĭ, că'ĭ eram nesuferită şi că presenţa mea îl irita şi maĭ mult. Am reuşit a'l duce de acasă cu pretextul de a face uă mică călĕtoriă spre a consulta pe un medic renumit. Pe drum a rĕmas cu desăvêrşire liniscit, până ce am ajuns în oraş; se vede că casele şi ómeniĭ il excitaŭ acolo, căcí era să'mĭ scape. Atuncĭ i-am spus că mi-e viéţa în primejdie, déca mĕ părăsesce, căcĭ mĕ urmăresce un duşman. Ast-fel l'am adus până la uşa caseĭ de sănĕtate şi în momentul când trecu el peste prag, se'nchise uşa cea mare după el, lăsându-mĕ singură pe dinafară. Mĕ rezimaĭ de zid, căcĭ îmĭ venea să cad. Doctorul nostru, care asceptase pe Reinhold ca să'l priméscă acolo, ieşi, mĕ aşeḑă în tră-

sură, ḑicênd numaĭ: „E bine, e cât se póte de bine!“ şi mĕ duse fără întârḑiare acasă. Nicĭ nu maĭ era vreme de pierdut, căcĭ nóptea mĕ apucară durerile şi după douĕ ḑile îmĭ ţineam pe copiliţa mea, Heny, în braţe. Eŭ pierdusem consciinţa şi ast-fel am rĕmas sĕptĕmânĭ întregĭ între viéţă şi mórte: pentru mine uă vreme binefăcĕtóre, uă vreme de uitare desăvêrşită, din care cu încetul m'am desceptat la înţelegerea stăriĭ mele. Cu multă nepăsare am aflat atuncĭ că moşiele, casa, rochiele, giuvaerele, în sfârşit tóte fuseră vêndute. Insă tot-uă-dată mi s'a spus că noul proprietar vroia să mĕ lase să şed cu chirià în partea cea-l'altă a casei, ca să fiŭ departe de tóte aducerile aminte, precum îmĭ spunea doctorul meŭ. Când am voit să'ĭ mulţumesc, mĕ făcu să tac şi îmĭ ḑise că n'aveam altă trébă de cât să'mĭ admir fetiţa, atât de mică şi de frumósă, cu ochiĭ eĭ albaştri, care aveaŭ uă expresie stranie de adâncă cugetare.“

— Ce próstă eram! nicĭ nu mi-a venit în minte să întreb cine cumpĕrase casa cu un preţ atât de mare în cât puteam să trăesc fără a'mĭ câştiga pânea prin muncă.

Le luam tóte cum veneaŭ: pĕrul meŭ tăiat, odăiţa cea frumuşică cu cea-l'altă alăturea pentru Heny şi dădaca eĭ, amêndouĕ luminóse şi vesele cu vederea spre grădină, poveţele şi poruncile medicului, care cu cea maĭ mare îngrijire mĕ scăpase de mórte şi mĕ tracta acum ca pe un copil mic şi nesocotit. Numaĭ la Heny mĕ tot gândeam, era în totdéuna culcată lângă mine, şi ceasurĭ întregĭ mĕ uitam la buzele eĭ roşiĭ şi bine tăiate, la mânuţele eĭ cu unghiele lungăreţe ca migdalele, la picioruşele eĭ micĭ şi rumene, apoĭ mĕ uitam la pĕrul eĭ pe-aprópe alb, dér maĭ cu sémă la ochiĭ eĭ! Dómne, ce frumos era copilul!

„In tot timpul înceteĭ mele reconvalescenţe n'am vĕḑut pe nimenĭ afară de medic şi de dădaca copiluluĭ meŭ. Dedesem drumul tuturor servitorilor. Scirile de la bărbatul meŭ eraŭ tot aşa de rele ca la început, şi nu mi se îngăduia nicĭ chiar gândul de a mĕ duce să'l vĕd. Adese orĭ doctorul în bunătatea luĭ ḑicea să'mĭ procure distracţie, însă atuncĭ eŭ îĭ arătam copilul respunḑêndu'ĭ: „Ce distracţie maĭ bună aşĭ puté să am!“ Peste câte-va lunĭ

îl vĕḑuĭ că se uită cu mare atenţie la Heny, apoĭ dete din cap. Eŭ, se înţelege, m'am speriat grozav; l'am întrebat de ce a dat din cap, însă el mi-a spus că se jucase cu copilul. Faptul că copilul nu făcuse încă nicĭ o încercare să se scóle nu mĕ îngrija câtuşĭ de puţin, de óre ce nu vĕḑusem alţĭ copiĭ. Ochiĭ aceia minunaţĭ îmĭ aduceaŭ destulă mângâere. Se uita la mine cu atâtea făgăduinţĭ, ca şi când în fiinţa asta mică, ce era singura mea bucurie şi mângâere, s'ar fi ascuns comorĭ întregĭ de spirit şi suflet. Mi-aĭ făgăduit răbdare, şi ca mumă pricepută sciĭ că uă dată ce începem să vorbim despre copiĭ noştri, numaĭ scim să ne oprim?"

Şi totuşĭ! totuşĭ, aşĭ vrea maĭ bine să mĕ opresc aicĭ. Acum veni ḑiua, în care doctorul îmĭ spuse că proprietarul vrea să facă cunoscinţă cu mine şi cere voie să'mĭ fiă presentat. Nu'mĭ venea să'l primesc, dér atuncĭ doctorul se supĕră, spunêndu-mĭ că nu trebuia să fiŭ atât de nepoliticósă, că în singurătatea mea mĕ desvĕţasem de orĭ-ce obiceiŭ de a trăi cu străiniĭ.

A trebuit în cele din urmă să mĕ im-

brac şi mĕ cuprinse o nervositate atât de mare, cum m'ar cuprinde póte şi acum, décă ar trebui să intru în contact cu ómeniĭ. Ḑĕŭ că m'am uitat chiar în oglindă. Pĕrul începea din noŭ a se increţi în jurul frunţiĭ mele, dar ce grozav slăbisem! Copilul îl puseĭ în légănul albastru şi'l trăseĭ aprópe de tot lângă scaunul meŭ ca să'l pótă admira străinul, chiar şi nevrênd. De-uă-dată îmĭ aduseĭ aminte că uitasem cu totul să întreb de numele străinuluĭ, şi mĕ cuprinse un mare simţimênt de sfială.

Cum mi se aprinseră obrajiĭ, când de-uă-dată bătu cine-va la uşă! Dér cine să veḑĭ că intră: nimenĭ altul de cât Herbert Krause.

— D-vóstră sunteţĭ? ḑiseĭ speriată; nicĭ nu sciam!" El se uită la mine cam mirat de primirea ciudată ce i-o făceam; mi se pare că în tótă viaţa mea n'am fost atât de próstă ca în momentul acela. Par'că şi acum mĕ maĭ cuprinde acel simţimênt straniŭ de atuncĭ. Simţeam tot-uă-dată şi recunoscinţă şi mânie; aşĭ fi vrut să'l îmbrăţişez şi tot-uă-dată să'ĭ spun ceva neplăcut; ca de obiceiŭ iarăşĭ nu sciam de ce. Era numaĭ un fel de simţimênt trecĕtor. Nicĭ n'am putut

sĕ-ĭ arĕt acest simţîment, căcĭ el începu îndată să'mĭ vorbéscă de uă mie de lucrurĭ plăcute, tocmaĭ cum trebuie să'ĭ vorbescĭ unuĭ om bolnav. De mult venise, dér nu'şĭ aruncase încă privirea pe légăn. Insă d'uădată Heny deschise ochiĭ şi se uită la el, ca şi când l'ar înţelege. Subt acea privire el deveni din ce în ce maĭ neliniscit şi în mine se desceptă mândria, vĕdênd că Heny cu ochiĭ eĭ adâncĭ nu putea să rĕmână nebăgată în sémă. In sfârşit Herbert se sculă, şi, apropiindu-se de copil, îĭ mângâiă obrăjeiĭ ceĭ micĭ, apoĭ d'uă-dată fără a ḑice cel maĭ mic cuvênt despre copilul meŭ, îmĭ ḑise ḑiua bună. Mĕ cuprinse din noŭ mânia. Insă speram că se va maĭ întórce în curênd, şi aşa a şi fost; veni ĭér la mine, la început uă-dată pe săptĕmână, apoĭ de douĕ orĭ, şi în sfârşit în tóte ḑilele.

„Aşĭ avé maĭ puţin drept de a vorbi despre copilul meŭ de cât alte mume, căcĭ trecu un an întreg şi al duoilea fără ca Heny să fi făcut cea maĭ mică încercare pentru a se scula în picióre şi a vorbi.

„Nu mĕ miram de acest fapt, de óre ce nu vedeam alţĭ copiĭ, până ce într'uă

ḑi îmĭ veni în minte să întreb pe femeia portaruluĭ, de câţĭ anĭ era copilul eĭ, care fugea singur prin tótă casa şi le ḑicea la toţĭ pe nume, cu tóte că era maĭ mic de cât Heny. „De un an şi jumĕtate“ ḑise femeia uitându-se cu mândrie la flăcăiaşul eĭ voinic. Parcă mĕ trăsnise până în inimă! Scriseĭ de-a-dreptul doctoruluĭ să vină iute. Dar ah! el nu'mĭ aducea nicĭ uă mângâiere!“

Când intră pe uşă, îl apucaĭ de braţ:

— Doctore, nu'mĭ e copilul ca toţĭ copiiĭ?

Nu'mĭ rĕspunse nimic, şi se uită la mine cu milă, ér eŭ începuĭ să plâng pentru ântâiaşĭ dată în toţĭ aniĭ aceia lungĭ şi plinĭ de grózĕ, şi plânseĭ ca şi când n'aşĭ maĭ fi putut să mĕ opresc în vecĭ. Cât aşĭ dori să maĭ pot plânge ca atuncĭ. Era ca şi când mi s'ar fi sfâşiat trupul, ca şi când m'aşĭ fi sdrobit, ca şi când n'aşĭ fi maĭ putut să trăiesc maĭ departe.

— Doctore, nu e nicĭ cea maĭ mică speranţă?

— N'aşĭ puté spune în mod hotărît, că nu e nicĭ cea maĭ mică.

— De când aţĭ băgat dumneavóstră de sémă?

— De maĭ bine de un an şi jumĕtate.

— Şi nu mi-aţĭ spus nimic? Cum aţĭ putut fi atât de nemilos?

— Ar fi fost maĭ bine să n'aveţĭ nicĭ măcar atâta bucurie cât aţĭ avut'o? Mi se pare că nu.

— Dar nu pot duce viéţa aşa.

— Aţĭ fost în totdéuna tare şi puternică, acum trebue din noŭ să aveţĭ curaj. Sunteţĭ singurul sprijin a douĕ fiinţe neputinciόse.

Lacrimile îmĭ tot curgeaŭ.

— Bine, doctore, cum se póte ca ochiĭ aceia frumoşĭ şi cu uă frunte atât de înţeléptă! Nu cuprind eĭ uă imensitate de ideĭ?

— Da, sunt adâncĭ ca marea şi limpeḑĭ ca cerul, şi ca el vor păstra tainele lor!

— Nu vorbi ast fel, doctore! Nu maĭ pot, nu maĭ pot!.. De ce nu m'aĭ lăsat să mor déca sciaĭ cât de nefericită sunt.

— Fiind-că n'avețĭ dreptul să murițĭ, sunteţĭ încă prea folositóre. Cine scie, ce va maĭ cere sórta de la d-vóstră.

— Să fiŭ eŭ singură viețuitóre între morţĭ? Bine, doctore, am un suflet, am sânge în vine şi nicĭ-uă-dată să n'am un rĕspuns la tótă iubirea mea! Nu pot! Nu maĭ pot s'o duc!..

N'am fost vitéză în ceasul acela, eram în luptă cu sórta crâncenă, care mĕ isbea cu atâta nemilostivire. Mĕ revoltam, mĕ sbuciumam, tótă puterea tinereţiĭ mele se împotrivea în contra sórteĭ mele; ḑi şi nópte intrebarea „de ce?" îmĭ era pe buze. De câte orĭ nu vrem să aruncăm paharul înainte de a'l fi golit pe jumĕtate, şi e bine că nu scim că se face din ce in ce maĭ amar. Dar uă mână nevĕḑută ni'l ţine la buze. In zadar ne împotrivim, ceia ce numim noĭ desperare, nu e alta de cât nerăbdare. Ah! ce nerăbdare aveam atuncĭ, dér n'a ţinut mult.

„Veĭ înţelege, că după prima lovire îngrozitóre am început din noŭ să sper, că póte odată să se schimbe spre maĭ bine; mĕ sileam decĭ a ascunde starea copileĭ,

ca maĭ pe urmă, când se va fi făcut ca toţĭ ómeniĭ, să nu scie nimenĭ de starea eĭ trecută! Póte veĭ înţelege că în aceste împrejurărĭ n'am maĭ scris nimĕruĭ. Ce era să scriŭ; ḑĕŭ! n'aveam ce spune!"

Ce nu puteam spune era despre Herbert. Cât de bun n'a fost el cu mine în ḑilele acele! Ce răbdare îngeréscă a avut cu mine! Cu ochĭ plinĭ de lacrimĭ îmĭ vorbea încet de răbdare, de speranţă, şi îmĭ spunea ce viéţă tristă şi deşértă avusese el până a nu mĕ cunósce, ce preţ punea pe prieteşugul meŭ. Imĭ spunea de multe ḑile jalnice, de singurătatea luĭ şi cum viéţa îĭ era frumósă acum, că îĭ dădeam voie să trăiască lângă mine, să se sprijine de puterea mea sufletéscă.

Când îl auḑeam vorbind ast-fel, mi-era ruşine de slăbiciunea mea, şi încercam a înfrunta furtuna vieţeĭ ca în trecut. Făceam amêndoĭ împreună încercărĭ neobosite pentru a scóte uă vorbă depe buzele fetiţeĭ, până ce doctorul ne opri de a o maĭ face, ḑicêndu-ne că ar fi maĭ bine s'o lăsăm în pace, că trebuia să mĕ supun şi de astădată, precum mĕ supusesem şi la loviturile

cele-l'alte ale sórteĭ. O Heny! Heny! Puţinĭ copiĭ aŭ fost păḑiţĭ ḑi şi nópte cu atâta iubire ca tine! Alţiĭ ar fi ajuns la uă desvoltare minunată, şi sunt în vecĭ lipsiţĭ de sóre, în cât se usucă din lipsă de iubire! Ér eŭ, comorĭ de iubire ţi-am dat — şi totuşĭ în zadar! Une-orĭ par'că mĕ cunoscea, par'că vroia să'şĭ întindă braţele eĭ mititele spre mine; dér era numaĭ ca un fulger de consciinţă, apoĭ ér rĕmânea cu ochiĭ albastri şi linisciţĭ, cu gura eĭ tăcută, frumósă ca un înger şi ca dênsul străină pe acest pămênt. Fără Herbert n'aşĭ fi putut trece prin vremea aceia. El însă a sciut să mi-o facă frumósă prin iubirea luĭ plină de abnegaţie. O Herbert, om credincios, ce rĕŭ aĭ fost resplătit!

Eu nu'mĭ cercetam sufletul. Simţimêntul care'l aveam pentru el, el îl lua drept prieteşug, şi nicĭ nu era Herbert altfel cu mine de cât ca un frate plin de îngrijirĭ. Cu ce dor îl asceptam! Şi el venea în tóte ḑilele aducêndu-mĭ florĭ, iérna şi vara. Florile eraŭ singurul luĭ dar, care îmĭ plăcea cu atât maĭ mult, cu cât nu ieşeam nicĭ-uă-dată din odaie şi'mĭ plăcea să'mĭ

simt odaia pĕtrunsă de miros dulce. — Când împlinise Heny treĭ anĭ, încă nu putea nicĭ să umble, nicĭ să vorbéscă, dér pare-mi-se că putea să șéḑă puțin în sus. Nu pré mi-aduc aminte. Pe atuncĭ Herbert a plecat la un drum lung, care l'a ținut departe vre-uă câte-va lunĭ. In vremea aceia Heny a fost pe mórte din pricina dinților, ér de atuncĭ începu să scrîșnéscă din dințĭ și să'șĭ sucéscă și să'șĭ frămênte mânuțele, in cât i se toceaŭ dințiĭ și unghiele. Sgomotul dinților îmĭ trecea prin tot trupul. Cu tóte acestea, copila devenea din ce în ce maĭ frumósă, pĕrul îĭ crescea des și lung; numaĭ n'avea lustru, era întocmaĭ ca inul. Obrajiĭ îĭ eraŭ rumenĭ, pelița străveḑie și subțire!

Uă-dată o lăsaĭ singură pentru a face uă încercare să vĕd pe Reinhold. Când intraĭ la el, genunchiĭ îmĭ tremuraŭ.

— Sufletul meŭ! ḑise el stringêndu-mĕ la pieptul luĭ. Mĕ maĭ iubescĭ?

Rĕspunseĭ „da“ mișcând capul; nu puteam să vorbesc.

— Décă mĕ veĭ ierta vre-uă-dată, vom maĭ fi fericițĭ împreună, dér până atuncĭ

trebue să rĕmân închis, în mâna chinuitorilor.

Apoĭ ér începu să aiureze şi să se témă.

Medicul de acolo avea mare speranţă pentru îndreptarea luĭ. Ḑicea ca să nu pierd încrederea şi răbdarea. Multă răbdare se cere une-orĭ femeilor! Crudă sórtă era să mergĭ de la copil la bărbat, apoĭ să te întorcĭ la copil, fără să'ţĭ arate măcar printr'uă privire că te dorise. Cel puţin el mĕ cunoscea!

In sfârşit, în cele din urmă, primiĭ uă scrisóre de la Herbert că se 'ntórce. Începuĭ să plâng de bucurie, când intră la mine întinḑêndu-mĭ amêndouĕ mâinile. Ce iute iĭ mergea rĕsuflarea; mi se păré că aud bătăile inimeĭ luĭ!

— Câtă vreme am fost despărţiţĭ! ḑise el, şi glasul iĭ tremura.

— Da, câtă vreme! Şi aşa de rĕŭ m'aĭ invĕţat, Herbert, în cât n'am puterea de a trăi când sunt singură.

In ḑiua aceia i-am ḑis pe nume. El făcu uă mişcare, îşĭ neteḑi barba, apoĭ deschise

gura ca şi când ar vrea să spună ceva, însă eŭ îĭ tăiaĭ vorba:

— Am fost de am vĕḑut pe bărbatul meŭ; — Herbert îşĭ încruntă sprincenile; — şi el m'a cunoscut, şi medicul are multă speranţă!

— Medicul e nebun! isbucni Herbert.

Nu'l maĭ vĕḑusem încă atât de violent.

— Adecă d-vóstră credeţĭ, continuă el, că cine-va se póte reînsănătoşi după uă ast-fel de bólă?

— Eŭ nu sciŭ, dér trebue să cred pe medic cu esperienţa luĭ cea mare!

— Da las'o în pace esperienţa! — Mĕ duc la el să'l întreb pe consciinţă.

— Nu 'nţeleg de ce, că tot n'ar schimba nimic în viéţa mea.

— Aşa, într'adevĕr? nu s'ar schimba nimic?

Se plimba cu paşĭ marĭ prin odaie; un moment nu se maĭ auḑea alta nimic de cât rĕsuflarea luĭ grăbită şi scrîşnitul dinţilor mititeliĭ din pat.

— D'apoĭ asta ce maĭ e? ḑise el, oprindu-se de-uă-dată.

— Ce să fiă?

— Sgomotul acesta ciudat?

Aşa mĕ obicĭnuisem cu el, în cât uitasem că Herbert nu'l cunoscea, şi mĕ trecu gândul că acum înebunesce şi el. Par'că încremeneam şi mi se făcea trupul de ghiaţă. El însă se apropiă de pat.

— Ah! tu escĭ! In totdéuna îşĭ frămêntă mâinele şi scrîşnesce din dinţĭ?

— Da, în totdéuna de când i-aŭ venit dinţiĭ.

— Se vede că şi aicĭ medicul are speranţă, ḑise el aspru şi cu amărăciune.

Dedeĭ din cap şi mĕ uitaĭ aşa de speriată la el, în cât îşĭ veni în fire:

— Iertaţi-mĕ, ḑise el, v'am supĕrat; dér nu maĭ pot să vĕd suferinţa d-vóstră, nu sunt vitéz ca d-vóstră, nicĭ martir, şi tótă firea mi se împotrivesce ın contra sórteĭ d-vóstră, care aşĭ vrea s'o scutur până ce s'ar schimba.

— Décă singurul meŭ prietin slăbesce, ce să mĕ fac eŭ? Nu'mĭ cereţĭ lucrurĭ neomenescĭ!

— Eŭ? din contra, nimic neomenesc nu cer, ci....

Imĭ apucă mâna, işĭ apasă buzele pe

ea, apoĭ dispăru făr' a fi sfârşit vorba luĭ. Câte-va ḑile nu maĭ veni pe la mine. Mĕ tot întrebam cu nelinisce, cu ce îl jicnisem. Imĭ readuceam în minte convorbirea nostră şi felul luĭ de a fi, dér nu puteam să descoper nimic. In sfârşit, auḑiĭ din noŭ pasul cunoscut. Mĕ sculaĭ iute, ca să fug înaintea luĭ Herbert. Avea faţa atât de întunecată, în cât mĕ înspăimêntaĭ:

— Am fost la casa de sănătate, ḑise el.

— Eĭ şi?....

Mi se bătea inima, ca şi când ar fi vrut să'mĭ salte din piept.

— Maĭ este speranţă! ḑise el înăbuşit.

— L'aţĭ vĕḑut?

— Ba nu, să 'nţelege că nu, dér pe doctorul l'am vĕḑut.

— Şi el a ḑis?

— A ḑis, că décă nu s'ar maĭ ivi uă crisă nouă, s'ar puté îndrepta."

Décă! Un asemenea „décă" e ca un scripet pe care îţĭ întinde tot trupul până se rupe. Şi trebue să rĕmâĭ liniscit, ba chiar să mulţumescĭ că te tortureză. Este un fel de speranţă maĭ îngrozitóre de cât desperarea.

Óre ce a maĭ fost pe urmă?

In capul meŭ se 'ncurcă tóte! Un timp îndelungat îmĭ pare ca un ceas, şi un singur ceas ca lunĭ întregĭ. Sciŭ numaĭ că Herbert îmĭ era din ce în ce maĭ drag; ba încă, ce drag mi-era! Ce glas plin şi pătrundĕtor avea când îmĭ citea, séŭ când mĕ îndrepta ce să fac, ocărîndu-mĕ încetişor, séŭ mustrându-mĕ cu blândeţă. Când îmĭ da mâna, mĕ trecea un fior cald. Pasul luĭ îl cunosceam din sute de alţĭ paşĭ. Câte-uădată consciinţa mi se descepta şi mĕ întrebam încet: óre ce simţimênt aveam pentru Herbert?! Dér iĭ închideam uşa şi puneam zăvorul, căcĭ gândul de a mĕ lipsi de el nu'l puteam suferi. Se vede că nu era bine să'l leg ast-fel de sórta mea; se vede că era rĕŭ că nu puteam să rĕmân singură cu tótă nĕpastea mea. Câte noptĭ n'am rĕmas în genunchĭ, ca să iéŭ hotărîrea să'l depărtez de lângă mine, şi când venea diminéţa, ascultam cu dor ca să'ĭ aud pasul. Câte n'a spus lumea! Eŭ însă n'am aflat nimic. Eram mult prea tînĕră, prea singură şi prea nepricepută pentru a mĕ puté lua după vorbele lumiĭ.

Câte-uă-dată îmĭ ḑiceam că mĕ iubea ca pe uă soră, nu alt-fel; că nicĭ nu eram atrăgĕtóre, nicĭ primejdiósă, nicĭ frumósă, nicĭ tînĕră, — aprópe de douĕ-ḑecĭ şi opt de anĭ, — nu, nu de sigur, nu se putea să mĕ iubéscă! Cum óre s'a întêmplat de mi-a deschis ochiĭ, în cât nu putea să'mĭ rĕmână nicĭ cea maĭ mică îndoiélă? Nu mi-a făcut nicĭ-uă-dată uă anumită declaraţie; una şi singură, fórte viforósă, aşa precum e scris în cărţĭ, era în fie-care cuvênt ce'l rostea, în fie-care privire, în fie-care mişcare. Mĕ făceam că nu'l înţeleg, până ce într'un târḑiŭ el ḑise:

— In cazurĭ de nebunie incurabilă, despărţenia între soţĭ este cu putinţă şi de sigur nu e uă crimă!

O maĭ simt şi acum fierbinţéla, care mĕ trecu de la crescet până în talpă. Mĕ sculaĭ întinḑênd mâinele mele spre el şi, stăpânindu-mĭ mişcarea, şoptiĭ:

— Ast-fel de lucru să nu'l spuĭ; veḑĭ, nu'l spune, căcĭ atuncĭ tóte trebue să fiă sfârşite între noĭ. N'aşĭ puté să maĭ ţin la tine, décă aşĭ fi necredinciósă.

Şi el vorbise fórte încet, cu capul ple-

cat pe uă carte; acum se uită la mine şi, răzimându'şĭ fruntea pe mână, ḑise:

— Maĭ e speranţă pentru el şi nu maĭ e pentru mine: cine din noĭ e maĭ nenorocit?

— O Herbert, îmĭ rupĭ inima!

— Şi tu pe a mea.

— Eŭ am jurat, Herbert!

— Aşa e; aĭ jurat.

— Şi el nu mĕ are de cât pe mine în lumea asta.

— Dér eŭ,... pe cine maĭ am eŭ?

— Tu... tu,... tu aĭ mult prea mult, maĭ mult de cât aşĭ fi trebuit să'ţĭ daŭ,... aĭ sufletul meŭ întreg..

Din pieptul luĭ ieşi un sunet jumĕtate de jale şi jumĕtate de bucurie. Se sculă şi mĕ strînse în braţe, eŭ însă il depărtaĭ încet de mine, fórte incet, până ce se duse de tot. Am încuiat apoĭ uşa după dênsul şi am căḑut în genuchĭ lângă copilul care dormea:

— Dómne, ce să fac? copilă, spune-mĭ tu ce să fac? Iér copilul se desceptă mĕ privi cu ochiĭ sĕĭ marĭ şi scrîşni din dinţĭ. Ce alt rĕspuns maĭ ceream? N'aveam drep-

tul să'ĭ pun povara acestuĭ copil. De vre-uă câte-va orĭ vĕḑusem că'ĭ era urît şi că scrîşnitul dinţilor nu'l putea suferi. Adese-orĭ lua mânuţele copiluluĭ în ale luĭ şi le strîngea cu mare asprime, ca să le siléscă la un fel de linisce, şi pe când o făcea uă cută adâncă i se săpa între sprincene.

Şi décă tatăl copiluluĭ meŭ totuşĭ s'ar maĭ întórce şi nu m'ar maĭ găsi? Şi décă Herbert n'ar putea să sufere pe copilul meŭ — atuncĭ le-aşĭ fi adus nefericire la toţĭ treĭ. — De-uă-dată îmĭ apare ĭér datoria, nu în mod nesigur, nu, ci cu cea maĭ mare claritate, mare şi uriéşă o vedeam înaintea mea, fără a puté închide ochiĭ pentru a nu o maĭ vedé. Grea a fost lupta! Norocul îmĭ surîdea în cale, strĕlucitor, dulce şi mândru! Şi tot în calea mea era ceĭ doĭ aĭ meĭ. Aduceam desperare unuĭ om, dér acela era sànĕtos şi se putea împotrivi sórteĭ, putea — inima mi se încleşta la gândul acesta — să mĕ uite şi să caute altundeva norocul, pe când pe ceĭ doĭ bolnavĭ îĭ împingeam in miseria cea maĭ desnădăjduită. Nicĭ nu maĭ dormeam în vremea aceia şi pĕrul îmĭ încărunţea. Herbert vedea,

în ce stare eram. Aci era blând şi desmierdător, aci violent şi aspru, spunêndu-mĭ că nu maĭ póte trăi ast-fel, că vrea casa luĭ cu nevastă şi copiĭ.

Slăbeam fórte tare şi îmĭ frământam mâinile până ce mĕ dureaŭ. Luĭ îi spuneam:

— Décă ar puté să'mĭ făgăduiéscă, că nu mĕ va maĭ cunósce vre-uă-dată, că nu va maĭ deveni iérăşĭ om întreg, — dér aşa!

Nicĭ pe Heny n'o maĭ îngrijam atuncĭ. O lăsam ciasurĭ întregĭ cu dădaca, şi'mĭ închipuiam că nu puteam să aud scrîşnitul dinţilor. Nu, curajósă n'am fost atuncĭ. In ochiĭ celor l'alţĭ puteam să trec de curajósă, dér nu in aĭ meĭ. Nu'ĭ vorbă că nicĭ nu puteam vedé ce simte copacul în rădăcinele luĭ, când furtuna îĭ scutură crescetul. Îl admiram că a rĕmas în picióre, chiar şi după ce i s'aŭ rupt tóte crengile. Cum aşĭ fi vrut să mĕ frângă, să mĕ desrădăcineze, să mĕ usuce furtuna, numaĭ ca să nu maĭ fi fost, ca să nu maĭ fi putut să sufĕr. Mi-era dor de dururĭ fisice, spre a nu maĭ simţi suferinţa în mine, care mĕ muncea. Am scris atuncĭ la casa

de sănĕtate că vin în cutare ḑi, numaĭ pentru a maĭ câştiga putere in contra mea.

Nu numaĭ că mĕ cunoscu Reinhold, dér mĕ şi îmbrăţişă cu mare dragoste.

— Cârja mea de bĕtrâneţe! îmĭ ḑise el, şi adăugă:

— În curênd mĕ voĭ îndrepta, şi atuncĭ am să'ţĭ rĕsplătesc tóte, femeea mea cea credinciósă. Maĭ aud glasurile, dér acum le cunosc şi nu mĕ maĭ tem de ele. Puţină răbdare să maĭ aĭ, şi atuncĭ vin ĭér la tine să fim fericiţĭ, dér nespus de fericiţĭ împreună.

Fie-care cuvênt mĕ străpungea ca un cuţit. Reinhold se simţea slab, mĕ iubea, îşĭ puse nădejdea în mine, limanul luĭ de scăpare.

Se vede că eram fórte palidă când m'am întors, căcĭ toţĭ s'aŭ speriat şi mĕ întrebaŭ, décă îĭ mergea maĭ rĕŭ.

— Nu, nu; îĭ merge bine, le tot rĕspundeam. Herbert intra tocmaĭ în odaie şi mĕ auḑi. Cât nu eram singurĭ, se stăpâni, dér apoĭ isbucni. Era cu desăvêrşire desperat. Vorbea cu totul aiurea, mĕsurând odaia cu paşĭ marĭ, cu ochiĭ aţintiţĭ spre

pămênt. A pus mâna pe gurița luĭ Heny, ca să rĕmână liniscită, şi neputênd'o face să tacă, o scóse afară din odaie. Eŭ nu ḑiceam uă vorbă, mĕ uitam la el şi'l lăsam să facă tot ce vrea. Rĕmăsesem nemişcată pe loc, rezemată de uă masă. De-uă-dată mĕ cuprinse uă obosélă, ca şi când mi s'ar fi împietrit tot trupul.

— Acum du-te, iĭ ḑiseĭ, trebue să dorm, nu pot spune un cuvênt; du-te! Căḑuĭ pe uă canapea neputênd să mĕ maĭ mişc. Era ca un fel de paralisie. Nu puteam nicĭ să vreaŭ să mĕ mişc, căcĭ uitasem cu desăvêrşire cum trebue să ridic capul şi cum trebue să mĕ slujesc cu mâna. Chiar şi limba o mişcam anevoe. Îmĭ trebuea un fel de încordare spre a puté forma un cuvênt. Şi ochiĭ mi se închideaŭ, cu tóte că nu puteam să dorm, nicĭ n'aşĭ fi mâncat ceva, décă Herbert nu m'ar fi îndemnat cu linguşirĭ şi desmierdărĭ. Era fórte blând şi bun cu mine şi nu'mĭ vorbea de lucrurĭ, care ar fi putut să mĕ turbure. Odată orĭ de două orĭ pe ḑi ımĭ aduceaŭ pe Heny şi o puneaŭ aprópe de tot de obrazul meŭ ca s'o pot săruta, căcĭ nicĭ ea nicĭ eŭ nu

ne puteam ajunge. Póte că aşĭ fi rĕmas culcată ast-fel lunĭ séŭ anĭ în loc de sĕptĕmânĭ, căcĭ nu mĕ îndreptam. Dér atuncĭ sórta îmĭ dete îmboldirea care'mĭ lipsea. Sosi uă scrisóre, care spunea că la Reinhold se produsese crisa de care le era témă; că mĕ vor chema când el va fi aprópe de mórte, dér nu maĭ înainte spre a nu'l nelinisci. De-abia cetisem scrisórea — că mĕ şi sculasem şi mĕ îmbrăcasem, plimbându-mĕ în neliniscea cea maĭ mare. In slăbiciunea şi turburarea mea însă cădeam din uă parte a odăiĭ în cea-l'altă, fără a sci ce fac.

În starea asta mĕ găsiră Herbert şi doctorul, amêndoĭ fórte miraţĭ, dér maĭ mult îngrijaţĭ de cât bucuroşĭ de-a mĕ vedea sculată. Aşa cu desăvêrşire mĕ uitasem pe mine însă'mĭ, în cât esclamarea lor plină de mirare mĕ surprinse.

— Destul am fost bolnavă, le ḑiseĭ, acum nu maĭ am vreme.

Herbert şi eŭ nu vorbeam un cuvênt despre ceia ce ne atingea maĭ mult de cât tóte pe pămênt; îmĭ tot citea din cărţĭ, dér nicĭ el nu scia ce citea, nicĭ eŭ ce au-

ḑeam. Ce maĭ rĕmânea din vreme, o treceam plimbându-mĕ prin casă ca un leŭ in închisóre.

— În curênd am să ajung ca Heny, iĭ ḑiceam, nicĭ nu maĭ pot sta liniştită.

— Nu maĭ vorbi ast-fel, îmĭ rĕspunse Herbert uitându-se la mine cu nisce ochĭ, care îmĭ tăiară pofta de-a maĭ spune încă odată ast-fel de lucru. Atuncĭ credeam că era uă vreme nesfârşit de lungă şi de durerósă, căcĭ nu maĭ îmĭ venea nicĭ uă scrisóre. Acum însă sciŭ că era uă vreme plină de îndulcirĭ. A fost primăvara mea cea de pe urmă, cu furtunĭ şi cu viscol, cu norĭ amenințătorĭ şi cu raḑe de sóre, cu verdéță fragedă şi tînĕră. Şi acum maĭ intineresc când mĕ gândesc la vremea aceia. Par'că mi s'ar fi lăsat timp ca să pot mĕsura mărimea jertfeĭ mele. De viitor nu vorbeam nicĭ unul din noĭ, numaĭ de trecut. Iĭ mulțumeam luĭ Herbert pentru ciasurile frumóse care mi le deduse. El îmĭ mulțumea, că fusesem stéua luĭ conducĕtóre.

Până ce într'uă ḑi, țineam uă scrisóre în mână de la casa de sănătate, a căreĭ

privire mě făcu să 'ncremenesc. Slova, de şi nesigură şi stricată, era slova luĭ Reinhold. La început îmĭ tremuraŭ degetele aşa de grozav, în cât de-abia am putut s'o deschid. Conţinutul era:

„Iubita şi credinciósa mea nevastă!

„Mulţumesc luĭ Dumneḑeŭ din fundul „inimeĭ, care m'a scăpat de întunericul nopţiĭ „şi mi'a făcut ĭér lumină.

„Peste două ḑile sunt în braţele tale.

„Al tĕŭ pentru vecie,

„Reinhold."

Maĭ era alăturată şi uă scrisóre a directoruluĭ: „Reinhold s'a îndreptat ca printr'uă minune şi cere cu atâta stăruinţă a fi trimes acasă, în cât nu'l maĭ putem opri de-a se întórce. Cu liniscea cea maĭ mare şi cu mare prudenţă póte fi mănţinut în starea luĭ actuală." — Póte de ḑece orĭ am citit scrisórea şi, pe când citeam, tóte se perdeaŭ în jurul meŭ, ca un pustiu întins cu monotonia luĭ a-tot covêrşitóre. Nu'ĭ aşa, era rĕŭ că m'am gândit atuncĭ maĭ mult la Herbert, de cât la bărbatul meŭ? Dér nu sunt vre-un viteaz, suflete iubite, să nu'ţĭ închipuescĭ un asemenea lucru. E

bine că nu se pot citi tóte gândurile de pe frunte, că póte gura să tacă şi să nu trădeze sfiala inimeĭ. Numaĭ Dumnedeŭ şi eŭ scim ce am gândit în ciasul acela! Acum tóte sunt îngropate, adânc de tot, şi uă piatră grea e pusă peste ele pentru vecie. Când veni Herbert îĭ dedeĭ scrisórea, fără a spune un cuvênt. Într'uă clipă o trecu cu ochiĭ, apoĭ o făcu ghem, o netedi apoĭ, recitind'o din noŭ şi ĭér o maĭ citi şi mâinele îĭ tremuraŭ, şi uă lacrimă din ochĭ îĭ cădu pe fila de hârtie. Mĕ aruncaĭ în braţele luĭ şi rĕmăseĭ timp îndelungat sprijinită de pieptul luĭ credincios. Amêndoĭ nu puteam spune un cuvênt în acest cias de mórte. Îmĭ tot săruta lacrimile care isvoraŭ neîncetat, până mi le usca şi suspina ca şi când i s'ar fi frânt inima. — De vre'uă câte-va orĭ a încercat să spună ceva, dér n'a putut şi a dat din cap, surîdênd cum surîde omul când móre. — Acum iată'l lângă uşă! Se maĭ întórce odată, îmĭ face semn cu mâna, apoĭ iată locul gol şi, unde stam, am cădut în genuchĭ, orbită de lacrimĭ. Şi totuşĭ n'am murit atuncĭ; se vede că aveam mare isvor de viéţă. Durerea îmĭ

străpungea inima cu săgeţĭ înfierbêntate. Imĭ astupam gura, ca să nu ţip. De-uă-dată ca în depărtare, aud dinţiĭ luĭ Heny scrîşnind şi deschiḑênd ochiĭ, vĕd copila stând în piciorușele sale în ușă, ca uă nălucire aievea, venind pe vêrful degetelor până în braţele mele, care i le întinsesem şi ḑicênd ceva ce semăna cu „Mamă". Dădaca, care venea după ea plină de bucurie că reuşise atât de bine surprinderea, se sperià vĕḑênd mişcarea adâncă, dér începu apoĭ să povestéscă, cum făcuse ca să ajungă la uă astfel de minune.

Pregătiĭ odăile luĭ Heny pentru Reinhold. De-acum înainte ea era să dórmă cu mine. De aḑĭ înainte nu maĭ aveam nervĭ; eraŭ înlăturaţĭ pentru totdéuna. Dădaca, slujnica şi bucătărésa se tot uitaŭ la mine cu mirare; într'un moment de linisce mĕ duseĭ să mĕ uit şi eŭ în oglindă: pĕrul meŭ albise....

Bine ḑicĭ — vroiam să scriŭ uă scrisóre — Dér unde am rĕmas óre?

„Inţelegĭ acum tăcerea mea faţă cu tine."

Dacă le-ar sci pe tóte, ar înţelege-o şi maĭ bine.

„Ce să'ţĭ spun de toţĭ aniĭ aceia care se asemănaŭ în speranţa şi téma lor, până veni vremea, în care începu Heny să umble şi se întórse Reinhold însănătoşit acasă. Nicĭ nu'ţĭ poţĭ închipui, ce moment de adâncă mişcare a fost atuncĭ. El ajunsese a fi om bĕtrân şi se uita cu jale la pĕrul meŭ cel alb, ĭér când vĕḑu pe Heny întrebă: „E al nostru?...“ nu putu să'şĭ urmeze vorba şi începu să plângă atât de tare, în cât mĕ cuprinse spaima pentru el. Mĕ temeam de anevrism şi de dambla, séŭ de uă nouă isbucnire a bóleĭ luĭ grozave. Trecu însă furtuna, fără urmărĭ funeste. Din contra, era ca şi când s'ar fi înmuiat ceva în el; atât era de blajin şi de iubitor.

„Il maĭ vĕd luând pe Heny pentru ântâiaşĭ dată în braţele luĭ; cum îĭ sprijinea capul eĭ mititel de pieptul sĕŭ, pe când cu mâna cea-l'altă ţinea mânuţele copiluluĭ, dér cu desăvêrşire alt-fel de cum făcuse Herbert. Imbrăţişaĭ atuncĭ pe copilul meŭ cel mare şi pe cel mic, cerêndu-le iertare în fundul inimeĭ mele, că un moment eram aprópe să'ĭ uit.

„De atuncĭ nu s'a maĭ intêmplat nimica

maĭ însemnat în viéţa mea. Heny a crescut mare şi frumósă şi spune câte-va cuvinte, care însă nu le înţelegem de cât Reinhold şi eŭ. Reinhold se plimbă ciasurĭ întregĭ, sprijinit pe braţul meŭ. Atuncĭ ne uităm la florĭ şi la fluturĭ, şi ne bucurăm de sórele strălucitor şi cald, ĭér când e frig, ne bucurăm de zăpada şi de frunḑele veştejite alungate de vênt; născocim chiar şi poveştĭ care se potrivesc cu ele, şi când trecĕtoriĭ ne privesc, mĕ uit şi eŭ la eĭ, şi mĕ uit până când se duc.

„Citim mult împreună; atuncĭ el adeseorĭ adórme, ĭér eŭ citesc înainte ca să nu se descepte. Jucăm domino şi loton şi ne inchipuim că peste curênd vom fi învĕţat pe Heny să jóce cu noĭ.

„Uă deosebită plăcere a luĭ Reinhold e să pieptene pe Heny. Cu uă adevĕrată pasiune îĭ desface pĕrul eĭ minunat, care ajunge pân' în pămênt, îl neteḑesce, îl împletesce, şi îl desface din noŭ. Atuncĭ amêndoĭ sunt atât de mulţumiţĭ, in cât în vremea aceia îmĭ pot vedea de cele trebuinciόse. Am ajuns un adevĕrat om practic, şi le duc tóte eŭ însă-mĭ.

„Precum vedĭ, casa mea nu e făcută pentru un om tĕnăr, şi viéţa mea e monotonă şi puţin interesantă. De aceia scusă scrisórea asta lungă. Tu singură aĭ cerut'o, şi acum póte că n'aĭ să aĭ răbdare s'o citescĭ pân' în capĕt. Dér sunt uă femee bĕtrână şi lungă la vorbă, póte cu atât maĭ mult, cu cât am rare-orĭ ocasia de a vorbi.

„Rĕmâĭ sănătósă, şi cu venirea băiatuluĭ trimite-mĭ şi chipul tĕŭ, ca să pot vedea cum escĭ acum. Şi îţĭ mulţumesc pentru amintirea ce mi-aĭ păstrat'o, mi-aĭ făcut mult bine [1]).

„Bĕtrâna ta prietină,

„Agata".

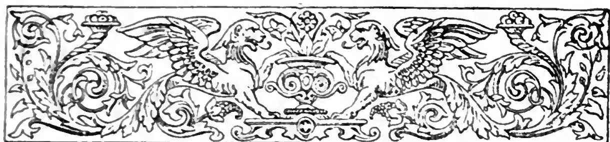
[1]) Nuvela *„Uă Scrisóre"* este tradusă de d-şóra *L. M...*

II.

ÎN VOĬA VÊNTULUĬ

ÎN VOÏA VÊNTULUÏ

— Tóte păsĕrelile, toţĭ puiĭ de vulpe şi de urs şi-aŭ măiculiţa lor! şi numaĭ eŭ sĕ n'am! Maică! Măiculiţa mea!

Aceste cuvinte rĕsunaŭ, într'un desişĭ întunecos al pădureĭ, atât de sfâşiător, în cât pênĕ şi natura amuţise pentru a asculta glasul copilıţeĭ care se plângea cu atâta jale.

Nimenĭ nu rĕspunse la gemetele eĭ, de şi nu era singură, ci şedea în pólele uneĭ tinere şi frumóse femeĭ care, cu mâna eĭ albă şi plină de inele, mângâia blondiĭ cârlionţĭ aĭ copileĭ.

Acésta ascunsese figura'ĭ delicată în peptul tinereĭ femeĭ şi o ţinea îmbrăţişată atât de strîns, in cât părea a nu o maĭ lăsa.

— Fulguleţul meŭ de zăpadă! murmură acea dómnă cu buzele tremurătóre.

— Dér pentru ce te ducĭ departe? de ce ne părăsescĭ? ce? nu ne maĭ iubescĭ, nicĭ pe frăţiorul, nicĭ pe mine, nicĭ pe tata?

Muma îşĭ ascunse chipul eĭ jalnic în pletele cele marĭ ale copiliţeĭ şi suspină adânc; apoĭ se ridică în sus şi ḑise şi maĭ încet ca ântâiŭ:

— Ângeraşul meŭ!

Copila se agăţă şi maĭ tare de dênsa:

— Vino, mamă, vino acasă; fără tine am să mor!

— Isi! strigă un glas de bărbat din casă, Isi!

Femeia sări în sus, desfăcu cu violenţă braţele copileĭ de la gâtul eĭ, şĭ-apoĭ dispăru ca uă fantasmă.

Copiliţa rĕmase ca împietrită. Gingaşa eĭ figură devenise şi maĭ palidă, ér ochi'ĭ, marĭ şi negri, luciaŭ acum fără lacrimĭ, pironiţĭ asupra loculuĭ unde cu puţin maĭ înainte se aflase mama sa. Numaĭ printre lungile şi creţele eĭ gene maĭ străluciaŭ

câte-va picăturĭ de lacrimĭ; pleopele nemişcate nu le lăsaŭ se cadă.

— Isi! resună pentru a doua óră glasul.

Copiliţa se'ntórse şi sbură, ca săltată de frică, d'alungul aleelor umbróse. Când ajunse înaintea tatăluĭ sĕŭ, se vedea cum de fugă i se băteaŭ prin prejurul gâtuluĭ vinele eĭ cele azuriĭ.

— Unde aĭ fost, copilă?

— In grădină!

— Unde, în grădină?

— Colo, pe banca de lângă boschet.

— Spune să te îmbrace numaĭ decât; uă dómnă voesce sĕ te iea la plimbare.

— Dér....

— Iute! iute! îţĭ ḑic. Alvina, îmbracă fetiţa pentru plimbare.

Micele picăturĭ de lacrimĭ pieriseră póte în fuga cea mare. Nicĭ el, nicĭ Alvina nu le vĕḑură; ér acésta din urmă era fórte necăjită şi nu sciŭ ce tot bombănia de „persóna care n'are ce căuta p'aci". Ea era roşiă ca focul şi nu tocmaĭ prietinósă cu fetiţa ale căreĭ buze tremuraŭ mereŭ.

— Vino şi tu cu mine, Alvina, ḑise'n fine fetiţa.

— Nu face, adică voiŭ sĕ ḑic, nu pot. Eh! ce? acum escĭ fată mare; poţĭ merge şi singură; fiĭ numaĭ cu minte..... adause Alvina, ş'apoĭ murmură cam aşa ceva...

— Pentru ca sĕ'ţĭ mérgă bine!

Isi nu pricepu, căcĭ se afla deja pe uă terasă ascunsă în umbră, înaintea uneĭ dómne înaltă de statură şĭ-al căruĭ obraz era acoperit cu un vĕl.

Dómna veni răpede spre copilă, o sărută şi luându-ĭ amêndouĕ mânile îĭ ḑise:

— Sĕ staĭ la mine pênĕ se va'ntuneca; atuncĭ sĕ vină sĕ te iea.

Copila lăsă capul în jos sub marginele cele largĭ ale păläriei, ne dând astfel nicĭ un rĕspuns.

Dér cine ar fi putut citi ceva pe acea figură! Era atât de caracteristic compusă, în cât s'ar fi creḑut că părţile eĭ nu eraŭ din acelaşĭ tot: pĕrul blond, ochiĭ negri cu genele galbene, sprincene subţirĭ, un nas clasic, puţin cam resfirat la nărĭ, gura cam mare, când frumos rotunjită, când urît întinsă, peliţa subţire şi albă ca laptele, maĭ cu sémă la têmple, unde pĕrul desina nisce arcurĭ adâncĭ.

Bine că tînĕra dómnă nu vĕḑu în faţă-ĭ de cât acele bogate plete de pĕr, căcĭ dacă ar fi vĕḑut şi fisionomia copileĭ, n'ar fi putut sĕ se aréte atât de iubitóre.

Dómna vorbia cu vioiciune, ba încă în camera eĭ voi sĕ iea pe Isi în pólă.

— Nu; îţĭ mulţămesc, ḑise copila, acum sunt mare, şi mameĭ nu'ĭ place aşa.

Uă espresiune de neplăcere şi desamăgire se citi pe chipul tinereĭ dómne. Se uită în oglindă, îşĭ potrivi pĕrul şi ḑise:

— Sciĭ, Isi, ne chiamă tot una şi pe tine şi pe mine; şi eŭ mĕ numesc Elisabeta, pér îmĭ ḑic Elsbeth.

— Pe mine nu mĕ chiamă de loc Elisabeta, ci Luisa, ca pe mama.

— A! aşa? Ce urît obiceiŭ de a nu numi pe ómenĭ după numele lor!

— Ba nu! nu e urît! tata aşa îmĭ ḑice, ér mama....

— Eh? mama ta cum iţĭ ḑice?

— Alt-fel.

Şi nu voi să spună cu nicĭ un fel cum îĭ ḑicea mama eĭ mângâind-o.

— Ce copilă curiósă, se gândi Elsbeth; voiam sĕ'ĭ câştig idima, dér de giaba. Ce-o

se fac eŭ cu ea? Mi se pare că a băgat ceva de sémă drăcuşorul ăsta, căcĭ de ce ’mĭ vorbesce într’una de mă-sa?!

— E tatăl tĕŭ tot aşa de trist? întrebă Elsbeth tare.

— Pentru ce?

— Pentru că e singur cuc de când mama ta a plecat.

— Intrébă-l pe el, ḑise Isi mirosind falsele camelie carĭ se aflaŭ în vasul de bronz, pentru a’şĭ ascunde lacrimele carĭ staŭ gata sĕ’ĭ picure din ochĭ.

Elsbeth îşĭ muşcă buzele.

— Dér frăţiorul tĕŭ?.. am auḑit că e un nebunatic şi jumĕtate.

— Ba nu, e fórte cu minte.

— ’Lŭ iubesce tatăl tĕŭ?

— Firesce, de vreme ce e copilul luĭ.

— Aşa e, adause Elsbeth strîmbând din buze.

Se linisci însă sub privirea duşmănósă a copileĭ.

— Ce de lucrurĭ veĭ maĭ fi vĕḑênd şi tu cu ochiĭ ăia marĭ!

Isi se uită pe feréstră.

— Altmintrelĭ, rĕspunse ea, de ce i-aşĭ maĭ avé?

— Eh! dacă e aşa, am să'ţĭ arĕt ceva frumos, ḑise Elsbeth sculându-se şi luând pe copilă de mână.

O duse la un coteţ care era plin cu iepurĭ de casă. Isi nu maĭ putea de bucuriă şi voia să'ĭ prinḑă pe toţĭ. Elsbeth îĭ dede unul dintr'ênşiĭ şi punêndu-i-l în braţe îĭ ḑise:

— Àsta sĕ fiă al tĕŭ, dér în schimb sĕ mĕ iubescĭ şi tu niţel pe mine.

Isi făcu uă mişcare ca şi cum ar fi voit sĕ dea îndĕrĕt ĭepuraşul, dér se rĕsgândi, 'lŭ strînse la pept şi'l sărută cu drag.

— Mie nu'mĭ daĭ un sărut? ḑise Elsbeth.

Isi îşĭ întinse figura roşiă şi se lasă a fi sărutată pe amêndoĭ obrajiĭ.

— Ce-are să ḑică Alvina! esclamă ea cu bucuriă.

— Eh! replică rîḑênd Elsbeth, póte că nu'ĭ va păré bine, dér asta nu face nimic.

Peste vro câte-va lunĭ, Isi se afla într'uă ḑi pe genuchiĭ tatăluĭ sĕŭ.

— Ce va ḑice mica mea Isi când mĕ voiŭ cununa a doua óră? întrebă el.

Isi se agăţă veselă de gâtul luĭ.

— Aducĭ pe mama îndĕrĕt?

Tatăl îşĭ muşcă barba cu supărare.

— Nu, copilă, ḑise el; veĭ avé uă altă mumă.

Isi se făcuse galbenă ca céra.

— Dér, ḑise ea cu buzele pălite, mama trăiesce!

— Da, mama ta trăiesce, dér pentru mine ea a murit!

Isi îmbrânci cu amêndouĕ mânile pe tatăl sĕŭ departe şi strigă cu lacrimĭ:

— Eŭ vréŭ sĕ mĕ duc la mama. Mama n'a murit! Vréŭ s'o vĕd! vréŭ sĕ mĕ duc la ea.

— Şi pe mine sĕ mĕ părăsescĭ?

Isi suspina ca şi cum purta în inima eĭ uă lume de durerĭ.

— Vréŭ să fiŭ a vóstră a amêndorora, a ta şi a mameĭ.

— Dér dacă noua ta mămuşóră va fi blândă, fórte blândă?

— Eŭ n'o cunosc!

Ochiĭ copileĭ devenиră negri cărbune.

— Ba da, ḑise tatăl; o cunoscĭ, şi ea a fost pentru tine fórte bună; ea ţi-a dă-

ruit acel frumos iepure de casă care 'ţĭ place atât de mult.

Pe obrazul copileĭ se întipări uă ast-fel de espresiune în cât tatăl se încercă în deşert s'o pricépă. Semĕna a fi dispreţ şi repulsiune; părea că tocmaĭ atuncĭ copila pricepea bine ceia ce nu sciuse. Espresiunea însă nu era copilăréscă, ci ceva neînţeles, venit de sus, demonic.

— O să ascultĭ de dênsa, copila mea?

Isi făcu semn că da.

— Te veĭ purta bine şi prietinesce cu dênsa, pentru că acéstă îmĭ face mie plăcere.

Isi făcu iérăşĭ semn că da.

— Şi maĭ târḑiŭ o veĭ iubi, nu e aşa?

Ca un fulger, copila dispăruse din casă.

La cununia tatăluĭ sĕŭ, Isi, în haine de serbătóre, se afla lângă Alvina. Se vorbia de minunatul eĭ pĕr, de genele cele lungĭ şi blonde, care semănaŭ a fi un vĕl străveḑiŭ pus pe d'asupra negrilor şi măhniţilor eĭ ochĭ.

— Ochĭ de boŭ! ḑise un băét căruia Isi îĭ întorsese spatele pentru că el işĭ pironise ochiĭ la dînsa.

Isi auḑise observarea şi s'ar fi strîmbat

sdravĕn băétuluĭ, dacă n'ar fi fost în biserică, la slujbă.

Din când în când, ea îşĭ da cu degetele pe la ochĭ pentru a şterge pe furişĭ câte uă lacrimă care'ĭ spunta într'ênşiĭ. Se feri de a se uita la altar, privia numaĭ la muscele carĭ sburaŭ d'icĭ colo, şi la picăturile de plóiă carĭ pe gémurile ferestrelor făceaŭ şiróie lungĭ.

A doua ḑi diminéţă, Isi se dede jos pe scară lăsându-se ca de obiceiŭ sĕ alunece pe mânerul scăreĭ. Cu ochiĭ marĭ se uită în jos şi se gândia că de-aci 'nainte ea nu va maĭ merge sĕ maĭ scóle pe tatăl sĕŭ diminéţa. Dejunul trebuĭ sĕ'l ascepte multă vreme, căcĭ Elsbeth nu era gata; peptenatul ţinea mult pênĕ când îĭ frisaŭ cârlionţiĭ de pe frunte.

La cafea, Elsbeth îĭ luă din mână céşca, pe care pênĕ aci ea o da părinteluĭ sĕŭ.

Pênĕ aci, tatăl îĭ arĕtase lecţiunile şi o ascultase; acum îĭ luară uă guvernantă. Maĭ 'nainte Isi eşia la plimbare cu el; acum se juca singură în grădină, pe când el da braţul Elsbetheĭ şi plecaŭ la plimbare numaĭ amêndouĭ.

Când Isi se uita la Elsbeth, acésta simţia ca un fel de nelinisce şi 'şĭ ḑicea: de unde o fi luat copila asta aşa ochĭ! nu e frumósă de loc, ba chiar e foc de urîtă. Ba âncă, ce fire rea maĭ avea şi Isi, după ce ea făcuse atâtea şi atâtea pentru a'ĭ fura inima. Isi tăcea mereŭ în faţa eĭ şi nu'ĭ ḑicea când era vorba de nume de cât „nevésta luĭ tata".

Elsbeth presimţia că e coprinsă în contra copileĭ de amărăciune şi de mâniă. Iĭ venia a crede că acéstă copilă s'a pus ca uă piétră în calea eĭ. Urechia subţire a mâhniteĭ copile auḑia mânia că tremură în glasul Elsbetheĭ, şi spiritul eĭ de resistenţă crescea din ce în ce. Tot ce făcea Elsbeth era pentru Isi rĕŭ şi neplăcut. Când o vedea mângăind pe micul Wolfgang, Isi simţia că'ĭ vine a smulge pe frăţior din braţele eĭ şi a fugi departe, fórte departe, cu dênsul. Ba pênĕ şi bărbatu-sĕŭ se supăra când o vedea mângâind pe băieţel.

— Lasă'l în pace pe acest spânḑurat, ḑicea el cu asprime.

Iĭ venia greŭ Elsbetheĭ pe un copil sĕ nu'l iubéscă, pe cel-l'alt sĕ nu'l pótă

iubi. Şi dacă nu ar fi avut pe rând copiĭ, unul după altul, viéţa i s'ar fi părut fumură de tot, de şi voinţă avea destulă ca sĕ facă numaĭ cum i-e bine.

— Un bărbat divorţat nu e un bărbat vĕduv, ḑisese ea uă dată cu amărăciune. Şi dacă e cu greŭ a înlocui pe muma care a murit, împotriva mumeĭ care trăesce nu'ĭ nimica de făcut. Eŭ însă sunt maĭ bună de cât dênsa, adăugea ea cu mândriă.

Isi simţia că despre muma eĭ nu se vorbia în casă cu sfinţenia şi respectul ce ea i-l purta în inimă, şi de aceia se hotărîse a nu maĭ vorbi niciĭ uă dată de ea. Tatăl devenia cu dênsa din ce în ce maĭ rĕŭ şi cu atât maĭ mult se bucura de copiĭ ceĭ noĭ, în aĭ căror ochĭ el nu citea învinovăţirĭ şi carĭ de o potrivă rîdeaŭ la amêndouĭ părinţi. Cu cât tatăl devenia maĭ străin pentru dênsa, cu atât Isi sĕ gândia mai des la mama eĭ.

Cu frăţiorul Wolfgang, Isi vorbia numaĭ de mă-sa. Ajunseseră amêndouĭ să vorbéscă de mama lor ca de uă mamă de departe, din basme. Vorbind de ea copiĭ scăpaŭ de aspra realitate, cu atât maĭ aspră cu cât

venise şi uă guvernantă nouă căreia i se spusese sĕ fiă fórte straşnică, căcĭ avea sĕ aibă a face cu un caracter fórte greŭ şi cu nesce pornirĭ moştenite, fórte primejdióse.

Guvernanta se luă la luptă în contra acestor „pornirĭ moştenite, fórte primejdióse“ care, firesce, nu puteaŭ fi moştenite de cât de la mamă. Acéstă străină fu decĭ prevenită în contra mameĭ séle. Isi, de la început, nu putu s'o sufere.

Prin urmare, iĭ rĕmaseră numaĭ Wolfgang şi iepuraşul care i-era credincios ca un câne, se învîrtia în giuru-ĭ gudurându-se şi'ĭ lingea obrazul şi mânele.

Era un frumos tabel când fetiţa, mărişóră acum, lua în braţe iepuraşul şi'l săruta lăsând să rătăcéscă pe figura eĭ melancolică un surîs prietinos. Nimenĭ însă nu'l băga de sémă.

Elsbeth se supărase foc de vro câte-va orĭ pe Isi, maĭ cu sémă când acésta voia sĕ scape pe Wolfgang de la vro pedépsă prea aspră.

— Tóte pentru puiu ăsta de cuc! esclamă ea; încolo, tu nu iubescĭ pe nimenĭ.

Isi se gândi multă vreme pentru ce fratele eĭ se fiă un puiŭ de cuc, şi începu se întrebe pe toţĭ de tóte pasĕrile şi de obiceiurile lor.

— Cucul, îĭ spuse uă dată cu deosebit zel învĕţătorul, îşĭ pune ouĕle în cuibul altor pasĕrĭ; acestea le clocesc ş'apoĭ când es puiĭ, mamele se miră de pasĕrea străină ce vor avé sĕ hrănéscă....

— Dér Wolfgang? se gândia Isi neputênd încă a pricepe.

Se spunea adesea tinereĭ mume vitrege ce minunat lucru era că avea uă fată aşa de mare. Elsbeth rîdea niţel ş'apoĭ uitându-se în oglindă, ḑicea:

— Nu e aşa că asta mĕ'mbĕtrânesce fórte mult?

De atuncĭ, lumea le vĕḑu fórte rar împreună. Feteĭ îĭ părea bine că n'o maĭ chiăma, căcĭ orĭ de câte orĭ era cu Elsbeth, acésta o certa pentru orĭ-şi-ce. Tóte faptele eĭ plecaŭ din rele motive, şi tăcerea eĭ mâhnită era luată tot în nume de rĕŭ.

Muma eĭ vitregă era pentru Isi fără milă, pentru orĭ-ce mică greşélă o spunea luĭ tată-sĕŭ care o certa cu nemĕsurată as-

prime, maï cu sémă pentru că Elsbeth declara că Isi era favorita sa şi că copiiĭ ceĭ-l'alţĭ staŭ în inimă-ĭ mult maĭ îndĕrĕt de Isi.

— Semenĭ tocmaĭ mă-ti! esclamase Elsbeth într'un rând când o certase fórte tare.

— Eh! cum aşĭ dorí-o fórte, ḑisese Isi încet.

— Aşa? Eh! vreĭ să'ţĭ spun cum este mama ta?

— E maĭ bună de cât tine!

Elsbeth rîse de mâniă.

— Mama ta nu e bună la nimic!

— Tacĭ séŭ daŭ! ḑise Isi sughiţând şi mâniósă.

Fugi afară trântind uşa după dênsa.

Peste cât-va timp fu chiămată în odaia tatăluĭ sĕŭ.

— Isi, ḑise el, aḑĭ aĭ fost mojică cu mama ta. Sĕ'ĭ cerĭ iertare.

Isi tăcu.

— Iĭ veĭ cere?

— Nu, tată!

— Aşa?... Nu maĭ escĭ fata mea.

— Nu pot, suspină ea.

— Orĭ una, orĭ alta!

— Dómne! Dómne! strigă chinuită fe-

tiţa, nu voĭ fi decĭ nicĭ uă dată şĭ-a tatiĭ, şĭ-a mamiĭ!?

— Nicĭ uă dată! ḑise tatăl.

Isi suspina atât de greŭ cum tatăl nu o vĕḑuse nicĭ uă dată plângênd.

— Nu e însă pĕcat pentru că'mĭ iubesc amêndouĭ părinţiĭ.

— Drumul ţi-este printre eĭ: alege.

— Vreaŭ să mĕ duc la mama, murmură fata ca înspăimêntată de cele ce spusese; nu mĕ duc însă fără Wolfgang.

Tatăl stete multă vreme în neclintită tăcere. La una ca asta nu se asceptase. El nu scia nimic din chinurile şi luptele copiilor sĕĭ; fusese ocupat numaĭ cu Elsbeth. Nu era decĭ pregătit pentru un asemenea rĕspuns; voise să ameninţe pe Isi ca s'o aducă la supunere. Isi ḑisese da şi cerea pe fratele sĕŭ, singura fiinţă ce iubea pe lume cu patimă. Tatăl simţi că'ĭ trece ca stele pe dinaintea ochilor.

— Bine, se plecĭ, ḑise el însfârşit; dér îţĭ spun d'acum: te veĭ căi!

Cu aceste cuvinte, îĭ făcu semn să plece.

Isi voia sĕ alerge ca vijelia sus la frate-sĕŭ, dér simţimêntul că nu maĭ este

copilă, ci fată mare — împlinise 13 anĭ şi acum se rostise cu propria-ĭ voinţă asupra vieţeĭ séle şi frateluĭ sĕŭ, — o făcu se suiă scările încet, aprópe bĕtrânesce.

De sus din capul scăreĭ, se audiră plânsete sfâşietóre şi îndată vĕdu pe Wolfgang că se răpede în braţele eĭ.

— Puiul tĕŭ Isi, iepuraşul tĕŭ, a murit! l'aŭ omorît, sĕrăcuţul. Stă lungit cu ochiĭ ca de sticlă! L'aŭ omorît pentru că voia sĕ vină după tine. L'aŭ stârcit cu uşa! Oh!

Isi trebui să şédă jos pe trepte. Wolfgang se atârnă de gâtul eĭ.

— Ah! Isi! Isi! suspina el. Sĕrăcuţul de iepuraşĭ.

Isi îşĭ înghiţi lacrimile şi murmură:

— Nu maĭ plânge, Wolfgang, lasă c'o sĕ ne ducem la mama, la mama nóstră.

Wolfgang tăcu îndată, ş'apoĭ uitându-se lung la soră-sa iĭ dise cu uă seriositate a omuluĭ în vêrstă care se luptă cu grijele:

— Iĭ va păré mameĭ bine?

Aceste singure cuvinte înghiăţară sângele Iseĭ.

Wolfgang nu scia ce va să dică mângăerile uneĭ mame. Tatăl sĕŭ 'l tractase

totdéuna cu desĕvêrşită nepăsare. Ceĭ-l'alţĭ fraţĭ şi surorĭ 'lŭ trăgeaŭ de pĕr, daŭ în el cu biciul, 'lŭ chinuiaŭ, îĭ stricaŭ jucăriele. N'avea pe nimenĭ să'l apere afară de soră-sa, care, nicĭ ea, nu putea ḑice nimic celor micĭ.

Şi de rândul acesta, pentru că'ĭ omorîseră iepuraşul, Isa nu le ḑise nimic. Staŭ toţĭ împrejurul eĭ cu degetele în gură; vedeaŭ pentru prima óră mórtea. Că putea cineva să móră, eĭ nu se gândiseră pênĕ acum la una ca asta. Se uitaŭ cu curiositate cum fratele şi sora plângeaŭ pe iubitul lor iepuraşĭ, cum 'lŭ îngropară în grădină; ba încă, copiĭ ceĭ micĭ se veseliră fórte că nu fuseseră nicĭ denunţaţĭ nicĭ pedepsiţĭ.

Tatăl auḑise strigătul luĭ Wolfgang, dér nu'l băgase în sémă; mama întrebă daca el a bătut pe copiĭ. Mórtea iepuraşuluĭ era ceva firesc, ba încă şi un noroc: Isi nu ar fi putut sĕ'l iea cu dênsa.

Peste vro câteva ḑile Isi şi Wolfgang plecară cu drumul de fer la mama lor.

— Câtă plăcere vom face mami! cum

o maĭ fi mama? se gândi Isi în tot lungul drumuluĭ.

Ea credea că şĭ-o aduce fórte bine aminte. Când însă voia să'şĭ închipuéscă trăsurile eĭ, figura mameĭ séle devenia fumură şi neliniscită.

Wolfgang se uita pe feréstră afară la case şi la câmpiĭ cum dispăreaŭ unele după altele luând forme fantastice, şi cum sîrma telegrafuluĭ se suia şi se coboria câte uă dată jos de tot, pênĕ când un par o ridica ĭér sus în aer. Ş'apoĭ se gândia cam ce voiaŭ se înţelégă cantonieriĭ când se presintaŭ cu stégurile ca soldaţiĭ la trecerea trenuluĭ, şi'şĭ ḑicea dacă şi el ar voi să fiă cantonier.

Tóte aceste gândirĭ, Wolfgang le ţinea pentru el ca totdéuna; Isi nu băga de sémă cât eraŭ amêndouĭ de tăcuţĭ, pentru că îşĭ închipuia sosirea, se vedea cum are să se arunce ea în braţele mă-siĭ, cum îşĭ va pune capul la sênul şi în pólele mameĭ şi cum va plânge cât va voi.

Auḑise că şi mama eĭ se măritase a doua óră, dér ea nu se gândia de loc la

tatăl sĕŭ vitreg. Acesta nu avea nicĭ chip nicĭ loc în inima eĭ.

Pe când ea se gândia ast-fel, trenul sosi. Mă-sa era pe peron, tênĕră şi frumósă, rĕzimată de braţul unuĭ om fórte făţos, care nu părea a fi maĭ în vêrstă de cât dênsa.

Mama pusese ochelariĭ la ochĭ şi căuta din feréstră în feréstră. Vĕḑuse de maĭ multe orĭ pe copiiĭ eĭ, fără a-ĭ recunósce, când féta înaltă şi mlădiósă sări din vagon şi alergă spre dênsa. Mama o strînse în braţe ş'apoĭ ţinênd-o înainte-ĭ, esclamă:

— Asta-ĭ mica mea Isi, asta-ĭ ângeraşul de altă dată. Ce mare te-aĭ făcut, copilă; eŭ căutam tot pe copiliţa de odinióră, pe aceia pe care o numiam „fulguleţ de zăpadă“.

— Fulguleţ de zăpadă? aşa o chiamă? întrebă bărbatul scoţênd din vagon afară pe Wolfgang.... Eh! uite şi altul, pe neaşteptate. Dér tu, cine escĭ, tinere?

— Nu e Wolfgang, nu e aşa? esclamă mama. Tu escĭ Wolfgang? De tine nicĭ nicĭ vorbă nu era.

Il sărută cu rĕcélă şi se uită lung la

bărbatu-sĕŭ care se juca cu barba. Isi se gândi la figura cea rĕutăciósă a Elsbetheĭ, când acésta ḑisese:

— Iţĭ daŭ pe Wolfgang pe d'asupra.

In acest moment copilul ridică ochiĭ şi Isi vĕḑu uă asemĕnare nemaĭpomenită între omul care sta lângă eĭ şi fratele sĕŭ; într'un moment Isi vĕḑu acésta ş'apoĭ i se păru ca uă céţă înaintea ochilor. In urmă, lumina se făcu, enigma întregeĭ séle copilăriĭ fu deslegată. Intunerecul, noriĭ ceĭ groşĭ fură sfâşiaţĭ de un fulger neprevĕḑut; ochiĭ o dureaŭ, îşĭ simţia inima chinuită, ar fi dorit sĕ se reîntórcă:

Iĭ veni ca o ameţélă şi ar fi căḑut dacă tatăl sĕŭ vitreg nu ar fi prins-o în braţele luĭ.

— Ce anemică e, ḑise mama privind-o prin ochelariĭ sĕĭ. Iţĭ vine acésta des, Isi?

— Nu, nicĭ uă dată; sunt numaĭ fórte ostenită.

— Ajută-ĭ sĕ se suiă în trăsură, ḑise tatăl cu nerăbdare; maĭ bine asta, de cât să facĭ aci observaţiunĭ medicale.

Acasă, găsiră maĭ mulţĭ copiĭ de tótă vêrsta, risghiaţĭ, sgomotoşĭ, nebunĭ, carĭ se

uitară cu mirare şi fără prietiniă la noiĭ sosiţĭ.

— Cine sunt părinţiĭ voştri? întrebă un băiét.

— Eŭ credeam c'o sĕ vină uă fetiţă cu care sĕ mĕ pot juca. Acésta 'ĭ mare cât uă cocónă.

Pentru Isi fuse pregătită uă cameră frumuşică şi fórte mică, ceia ce îĭ făcu deosebită plăcere. Obrajiĭ eĭ rumenĭ se roşiră de bucuriă, dér acéstă roşéţă dispăru îndată când audi că pentru Wolfgang nu se găsesce nicĭ măcar un pat în casă. El trebuia sĕ dórmă pe uă sofa în camera copiilor.

Isi se gândi din noŭ cu mâhnire la cele ce făcuse cu pré multă grăbire, şi află în acea oră că nicĭ uă dată nu'ĭ va fi dat a pune capul pe peptul mameĭ séle şi a plânge în voiă. Pentru acésta, împrejurările nu se potriviaŭ de loc.

Cu Wolfgang începură îndată sdravĕne pumnuelĭ în mica cétă a copiilor. Aceştia, maĭ micĭ de cât el, se prefăcură de şi eraŭ biruitorĭ că sunt bătuţĭ, spuseră părinţilor

pe Wolfgang, şi acesta fu certat şi pedepsit.

— De când ştrengarul ăsta de băiét se află în casă, numaĭ certe şi nemulţămirĭ avem.

Amêndouĭ părinţiĭ eraŭ aspri cu Wolfgang. Isi băgase de sémă că tonul straşnic cu care tatăl eĭ vitreg vorbia mameĭ devenia şi maĭ violent când fratele eĭ era'n joc.

Isi se ţinea totdéuna la uă parte, dér mereŭ nu o lăsaŭ în pace. Tóte păcăliturile ce omul póte sĕ'şĭ închipuiască, eĭ ĭ-eraŭ jucate. Copiĭ aveaŭ pentru acésta spiritul fórte dibacĭ.

Când lucrurile se petreceaŭ ast-fel, Isi ridica ochiĭ sĕĭ ceĭ negriĭ cu lungile şi blondele lor gene, căutând ajutor în ochiĭ măseĭ; acésta însă nu băga de sémă, ci cu ochelariĭ la nas, admira pe copiĭ şi făcea haz de prostiele lor.

— Nu e aşa că sunt desgheţaţĭ copiĭ noştri! esclama ea.

Dér tatăl încrunta sprîncenile şi ḑicea:

— Sunt rĕŭ crescuţĭ, draga mea; şi asta'ĭ urmarea vecĭniceĭ téle admiraţiunĭ.

Printre micele téle talente, cel maĭ mic este crescerea copiilor.

Ochelariĭ se îndreptaŭ asupra Isei care sta ca pe cărbunĭ şi pleca ochiĭ în jos. Mama ḑicea:

— Şi tu, dragă Isi, te superĭ pré lesne; escĭ întocmaĭ ca uă prinţesă de zachăr.

Acest cuvênt fu auḑit de céta copiilor şi întrebuinţat d'aci 'nainte ca uă armă, ca un bicĭ cu care o băteaŭ într'una.

— Sciĭ tu, Isi, maĭ ḑise uă dată unul dintre copiĭ, sciĭ tu că aĭ nisce ochĭ de boŭ?

Alte hohote în céta copiilor la auḑul acestuĭ nume. „Ochĭ-de-boŭ“ şi „Prinţesă de zachăr“ fură poreclele ce dederă mereŭ Iseĭ, de aci 'nainte.

Numaĭ tatăl cel vitreg găsia în fie-care ḑi câte ceva cu care făcea Iseĭ plăcere; câte uă dată feréstra eĭ era plină de florĭ, altă dată găsi acolo uă pasĕre domesticită. In alte rândurĭ, îĭ propunea câte uă plimbare, pentru că Isi părea obosită în casă. Ea află în tatăl vitreg un prietin pasionat al natureĭ; cu chipul roşu de bucuriă, Isi începu a'ĭ vorbi de florile şi plantele eĭ favorite; plimbările lor se schimbară în

lecţiunï de botanică, ceia ce muma Iseï nu putea se sufere; căsca într'una când le audia.

— Du-te la copiï! dicea atuncï mameï séle tatăl plin de nerăbdare. Mama tăcea când el o suduia şi'ï adresa aceste cuvinte, dér necadul şi'l descărca în urmă pe Isi. Din di în di, mama devenia maï iritabilă şi maï iute.

Wolfgang n'avea măcar uă di bună. Bietul băét era totdéuna în piedul altora; era privit ca uă sarcină de toţï îmbrâncit şi suduit.

Intr'uă di, Isi sta la feréstră, se uita la nesce florï cu lupa şi le aşeda între nesce foï de hârtiă sugĕtóre pentru a le conserva.

Wolfgang era de mult lângă ea, la spate, şi se uita în tăcere.

— Isi, dise el încet, sciï? eŭ urăsc pe tatăl vitreg.

C'un ţipĕt năbuşit, Isi sări în sus şi punêndu-ï mâna la gură, iï dise:

— Tacï! nu di aşa; e spăimêntător! nu pot să aud!

— A! atât de drag ţi-este? ce tu ’lŭ iubescĭ?

— Mie?... da,... mi-e drag; şi el e bun cu mine. Nu trebue sĕ’l urăsc,... El este...

— E? ce este el? El e de vină dacă mama nu póte sĕ mĕ sufere; e aspru şi rĕŭ cu mine; nu ţi-am spus nimic, dér m’a bătut cu biciul cum tata bun al meŭ n’a făcut nicĭ uă dată. Nu’l crede, Isi, că e aşa delicat cum se arétă; e mojic, din contră, fórte mojic; aĭ sĕ vedĭ tu. Tu cascĭ în gura luĭ şi a cuvintelor frumóse ce spune, şi nu bagĭ de sémă cum se pórtă cu mama. Când ’lŭ aud certând-o şi suduind-o, îmĭ vine, par’că, sĕ iéŭ un bicĭ şi sĕ daŭ în el. Chiar dacă mama nu mĕ iubesce, dér tot mi-e mamă. A adus lucrurile pênĕ acolo, în cât mama se roşesce foc când lumea se uită la mine.... ca şi cum aşĭ fi vr’un idiot orĭ vr’un slut, schilod. Il urăsc!

Isi şĭ-acoperi obrazul cu mânele. Şĭ-aducea aminte că de maĭ multe orĭ lumea vorbia de asemĕnare; acéstă durere nu o maĭ putea suferi.

— Isi, ascultă, dise Wolfgang, sĕ nu’l

maî iubescĭ, căcĭ tu escĭ a mea, şi nu trebue sĕ iubescĭ pe aceia pe carĭ îĭ urăsc eŭ.

— E un pĕcat, Wolfgang; tu trebue să te silescĭ a'l iubi.

Băiétul rîse şi stălci florile ce ţinea cu mâna.

— Isi, murmură el, toţĭ doresc să mor eŭ.... toţĭ.... spune-mĭ, de ce?

Soră-sa plângea.

— Spune-mĭ, continuă Wolfgang; spune-mĭ de ce? De ce sĕ nu fiŭ şi eŭ pe lume? Ce-am greşit eŭ? De ce sunt vinovat dacă m'am născut? Pentru ce toţĭ mĕ urăsc,... toţĭ?

— Eŭ nu, căcĭ eŭ te iubesc maĭ mult ca orĭ-ce pe lume. Nu te am de cât pe tine.

Băiétul o apucă de gât şi o sărută de miĭ de orĭ.

— Ascultă, Isi, ḑise el; haidem să fugim în America!

— Da, dér trebue parale!

— Sĕ strîngem amêndouĭ şĭ-apoĭ sĕ fugim.

— Ce minunat îmĭ pare sĕ te vĕd alăturea cu uă fétă atât de mare; s'ar crede

că sunteţĭ surorĭ, d̦isese într'un rând un prietin al caseĭ.

De atuncĭ, Isi nu maĭ fu vĕd̦ută de cât fórte rar cu mamă-sa.

— Lucru curios, se gândia Isi în sine; pretutindenĭ mĕ găsesc pré mare. Ar fi trebuit sĕ mĕ nasc maĭ târd̦iŭ, ér Wolfgang maĭ 'nainte. Lucrul s'a făcut pe dos cu amêndouĭ. Nicĭ n'ar fi trebuit sĕ ne nascem pe lume, nicĭ sĕ venim aci la mama. Căt am fost de neprevĕd̦ĕtóre! Cunosceam însă p'atuncĭ lumea atât de puţin!

Şi chipul eĭ luă uă espresiune de bĕtrâneţă atât de pronunţată, în cât s'ar fi d̦is că are uă lume întrégă de esperienţă sub pletele eĭ cele blonde şi mătăsóse.

Pentru instrucţiunea eĭ, părinţiĭ făcură fórte puţin, căcĭ mid̦lócele nu'ĭ ajutaŭ. Din când in când Isi maĭ învĕţa câte ceva cu profesórea copiilor celor micĭ, numaĭ dacă acésta găsia niţică vreme. Profesórea eĭ rĕmăsese în oraşĭ, la tată-sĕŭ, cu ceĭ-l'alţĭ copiĭ.

Wolfgang, a căruĭ asemĕnare cu tată-sĕŭ vitreg ajunsese de pomină în tot oraşul, fu dat la uă şcólă departe, cea maĭ

eftină din câte putură găsi. Despărţirea fratelui de soră fu atât de duiósă, în cât străinii carî se uitaŭ la staţiune pe ferestrele vagónelor simţiră lacrimĭ în ochĭ.

Se ţinură atât de strîns îmbrăţişaţĭ, ca şi cum ar fi fost pentru veciă, apoĭ se luară de mână pe tăcute când Wolfgang se sui în vagon. La sunatul clopotuluĭ, Wolfgang se ascunse în colţul sĕŭ şi începu să plângă, ér Isi, întorcêndu-se cu spatele la trenul care pleca, se rĕzimă de stâlpul unuĭ felinar ca sĕ nu cadă jos de plânsete.

Mult timp pe urmă, străiniĭ în tren vorbiră despre ceĭ douĭ copiĭ, ba âncă uă dómnă maĭ milósă se încercă să mângâie pe Wolfgang.

Muma singură nu găsi nicĭ un cuvênt de mângâiere pentru Isi, maĭ ales când tatăl vitreg veni spre dênsele şi se uită la chipul mâhnit al tinereĭ fete.

— Lasă-o să plângă în voiă, ḑise mama; consolarea ĭ-ar face maĭ rĕŭ!

De Wolfgang nicĭ nu maĭ fu vorba; nu şĭ-aduceaŭ aminte de el de cât când era vorba de plata pensionuluĭ; — fie-care tot-

déuna o găsiaŭ tare scumpă. Atuncĭ eraŭ ḑile de cértă mare. Şi cel puţin dacă bietul băiét ar fi avut acolo mâncare îndestulă şi învĕţătură cum se cade! Uă descripţiune cam în rîs dér şi jalnică a vieţeĭ luĭ de şcólă pe care o trămise Iseĭ, pricinui acesteia nopţĭ întregĭ de lacrimĭ calde.

Chiar propria'ĭ nesciinţă făcea pe Isi să fiă totdéuna pe gândurĭ şi îngrijată.

Intr'uă ḑi, ea se plânse mă-seĭ în acéstă privinţă, mama rĕspunse:

— O! ce prostiă! aĭ parale, aĭ să te măriţĭ încurênd. De altminterĭ; „papa" numaĭ de tine se ocupă; escĭ destul de burduf de carte!

Aceste cuvinte dederă Iseĭ schimbătóre gândurĭ. „Papa numaĭ de tine se ocupă" suna la urechile eĭ fórte curios. Şĭ'apoĭ, mă-sa ḑisese „Papa", pe când Isi nu'l numia nicĭ uă dată aşa, tocmaĭ cum mameĭ séle vitregĭ acasă la tat-sĕŭ nu'ĭ ḑisese de cât: „nevésta luĭ tata". Nu putea să ḑică la doĭ bărbaţĭ *tată*, şi la două femeĭ *mamă*. Decĭ, pentru ce mama eĭ ḑisese ast-fel? Isi cerceta mereŭ. Nu se scia vinovată cu

nimic, şi totuşĭ avea ca un simţimênt de remuşcare.

Intr'uă ḑi, tatăl sĕŭ vitreg îĭ ḑise:

— Dă'mĭ uă sărutare; aḑĭ sunt douĭ anĭ de când aĭ devenit fiica mea.

— Bre! mare serbătóre, ḑise mama; sĕ ḑic sĕ ni s'aducă şi şampaniă!?

— Eŭ sunt mândru de féta ta, dacă tu nu escĭ!

— Merită sĕ fim mândri?

— Tu nu meriţĭ sĕ aĭ aşa fétă.

Isi simţia că'ĭ vine leşin. De ce, o! de ce se afla ea de faţă.

După prânz cine-va bătu la uşa eĭ. Intră el cu un coşĭ plin cu florĭ.

— Biétă fétă! ḑise el; aĭ avut multe necazurĭ de când aĭ venit la noĭ aci! Dér de! sunt multe lucrurĭ pe carĭ eŭ nu pot sĕ le schimb, cât de mare mi-e voinţa se 'ţĭ fac uă viéţă frumósă şi strălucită, . . . căcĭ te iubesc, Isi, te iubesc din inimă.

Isi nu scia de ce, dér simţia la auḑul acestor cuvinte ca un fel de nelinisce, care crescu şi maĭ mult când el o atrase pe uă mică sofa şi'ĭ înconjură talia cu braţele.

Isi se pitulă asupră'şĭ şi plecă ochiĭ înaintea privirilor luĭ.

— Te iubesc, Isi, maĭ mult de cât un tată; te iubesc cu uă iubire tênĕră şi ardinte, ca un logodnic!

Şi pênĕ când ea se bage de sémă, el iĭ dede capul pe spate şi o sărută de treĭ orĭ pe buze.

Roşiă ca focul ş'apoĭ galbenă ca céra, Isi se ridică în picióre în faţa luĭ.

— Nu trebue sĕ mĕ iubescĭ tu! Eŭ te urăsc! strigă ea ştergêndu-şĭ buzele pênĕ la sânge cu batista.

— Isi, vai! ce ingrată escĭ!

— Da, sunt ingrată; te urăsc, eşĭ afară!

— Isi! n'aĭ însă sĕ mĕ spuĭ la nimenĭ?

— Eşĭ afară! orĭ dacă nu, mĕ arunc pe feréstră!

— Értă-mă, copilă, căcĭ nu voiam să te supĕr!

— Eşĭ afară! strigă ea pentru a treia óră, bătênd cu piciorul în pămênt.

Inaintea flacărilor care'ĭ străluciaŭ în ochĭ, el se furişă afară ca un criminal.

Cu degetele tremurând ea scotoci în cutia meseĭ, luă baniĭ ce găsi acolo, îşĭ

puse răpede pălăria şi mânuşele, cobori scările în vârful piciórelor şĭ-apoĭ alergă într'un suflet la gară. Audia trenul că flueră când îşĭ lua bilet; se răpedi pe peron, conductorul nu maĭ voia s'o lase să se suiă în vagon.

— Trebue cu orĭ-ce chip! dise ea dând la uă parte braţul care o opria.

Incruntarea chipuluĭ eĭ palid făcu pe conductor să ducă la buze, aşa, fără să vrea fluerul. Isi însă sări în vagon care sĕ mişca; trenul tocmaĭ plecă; Isi cădu pe uă bancă gâfâind.

Acum, pentru prima óră, deabia începu sĕ se gândéscă. Era ceva grozav!... Acest om venia tot aşa între tatăl şi mama eĭ, şi pe mamă o..... Isi nu putea sĕ măsóre cu gândirea grozăvia uneĭ asemenea mărşeviĭ! Iĭ venia fiorĭ de desgust.

Templul ce ea ridicase mameĭ séle se derîmă pênĕ jos; tînĕră şi nesciind multe, ea nu se maĭ gândia la nimic alt; nicĭ umbră de iertare nu maĭ era în inima eĭ, nimic alt de cât un simţimênt de ură şi de dispreţ, de sarcasm şi de amărăciune:

îĭ venia ameţélă, îĭ venia să móră de desgust adânc.

Inima i se bătea de credea c'are să'ĭ sară din loc; durerea trecuse peste puterile eĭ.

Se gândi pe urmă la tatăl eĭ cel bun, pe care 'l părăsise în mâniă şi către care se simţia acum întórsă cu nesfîrşită duioşiă. Voia sĕ se ducă la acest tată nenorocit, prigonit şi înşelat, pe care pênĕ şi ea 'lŭ amărîse cu încăpĕţînarea eĭ copilăréscă.

Se hotărî se fiă supusă şi chiar când mama eĭ vitregă ar fi voit sĕ o dea afară, sĕ'ĭ cadă în genuchĭ şi s'o róge s'o priméscă a'ĭ servi ca uă slujnică.

Când sună la pórta caseĭ tatăluĭ sĕŭ, multă vreme nimenia nu'ĭ deschise, aşa că un trecĕtor se întórse şi'ĭ ḑise:

— Mĕ tem, domnişóră, sĕ nu'ţĭ fi ales cam rĕŭ ciésul sosireĭ; se ḑice că stăpânul caseĭ acesteia e pe mórte.

— Pe mórte? murmură ea cu buzele albe ca hârtia.

— Vaĭ! domnişóră, dér ce aveţĭ? Cunoscĭ pe domnul acesta?

— Oh! nu sunt alta de cât chiar. . . féta. . . . féta luĭ. Il cunosc, căcĭ mi-e tată.

Se rĕzimă de zid, ochiĭ i se cercuiră în negru, buzele i se făcuseră vênete. Iĭ trebuiră silinţe neaudite şi uă voinţă peste fire ca sĕ nu leşine.

Trecĕtorul se atârnă de clopot şi sună cu putere. Abia veni uă slujnică plânsă şi jălită, care se spăriă tótă când vĕdu pe Isi, deschise pórta şi fugi. Isi intră şi sui scările. Străinul se oprise jos şi se uita după ea; ĭ-ar fi oferit braţul, dér era pré departe. Decĭ, se întórse, închise încet pórta şi plecă dând cu 'ntristare din cap.

Isi se sui sus şi se uită în camera muribunduluĭ. Tótă casa era strînsă împrejurul tatăluĭ eĭ. El gâfâia resuflând din ce în ce maĭ rar şi maĭ slab. Domnia în casă acea tăcere năbuşită, care începe înainte ca muribundul sĕ'şĭ fi dat ultima rĕsuflare.

De uă dată, un surîs de fericire apăru pe chipul luĭ; ochiĭ, rupţĭ pe jumĕtate, redeveniră strălucitorĭ.

— Fulguleţ! Fulguleţul meŭ de zăpadă! strigă el întindênd braţele.

Isi sbură drept la peptul luĭ maĭ uşóră

ca fulgul de zăpadă care cade pe câmpul înălbit. Ea se simţi strînsă pe inima luĭ, un sărut atinse pěrul şi fruntea eĭ. Pe urmă, Isi simţi că strîngerea devine din ce în ce maĭ slabă; şĭ'apoĭ, tată şi fiică rĕmaseră în tăcere.

Creḑură toţĭ că amêndouĭ aŭ murit, atât de adânc fu leşinul în care Isi se cufundă, şi din care nu eşi de cât peste câte-va ore.

— O! pentru ce nu m'aţĭ chiămat! se jălia ea după ce 'şĭ revenise în simţirĭ.

— Domnul te-a chiămat pe dumnéta mereŭ, îĭ spuse jupânésa; mereŭ striga: Isi! Fulguleţul tati! unde e Isi? Dómna însă îĭ ḑicea într'una: o sĕ vină mâne; şi pe urmă tot nu te vestia.

— Mătuşică, ḑicea Isi, a doua ḑi după înmormêntare soreĭ tatăluĭ sĕŭ, mătuşică, te rog, iea-mĕ la tine, sĕ'ţĭ slujesc, sĕ te îngrijesc, sĕ'ţĭ fac totul ce'mĭ veĭ ḑice, dér numaĭ, te rog, iea-mĕ la tine.

Mătuşa se uită ântâiŭ lung la Isi ş'apoĭ îĭ ḑise:

— Aşa déră la mama ta nu te maĭ ducĭ?

— Am fugit de acolo, şi prin urmare cu greŭ mĕ vor primi îndĕrĕt..

— Şi pentru ce aĭ fugit?

— Mi-era dor de tata, rĕspunse Isi cu buzele tremurânde şi plecând ochiĭ la pă-mênt.

— Mi-aŭ spus că şi de aci voiaĭ într'un rând să fugĭ?

— Ţi-aŭ spus?

Un surîs amar îĭ contractă buzele.

— Atuncĭ póte că ţĭ-era dor de mama ta? întrebă bĕtrâna cu atenţiune.

— Da, mi-era dor de mama.

— Dér dacă şi la mine te-o apuca un asemenea dor?

— N'are sĕ'mĭ maĭ fiă dor de nimenĭ!

Uă indescriptibilă obosélă se citi în ochiĭ marĭ şi triştĭ aĭ feteĭ. Bĕtrâna se speriă când, uitându-se la Isi, o vĕḑu atât de îmbétrânită.

— Bine, primesc, ḑise mătuşa încet, căcĭ la mine nu e obiceiŭ sĕ se întêmple câte aşa ceva. La mine, trebue sĕ ascultĭ la comandă ca soldatul; m'am obicĭnuit aşa milităresce de la rĕposatul bărbatu-meŭ.

— Fórte bine, ḑise Isi cu blândeţă.

— Fórte bine ḑice omul lesne, dér sĕ vedem, face. Mie îmĭ trebue sĕ facĭ, nu sĕ ḑicĭ. De! numaĭ de aşĭ puté avé încredere în tine. De-aĭ fi numaĭ copilul tatăluĭ tĕŭ... dér de! escĭ....

Nu sfârşi şi nicĭ nu privi la Isi; îşĭ vorbia pentru ea. Isi simţi ca şi cum ĭ-ar fi turnat cine-va apă fértă pe trup; se uită pe feréstră în céţa cea désă a ḑileĭ; i se părea că céţa umple camera şi ochiĭ eĭ, şi se gândia în sine: n'ar fi fost óre maĭ bine sĕ fi stat mereŭ aci?

Mama vitregă intră în cameră, se aruncă pe un fotoliŭ şi strigând, plângênd şi jălindu-se, ḑise; o! nenorocita de mine!

Indată apoĭ, vĕḑênd pe tênĕra fétă, adause:

— Pentru tine a fost ultimu-ĭ cuvênt, pentru tine, ultima-ĭ privire şi ultimu-ĭ sărut, ca şi cum eŭ nu ĭ-aşĭ fi fost nimic, ca şi cum, de atâţia anĭ de ḑile de când sunt credinciósa-ĭ soţiă, eŭ nu l'aşĭ fi îngrijit ḑi şi nópte! Tótă viéţa ta, tu aĭ stat între mine şi el; eraĭ cea d'ântâiŭ în inima luĭ, eraĭ uă piétră în calea mea către el, în calea copiilor meĭ către tatăl lor. După ce

plecaşĭ şi te credu pierdută, la tine şi numaĭ la tine îĭ sbura dorul. Şi-acum, la ciésul morţeĭ, sosescĭ ca adusă de viscol şi'mĭ furĭ ultima luĭ privire. Ce sĕ fac eŭ acum cu tine, aci?....

Mătuşa luase mâna Iseĭ într'ale eĭ şi simţia tremurătura degetelor micĭ şi recĭ ca ghiaţa, în mâna eĭ cea mare şi caldă.

— Iéŭ pe Isi la mine, dise ea; sĕ-mĭ fiă mie iubită fiică, de vreme ce n'am avut noroc sĕ am şi eŭ un copil.

— Ce bunĕtate şi ce devotament! Doresc, dragă cumnată, sĕ nu întêmpinĭ după urma faptuluĭ acesta nicĭ amăgire, nicĭ nerecunoscinţă.

— Sper şi eŭ, dise bĕtrâna cu căldură şi strîngênd tare mâna Iseĭ din ochiĭ căreia picuraŭ lacrimile una după alta.

Plânsul biruind-o, Isi ieşi din casă.

Mare vîlvă fu în oraşul N... când mult stimata şi severa dómnă sosi cu nepóta-ĭ orfană, fiică de ómenĭ despărţiţĭ.

— La mă-sa nu puteaŭ s'o lase! Aşa femeiă, maĭ bine lipsă! Muma vitregă o

ţinea de rĕŭ în tóte, aşa că se ḑice că a fugit de acolo de maĭ multe orĭ.

Aşa vorbia lumea şi se uita cu multă curiositate în trăsura unde se vedea un chip frumos de minune, palid, cu ochiĭ marĭ şi triştĭ, părênd şi maĭ frumos cu lungul vĕl de doliŭ ce avea pe cap.

— Eh! numaĭ de n'ar fi ofticósă, biéta copilă, ḑiseră bĕtrânele.

In primele ḑile, Isi băgă de sémă că mătuşă-sa fórte adeseorĭ sĕ retrăgea supărată de la feréstră şi ridicându-şĭ sprîncenile ḑicea:

— D'acum aŭ început alaiurile pe la ferestre!

In tênĕra fétă sĕ deşteptă în fine curiositatea; se duse la feréstră într'uă ḑi când era singură în cameră şi vĕḑu treĭ ofiţerĭ trecênd călare în sus şi 'n jos şi făcêndu-şĭ armăsariĭ sĕ jóce în tóte felurile.

Indată intră şi mătuşă-sa.

— Sfinte Dómne! esclamă bĕtrâna; dă-te îndĕrĕt de la feréstră, Isi, iute, iute! Dér cum poţĭ sĕ staĭ acolo şi sĕ laşĭ pe aceia să li se scure ochiĭ la tine.

— Eŭ, mătuşică! Aşĭ! eŭ mĕ temeam sĕ

nu cadă ofiţerul ăla după cal. La ce sĕ li se scure ochiĭ la mine?

Uă privire bănuitóre fu rĕspunsul bĕtrâneĭ. Sub acéstă privire Isi se roşi şi se gândi la tatăl sĕŭ vitreg.

Intr'altă ḑi, Isi sta la oglindă şi se oglindia uitându-se la ea însăşĭ cu multă atenţiune.

— Bre! bre! esclamă mătuşă-sa din odaia de alăturĭ; te placĭ, Isi?

— Nu, mătuşică, rĕspunse féta; mie îmĭ plac obrajiĭ rumenĭ, ochiĭ albastri şi pĕrul negru. Cum să mĕ plac pe mine care am genele galbene?

— Tóte sunt păpuşĭ! ḑise bĕtrâna.

Isi găsi la 'nceput casa fórte tăcută şi'ĭ plăcu maĭ mult de cât sgomotul cetelor de copiĭ de maĭ 'nainte; pe urmă i se păru că e prea tăcută, ceia ce făcu ca ea sĕ se adâncéscă şi maĭ mult în melancolia eĭ.

Sĕ simţia atât de obosită în cât n'ar fi putut spune, şi câte uă dată cădea într'un fel de apatiă fără nicĭ un rost şi pricină. Singurul eĭ lucru era de a face crep de doliŭ pentru pălăria şi gulerile frateluĭ sĕŭ. Cu un aer particular, Isi ḑicea :

— Nimenĭ nu se va gândi că el pórtă numele nostru.

I se părea la acéstă gândire că'ĭ trece ca un cuţit prin inimă uă durere tot atât de puternică ca valurile măriĭ când năvălesc într'uă colibă. Se mira că n'a fost şi ea luată de valurile acelea, ci că se simte âncă trăind.

Uă ast-fel de viéţă nu era de cât un chin într'una. Trecutul şi viitorul i se păreaŭ atât de întunecóse, în cât îĭ venia sĕ crédă că ea n'a cunoscut măcar un cés maĭ vesel pe lume, şi că n'are sĕ cunóscă în vecĭ. Când se scula diminéţa îĭ venia maĭ bine sĕ se culce iérăşĭ. Câte uă dată se întindea d'a lungul pe pămênt doborîtă ca de uă nesuferită obosélă. Intr'un rând scrisese mameĭ séle şi se 'ncercase a scusa fuga sa cu mórtea tatăluĭ. Nu primise nicĭ un rĕspuns.

Mătuşă-sa nu putea sĕ sufere la vedere acéstă melancoliă şi acéstă obosélă. Când vedea pe Isi indispusă ḑicea că acésta vine de la aceia că nu face nimic. De aceia, bĕtrâna împărţi orele ḑileĭ fórte straşnic; îĭ puse profesorĭ de englezesce şi de limba

francesă; de altceva nu, ḑicênd că Isi e fétă mare şi că de sigur o fi învĕţat destul înainte.

Isi nu cuteză sĕ'ĭ spună pênĕ unde mergea nesciinţa eĭ. Trebuia sĕ citéscă mătuşă-si ore întregĭ cărţĭ luate fără nicĭ uă alegere din biblioteca coloneluluĭ, unchiul sĕŭ. Cărţĭ rele, nu e vorba, nu găsiaŭ în acea bibliotecă; lucrul acesta nu l'ar fi suferit colonelul.

Se aşeḑaŭ amêndouĕ şi citeaŭ fără saţiŭ istoriĭ de rĕsbóie, tractate asupra fortificaţiunilor, şi când bĕtrâna dormia dusă, Isi trebuia sĕ citéscă înainte; mătuşă-sa ḑicea că a „ascultat tot" şi se deştepta îndată ce nu maĭ auḑia gura Iseĭ.

Serile de véră fură lungĭ şi tăcute; césornicul tîchiia, bĕtrâna moţăia cu igliţa în mână, ĭér Isi sta înaintea lampeĭ şi, cu capul eĭ cel frumos răzimat pe mână, citea şi visa. Pĕrul eĭ cel blond se resfira în plete bogate pe haina cea négră, şi se juca în cârlionţĭ subţirĭ pe gâtul care apărea alb ca zăpada în gulerul de crep al rochieĭ.

Mişcarea în sus şi 'n jos a genelor galbene avea într'ênsa ceva visător, maĭ cu

sémă când pleópele se închideaŭ ca apăsate de uă greutate óre-care. Mâna eĭ era atât de albă şi de străvedią, ca şi cum pulsul nu 'ĭ-ar maĭ fi bătut.

Dér pĕcat că nimenĭ nu era de faţă pentru a privi gingaşul tabel, aşa că ochiĭ eĭ ceĭ negriĭ se uitaŭ adesea fără lumină în colţurile întunecate ale camereĭ!

Din când în când veniră vro câteva bĕtrâne dómne, cărora Isi trebuia sĕ le facă céiŭ, şi la conversaţiunile cărora ea se anostia şi maĭ mult de cât când era singură.

Rar, mătuşă-sa se ducea la petrecere şi, după rugăciunea eĭ, lăsa pe Isi acasă din causa doliuluĭ eĭ mare. Singură, Isi scria frateluĭ sĕŭ cóle întregĭ de scrisorĭ pe carĭ, în parte, le rupea pentru că eraŭ pré triste. Îĭ povestia cât de bine ea se afla acum şi cum avea sĕ'ĭ vină într'ajutor când va avé şi ea uă óre-care independinţă.

Câte uă dată, Isi se punea la feréstră şi se uita la stelele ceruluĭ.

— Îmĭ vine par'că mĭ-ar fi dor de acasă, se gândia ea; dor de-acasă, ca şi cum eŭ aşĭ avé casă căreia sĕ'ĭ duc dorul. Acum, mie nu'mĭ rĕmâne de cât stelele. Colo sus

mĕ aştéptă acela care m'a iubit pênĕ la mórte-ĭ, care m'a iertat pentru greşelile şi nerecunoscinţa mea, pentru că eram copila luĭ. Şi Dumnedeŭ o fi iertând tot astfel? Pentru ce pedepsesce el în copiĭ păcatele părinţilor? Cine sĕ'mĭ esplice aceste multe, fórte multe întrebărĭ?

Uşa se deschise şi mătuşă-sa intră ca uă vijeliă înăuntru.

— Bravo deŭ! asta-ĭ frumos de tot! Numaĭ sĕ fac un pas afară, şi ţop! îndată pisicuţa blândă se aşédă la feréstră şi'şĭ arétă chipul sĕ i-l admire lumea! Eh! ce sĕ dicĭ! ce nasce din pisică şórecĭ mănâncă. Eĭ! lucrul draculuĭ! cum ar fi dis bărbatu-meŭ! Adică, Isi, iţĭ face ţie mare plăcere ca lumea sĕ se oprésca jos pe uliţă, sĕ se uite la tine şi sĕ tóce la bureţĭ asupra uneĭ frumuseţĭ pe care uă scorpiă o păzesce di şi nópte.

— O! mătuşică!

— Ce mătuşică, mĕ rog! Ce va sĕ dică asta? Nu scĭĭ sĕ te porţĭ ca lumea! sĕ fiĭ tristă, sĕ plângĭ, şi sĕ te jălescĭ, şi sĕ suspinĭ de i se rupe inima bieteĭ mătuşi-ti,

ş'apoĭ îndată ce ea a plecat, ţop! la feréstră şi pun'te pe cochetăriĭ!

— Bine, mătuşică, e'ntunerec, nu se vede nimenĭ; credeam că uliţa e cu totul pustiă.

— Firesce că afară e întunerec, dér cu atât maĭ bine te vedĭ în odaia luminată. Ş'apoĭ leneşă de dórme pămêntul! Unde ţi-e lucrul?

— E gata tot; nu ḑĕŭ! mătuşică, am fost fórte vrednică pênĕ maĭ adinéorĭ.

Bĕtrâna maĭ bombăni niţel ca supărată, ş'apoĭ ĭér deveni prietinósă. Era adevărată minune cât de multă plăcere făceaŭ Iseĭ aceste certe şi cicălelĭ. Se obicĭnuise cu ele fórte bine, şi'ĭ părea bine, şi judeca drept lucru firesc a fi certată ca uă prostănacă de fetiţă, ea, care se simţea cu inima bĕtrână de uă sută de anĭ. Ş'apoĭ, prin aste certe, Isi vedea că e cineva care se îngrija de ea şi'ĭ lua socotéla faptelor séle. Prin urmare, mătuşă-sa o iubea, n'o tracta ca pe uă străină.

Isi se furişă după fotoliul eĭ, puse braţele pe capul fotoliuluĭ, se plecă înainte şi murmură:

— Mătuşico, cum aşĭ dori sĕ te sărut dăcă aşĭ indrăsni!

— Pe mine! Décă nu eştĭ cu minte.... Dér haide! vino încoa şi sărută-mĕ; căcĭ, uite, vedĭ tu, sunt şi bună eŭ, de şi sunt şi rea.

— Şi mĕ şi iertĭ, mătuşico?

— Eh! bine, bine! a fost ce-a fost! Eŭ când dic ceva nu taĭ cu toporul; am dis, a trecut, nicĭ nu mĕ maĭ gândesc.

A doua di, bĕtrâna audi pe Isi cântând încetişor un cântec, întrerupêndu-l ş'apoĭ ĭér începêndu-l.

În fine, veni şi véra. Isi se bucură fórte, căcĭ avea sĕ maĭ iésă la aer. Ea nu scia însă ce va să dică véra într'un oraşĭ mare. Cât trebuia sĕ te ducĭ pênĕ se daĭ de câmp şi de aer, şi Isi nu locuise nicĭ uă dată de cât tot afară din oraşĭ. Pênĕ sĕ ajungĭ la barieră te albeaĭ de praf, ĭér bĕtrâna nu maĭ putea de căldură, se înrĕia, certa pe Isi într'una, îĭ dicea mereŭ că face pe cocheta ca sĕ atragă privirile lumeĭ.

Ce e drept, şi Isi băga de sémă că toţĭ se uitaŭ la ea; ba unii se opriaŭ în loc şi se uitaŭ lung în urmă-ĭ.

De tómnă, Isi luă lecţiunĭ de dans, rochĭ de bal, şi multe poveţe asupra moduluĭ cum trebuia sĕ se pórte în lume.

— Sper, draga mea Isi, ḑicea bĕtrâna la urmă, că veĭ fi veselă şi că'mĭ veĭ face onóre.

La ântâiul bal, pênĕ sĕ plece, bĕtrâna potrivind pe Isi bombănise mereŭ, numaĭ ca sĕ'şĭ ascundă plăcerea ce simţia la vederea frumóseĭ şi fermecătóreĭ fete.

Dintr'uă ultimă povéţă făcută în trăsură, Isi, de emoţiune, nu auḑi de cât următórele cuvinte:

— Sĕ facĭ aşa în cât, prin purtarea ta, sĕ nu facĭ pe lume să'şĭ aducă aminte de mama ta.

Isi simţi ca uă piétră la inimă; gâtul i se uscă şi fu tristă pênĕ când la primul vals care resună ea sbură în danţ ca un fluture.

Talia eĭ cea mlădiósă, pĕrul eĭ ondulant, ochiĭ eĭ ceĭ căpruĭ plecaţĭ asupra tinereţiĭ şi frumuseţiĭ eĭ întocmaĭ ca un vĕl de călugăriţă, gingaşa rumenélă a obrajilor eĭ, şi maĭ presus de tóte, sórta eĭ despre care toţĭ şiopteaŭ făcură din Isi uă frumuseţe ca din basme.

De uă dată Isi audi într'un rând numele ce i se da de tatăl sĕŭ când era copilă: „Fulg de zăpadă". Cine spusese acestea? de unde scia lumea? Surprinderea mări şi maĭ mult beţia de plăcere care o coprinsese; juca într'una ca uă zînă şi nu scia că tóte dómnele bĕtrâne şi tóte fetele carĭ staŭ ţintuite pe scaune ar fi mâncat-o de necaz.

Mătuşă-sa nu o certă, căcĭ, cu frumósa nepoţică, ea avusese un triumf din cele marĭ.

În Isi părea că lucréză un fel de putere fărmecată, ca şi cum ea avea să scuture din urma eĭ în sala baluluĭ tot chinul şi tótă durerea tinereţelor eĭ. Cu mare plăcere, Isi ar fi dănţuit tótă diua.

În locul danţuluĭ veni însĕ patinatul; aci Isi găsi iérăşĭ un cârd de adoratorĭ. Toţĭ voiaŭ sĕ'ĭ fiă profesorĭ. Mătuşă-sa se plimba pe ţĕrm de colo pênĕ colo, mândră de minunatele graţiĭ ale nepóteĭ, dér cam îngrijată de mulţimea celor carĭ o sorbiaŭ din ochĭ.

Unul dintr'aceştia iĭ făcea curte în tótă forma. Se numia Rense şi era ofiţer. El remăsese inmărmurit de originalitatea şi

de cuminţia observaţiunilor Iseĭ, şi'ĭ plăcea fórte sě vorbéscă cu ea.

Partea ce tênĕrul lua la destăinuirile Iseĭ deschise inima feteĭ; el părea că cunósce sórta eĭ; acesta făcu pe Isi sě nu maĭ simţă acea frică nebiruită care o apuca totdéuna când vorbia cu un străin.

Nu trecu mult şi Isi începu să se gândéscă la el, chiar şi când Rense nu era de faţă, — de ce? nicĭ ea nu scia.

Pe urmă, când 'lŭ vedea începu sě simţă nesce fiorĭ necunoscuţĭ; se ascundea după perdelele ferestreĭ pentru a se uita la el când trecea călare.

Era iubirea, curata iubire care pĕtrunsese în inima Iseĭ, în modul cel maĭ firesc, ca orĭ-ce primă iubire.

Minunat lucru e şi puterea dumneḑeéscă ce are acéstă primă iubire, de şi obiectul eĭ e un lucru fórte terestru şi în cele maĭ multe rândurĭ nu merită adoraţiunea ce'ĭ jură uă inimă tênĕră, în primăvéra înflorită a ilusiunilor.

— Peste patru ḑile, ḑise Rense într'un rând, vom avé ultimul bal; te rog, dă-mĭ mie cotilonul.

În urmă, într'altă ḑi, muma luĭ Rense veni în visită la mătuşa Iseĭ. Acésta se ascunse după uşă.

Visitatórea părea fórte încurcată, tuşi, îşĭ drese glasul de maĭ multe orĭ, şi'n fine începu uă cuvêntare lungă din care se înţelegea că fiiul sĕŭ are de gând sĕ céră mâna Iseĭ, dér că nicĭ uă dată nu va căpĕta învoirea părinţilor; da, nicĭ uă dată. Isi e uă tênĕră pré de lume, uă frumuseţe pré strălucitóre, uă cochetă pré mult curtenită şi admirată, pentru a puté face fericirea cea pacĭnică a căminuluĭ conjugal. Ş'apoĭ, Isi, ḑicea muma luĭ Rense, Isi e féta uneĭ femeĭ care de timpuriŭ a părăsit drumul cinsteĭ şi virtuţeĭ; că ea nu voesce sĕ védă pe fiu-sĕŭ prăbuşit în nenorocire. Afar' de acésta, fiu sĕŭ era ca şi logodit, uă partită minunată pe care nu trebuia s'o pérdă, cel puţin după părerea şi voinţa eĭ.

După plecarea eĭ, bĕtrâna chiămă pe Isi; era roşiă de necaz. Isi veni în cameră, era galbenă ca céra, avea tot acel aer bĕtrânicios în ochiĭ şi 'mprejurul gureĭ.

Isi ḑise scurt şi rece:

— Sciŭ totul, am ascultat la uşă; îmĭ voĭ pregăti rochia de bal.

— Dér, Isi, maĭ vreĭ să mergĭ?

— Da, mătuşică, vreaŭ, dér numaĭ făgăduesce-mĭ că vom pleca îndată ce'ţĭ voiŭ spune că sunt obosită.

În acea séră, Isi fu maĭ frumósă ca de obiceĭ.

— Acesta'ĭ ultimul meŭ bal, işĭ ḑise ea încet când se dede jos din trăsură.

Danţul nu rumeni de rândul acesta obrajiĭ eĭ; ochiĭ singurĭ iĭ străluciaŭ ca douĭ cărbunĭ aprinşĭ. Voia sĕ'l védă şi sĕ furişă după uă uşă care era pe jumĕtate deschisă, tocmaĭ când el intra acolo. Rense vorbia cu uă persónă atât de viŭ în cât nicĭ nu vĕḑu pe Isi.

— Bine, Rense dragă, escĭ copil sĕ te înamorezĭ pênĕ peste cap de acest frumos „Fulguleţ de zăpadă“, care n'are familiă, nu e féta nimĕnuĭ, aciolată aci Dumneḑeŭ sciă de unde... Şi'n timpul acesta, logodnica ta te aştéptă.

— Ia tu pe logodnica mea şi lasă'mĭ mie pe Isi, pe frumósa „Fulguleţ de zăpadă“.

— Nu pot eŭ sĕ te las a te arunca

într'uă ast-fel de nenorocire; ce? n'aĭ ochĭ sĕ vedĭ cât e de cochetă. Pe uă aşa fétă poţĭ s'o iubescĭ, dér ca s'o ieĭ de soţiă, nu!

— E da, décă ar fi cu putinţă!

— Se'nţelege că va fi cu putinţă; aşteptă numaĭ pênĕ se va mărita!

— Credĭ?

— Ce curios escĭ! Las'o, dă'ĭ drumul; de disperare va lua pe altul, şi când cu acela va fi destul de desperată, eşĭ înainte'ĭ şi consoléz-o. Se va lăsa a fi consolată, ĭér tu nu te veĭ lega.

— Escĭ sigur?

— Te prindĭ?

— M'aşĭ prinde pe fericirea mea.

— Fiĭ cu minte, omule! Gândesce-te, a cuĭ fétă este. Ce póte nasce din asemenea ómenĭ. Ce aĭ uitat povestea cu mĕrul?! Nu cade mĕrul departe de pom.

— Oh! numaĭ de n'ar avé blestemaţiĭ aceia de ochĭ, nesce ochĭ carĭ par a fi vĕdut fundul uneĭ prăpăstiĭ, ochĭ de om care se omóră singur.

— N'aĭ grijă, în curênd ea se va arunca într'acea prăpastiă, numaĭ sĕ te védă pe tine la fund.

Rense suspină.

— E uă zînă!

— Da, da! zînă; gândescete la Danae, la Io şi la cele-l'alte, şi fiĭ un Joue.

Ambiĭ bărbaţĭ se depărtară.

— Haidem, mătuşică, acasă; sunt ostenită, ḑise Isi mătuşeĭ séle.

Toţĭ o înconjurară rugând-o sĕ maĭ stea, de şi o vedeaŭ că era palidă şi că într'adevĕr ochiĭ i-eraŭ fórte obosiţĭ — aceĭ ochĭ carĭ păreaŭ pironiţĭ într'un punct, şi acele buze carĭ păreaŭ de marmură!

Şi Rense o rugă fórte mult. Ea'l mĕsură cu uă privire rece ca ghiéţa.

— Vréŭ sĕ plec, repeţi ea.

Se coboria pe scară când 'lŭ auḑi ḑicênd încă uă dată „Fulguleţ de zăpadă", nu'şĭ întórse capul şi dispăru ca uă stea rătăcitóre din ultimul eĭ bal.

În diminéţa următóre, Isi fu deşteptată din nemişcarea în care se afla de uă scrisóre de la frate-sĕŭ.

Wolfgang iĭ spunea că, décă va fi sĕ maĭ stea acolo, la şcólă, încă uă lună, apoĭ fuge — ceia ce, de altmintrelĭ, făcea tot una pentru tótă lumea.

— Mătuşică, ḑise Isi, te rog, spune-mĭ; am eŭ ceva parale? Şi cum aşĭ puté sĕ le iéŭ de unde sunt?

— O sĕ le iéĭ când veĭ fi majoră?

— Maĭ 'nainte nu?

— Ba da, décă te măriţĭ.

Peste opt ḑile, Isi era logodnica unuĭ domn Von Rune, un bărbat cam chel, cam sbârcit şi cam burduşit.

— Copila mea, ḑicea mătuşă-sa, dér tu nu'l iubescĭ de loc!

— Şi ce face cu asta, dragă mătuşică, orĭ el orĭ altul, nu sunt toţĭ aceiaşĭ. Iubirea e ceva ridicul. Ş'apoĭ, eŭ nu pricep cum póte cineva iubi.

Nicĭ uă dată Isi nu fu maĭ *„fulguleţ de zăpadă“* de cât în ḑiua nunţeĭ.

Adusese şi pe frate-sĕŭ, iĭ spusese ce gimnasiŭ alesese pentru el, că ea avea acum sĕ'ĭ ţină loc de mamă, şi că, décă de aci înainte va maĭ ḑice că e singur pe lume, apoĭ de sigur va fi un om nerecunoscĕtor.

Mătuşă-sa plânse cu lacrimĭ cât pumnul când gingaşul *„fulguleţ de zăpadă“* işĭ luă ḑiua bună de la ea. L'ar fi topit cu lacrimele eĭ calde, décă uă privire aruncată asu-

pra d-luï Von Rune nu l'ar fi înghiăţat din noŭ.

Domnul Von Rune se mira tot cum strălucitorul meteor de altădată se schimbase într'uă statuă de marmură, care la tóte ḑicea *da*, care părea că n'are voinţă, care se purta cu demnitate şi eleganţă, şi fórte rar surîdea.

Locuiaŭ într'uă vilă aprópe în care el o lăsa fórte adesea singură. El nu avea niciĭ una din acele temerĭ de carĭ ceĭ douĭ tinerĭ vorbiseră în séra ultimuluĭ bal la care fusese Isi. Lipsia cu ḑilele şi cu septĕmânile de-acasă. De maĭ multe orĭ, Isi îĭ plăti datoriele făcute la cărţĭ, fără sĕ se plângă, fără sĕ se certe. I-ar fi plăcut luĭ maĭ mult certe şi scene de cât liniscea cu care ea scria bancheruluĭ sĕ plătéscă.

Totuşĭ, acésta nu'l opri de a'ĭ cere mereŭ parale cu uă neruşinare din ce în ce maĭ mare. Merseră ast-fel pênĕ când starea Iseĭ fu tótă mâncată. Nu'ĭ maĭ rĕmase de cât cu ce sĕ ţină pe frate-sĕŭ la şcólă. Ea nu avea trebuinţă de nimic.

Într'uă séră, când ea, ca de obiceĭ, sta singură lângă lampă şi se gândia că peste

puţin avea sĕ fiă şi Crăciunul, uşa se deschise şi înăuntru intră un têněr înalt.

Isi puse mâna în dreptul lampeï ca sĕ'l pótă vedé şi pe urmă strigând: Wolfgang! sbură în braţele frateluï sĕŭ.

— Ce ţi s'a întêmplat, spune în numele luï Dumneḑeŭ! ce? acestea 'ĭ fură primele cuvinte ce rosti uitându-se la el. Trebue sĕ fi fost ceva gróznic; spune.

El se lăsă sĕ cadă pe fotoliŭ pe care ea şeḑuse maĭ 'nainte, puse braţele pe mésă, capul pe ele şi începu sĕ plângă cu amar. Isi îngenuchiă înainte-ĭ şi se uită la el cu durere.

— Wolfgang, ḑise ea, numaĭ pe tine te am pe lume... spune! nu cum-va aĭ făcut ceva rĕŭ?

— N'am făcut nimic alt rĕŭ de cât acela că m'am născut pe lume, ḑise el sculându-se; dér acest rĕŭ nu e óre destul?

— Cine ţĭ-a spus? esclamă Isi.

Wolfgang se uită lung la soră-sa ş'apoĭ ḑise:

— Sciaĭ şi tu? Cine ţĭ-a spus ţie?

— Nimenĭ, vĕḑusem însă-mĭ.

— Aşa dér, îĭ sémĕn într'adevĕr ace-

luia pe care 'lŭ urăsc cu foc şi fără marginĭ.

Isi şĭ-ascunse obrazul cu mânele.

— Acum de curênd am aflat ce sunt şi am voit sĕ mĕ omor. Dér am găsit ceva maĭ bun, décă vreĭ sĕ mĕ ajuţĭ, nu costă mult.

— Şi ce e, pot sĕ sciŭ şi eŭ?

— Îţĭ voĭ scri eŭ.

— Mult nu pot sĕ'ţĭ daŭ, nicĭ eŭ nu maĭ am.

— Aşa dér, şi tu escĭ fericită, fórte fericită! dise el cu amărăciune, plimbându-se prin casă de colo pênĕ colo.

— Isi, spune, cum sĕ fac eŭ pentru a mĕ schimba şi a nu maĭ semĕna aceluia? Şi când mĕ gândesc că duc pe mine pocitura acésta.

— Pórtă-o cu cinste! dise Isi rugându-se.

Wolfgang rîse.

— Eh da! cum mĕ voiŭ pricepe şi eŭ! Acolo însĕ unde mĕ duc, nu va maĭ trebui sĕ aud dicêndu-mi-se: cum? dumnéta aşa te numescĭ cum? Tatăl dumitale nu te-a recunoscut, de şi îĭ sémenĭ ca douĕ picăturĭ de apă.

El ïérăşî rîse.

— Oh! nu rîde, frate! ḑise Isi rugându-se.

— Maĭ bine sĕ riḑă omul de cât sĕ plângă copilăresce; dér chipul tĕŭ, dragă Isi, când mĕ privescĭ cu atâta durere, m'a făcut să isbucnesc în plâns. Haide, Isi, vino cu mine, îmbracă-te cu haine bărbătescĭ şi sĕ plecăm împreună.

— Nu pot, şi nu vreaŭ sĕ daŭ dreptate acelora carĭ ḑic că şi eŭ voiŭ deveni tot atât de uşóră la minte ca mumă-mea.

— Atuncĭ, rĕmas bun, dragă surióră, eŭ plec; şi acela din noĭ douĭ carĭ în timp de un an nu va scri celuĭ-l'alt, sĕ se sciă că a murit.

— Sĕ se sciă că a murit! ḑise Isi ca în vis.

Wolfgang o maĭ strînse încă uă dată la piept ş'apoĭ plecă perḑêndu-se în nóptea adâncă.

Treĭ ḑile după acésta, Isi nu putu sĕ maĭ sufere neliniscea şi plecă singură la poştă. Cerul era întunecat de nesce norĭ fumuriĭ ca plumbul; pămêntul era tun de înghiăţat.

Isi mergea iute în contra vêntuluĭ care bătea din ce în ce maĭ tare. La poştă găsi două scrisorĭ, una de la Hamburg şi alta de la un loc necunoscut.

La 'ntórcere vêntul bătea şi maĭ tare; fulgĭ de zăpadă cădeaŭ pe pămênt. Scrisorile puse în buzunar nu'ĭ daŭ pace. De aceia, băgă mâna în buzunar şi luă ântâiŭ pe cea de la Hamburg in care citi:

— „Acum poţĭ sci ce sunt: sunt ma„rinar şi plec poimâne direct la Java. Mĕ „numesc Wolf Gang, şi la Java nu voĭ maĭ „semĕna cu nimenĭ. De acolo îţĭ voiŭ scri „iérăşĭ. *Fratele tĕŭ*".

— Ah! de ce nu m'am dus şi eŭ cu el! se gândi Isi.

Pe când citea vêntul începuse sĕ bată şi maĭ tare; ridica în sus pe Isi. Zăpada fulguia din ce în ce maĭ désă. Totuşĭ Isi scóse şi a doua scrisóre. Acesta ḑicea ast-fel:

— „Bărbatul meŭ se află de treĭ ḑile „în închisóre pentru datoriĭ, de aceia ĭ-am „deschis eŭ scrisorile carĭ aŭ sosit pentru „el. Prima era subsemnată de mâna dumi„tale numaĭ cu numele de *Isi;* a doua „ḑicea: *soţia ta, Luisa Rune.*

„Nimenĭ nu are dreptul sĕ se numéscă „soţia luĭ afară de mine — ca dovadă ţĭ-a- „lătur aci actul de căsătoriă. De aceia, te „întreb, dómnă, pentru ce te numescĭ ast- „fel? Fost-aţĭ şi d-vóstră înşelată ca şi mine „şi'ntr'adevĕr el s'a cununat şi cu D-vóstră? „Trebue sĕ hotărîţĭ ce e de făcut. Putem „sĕ'l dăm in judecată pentru bigamiă. Dér „atuncĭ va fi închis, ĭér eŭ remâĭ pe dru- „murĭ şi'n sărăciă-luciă cu treĭ copiĭ. Ce „sĕ facem? Astept rĕspunsul dumitale.

„*Bertha Rune*".

Vêntul sbura mereŭ scrisórea şi prăbuşi pe Isi de zidul caseĭ séle când tocmaĭ ajungea. Ea stete câte-va minute în vijelia zăpeḑeĭ, pênĕ sĕ'şĭ vină în simţire şi pênĕ când se pótă deschide.

Înfine, intră în salonaşul eĭ întocmaĭ ca uă străină.

— Treĭ copiĭ micĭ! ḑise ea apăsându-şĭ têmplele cu degetele; treĭ copiĭ! o nu! eĭ sĕ nu fiă tot aşa de nefericiţĭ ca.....

Fără sĕ se maĭ gândéscă, Isi scrise Bertheĭ Rune că, pentru iubirea copiilor, ea va peri, nu i se va maĭ sci de urmă şi că parale iĭ va trămite îndată. Apoĭ scrise

omuluĭ eĭ de afacerĭ şi'l rugă sě'ĭ vêndă casa cu mobile, caĭ, trăsură, tot, ĭér baniĭ ce va prinde sě'ĭ trămită dómneĭ Von Rune în oraşul N...

Apoĭ telegrafiă frateluĭ sěŭ: *viŭ şi eŭ cu tine. — Isi.*

Isi îşĭ făcu geamantanul, luă parale, ceva scule şi actul de nascere. Actul de căsătoriă 'lŭ arse în sobă; flacările luĭ, când sta îngenuchiată la gura sobeĭ, produseră uă óre-care rumenélă pe chipul eĭ. Se sculă apoĭ şi şeḑu la feréstră uitându-se cum ningea. Era pe'nserate. Uă frunḑă uscată căḑu dintr'un pom pe zăpadă, vêntul o luă rotogolind-o şi o duse în întunecata depărtare.

— Aşa sunt şi eŭ! ḑise Isi.

Curênd după acésta, slujnica aduse lampa. Porunci sě chiăme uă trăsură, închise geamantanul, ḑise că plécă pêně la un oraşĭ din apropiere şi înainte de a pleca maĭ luă uă céşcă de céiŭ pe fotoliul eĭ. Şeḑênd ridică ochiĭ şi se věḑu în oglindă.

— A! cochetă! ochĭ fatalĭ! Murmură ea rîḑênd; lumea va ḑice de sigur: ântâiŭ ruina, pe urmă un têněr intrând nóptea

la mine, peste patru ḑile eŭ fug, nimenĭ nu scie unde. Întocmaĭ ca mama! întocmaĭ ca mama!

Surîdea. Afară vijelia duduia în ferestre.

— Da, da: vreĭ sĕ mĕ apucĭ, ḑise Isi; vin acum sĕ mĕ rostogolescĭ pe orĭ şi unde pênĕ voiŭ găsi un tĕrîm liniscit... Cel puţin, eŭ n'am nefericit pe nimenĭ.... O! mamă, mamă! de-aĭ puté sĕ mĕ veḑĭ.

Veniră sĕ'ĭ spună că trăsura e la scară.

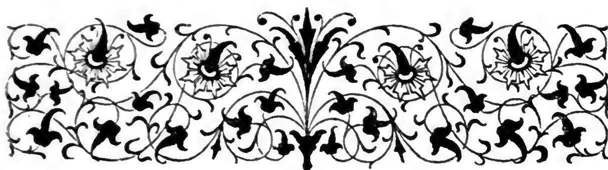
Isi îşĭ luă prietinesce ḑiua bună de la slugile séle, plecă prin viscolul de zăpadă la gară şi de acolo cu trenul accelerat pieri în întunecimea nopţiĭ.

III.

SIMPLU DE TOT

SIMPLU DE TOT

Măiculiţă! am plâns atât de mult citindu'ţĭ scrisórea, in cât şĭ-acum ochiĭ 'mĭ sunt tot greĭ de lacrimĭ. Cred că am plâns tótă nóptea.

Dómne! cum veĭ fi putênd tu dice că eŭ n'am încredere în tine, că nu'ţĭ spun nimic, când eŭ mor de dorul tĕŭ! Căcĭ, vedĭ tu, dragă mamă, acum nu maĭ sunt de capul meŭ, şi maĭ e ceva care'mĭ ţine mâna în loc când mĕ pun sĕ'ţĭ scriŭ. Imĭ pare că fac rĕŭ când îţĭ scriŭ ceva ce El nu trebue sĕ védă, séŭ ceva care ar semĕna cu uă plângere in contra Luĭ. Mĕ
esc totdéuna că tu nu veĭ pricepe de

loc că sunt lucrurĭ ce mi se par mie atât de grele; nicĭ eŭ însă'mĭ nu o pricep.

Tatăl meŭ era atât de nobil şi de desĕvêrşit, n'avea nicĭ un defect; eraţĭ totdéuna de aceiaşĭ părere.

Decĭ, cum s'o fi putênd ca ómeniĭ carĭ se iubesc sĕ nu fiă totdéuna de aceiaşĭ părere. Căcĭ noĭ, dragă mamă, ne iubim, de sigur ne iubim fórte mult, dér chiar iubirea nóstră e cu totul deosebită. Chiar modul nostru de a vorbi e deosebit, aşa că ceia ce unuia pare fórte firesc, cel-l'alt 'lŭ judecă drept extraordinar.

Mĕ silesc din rĕsputerĭ sĕ citesc în ochiĭ Luĭ ce'ĭ place şi ce'lŭ înveselesce; sunt însĕ pênĕ acum cam nedibace. Nu citesc în eĭ cu aceiaşĭ uşurinţă cu care citeam într'aĭ tĕĭ. Adesea orĭ iĭ înţeleg rĕŭ, maĭ cu sémă când suntem înaintea străinilor; pe urmă vine cérta, rĕsplată a nepriceperei mele.

Dér tu sciĭ, dragă mamă, că eŭ la cértă nicĭ uă dată n'am putut duce, ĭér tu aĭ avut cu mine răbdare cu carul. Acum însĕ, aşĭ dori sĕ ascund acésta cu orĭ ce preţ, ca el sĕ nu bage de sémă că sunt simţi-

tóre şi necăjiciósă, de óre ce el laudă fórte mult blândeţa şi supunerea.

Decĭ, înghit în mine şi tac; simt însĕ că aşa mĕ prostesc şi mĕ sĕlbăticesc. Poţĭ tu sĕ'ţĭ închipuĭ că féta ta s'a făcut timidă? Nu e aşa că nicĭ prin gând nu'ţĭ trece!

Altă dată spuneam şi vorbiam tot ce 'mĭ trecea prin cap; lumea rîdea şi se bucura; tótă casa se'nveselia când intram eŭ.

Acum, mĕ uit ântâiŭ în ochiĭ luĭ Leon, şi după ce m'am uitat, simt că mĕ părăsesce curagiul şi. îndată ce deschid gura, isbucnesc într'uă prostiă mare.

Pot sĕ'ţĭ jur că nicĭ uă dată n'am fost atât de blégă!

Acum de curênd, ascultam cum douĕ dame în vêrstă vorbiaŭ împreună de uă têněră femeiă, póte chiar de mine, de şi nu's sigură.

— Aşa e, ḑicea una; femeile cele tinere amuţesc adesea, de şi maĭ nainte fuseseră gureşe ca vaĭ de lume.

M'am gândit mult la aceste cuvinte. Eraŭ multe atuncĭ în casă carĭ numaĭ cu gura închisă nu staŭ, ba încă rîdeaŭ cu hohote în miḑlocul unuĭ cerc de tinerĭ carĭ

se strînseseră împrejurul lor. Ascultam cu jind la glumele şi la spiritul lor, căcĭ sciŭ bine că şi eŭ puteam fi aşa; dér cine mĕ scie aci?

Ba încă, chiar bărbaţiĭ lor le rĕspundeaŭ tot cu glume şi cu şiretenii, ĭér lor le părea fórte bine şi rîdeaŭ şi maĭ tare.

Leon se duse şi el acolo şi începu sĕ petrécă şi sĕ rîdă cu ele.

Cu mine de ce n'o fi rîḑênd? Mie îndată îmĭ ḑice:

— Ah! frate, nu fi aşa copilărósă!

Şi ḑĕŭ! nicĭ acelea nu eraŭ atât de isteţe la vorbă, nicĭ maĭ frumóse ca mine; se pricep însĕ a se peptĕna maĭ bine, mânuesc evantaliul maĭ cu dibăcia şi aŭ curagiŭ sĕ se uite drept în giuru-le.

Oh! acest curagiŭ, numaĭ de l'aşĭ avé şi eŭ! De aşĭ puté sĕ mĕ conving că nu sunt urîciósă şi că fac şi eŭ plăcere ómenilor când staŭ de vorbă cu eĭ!

Dér ce sĕ spun? De călĕtorit am călĕtorit destul, dér lor li s'a urit cu călĕtoriele lor, cu atât maĭ puţin le vor plăcea sĕ auḑă de ale mele. Ce-am citit eŭ aŭ citit şi eĭ şi aŭ căscat mereŭ, orĭ n'aŭ

citit nimic. Cocónele cele bĕtrâne îmĭ daŭ sfaturĭ de gospodăria caseĭ, séŭ îmĭ spun ce sĕ fac ca sĕ am în curênd copiĭ.

— Vaĭ de mine! esclamă ele; măritată de un an de ḑile, şi nicĭ măcar bănuélă că veĭ fi mumă!

La aceste cuvinte eŭ mĕ roşesc, mĕ'ncurc şi mĕ uit în giuru'mĭ sĕ vĕd de nu e vr'una care sĕ se uite la mine cu ochĭ de mamă, şi căreia sĕ pot cere sfaturĭ şi sĕ'ĭ deschid inima. Şi nu e nicĭ una!

Într'un rônd, una mĕ întrebă décă nu mi-e dor d'acasă. Făcuĭ semn că da, căcĭ nu puteam vorbi. Atuncĭ începu sĕ'mĭ vorbéscă de cum i-era eĭ dor de acasă în primele timpurĭ ale căsătorieĭ.

Pe urmă, Leon mĕ întrebă despre ce vorbisem. Rĕspunseĭ că mi-a povestit tinereţele eĭ. El încruntă sprîncenile şi ḑise: ar fi putut maĭ bine sĕ tacă!

Şi ḑĕŭ! nu'mĭ spusese nimic necuviincios. De unde iĭ cunosceam eŭ trecutul? Leon trebue sĕ scie multe rele din ale ómenilor, căcĭ vorbesce cu atâta despreţ despre eĭ, şi maĭ cu sémă despre femeĭ, în cât totdéuna îmĭ face rĕŭ. Dér décă e

aşa, pentru ce sĕ amestecă în societatea lor, de vreme ce le dispreţue atât de mult?

Bărbaţiĭ sunt cu totul alt-fel de cât noĭ. Eĭ nu pricep de loc uă grămadă de lucrurĭ. Bunióră, eĭ nu sciŭ ceia ce pe noĭ ne picnesce şi ne pricinuesce durere, şi'n tot minutul găsesc câte ceva care nicĭ cuviincios, nicĭ la locul luĭ nu este. Câte uă dată escĭ atât de obosită de cadĭ de ostenélă; bărbaţiĭ nu pot suferi acésta, devin nerăbdătorĭ, ba âncă décă vreĭ sĕ le ascundĭ oboséla, apoĭ devin şi maĭ nerăbdătorĭ.

Nu sciŭ ḑĕŭ! lor li se pare fórte simple şi uşor de a fi însuraţĭ; pentru eĭ nimic nu se schimbă, pe când pentru noĭ, totul, dér sciĭ! totul se schimbă. Noĭ nu maĭ suntem aceleaşĭ fiinţe ca maĭ 'nainte.

O! mamă! pentru ce nu se póte sĕ fiĭ şi sĕ rĕmâĭ totdéuna fétă?! Mĕ podidesce rîsul când aud pe uniĭ vorbind de luna cea de miere, şi când vĕd pe tinerile fete arḑênd de dorinţa de a sci ceva asupra acestor fericite timpurĭ! Acasă'ĭ septĕmânile cele dulcĭ! lângă tată şi mamă lunile sunt de miere, ĭér aniĭ sunt scurţĭ ca ḑilele. Când te măriţĭ, atuncĭ ḑilele se fac ca aniĭ!

O! nu poţĭ sĕ'ţĭ închipuĭ cât mĕ simt de bĕtrână, dér sciĭ bĕtrână! Mĕ mir cum de nu m'am sbârcit pênĕ acuşĭ, şi cum de n'am albit âncă, atât îmĭ pare că's de bĕtrână.

Aşĭ dori fórte mult sĕ fiŭ tot atât de veselă ca şi maĭ 'nainte, sciĭ, mamă dragă, ca atuncĭ când săriam peste mese şi peste scaune, şi alergam pe piciorónge? Când mĕ gândesc la piciorónge, crede-mĕ, ḑĕŭ! mĕ trec lacrimele, ca şi cum ele ar fi fost pentru mine nesce prietinĭ viĭ.

Nicĭ n'am spus luĭ Leon nimic despre dibăcia mea de-a da fuga cu piciorónge le, căcĭ cine scie ce ar ḑice.

Acum, la orĭ-ce mĕ gândesc: dér Leon ce are sĕ ḑică?

Pe urmă amuţesc, ĭér luĭ i se urăsce cu tăcerea mea, după cum vĕd fórte bine, căcĭ cască şi se duce de'şĭ iea gazetele. Ochiĭ mi se umplu cu lacrimĭ cât pumnul, şi'mĭ spun mie însă-mĭ cele maĭ marĭ prostiĭ.

Măiculiţă dragă, ce se vorbesce cu bărbaţiĭ? Tu şi cu tata vĕ turuia gura de nu maĭ tăceaţĭ; tata nu căsca nicĭ uă dată, şi nicĭ nu lua sĕ citéscă gazeta de cât numaĭ

când era ora gazeteĭ. Din contra, pe Leon 'lŭ vĕd luând pênĕ şi gazetele care le-a citit şi rescitit uă dată diminéţa. Într'uă ḑi, după ce a plecat, am luat gazeta şi am căutat sĕ vedem ce maĭ citise uă dată; când colo, era un discurs anost asupra drepturilor vamale de import.

Vaĭ Dómne! cum m'a podidit plânsuĭ! Pentru ce el ascultă cu plăcere alte femeĭ când ele îĭ vorbesc de ele, şi pentru ce cască când îĭ vorbesc eŭ de mine?!

Dér póte că şi eŭ sunt pré susceptibilă, nu e aşa? M'aĭ rîsghiat însĕ atât de mult, dragă mamă!

Ţĭ-aducĭ aminte cum, séra, în faţa căminuluĭ, îngenuchiam înaintea ta şi mĕ jucam cu mânele téle, şi'ţĭ spuneam la poveştĭ frumóse, ĭér tu pe urmă îmĭ povestiaĭ altele şi maĭ frumóse? O! ce fericită eram atuncĭ amêndouĕ, una cu alta!

Când te visez pe tine, totdéuna perna mi-e udă de lacrimĭ. În vis, adesea îţĭ cer sfaturĭ, dér când escĭ tocmaĭ sĕ'mĭ daĭ, mĕ deştept fără a fi auḑit nimic.

Ḑiua, césurĭ întregĭ staŭ mereŭ singură, şi nu eram obicĭnuită a trăi ca uă

pusnică. Firesce Leon se bucură când simte că mĭ-e atât de dor de el şi că de douĕ-ḑecĭ de orĭ alerg la uşă sĕ vĕd de nu vine el. Dér el nu se gândesce cât de lungă e ḑiua, chiar când te daĭ trebiĭ şi alergĭ de colo pênĕ colo cu ale gospodării. Orĭ-ce oră e lungă cât douĕ-spre-ḑece ore când omul îşĭ aduce aminte de câte greşelĭ şi de câte prostiĭ a făcut şi se cértă pe el însuşĭ pênĕ i se urăsce.

În timpiĭ din urmă, uritul mĭ-era şi maĭ mare în cât îmĭ venia gréţă gândindu-mĕ tot la d'astea. E de nesuferit urîtul şi gréţa asta!

Luĭ nu'ĭ spun nimic, căcĭ de sigur ar rĕspunde cu: Oh! femeile; şi „nerviĭ“ şi „capriciele“ şi tóte cele-l'alte vorbe urîte pe carĭ maĭ înainte eŭ nu le cunoscusem de fel. Căcĭ, spune măcar tu, dragă mamă, avut-am eŭ vro dată nervĭ şi capricie? I-audĭ minune! vesela şi rumena ta Susănică sĕ aibă capricie? M'am cercetat pe mine însă-mĭ cu deamĕruntul, dér nu mĭ-am găsit nicĭ unul. Dér mĭ-e uă frică, uă frică nepricepută, pe care nicĭ un cuvênt nu o póte descri.

Mânele mele sunt atât de slabe, faţa se subţiază şi îngălbenesce, devin, închipue-ţĭ de se póte, palidă! Ḑĕŭ! că adesea îmĭ vine a crede că sunt într'adevĕr bolnavă, că am cancer la stomac, séŭ că sunt ftisică, séŭ că am înfine ceva de spaimă de care va trebui sĕ mor. Ĭér Leon, îmĭ ḑic eŭ, nu va sci cât de mult l'am iubit, căcĭ n'am sciut sĕ'ĭ probez acésta şi nicĭ sĕ'lŭ fac fericit.... Şi atuncĭ, va rĕmâne fără femeiă şi fără copil, tot singur ca şi maĭ înainte, o sĕrmanul, bietul Leon!

Şi mĕ mâhnesc din suflet când mĕ gândesc maĭ cu sémă că el nicĭ uă dată nu va sci cât de fericit ar fi putut fi, décă ar fi dorit şi maĭ mult iubirea mea.

Credeam că'l voiŭ învĕlui cu totul în iubirea mea, el însĕ nu vrea; Leon nu e nicĭ mângâios, nicĭ dulce la fire. Vĕḑêndu-l ast-fel devin şi eŭ rece, şi atuncĭ suntem tocmaĭ ca douĭ bunĭ camaraḑĭ, numaĭ că unul e totdéuna pe afară, ĭér cel-l'alt totdéuna singur acasă, şi amêndouĭ nesciind nimic din cele ce gândesc. Câte uă dată, îmĭ vine a crede că ar fi fost maĭ bine décă aşĭ fi isbucnit şi eŭ ca maĭ 'nainte şi

décă ĭ-aşĭ fi rĕspuns cu aceleaşĭ cuvinte ironice şi muşcătóre la cuvintele luĭ. S'ar fi supărat de sigur, dér totuşĭ nu i s'ar fi urît.

Dér vedĭ! am uă frică şi uă grózǎ de cértă în căsătoriă, în cât mĕ jurasem că nicĭ măcar un norişor sĕ nu turbure cerul senin al vieţeĭ nóstre casnice; şĭ-acum, uite! năbuşire sub acest cer senin, şi înăduşĭ de sóre şi de praf. La urma urmelor, douĭ-treĭ norĭ nu ar face rĕŭ de loc. Acum însĕ e pré târḑiŭ! N'a plouat de atâta timp in cât nicĭ noriĭ nu se maĭ pot aduna.

Când Leon spune ceva care mĕ supără adânc, eŭ totuşĭ surîd prietinesce; nu ḑic nimic şi mĕ simt mândră foc că pot sĕ mĕ stăpânesc. Mi se pare atuncĭ că el e furios că nu póte sĕ mĕ supere. Sunt atât de ascultătóre, atât de ridicul supusă cât am şi jurat înaintea altaruluĭ că voiŭ fi. Când ordonă ceva, eŭ îĭ fac îndată, afar numaĭ când uit, căcĭ nu sciŭ ḑĕŭ! cum se face de am devenit aşa uitucă de la un când de vreme!

Ḑĕŭ! că's bogată numaĭ in cusururĭ! Cum puteaĭ tu sĕ mĕ suferĭ, dragă mamă?

E! da, dér tu eraĭ mama ĭér nu bărbatu-meŭ, şi de aceia găseaĭ tóte firescĭ; ba încă, mĕ şi crescuseşĭ şi mĕ cunosceaĭ de mică. Pentru el, pênĕ acum un an eram uă străină, el nicĭ nu scia că sunt şi eŭ pe lume. Óre pentru ce şĭ-a închipuit că mĕ iubesce? S'o fi înşelat şi'n asta, cum s'a înşelat în totul!

Când dórme, mĕ uit lung la el; e cu ochiĭ închişĭ şi prin urmare nu mĕ tem de loc. Şoptesc încet: sĕrman bărbat! nu maĭ de aşĭ puté sĕ te scap de mine, sĕ dispar aşa de uă dată, sĕ nu maĭ fiŭ pe aci, ca sĕ te scapĭ de mine şi sĕ fiĭ fericit cu alta.

Ah! mamă, cum mĭ-am dorit mórtea de câte orĭ! Închipue-ţĭ, dragă mamă, pe vesela ta Susănica dorindu-şĭ mórtea! Nu'ĭ óre să rîḑĭ sĕ morĭ? Dér nu rîde, dragă mamă, căcĭ asta'i curatul adevĕr. Sunt uă desilusiune pentru tótă lumea, şi sunt uă desilusiune şi pentru tine. Mĕ crescuseşĭ ca sĕ deviŭ uă soţiă desĕvîrşită, un model de femeiă, cum fuseseşĭ şi tu. Ţie, cum ţĭ-era, mamă, la'nceput? Sciaĭ orĭ nu că lucrul e atât de greŭ? Şi de ce nu mĭ-aĭ spus şi mie măcar ceva din multele şi ne-

numĕratele lucrurĭ şi grijĭ ce trebue sĕ suferim!

O! mamă, aşĭ dori sĕ mĭ ascund capul în sênul tĕŭ, acolo în căldura'ţĭ de mumă, atât de bună şi de binefăcĕtóre! O! când mĕ gândesc la tine, par'că 'mĭ vine sĕ mĕ prăpădesc de dor.

Ce-ar dice Leon de ar sci tóte acestea? Ar crede póte că eŭ nu'l iubesc de loc.

Ţie ţĭ-era dor de acasă? Şi ce făceaĭ când ţĭ-era dor? Eŭ îmĭ muşc batista, bat din picior şi mĕ silesc a'nghiţi acel nod ce mi se pune în gât şi nu vrea sĕ se cobóre. In acele momente nu pot sĕ'mĭ sufer frumósa mea casă şi de mĕ pun sĕ privesc la feréstră, par'că simt că'mĭ vine nebunia. Atuncĭ las tóte perdelile, ĭér Leon când vine înăuntru şi vede, dice: aoleo! ce întunerec!

Deschide tot, lumina rece şi fumură pĕtrunde iérăşĭ în casă, din aceiaşĭ uliţă, pe aceleaşĭ lucrurĭ, tot pustiă, tot anoste.

Ĭér eŭ iĭ dic cu blândeţă:

— Aĭ astădĭ mult de lucru?

Ua întrebare care de sigur nu e de cât firéscă şi inocentă. El însĕ rĕspunde:

— Nimic din cele ce ar puté sĕ te intereseze.

Ş'apoĭ, orĭ plécă, orĭ iea uă carte sĕ citéscă. Eŭ staŭ şi mĕ uit la el pênĕ când îmĭ ḑice: dér ce?! n'aĭ nimic de făcut?

Se înţelege că am de făcut ceva totdéuna când el nu e acasă; dér când este, la el mĕ uit şi nu maĭ mi-e mintea la altceva. E rĕŭ aşa, dragă mamă? Învéţă-mĕ deci cum se face. Ţiŭ atât de mult sĕ fiŭ uă bună soţiă. Póte că eŭ sunt cam nătingă şi mĕ aştept totdéuna ca lucrurile sĕ fiă cum n'am gândit eŭ, ĭér nu cum sunt ele din firea lor.

Nu sciŭ ce-aveam altădată în cap, de nu mĕ gândiam nicĭ uă dată la măritişĭ, care de altmintrelĭ, era atât de departe. Ş'apoĭ de uă dată se apropiă atât de curênd în cât mĕ rătăci cu desĕvêrşire.

De sigur, dragă mamă, eŭ nu eram încă cóptă sĕ mĕ mărit; trebuia sĕ maĭ aştept séŭ sĕ nu mĕ mărit de loc. Póte că defectele mele deosebite nu mĕ lasă a deveni uă bună soţiă. Ar fi trebuit sĕ mi le spuĭ, séŭ nicĭ tu póte nu le sciaĭ! Ah! câte nu aşĭ dori sĕ te întreb, aşa cu gla-

sul pe jumĕtate, când ar fi întunerec în casă, răzimându-mĭ capul pe sînul tĕŭ, şi maĭ multe ghicindu-le tu de cât spunĕndu-ţi-le eŭ. Mamă, mamă, dragă mamă, ce departe escĭ de mine! Aşĭ dori sĕ mĕ ghemuesc pe genuchiĭ tĕĭ ca uă pisicuţă şi sĕ adorm, şi sĕ dorm septĕmânĭ d'arândul. Óre ce? n'am sĕ te maĭ revĕd eŭ în viéţă? Mĭ-aĭ spus atâtea şi atâtea, tóte bune şi pe carĭ le urmez cu credinţă, dér ceia ce nu mĭ-aĭ spus aceia mĕ turbură şi face de nu mi se maĭ potrivesce nimic.

Eŭ cred că, de sigur, căsătoria este un joc de răbdare, uă *pasienţă, un casse-tête chinois*, în care sunt sute şi sute de cărţĭ şi când nu se potrivesce, apoĭ poţĭ sĕ te chinuĭ cu mintea anĭ d'a lungul, *figura* nu se face, de şi când e gata ţi se pare atât de uşóră.

De câte orĭ nu cred că am nimerit cartea care sĕ dea gata *pasienţa*, şi pe urmă vĕd că nu este aceia, o arunc cu desperare şi nu o maĭ încerc mult timp, póte chiar pré mult timp. In timpul acesta, perd iérăşĭ ocasiunea!

Nu am voit nicĭ uă dată, dér nicĭ uă

dată sĕ'ţĭ scriŭ despre tóte acestea, dér când mĕ certaşĭ că nu'ţĭ scriŭ despre aşa ceva, atuncĭ fu pré mult şi nu maĭ putuĭ suferi. O! cât am plâns şi cât plâng şĭ-acum! De când scriŭ mĭ-am dat de vro câte-va orĭ cu apă rece la ochĭ, de frică sĕ nu véḑă Leon urmele lacrimilor, căcĭ atuncĭ ce ĭ-aşĭ spune. Pênĕ aḑĭ el nu le-a vĕḑut, căcĭ m'am păḑit bine. De rândul ăsta însĕ fu pré de tot, pe lângă chinurile mele sĕ maĭ am şi vorbe grele de la tine. Mi se părea că par'că şi tu mĕ respingeaĭ, şi-atuncĭ nu aşĭ maĭ fi avut pe nimenĭ, da, pe nimenĭ!

După ce'ţĭ voĭ trămite scrisórea, consciinţa din noŭ va'ncepe sĕ mĕ chinuiéscă; mi se va păré că am nedreptăţit pe Leon. Căcĭ, de sigur, acum tu veĭ gândi, Dumneḑeŭ scie ce, despre el: póte că e un urs sĕlbatic şi rĕŭ, şi că eŭ nu'l maĭ iubesc. Eŭ însă mĭ-aşĭ da inima pentru el; aşĭ dori mórtea, numaĭ el sĕ fiă fericit. Maĭ mult nu póte cineva iubi.

Póte că décă aşĭ puté sĕ deviŭ veselă ca maĭ 'nainte, şi Leon s'ar înveseli. Dér de ce nu voĭ maĭ fi putênd eŭ fi veselă?

Nu merge, dér sciĭ, nu merge de loc; par'că e un acord falş; când încerc sĕ rîd îmĭ vine să plâng. El e bun, e fórte bun, tótă lumea mĕ crede fericită că am un ast-fel de bărbat şi chiar eŭ mĕ cred fericită de când vĕd alţĭ bărbaţĭ atât de blegĭ, de nulĭ şi de proştĭ de daĭ sĕ fugĭ.... Nu e nicĭ măcar unul prin care sĕ pot aţîţa puţin gelosia luĭ Leon. Schimbĭ cu câte unul uă vorbă ş'apoĭ ţi sĕ urăsce şi caţĭ maĭ iute sĕ scapĭ.

Leon are'ncredere în mine, mĕ lasă singură în salon şi nu mĕ păzesce de loc. Aşĭ dori sĕ fiŭ puţin cochetă, sĕ'l înfricoşez puţin ca sĕ nu se maĭ anostéscă ast-fel. Dér.... dér nu merge!... décă nu merge dragă mamă! Mĭ-e silă de mine însă-mĭ. Nu mĕ uit nicĭ uă dată cu plăcere în oglindă şi când uniĭ îşĭ pironesc privirile asupră'mĭ, mĕ ruşinez ca şi cum aşĭ fi făcut ceva necuviincios séŭ par'că n'aşĭ avé haine pe mine.

Nu pot sĕ fiŭ cochetă, nu pot sĕ mĕ înjosesc ast-fel, fiă chiar pentru dînsul. Şi póte că ar fi chiar uă greşélă, căcĭ de óre ce Leon nu mĕ iubesce cum sunt în reali-

tate, cum m'ar iubi când m'aşĭ preface şi n'aşĭ fi pentru el de cât uă fictiune? Decĭ, ce trebue sĕ fac? Cum e cu putinţă că voind ceva bun omul sĕ mérgă pe drumul greşeleĭ? Şi nu'ĭ nimenĭ căruia sĕ'ĭ voesc séŭ sĕ pot a-ĭ cere măcar un sfat, unul singur!

Tineriĭ se gândesc la alte lucrurĭ, ĭér bĕtrâniĭ surîd, şĭ-aŭ uitat tinereţa şi judecă totul că e fórte bine şi fórte frumos. Eŭ cred că lor li-e dor de luptele şi pasiunile de odinióră, pe carĭ acum eĭ nu le maĭ pot simţi.

Eŭ una doresc sĕ fiŭ bĕtrână, bĕtrână de tot ca totul sĕ se isprăvéscă. Fiind bĕtrână, aşĭ cunósce bine tóte aceste lucrurĭ şi nu m'aşĭ maĭ lupta in contra unor nedeslegabile enigme; atuncĭ aşĭ fi liniscită şi'n pace ca şi tine, mamă, şi nu aşĭ maĭ fi silită sĕ'ntipăresc pe faţă liniscea când în mine totul ferbe şi colcăie. Şi sunt la început! ce va fi sĕ fiă maĭ târḑiŭ! Când mĕ gândesc c'am sĕ'mĭ petrec intréga viéţă ca anul acesta, m'apucă desnădejdea. Nu, mamă, aşa nu se póte! Câte uă dată, îmĭ

vine sĕ fac ceva neaudit, uă năsdrăvănià, ca sĕ rĕsuflu, sĕ mĕ scap de năbuşéla asta.

Nu mĭ-aŭ plăcut petrecerile nicĭ uă dată, dér acum aşĭ danţa, danţa şi iérăşĭ danţa pênĕ când n'aşĭ maĭ puté. Eh! décă aşĭ puté sĕ alerg prin munţĭ, sĕ mĕ trîntesc la pămênt pe iérbă, şi sĕ ţip într'una! Dér pe aci, nu's nicĭ munţĭ, nicĭ ogrădĭ, ci numaĭ strade, şosele şi ómenĭ pretutindenĭ.

Nu pot suferi lume multă, şi totuşĭ sunt veselă când ne vine câte cineva la visită, numaĭ ca sĕ nu rĕmân singură cu Leon. Vedĭ tu, mamă dragă, pênĕ unde am ajuns! Şi ce lucru maĭ dulce doriam eŭ altă dată de cât a fi singură cu Leon! Voiam sĕ'l vĕd numaĭ pe el, şi numaĭ pe el şi pe nimenĭ altul! Dér de! décă sunt atât de anostă, ce sĕ fac?

Ah! mamă, scumpă şi unică mamă! cât de rĕŭ trebue sĕ'ţĭ fac eŭ scriindu-ţĭ tóte acestea! Dér tu singură aĭ deschis stăvilarul şi acum năpădesce afară tot ceia ce eŭ ţineam ascuns in inimă d'atâta timp şi cu atâta témă. O! décă aşĭ fi tot lângă tine, măiculiţă iubită!

Voiŭ lăsa astă scrisóre sĕ maĭ şédă vro

douĕ ḑile înainte de a ţi-o trămite, şi décă în ăst timp voiŭ deveni maĭ cu minte, apoĭ o ard şi'ţĭ scriŭ una din acele scrisorĭ ca din trecut şi pe carĭ Leon nu le maĭ citesce, de óre ce n'aŭ nimic în ele şi sunt anoste.

Eram ântâiŭ atât de nefericită pentru că el le citea; acum sunt maĭ nefericită pentru că nu le maĭ citesce. Din acésta vĕd cât de indiferentă am devenit pentru el.

Nu cutez a'mĭ reciti scrisórea; tu mĕ veĭ ierta décă e scrisă rĕŭ şi fără ordine. Décă aşĭ reciti-o nu ţi-aşĭ maĭ trămite-o, căcĭ mi-ar fi pré mult ruşine.

. . . .

. . . .

Aşĭ! dragă mamă, décă aĭ sci ce mi s'a întêmplat, şi cum totul s'a schimbat de acum câte-va ḑile de când ţi-am scris cele de maĭ sus. Mamă! Mamă!..... dér sĕ'ţĭ povestesc întêmplarea pe de rost.

Scrisesem scrisórea asta, când aud de uă dată că vine Leon. Iute scrisóre în cutia meseĭ! N'avuseiŭ vreme s'o închid cu cheia şi fugiĭ în odaia mea sĕ'mĭ daŭ pen-

tru a douĕ-ḑecea óră cu apă rece pe la ochĭ şi sĕ mĕ şterg... Când mĕ întorc vĕd pe Leon că stă liniscit în uşă şi se uită la mine.

— Da ce facĭ acolo? Ce? te-aĭ maĭ spălat uă dată pe ochĭ?

— O! da, rĕspunseĭ eŭ (rîdeam) dér.... dér mĕ durea capul şi nu mĕ simţiam bine; vream.... da vream sĕ mĕ rĕcoresc puţin.

— A! aşa? ḑise el şi plecă.

Nimic altceva de cât „a! aşa?“. Ĭér eŭ ce făcuĭ? Incepuĭ din noŭ sĕ plâng, dér atât de mult în cât nicĭ nu băgaĭ de sémă că venise de mult timpul meseĭ. Când mi-aduseĭ aminte şi voiĭ sĕ mĕ daŭ jos, écă slujnica; ce e? Domnul a luat vro câteva lingurĭ de supă şi a plecat îndată avênd treburĭ grabnice; a spus că Dómna nu e bine şi că nu va mânca.

Mie însĕ mi-era fóme cum se cade, mĕ simţiam cam slabă, dér nevoind a contraria pe Leon, spuseĭ slujniceĭ:

— Da, aşa e! mĕ dóre capul de nu maĭ pot! Dér décă aĭ puté sĕ'mĭ aducĭ ceva aci, bine ar fi; am auḑit că trece durerea de cap când mănâncĭ.

Şi cu tóte chinurile, mâncaĭ bine de tot; par'că mi-era şi ruşine! Acum însă mi-e aşa de fóme şi mĕ gândesc într'una tot la bucate bune, tocmaĭ când nu mĕ simt bine. Într'adevĕr, aşĭ avé multe cuvinte sĕ fiŭ îngrijată despre mine însă'mĭ, de atâta lăcomiă. Ce-a maĭ rĕmas din buna crescere ce mi-aĭ dat!

După ce luaĭ ceva, plânsul cel nesuferit îmĭ trecu, dér eram atât de tristă, de nu se maĭ póte. Mĕ gândiam că scrisórea nu e nimic faţă cu marea mea întristare. Totuşĭ, nu voiam s'o maĭ revĕd ca sĕ nu'mĭ fac şi maĭ mult inimă rea. Mi-aduseĭ însĕ aminte că nu închisesem cu cheia cutia meseĭ, deci mĕ grăbiĭ sĕ mĕ duc la biroŭ, cutia era pe jumĕtate deschisă; vruseĭ s'o închid iute, dér mi se păru că nu maĭ vĕd înăuntru foile de hârtiă. Trag cutia şi încep a căuta. Nimic, nimic în cutiă, pe mésă, nimic în coşniţă. Nicĭ măcar urmă de scrisóre!

Eram atât de surprinsă în cât nu'mĭ maĭ aduceam aminte unde am pus-o... închipue'ţĭ! uă ast-fel de scrisóre, prima şi unica pe care n'ar fi trebuit s'o perd. O

căutaĭ pe jos, pe sub covóre, mĕ uitaiŭ pe sub sofa, dedeĭ la uă parte scaunele, scotociĭ prin glastrele cu florĭ; înfine eram atât de obosită în cât căḑuĭ pe sofa şi adormiĭ dusă. De sigur că am dormit multe ore, căcĭ când mĕ deşteptaĭ era întunerec de tot în casă. Se mişcă ceva de mĕ speriaĭ. Era Leon.

— Dómne sfinte! de mult eştĭ aci, Leon? Şi n'aĭ mâncat âncă nimic? De ce nu m'aĭ deşteptat?

— Ţi-a trecut? mĕ'ntrebă el cu uă voce al căruĭ timbru era cu totul alt-fel de cât cel obicĭnuit.

Voiam sĕ mĕ uit la el, dér nu vedeam de întunerec.

— Dér unde aĭ fost, Leon, atâta timp?

— Aveam de esaminat nesce hârtiĭ fórte însemnate.

Tocmaĭ atuncĭ aduceaŭ lampa, mĕ uitaiŭ în chipu-ĭ, pe urmă, mĕ sculaĭ în sus, nu ḑiseĭ nimic, ci, întorcĕndu-mĕ către servitóre îĭ dedeĭ ordine pentru cină şi pentru céiŭ. Plecă.

Remănĕnd numaĭ amĕndouĭ, gândul meŭ

se duse ĭér la scrisóre şi'mĭ aţintiĭ privirile spre biroŭ.

— Cauţĭ ceva? ḑise Leon.

— Dómne! am scris mami şi-acum nu'mĭ găsesc scrisórea, şi chiar aşa cum e, nicĭ importantă, nicĭ interesantă, totuşĭ mi-ar păré tare rĕŭ déca aşĭ perde-o.

— Şi maĭ cu sémă când te-aĭ gândi în ce mânĭ póte sĕ fi căḑut acea neinteresantă şi neînsemnată scrisóre.

Şi pe când rostia aceste cuvinte, se desfăcu puţin la haină; în buzunarul de lângă piept se arătă colţul fataleĭ scrisorĭ.

Credeam că'mĭ vine dambla. Nu putuĭ ḑice de cât un „ah!" şi'mĭ acoperiĭ obrazul cu amêndouĕ mânele.

Ast-fel rĕmaserăm timp mult; cel puţin mie mi se păru că fu mult, căcĭ el nu ḑicea nimic. Stam şi aşteptam întocmaĭ ca un copil când îşĭ aştéptă pedépsa.

Dér, pentru că el tăcea mereŭ, eŭ ridicaĭ încet capul şi mĕ uitaĭ la el, el se uită la mine cu uă privire atât de şăgalnică, în cât eŭ de uă dată mĕ porniĭ pe rîs; rîse şi el ca nicĭ uă dată, ş'apoĭ îmĭ deschise

brațele în carĭ eŭ mĕ lăsaĭ sĕ cad. Maĭ că'mĭ venia sĕ plâng.

El însĕ nu încetă de a glumi așa că nu puteam sĕ'l aud fără de a nu mĕ pune iérăşĭ pe rîs.

Infine, mĕ liniscii. El, cu blândeța pe chip, şeḑu jos şi mĕ luă la sînu-ĭ ḑicêndu-mĭ încetişor:

— Ĭértă-mĕ; nu voi maĭ face altă dată.

Eram atât de spăriată în cât voiam sĕ'ĭ sărut mâna. El însĕ strîngêndu-mĕ tare la peptu-ĭ, îmĭ ḑise:

— Va sĕ ḑică voiaĭ sĕ morĭ pentru mine, şi n'aveaĭ tu atâta îndrăsnélă sĕ'mĭ spuĭ ceia ce'țĭ lipsia? Sunt eŭ óre un om atât de gróznic? Dér décă nu aşĭ fi găsit scrisórea?... Veḑĭ tu, dragă Susănică, atuncĭ de sigur ar fi fost din rĕŭ în maĭ rĕŭ, ne-am fi înțeles din ce în ce maĭ puțin, şi pentru ce? pentru că nu aĭ voit sĕ îmĭ deschiḑĭ inima ta. Nicĭ noĭ, bărbațiĭ, nu suntem atât de nătângĭ cum creḑĭ tu. M'am chinuit lunĭ d'arândul, pentru a sci de ce nu pot sĕ te fac fericită, şi décă aşĭ fi a-vut mamă de sigur că nu m'aşĭ fi îndoit de loc a'ĭ cere un sfat şi două....

Şi ast-fel mereŭ vorbi 'nainte sărutându-mĕ; stam tăcută la sînul luĭ şi suspinam de bucuriă. Voiĭ sĕ'ĭ ieaŭ scrisórea, ne luptarăm pe ea cu uă mulţime de sărutărĭ şi în hohote de rîs.

Infine, el îmĭ ḑise serios:

— Sĕ trimiţĭ astă scrisóre mameĭ şi pe viitor, când tot nu veĭ maĭ avé curagiŭ sĕ'mĭ vorbescĭ, scrie mameĭ téle şi fă-te că uiţĭ scrisórea în aceiaşĭ cutiă a meseĭ. Eŭ voĭ căuta într'ênsa totdéuna la timpul cuvenit.... Şi-acum, décă ţĭ-e dor mare de mama ta, sĕ plecăm; vom călĕtori însĕ încet-încet ca sĕ nu supărăm pe *prinţul*, ... orĭ o fi *prinţesă ?*....

Inchipue-ţĭ, dragă mamă, că el vorbia aşa! Simţiĭ de uă dată că numaĭ mi-e aşa dor,... dér póte tot vom veni......

Creḑĭ şi tu c'o sĕ fiă *prinţ?*

A ta

Susănica.

IV.

SIROCCO

SIROCCO

Fără nici o îndoiélă, Frosi era cea maĭ frumósă fată din părţile Rinuluĭ de sus. Satul Pfaeffers era mândru de a o avé!

Dér şi flăcăul care o iubea era frumos ca un ânger şi înalt ca un brad. Cine i-ar fi vĕḑut coborîndu-se Dumineca pe poteca cea strîmtă despre prăpăstiele de la Tamina, s'ar fi uitat cu drag la aceştĭ douĭ tinerĭ fericiţĭ.

Potecă primejdiósă, dréptă şi alunecósă; vaĭ de lume la coborit, aşa că îndată ce auḑiră în sat că Frosi căḑuse, de şi ţinută de Mateiŭ, toţĭ ḑiseră că vina e a poteceĭ celeĭ răpeḑĭ şi alunecóse, de órece de atâtea orĭ o coborîseră împreună téfĕrĭ nevĕtĕmaţĭ.

Dér de! şi Mateiŭ avea nesce ochĭ atât de frumoşĭ şi de fermecătorĭ în cât uitându-te mereŭ în adâncul lor, nu maĭ te gândeaĭ la drum, şi decĭ lesne se putea întêmpla pocinogul.

Cele-l-alte fete din sat strîmbaŭ din nas şi'ĭ daŭ zor că ele n'ar fi voit pe Mateiŭ, cel cu gărgăunĭ de frumuseţe şi bogăţiă, flăcăŭ îmbrobodit şi móle ca céra de luminare.

Dar Mateiŭ rîdea pe sub mustaţă, ér Frosi, încruntându-şĭ sprîncenile, clânţănia din dinţĭ şi murmura ceva cam asemenea cu „strugurii verḑĭ, surată!"

Când Frosi era mâniósă, i se sbârlia pĕrul la têmpla stingă a frunţeĭ şi făcea acolo ca un moţ creţ şi tare, pe care nu'l putea neteḑi şi lustrui, cum eraŭ şi códele eĭ cele marĭ şi negre, podóba capuluĭ pe gâtu-ĭ lung şi mlădios.

Ochiĭ Froseĭ eraŭ căpruĭ, genele negre, adâncite sub arcul ochiuluĭ, nasul mic şi puţin cam adus, peliţa brună şi plină de viéţă.

— Frosi, îĭ ḑisese uă dată Mateiŭ uitându-se la ea cu ochiĭ luĭ visătorĭ şi ca înecaţĭ

în beţia iubireĭ, Frosi tu aĭ ghieţurile munţilor în ochĭ şi pe Sirocco în obrajĭ.

Şi pe când un fel de ferbinţélă i se rĕspândia pe chip, Frosi simţi că o apucă cu frig de la inimă şi că o pĕtrunde frigul prin tóte părţile.

Curênd după acésta făcură nunta, dér uă nuntă de se duse vestea, cu tot ce trebue şi cu nuntaşĭ ale căror chipurĭ străluciaŭ de bucuriă, tocmaĭ ca şi cómele munţilor când sunt luminate de apusul sóreluĭ.

Flăcăiĭ strigaŭ şi chiuiaŭ, dér în sufletul lor eĭ pizmuiaŭ pe Mateĭ, căcĭ mult rîvnita Frosi, recea şi trufaşa Frosi, iĭ căḑuse în gură tocmaĭ ca uă pară cóptă, fără ca el sĕ'şĭ fi dat multă ostenélă la cules.

Firesce, trăiră împreună întocmaĭ ca turturelul cu turturica; tóte le mergeaŭ după pofta inimeĭ.

Aşa 'mĭ daŭ şi eŭ cu părerea că, deh! când e omul cu dare de mână şi maĭ are şi nevéstă s'o sorbĭ cu lingura de frumósă, apoĭ firesce că'ţĭ merge tóte strună.

Fu uă véră împĕrătéscă şi când dederă strugurii în copt, sórele părea încă atât de cald ca şi cum nu era tómnă şi ca şi

cum frunḑele se îngălbeniseră ca din greșélă.

Se maĭ făcu şĭ-atuncĭ uă nuntă.

Mateĭ se îmbrăcase, sciĭ în lege, ĭér Frosi tot da la tîrcóle împrejurul luĭ. Ea nu voia sĕ mérgă; de la un cârd de vreme nu'ĭ maĭ plăcea lumea. Era şĭ-acasă fórte bine; ş'apoĭ, orĭ de câte orĭ venia de la vro petrecere unde ascultase flécurile şi gura lumeĭ, Frosi tot necăjită era.

Acum, îşĭ gătia bărbatul; îĭ puse în buzunar pipa cea legată în argint, ĭér Matei desprinse din cuĭ pistolul şi punga cu iérbă.

— Ci ca lasă, nenişorule, alea! ḑise Frosi rugătóre.

— Da se póte! Ia'auḑĭ colea; s'a maĭ vĕḑut nuntă fără puscĭ şi pistóle?

— Décă mĕ iubescĭ, lasă-le.... nu sciŭ ce am aḑĭ, par'că m'apucă frica.

— E aşĭ! sĕ rîḑă flăcăiĭ de mine şi sĕ ḑică: Étă-tă! Mateĭ al Frosi nu maĭ umblă cu praf de puşcă la el, căcĭ deh! póte sĕ se sperie de pocniturĭ.

Ochiĭ Froseĭ străluciră.

— Lasă'ĭ sĕ ḑică! ce'ţĭ pésă!

— Iĭ las, iĭ las, dér vreaŭ şi eŭ sĕ daŭ cu puşca.

— Sĕ nu dăm de pocinog, Mateĭ.

— Ce Dumneḑeŭ! Frosi neică, că n'oĭ fi copil; sunt şi eŭ vênător de căprióre; dam cu puşca de când tu sloveneaĭ buchiele.

— Acum te rog ântâia óră, Mateĭ, şi nu vreĭ sĕ mĕ asculţĭ; aşa facĭ?

— Éca'aşa! aşa fac, pentru că nu vreaŭ sĕ mĕ ducă nimenĭ de nas, nicĭ chiar tu.

Şĭ-aşa se despărţiră cam supăraţĭ.

Frosi simţi că i se împăiejinéză privirile uitându-se după el, se frecă la ochĭ cu mânia, îşĭ muşcă buzele ş'apoĭ intră în cuhniă.

El nu se uitase măcar uădată îndĕrĕt la ea.

Ḑiua fu lungă şi tăcută. Infine, umbrele sereĭ începură sĕ se cobóre albăstruĭ şi umede d'asupra văieĭ; din spre Rin, céţa sereĭ sĕ ridica pe d'asupra pietrişuluĭ şi sĕ respândia peste bogatele liveḑĭ unde resunaŭ clopotul cireḑilor carĭ se depărtaŭ în tótė direcţiunile, pe când piscurile munţilor eraŭ scăldate în roşia lumină a apusuluĭ.

În frumuseţa sereĭ, tênĕra femeiă sta cu ochiĭ ţintă spre un cârd de ómenĭ, carĭ veniaŭ din umbră spre lumină d'a lungul drumuluĭ.

Părea că ómeniĭ ducea ceva acoperit. Un băiat luă înainte şi venind drept spre Frosi ḑise:

— Sĕ nu te speriĭ, lele; dér Mateĭ a fost lovit de uă descărcătură de pistol în obraz... dér nu e primejdiă că era numaĭ praf. Bertrand i-a dat un brâncĭ, şi de aceia a primit tot în obraz.

Frosi puse mâna la inimă şi căută sĕ rĕsufle. În urmă, strînse pumniĭ şi uă mâniă nebună o făcu sĕ'şĭ vină în fire.

Alergă înaintea cârduluĭ de ómenĭ şi aruncându-se peste patul pe care'l aduceaŭ, Frosi strigă:

— Mateiŭ! iubitul meŭ!

Nu primi nicĭ un rĕspuns.

— A murit! răcni ea.

Se auḑi, sub cerga ce era aruncată d'asupra, ca un fel de plânset slab, întocmaĭ ca uă şóptă.

— Nu, n'a murit, ḑise purtătoriĭ, numaĭ nu póte sĕ vorbéscă: s'a impuşcat în gură!

Infine, 'lŭ puseră pe pat şi unul ajută Froseĭ sĕ'l desbrace. Îĭ schimbară şi legătura răneĭ. Când vĕḑu rana, Frosi sĕ dede îndĕrĕt de spaimă, cu tóte că tot nu putea mĕsura întréga sa nenorocire.

Doctorul îĭ spuse că amêndouĭ ochiĭ eraŭ perduţĭ; genele, sprincenile arse pîrlite, nasul şi gura de nu maĭ le cunosceaĭ. Dér Frosi avea oţel şi în inimă, nu numaĭ în ochĭ. Nu se jăli, nu se boci, înţelese îndată că liniscea eĭ era de trebuinţă şi că pentru ea un lucru maĭ remăsese pe lume: sĕ scape pe Matei.

În lungile veghĭ de nópte se arĕta înaintea eĭ chipul îngrozitor al unuĭ orb pentru veciă, şi acest orb era bărbatul eĭ; şi'ĭ părea că lucrul nu e cu putinţă.

Pentru ea, sănĕtósă şi tare ca ferul, bóla, mórtea, schilodirea eraŭ ceva spăimêntător. Creḑuse că uă astfel de nenorocire nu s'ar puté suferi.

Şi-acum, nenorocirea era de faţă, şi ea sta păzindu-şĭ în prima nópte pe bărbatul eĭ desfigurat, care nicĭ nu putea se'ngâne ceva şi care o ţinea strîns de mână ca un om care se'nécă.

Cine sĕ maĭ povestéscă de îndelungele sĕptĕmânĭ, ş'apoĭ de lunele carĭ urmară şi'n timpul cărora Frosi nicĭ nu se desbrăcă şi dormi pe jos lângă patul bolnavuluĭ? Ajunse sĕ'ĭ pricépă cele maĭ uşóre mişcărĭ ale mânilor şi'n fine neînţelesele cuvinte pe carĭ Matei le mormăia la'nceput.

Doctorul, preotul şi pe urmă satul întreg admirară pe eroica Frosi care, cu uă nemărginită uitare de sine, se înhămase la acéstă grea sarcină, îşĭ consola şi'şĭ ghicia bolnavul cu uă răbdare neobosită, ş'apoĭ 'lŭ încuragia când el, neputênd spune ceva pe'nţelese, plângea de nerăbdare ca un copil.

Infine, putu să vorbéscă maĭ desluşit. Dér vederea găurilor góle ale ochilor, a obrazuluĭ umflat cu nasul pe jumĕtate rupt, buzele îmbucătăţite, *înĭerbarea* cu pete negre-vinete pe tot chipul eraŭ atât de îngrozitóre, în cât Frosi închidea câte uădată ochiĭ ca sĕ nu'l védă şi ca sĕ şi'l aducă aminte cu gândul cum fusese odinióră.

Matei nu putea face nimic, şi asta înfricoşa pe Frosi şi maĭ mult. Diminéţa 'lŭ pune la feréstră în faţa sóreluĭ, în midlo-

cul căruia el se uita fără témă. Afară zăpada răpăia şi trosnia rar sub picióręle trecĕtorilor pe carĭ Mateĭ îĭ auḑia dér nu'ĭ vedea. Şi voia mereŭ sĕ sciă cine a trecut, voia sĕ sciă tot. Era atât de curios în cât ea trebuia sĕ lase tot baltă în casă şi sĕ şédă cu el în odaiă. Îşĭ lua Frosi vîrtelniţa, dér o lăsa sĕ stea loculuĭ căcĭ sgomotul eĭ împedica pe Mateĭ de a auḑi tot.

Îĭ făcea tóte voile, şi de şi gura eĭ devenia din ce în ce maĭ seriósă, de şi ochiĭ se întunecaŭ din ce în ce maĭ mult, ĭér obrazu'ĭ devenia palid, totuşĭ în glasul eĭ nu era nicĭ uă asprime, nicĭ uă mâniă când rĕspundea pentru a suta óră la aceiaşĭ întrebare.

Intr'uă ḑi orbul îĭ ḑise:

— Frosi, sărută-mĕ!

Ea se sculă şi'ĭ atinse fruntea cu buzele.

— O nu! asta nu'ĭ sărutare, ḑise el şi îmbrăţişând-o cu braţele vênjóse, o atrase spre dênsul şi o sărută pe buze îndelung şi apăsat. Un ce necunoscut pe care nu'l simţise nicĭ uădată coprinse pe tênĕra femeiă: oróre, repulsiune, desgust, scârbă,

tóte la un loc de uădată, ceva îngrozitor, despre care nu putea sĕ'şĭ dea séma.

Scăpă aprópe cu violenţă din braţele orbuluĭ şi fugi afară în zăpadă. Luă din chiciura care acoperia viţa de viă şi o înghiţi; rupse un ţurloĭ de ghiaţă care atîrna la portiţa grădineĭ şi'l sfărâmă cu pasiune între dinţiĭ eĭ ceĭ tarĭ.

Simţia uă căldură care ar fi făcut-o sĕ remână mult timp afară, décă n'ar fi auḑit glasul luĭ Mateĭ care o chiăma. Când intră, iérăşĭ dede de figura orbuluĭ, şi iérăşĭ simţi acel desgust de care se'nfiora.

Şi de ce? Căcĭ tot aşa era şi aḑi ca'n-cele-l'alte ḑile.

— E frumos afară? întrebă el; ce bine m'aşĭ plimba şi eŭ prin zăpadă!

— E! ce staĭ de maĭ vorbescĭ prostiĭ, rĕspunse Frosi; e un frig straşnic, şi ĭér te-ar apuca durerile.

— Ca şi cum aci, în căldura odăiei, nu mĕ dor biet! Aci e pré cald, totdéuna capul mi-e 'n flacărĭ.

Frosi deschise într'un colţ depărtat al odăieĭ uă feréstră pe jumĕtate; curentul de

aer rece care intra se juca cu aburiĭ rĕsuflăreĭ séle.

— Aoleo! esclamă Mateĭ, numaĭ nu deschide feréstra de uădată, că se face pré frig! Pré o ieĭ pe iute, Frosi!

Dér cum se făcea şi de ce, în ḑiua aceia, totul, de uădată, părea Froseĭ de nesuferit?

Şi pênĕ acum Matei, din bólă, fusese sucit şi greŭ de mulţămit, şi cu tóte acestea Frosi avusese cu el răbdare ca cu un copil. Aḑĭ, simţia prima nerăbdare. Se certă singură, dér faptul era aşa, şi Frosi era cu firea pré dréptă pentru a nu mărturisi că aşa era.

Dér acel „pentru ce?“ rĕmase pentru ea uă taină.

Se gândi: „mâne va fi maĭ bine“; dér nicĭ, „mâine“ nu fu maĭ bine. Mateĭ deveni din ce in ce maĭ îndrăgostit, maĭ iubitor şi cu atât maĭ supărat pe urmă când ea fugea de mângâerile luĭ.

— Décă ar sci cum e la faţă, m'ar lăsa in pace, se gândia Frosi.

Ea spera că nóptea 'lŭ va uita cum e şi că inaintea eĭ va resări chipul luĭ de

maĭ 'nainte, aşa cum 'lŭ cunoscuse şi cum, în timpul bóleĭ, 'lŭ vĕḑuse cu ochiĭ minţeĭ şi cu speranţa tainică şi nespusă că va redeveni ceia ce fusese uădată.

Era însĕ înfricoşător, căcĭ nopţile iĭ aduceaŭ vedeniĭ şi maĭ înfiorătóre, 'lŭ vedea şi maĭ de spaimă de cum era, aşa că într'uă grózā o ducea într'una.

Obiceiul de a veghia iĭ gonise somnul eĭ cel sănătos, ĭér Mateĭ, din causa vieţeĭ celeĭ trândave, nu maĭ avea somn; pentru el şi ḑiua şi nóptea era tot una, şi de aceia scula pe Frosi mereŭ. Décă ar fi sciut ce va sĕ ḑică „nervĭ", Frosi ar fi putut pricepe şi judeca starea eĭ. Nu scia, şi de aceia rĕmase pentru ea însăşĭ ca uă taină, ĭér lupta deveni din ḑi în ḑi maĭ grea.

În aerul cel curat şi puternic al munţilor, nerviĭ bolnavĭ se îndârjesc şi maĭ mult, nu se însănĕtoşéză. Nicĭ munca, nicĭ aerul nu'ĭ ajută întru nimic. La ea cu cât se obosia maĭ mult, cu atât maĭ îndârjit şi maĭ nesocotit ĭ-era sistemul nervos.

Bieţiĭ tinerĭ eraŭ pe cale de a'şĭ face viéţa nesuferită; născu de uădată în inima

amêndorora uă mâniă ascunsă în contra celuĭ-l'alt care devenise atât de rĕŭ.

Orbul îşĭ rĕsbuna cu uă mulţime de jicnirĭ carĭ necăjiaŭ şi maĭ mult în contră'ĭ pe tênĕra luĭ soţiă; şi prin acésta din ḑi în ḑi, vederea luĭ devenia pentru Frosi şi maĭ respingĕtóre. Vecĭnicele luĭ vaete eraŭ pentru ea atât de nesuferite în cât îşĭ astupa urechile sĕ nu le maĭ auḑă.

De uă miă de orĭ povesti istoria că Bertrand îĭ dedese brâncĭ pe vrute şi cu sciinţă, numaĭ de rĕutate şi de gelosiă pentru Frosi. Veniaŭ apoĭ gândurile luĭ de rĕsbunare şi turbarea că orbiĭ şi schiloḑiĭ nu pot sĕ'şĭ rĕsbune.

Infine, îĭ veni gelosia, aşa d'uă-dată. Ba Frosi eşia pré des prin sat, ba Frosi nu era prietinósă cu el, era cu el ca de marmură în loc sĕ'ĭ fiă milă de el, nenorocitul.

Uădată, înainte ca ea sĕ bage de sémă, Mateĭ sĕ ridicase în picióre, o apucase pe dibuite şi o sguduise cu mâniă. Era încă slab, Frosi ar fi putut scăpa, dér se spăriase atât de mult în cât nu cuteză sĕ facă nimic şi lăsase pe Mateĭ. Numaĭ doue la-

crimĭ străluciră în ochiĭ eĭ ş'apoĭ cădură pe batista de la gât.

— N'am meritat acésta! ḑise ea încet de tot ca sĕ'şĭ pótă stăpâni tremurătura voceĭ.

Cuvintele eĭ 'lŭ atinseră. O lasă şi fără ajutorul eĭ căută pe dibuite scaunul luĭ. Ea'l duse. Mateiŭ o apucă atât de tare de mână în cât Frosi nu maĭ putu scăpa; cu cea-l'altă mână ea 'şĭ ştergea pe furişĭ lacrimele care'ĭ curgeaŭ şiróie.

— O! numaĭ décă aşĭ puté sĕ vĕd! ḑise Mateĭ scrîşnind din dinţĭ! Orb însĕ cum sunt, Bertrand póte veni aci de douĕ-ḑecĭ de orĭ şi tu 'mĭ veĭ spune că e văcarul séŭ lăptărésa! De unde sciŭ eŭ de'ĭ aşa, eŭ, nenorocitul orb. Şi tu eşĭ afară, şi staĭ şi rîḑĭ cu el de mine! Te-am auḑit pênĕ acum de vro 3-4 orĭ rîḑênd afară.

Mânia ardea în ochiĭ Froseĭ.

— Eŭ nu rîd nicĭ uădată, ḑise ea încruntată; alţiĭ rîdeaŭ, nu eŭ. Auḑĭ bine, dar greşescĭ şi tu câte uădată. Eŭ nu am maĭ vĕḑut pe Bertrand, căcĭ, de mi-ar fi plăcut, pe el l'aşĭ fi luat ĭér nu pe tine.

Aceste vorbe eşiaŭ ca 'n clocote din

peptul eĭ. Mateiŭ începu sĕ se căiéscă. Şi voia cu mângâiere sĕ îndrepte ce stricase. Ea se smuci însĕ de lângă el şi fugi afară. Se opri cu braţele încrucişate şi cu sprîncenile posomorîte sub teiul din curte, ale căreĭ luminĭ străvedĭĭ de zăpédă cădeaŭ asupră'ĭ; chiciura după ramurĭ pica pe pĕrul eĭ, oprindu-se ca micĭ cristale pe códe şi pe acel moţ creţ şi des ce-l avea lângă têmpla stângă, când era mâniată.

Uă vecină trecu pe lângă pórta eĭ.

— Ce maĭ facĭ, Frosi? întrebă ea ţinênd cu mâna coşul ce purta pe cap.

— Ce sĕ fac? respunse Frosi scurt: e orb!

— Pĕcatul luĭ Dumneḑeŭ! dér ce sĕ facĭ? o sĕ se obicĭnuéscă.

— Obicĭnuéscă! repetă Frosi şi un surîs amar făcu sĕ'ĭ tremure buzele şi'ĭ sbârci obrazul.

— Ba da, draga mea, se obicĭnuesce omul şi cu rĕul acesta, şi când copilaşiĭ vor începe sĕ sară în juru-ĭ, atuncĭ şi luĭ şi dumitale timpul nu vi se va păré atât de lung.

— Copiĭ? nu vreaŭ copiĭ! n'am trebuință de copiĭ!

Frosi ḑise aceste cuvinte cu atâta foc, în cât vecina se uită la ea cu mirare şi apoĭ continuă:

— Bertrand e tot trist.

Frosi tăcu.

— E trist, sĕracul, continuă vecina, ca şi cum şĭ-ar fi pierdut mintea.

— Pe care n'a avut-o nicĭ uădată.

Vecina se făcu că n'aude ce-a ḑis Frosi şi maĭ ḑise:

— Ar da tot pe lume sĕ te véḑă şi sĕ'țĭ céră iertare.

— Décă n'a făcut pe vrute şi cu sciință, n'am nimic în contră'ĭ; dér décă a făcut cu rĕutate şi precugetare, apoĭ nicĭ Dumneḑeŭ în cerurĭ nu'l va ierta.

— Cum sĕ fi făcut una ca asta! Vaĭ de mine! de ce ḑicĭ aşa?

— Mateĭ ḑice că aşa a făcut.

— Ah! Mateĭ aşa ḑice... Ia'auḑĭ colo! esclamă femeia surîḑênd cu atâta rĕutate în cât Frosi simți că obrazul i se înroşesce şi i se înferbîntéză şi maĭ mult, pe când

nasul şi buzele vecineĭ se făceaŭ albastre de frig şi de vênt.

— Aşa dér Matei crede? maĭ ḑise ea âncă uădată.

În aceiaşĭ séră, tot satul scia ce crede Mateĭ. Frosi află îndată acésta, numaĭ după privirile cele curióse cu carĭ o mĕsuraŭ sătenii şi sătencele. Ar fi fost maĭ bine sĕ'şĭ musce buzele de cât se spună cele ce spusese vecineĭ. De aceia, ea deveni şi maĭ sĕlbatică, şi maĭ închisă faţă cu tótă lumea.

— Oh! numaĭ nu copiĭ! îşĭ ḑicea ea frîngêndu-şĭ degetele pênĕ le umfla; Dómne! numaĭ nu copiĭ!

Simţi atuncĭ un dor de copiĭ de'ĭ venia sĕ'ntindă braţele în aer şi sĕ îmbrăţişeze vêntul, ş'apoĭ ĭér ḑicea:

— Numaĭ nu copiĭ! maĭ bine mórtea.

Ḑilele deveniaŭ din ce în ce maĭ lungĭ, şi nopţile maĭ gróznice. Într'uă nópte, Matei o apucase de códe într'un acces de gelosiă nebună care'l chinuia. Într'un rând ridicase bastonul, dér lovise în aer, căcĭ Frosi se furişase. Când numele luĭ Bertrand venia pe buzele eĭ, i se rupea firul, vîrtel-

niţa mergea d'andósele, aşa că i se încurca tortul.

Pentru Matei nu maĭ eraŭ acum de cât două subiecte de vorbă: orbia luĭ şi Bertrand; şi cu cât vorbia maĭ des de acestea cu atât maĭ amare eraŭ plângerile luĭ, cu atât maĭ fără mĕsură mânia luĭ.

Frosi fugea adesea orĭ afară, dér când se reîntorcea în casă, el era şi maĭ rĕŭ. Se văieta într'una că'l lasă, 'lŭ părăsesce pe el nenorocitul şi se duce de alérgă pe uliţe ca uă neobrăzată! Drept pedépsă, îşi închipuise sĕ o apuce de códe şi o ţinea astfel césurĭ întregĭ.

La'nceput ea voi sĕ gluméscă şi sĕ scape, pe urmă 'lŭ rugă prietinesce, pe urmă se certă şi'nfine o apuca uă frică copilăréscă, vĕḑêndu-se fără nicĭ un ajutor în puterea luĭ. Când Matei băgă de sémă că ea remânea ca sdrobită şi fără voinţă, începea sĕ facă pe prietinosul. Din ḑiua când el o chinuia ş'apoĭ o mângâia, Frosi începu sĕ'l urască, căcĭ un suflet mândru urăsce totdéuna din ḑiua în care începe sĕ se témă.

Voia sĕ se arunce în prăpăstiele de la Tamina. I-era frică de orb, atât ajunsese

de jos; numaĭ era om şi ea tremura înaintea luĭ. Când o chiăma, genuchiĭ începeaŭ sĕ'ĭ tremure; căuta sĕ nu se apropie de el, dér Matei cerea ca ea sĕ'l servéscă, şi scia sĕ găséscă miĭ şi sute de trebuinţe numaĭ ca sĕ n'o lase sĕ plece.

Frosi se'ntreba unde sburase marea eĭ iubire, căcĭ scia bine că odinióră 'lŭ iubise nebună. Şi totul acum se sdrobise, pierise!

— Ar fi fost maĭ bine ca Bertrand sĕ mĕ fi omorît, ḑisese într'un rând Mateiŭ. Atuncĭ te-aĭ fi scăpat de mine.

Când aceste cuvinte fuseseră ḑise pentru prima óră, Frosi sărise în sus, iĭ pusese mâna pe gură şi se necăjise fórte. Dér, de vreme ce el repeţia aceste vorbe în tóte ḑilele, Frosi tăcea, îşĭ învêrtia piciorul, pe urmă lăsă sĕ'ĭ atârne braţele la pămênt, fără speranţă, fără mângâere, uitându-se cu ochiĭ stinşĭ înainte-ĭ.

— Nicĭ tu nu maĭ ḑicĭ nimic? ḑise el într'uă ḑi plângêndu-se.

— Ce sĕ vorbesc? Nu'mĭ vine nimic in gând!

— Da, firesce, unuĭ schilod ce-o sĕ'ĭ spuĭ? Cu Bertrand sciĭ sĕ glumescĭ, nicĭ vorbă!

— Nicĭ nu'l vĕd.

— Of! of! of! dér ce facĭ afară?

— Nimic.

— Nimic?.... Pipa s'a sfârşit.

Frosi se sculă şi voi sĕ'ĭ iea pipa, dér Matei o apucă de braţ şi o ciupi de'ĭ deteră lacrimele.

— Spune! ce facĭ afară?

— Lasă-mĕ!

— Vreaŭ sę̆'mĭ spuĭ!

— Lasă-mĕ orĭ déca nu, ìmĭ iéŭ lumea în cap şi nu maĭ daŭ pe aci nicĭ mórtă.

El se agaţă de ea plângênd:

— Nu, Frosi, draga mea Frosi, sĕ nu facĭ una ca asta! Cum? sĕ mĕ aruncĭ în miseriă, pe mâna străinilor; nu, Frosi, fiă-ţĭ milă, nu mĕ părăsi!

Era gróznic plângênd! Frosi ar fi voit maĭ bine s'o bată de cât sĕ'l véḑă plângênd.

— Plimbă-te, fă ce vreĭ, vorbesce cu cine vreĭ; numaĭ nu mĕ părăsi!

Frosi se răpeḑi afară, cu gura amară, cu gâtul uscat; plecă spre prăpastiă. Voia sĕ pună capĕt uneĭ astfel de vieţĭ. Acolo însĕ era atât de frig, prăpastia era atât de

adâncă şi în trupul eĭ tênĕr plăcerea vieţeĭ curgea cu atâta putere! Se dede îndĕrĕt cu spaimă. Era însĕ prăpastia maĭ rea de cât casa eĭ. Se gândi că maĭ este un léc; decĭ cu pumniĭ închişĭ şi cu dinţiĭ scrîşnind se întórse îndĕrĕt. Lécul însĕ nu părea tocmaĭ uşor, căcĭ Frosi l'amâna din ḑi în ḑi.

Vêntul de la vale făcea sĕ cadă de pe pomĭ şi de pe acoperişurĭ sarcinele lor de zăpadă móle şi apósă. Tamina mugea ca uă nebună; Rinul venia turbure şi se revărsa peste malurile'ĭ pietróse în liveḑile de jos; plóia schimbase uliţele in întinse băltóce carĭ reflectaŭ în ele cerul posomorît. Séra venia cu vijelia eĭ selbatică şi nóptea începea de vreme.

Lângă lampa'ĭ de studiŭ sta preotul satuluĭ şi citea; familia luĭ plecase. Pe chipul luĭ cu trăsurĭ caracteristice se vedeaŭ puterea şi energia. Ca adevĕrat păstor de suflete, el nu se temea nicĭ de vênt şi plóiă, nicĭ de fóme şi frig, nicĭ de lupte şi ostenelĭ.

Totuşĭ, se miră când într'uă nópte, în toiul vijelieĭ, el auḑi clopotul de la pórtă că resună. Puţin după aceia intră în camera luĭ uă tênĕră femeiă pe care, la

prima vedere, preotul nu o recunoscu, atât de palid i-era chipul sub pĕrul din care pica apă, atât de încruntate i-eraŭ sprîncenile asupra ochilor eĭ plecaţĭ.

Preotul aşteptă pênĕ când sĕ'şĭ liniştéscă respiraţiunea şi sĕ pótă vorbi.

Ea mişcă buzele şi se uită la dênsul.

— Frosi, esclamă el, ce te aduce aci nóptea pe vijeliă!?

— Părinte, audi preotul că Frosi şoptesce din buzele'ĭ uscate, Părinte, sĕ mĕ desparţĭ, nu pot sĕ maĭ staŭ la bărbatu-meŭ!

El se dede cu un pas îndĕrĕt..

— Tu, Frosi, tu ḑicĭ asta!? Dér ce s'a întêmplat, în numele luĭ Dumneḑeŭ, ce s'a întêmplat?

— Nu maĭ sciŭ. Mi-e gróznic, 'lŭ urăsc, mi-e frică de el; voĭ sĕ plec.

— Îlŭ iubiseşĭ atât de mult şi l'aĭ îngrijit atât de bine!

— Da, 'lŭ iubeam şi l'am îngrijit.

— Ş'acum s'a dus totul, pentru că e nenorocit?

— Da, totul.

— Şi nu ţi-e milă de vreĭ sĕ'l părăsescĭ?

— Nu, nu mi-e milă; adică mi-e milă, căcĭ altmintrelĭ, de mult aşĭ fi venit.

— Dér ce ţi-a făcut?

— Nimic, nu pot sĕ'l sufer; vreaŭ sĕ plec.

Preotul căuta vr'un semn pentru a deslega enigma; Frosi rĕspundea atât de scurt, în cât el nu găsia nimic. Incepu sĕ'ĭ vorbéscă serios şi părintesce, iĭ aduse aminte jurămintele şi datoria, trecutul şi credinţa, mila şi devotamentul. Ar fi dorit sĕ'ĭ védă ochiĭ umeḑĭ de lacrimĭ. Citiĭ într'ênşiĭ numaĭ ne'nduplecată ură şi scârbă, numaĭ uă nerăbdătóre repulsiune pentru sfaturile luĭ. Totuşĭ reuşi înfine, punênd în joc mândria şi tăria eĭ de caracter, a o convinge sĕ se maĭ încerce a locui cu bărbatu-sĕŭ.

— Póte că, ḑicea preotul, nu l'aĭ priceput încă bine; póte că e maĭ bolnav de cât se arétă: înaintea deplineĭ séle însănĕtoşirĭ va fi încă greŭ la fire, maĭ cu sémă pênĕ când s'o supune sórteĭ luĭ. Acum se luptă mereŭ cu necazul şi durerea; el trebue sĕ aibă drept ajutor pe soţiă.

Înfine, Frosi promise sĕ maĭ încerce uădată, şi plecă de la preot cu inima strînsă

dér cu voinţa tare. Era sigură că va găsi pe Matei dormind. Din contră, îndată ce intră în casă l'audi chiămând-o. Sta pe întunerec în midlocul odăieĭ şi dibuia prinprejur. Lumînarea ce Frosi ţinea în mână l'arĕtă atât de suferind, atât de nenorocit, în cât inima tinereĭ femeĭ începu sĕ bată când se gândi de unde vine.

— Unde eraĭ, Frosi? Te-am strigat de atâtea orĭ!

— Credeam că dormĭ. Unde e slujnica.

— O fi plecat, nicĭ vorbă, séŭ o fi dormind dusă; mi-era frig, voĭam sĕ mĕ învelesc cu ceva şi nu găsiam nimic; ia-uită-te cât 'mĭ sunt mâinele de recĭ.

Frosi 'lŭ luă de mână.

— Dér ce e asta. Mâna ţi-e udă! Şi pĕrul, şi hainele, continuă el zîmbind. Dér unde aĭ fost? Femeiă, spune unde aĭ fost? strigă el apucând-o cu amêndouĕ mânele de gât ca şi cum voia s'o sugrume.

— Am fost pênĕ jos la preot.

— La preot?

— Ce nu trebue sĕ mĕ duc la preot? întrebă Frosi între dinţĭ.

— La preot? Şi ce-aĭ făcut acolo?

Frosi tăcu.

— La preot! vréŭ sĕ sciŭ ce-aĭ făcut acolo?

— L'am întrebat ceva.

— Ce l'aĭ întrebat?

— Cât trebue omul sĕ aibă răbdare.

— Asta l'aĭ întrebat?

— Da.

— Minţĭ! strigă el.

— Eŭ nu minţ nicĭ uădată, altmintrelĭ ţi-asĭ fi putut spune că viŭ de la Tamina séŭ....

— Séŭ?

— Séŭ de la Rin.

— Te sugrum, femeiă! strigă Matei.

— Décă mĕ sugrumĭ, aĭ sĕ strigĭ mult pênĕ sĕ vină cine-va sĕ te înveléscă.

Matei îşĭ acoperi faţa cu mânele.

— Oh! gemu el, aşĭ voi sĕ mor!

— Şi eŭ aşĭ voi sĕ mĕ creḑĭ.

— Aşĭ voi sĕ te cred, dér nu pot căcĭ minţĭ, şi minţĭ atât de prostesce în cât mĕ scârbescĭ.

— Décă e aşa, sugrumă.

Matei gemu din noŭ.

— Nu pot, ḑise el, nu pot căcĭ te iubesc.

Un rîs diabolic alunecă pe faţa Froseĭ care murmură:

— Minţĭ tu! nu mĕ iubescĭ, dér aĭ trebuinţă de mine. Haide! urcă-te în pat, că pe urmă ĭér ţe-apucă cu frig şi încep durerile.

Matei se supuse, sĕ rĕzimă de ea, ajunse la pat, cădu într'ênsul şi nu maĭ dise nimic. Frosi eşi afară, făcu foc sĕ se usuce, şedu jos pe vétră şi petrecu astfel întréga nópte.

Focul arunca luminĭ şi umbre năsdrăvane asupra tinereĭ femeĭ pe jumĕtate desbrăcată, cu pĕrul despletit, înaintea vetreĭ. Puse piciórele sus pe vétră ca sĕ şi le usuce, apucă genuchiĭ cu braţele, îşĭ rezimă barba pe genuchĭ şi'şĭ pironi privirile fără se sclipéscă în vâlvătaia foculuĭ. Nicĭ nu putea suspina, atât de năbuşit i-era peptul, atât de sĕlbatic îĭ bătea inima.

Timp îndelung i se păru că aude mereŭ cuvintele luĭ Matei şi că simte degetele luĭ împrejurul gâtuluĭ eĭ. În acele momente ale gândireĭ, o apucă un fel de fior cu căldurĭ care'ĭ străbătia tot corpul.

— Aşĭ fi voit sĕ mĕ sugrume, se gân-

dia ea; oh! da, aşĭ fi voit sĕ mĕ sugrume, pentru că, mâne, preotul sĕ'ĭ spună că nu eram vinovată.

Pe urmă îĭ veni în gând că Matei va spune póte preotuluĭ miĭ şi sute în contra eĭ. El nu era atât de mândru ca ea care nu spusese nimic preotuluĭ. Cu bóla Matei ajunsese ca uă femeiă bĕtrână: se plângea şi sĕ văita într'una.

— O! décă şi eŭ aşĭ fi voit a spune! îşĭ ḑise ea scrîşnind din dinţĭ.

Se gândi la tot ce ar fi putut spune, şi se gândi atât de aţintit în cât credea că vorbesce tot înaintea preotuluĭ şi că acesta îĭ sórbe cuvintele.

Matei sta deştept în pat cu nesce dureri adâncĭ în orbitele góle ale ochilor, dér nu voia sĕ chiăme pe Frosi, voia sĕ pótă sĕ se slujéscă fără ea care'l înşelase, care'l îngrijia şi'l slujia cu duşmăniă, pentru ca apoĭ sĕ sbóre în braţele odoruluĭ eĭ. Işĭ chinuia mintea cum şi ce fel sĕ pótă el a'şĭ resbuna, a o pedepsi aşa că ea sĕ nu pótă a'l părăsi, în nenorocirea în care el se afla.

Se simţia desperat şi nefericit, şi se

bocia pentru ce numaĭ praf ĭér nu glonţ nu'l lovise în obraz. Atuncĭ s'ar fi scăpat şi el de ea, şi ea de el.

Primele luminĭ ale dimineţeĭ se furişară printre noriĭ ceĭ deşĭ, ĭér vijelia începu a mugi cu nouă putere.

Matei nu se maĭ putu ţine şi strigă:

— Frosi! Frosi!

Era strigătul cel vechiŭ şi chinuit din primele timpurĭ ale bóleĭ.

Fără sĕ se gândéscă, ca din instinct, ea alergă cu picióreIe góle spre dênsul.

— Mĕ dóre! mĕ dóre de'mĭ vîjĭă capul! gemu el.

Fără sĕ ḑică un cuvênt, Frosi începu a'ĭ pune compresiĭ şi a'l unge cu doctoriele pe care medicul le ordonase; puse mereŭ pênĕ la ḑiuă pênĕ când Matei adormi într'un somn neliniscit. Frosi nu ḑisese uă vorbă, ĭér el nu făcuse de cât a se văita.

Se îmbrăcă şi se duse la tréba obicĭnuită a caseĭ, ostenită, cu ochiĭ înferbîntaţĭ, cu obrazul palid, cu frigul veghielor de nópte tremurând-o din când în când.

Pe la prânḑ, veni şi preotul.

Frosi îĭ deschise uşa, 'lŭ salută cu ochiĭ

plecaţĭ ş'apoĭ trecu în cuhniă. Matei şedea pe scaun şi 'şĭ acoperise ochiĭ cu mânele.

— Iér dureri? întrebă preotul.

— Da, părinte, de adĭ nópte într'una.

— Póte că unde bate vêntul şi a început sĕ se desgheţe. Pênĕ mâne aŭ sĕ te lase.

— Părinte! eŭ te-aşĭ întreba ceva.

— Cu plăcere! şi ce?

— Fost-a femeia aséră pe la Dumnéta?

Faţa preotuluĭ se ilumină şi uă mulţime de gândirĭ, care'ĭ lămuriaŭ multe lucrurĭ, 'lŭ făcură sĕ tacă ântâiŭ cât-va. Pe urmă, respunse:

— Da, Frosi a fost pe la mine.

Pe chipul luĭ Mateiŭ apăru un surîs rĕŭ.

— Orĭ amêndouĭ mĕ'nşélă, se gândi el, orĭ cu adevĕrat că a fost şi pe la popă ca sĕ mĕ asigure şi maĭ bine.

— Şi ce a vorbit cu dumnéţa? întrebă el.

— Mi-a vorbit de tine, rĕspunse preotul.

— Şi ce ţi-a spus, părinte?

— Imĭ spunea că eştĭ âncă bolnav şi că i-e greŭ sĕ te ajute; îmĭ cerea sfaturĭ. Acum te vĕd şi eŭ că într'adevĕr escĭ âncă suferind.

Matei făcu uă mişcare de nerăbdare.

— Nu poţĭ sĕ mĕ ajuţĭ nicĭ dumnéta!

— Nu, aşa e, ḑise preotul; pentru a te ajuta trebue altcineva.

— Nicĭ doctorul nu póte sĕ mĕ ajute.

— Nicĭ el nu cred sĕ pótă, de alt-cineva vorbesc.

— Atuncĭ de cine, părinte? bunul Dumneḑeŭ nu mĕ ajută, căcĭ uite, m'a uitat de tot.

— Nu tocmaĭ, căcĭ décă aĭ încerca cu el şi cu uă persónă care se numesce răbdarea, póte că aĭ eşi la un fel.

— Am pré multă răbdare, murmură Matei.

— Pré multă! uitându-se cine-va la femeia ta, nu ar crede acésta!

— Femeia mea?! ce? s'a plâns dumitale?

— Da şi nu! Nu mi-a spus nimic, dér după întrebările eĭ înţelegeam că nu maĭ răbdător nu escĭ.

— Din gură se póte ḑice multe.

— Eŭ nu'ţĭ cer ceva peste mĕsura puterilor omenescĭ.

— O ba da! cerĭ ceva supraomenesc.

Convorbirea ţinu mult, dér nu ajunse la nicĭ un resultat. Mateiŭ nu vorbi nimic preotuluĭ despre îngrozitórele luĭ bănuelĭ ci se certă într'una, maĭ cu sémă pentru că preotul vorbia cu stimă de Frosi, pe când el, Matei, avea gândurĭ de omor pe carĭ numaĭ slăbiciunea luĭ trupéscă 'lŭ ţinea în loc sĕ nu le facă.

Frosi nu dede prin casă.

Séra, Mateiŭ întrebă de uădată pe Frosi.

— Ce-aĭ vorbit tu popiĭ?

— Ţi-am spus încă uădată.

— Nu maĭ mĭ-aduc aminte.

— Nicĭ eŭ.

Frosi îşĭ făcea mereŭ de lucru, intra şi eşia de colo pênĕ colo, nu'şĭ uită nimic din datoria faţă cu bolnavul; numaĭ că era continuŭ tăcută şi posomorîtă. Matei murea de urît, făcea câte uădată pe prietinosul ca s'o moméscă şi cerea în tot momentul câte ceva ca Frosi sĕ nu pótă eşi pe afară.

— Frosi, dă'mĭ pipa; nu p'asta, pe cea-l'altă: nu'ĭ bine umplută. Maĭ mult foc; cărbuniĭ ăştia s'aŭ trecut. Deschide feréstra; nu, nu pe aceia, pe cea-l'altă; p'acolo bate vêntul. Uite, mi-aĭ uitat batista. Nu?

Vedĭ că eŭ vream pe cea-l'altă. Piciórele îmĭ sunt ca ghiaţa. Frécă-mi-le puţin. Ce sfârşélă îmĭ vine; aşĭ bea ceva, dér adu'mĭ numaĭ decât, sĕ nu te uite Dumnedeŭ în pimniţă....

Şi-aşa era tótă diua, de se chinuia şi el, dér aşa Frosi nu putea eşi afară un minut; o ţinea legată ca'n lanţ.

Frosi ducea acum dorul timpuluĭ când el o suduia într'una şi când se temea de mângâerile luĭ. Acum era ca uă róbă, slujea fără iubire, fără bucuriă, şi di şi nópte. Dér se hotărîse se sufere totul şi sĕ'ĭ aréte că nu ţine sĕ ésă afară; altmintrelĭ, nu era ce probe sĕ'ĭ dea de nevinovăţia eĭ.

Nóptea, Matei, cu încăpĕţînarea pătimaşă a bolnavuluĭ, se gândea cum s'o maĭ chinuéscă peste di; cu aşa gândurĭ îşĭ făcea el de petrecere. Aşa putea sĕ'şĭ astêmpere setea luĭ de rĕsbunare, ĭér Frosi nu putea sĕ'l părăséscă pe cuvênt că o cértă orĭ o bate. Matei era bolnav şi avea trebuinţă de îngrijire.

Pe primăvéră, într'uă séră caldă şi senină, cineva sună la pórta preotuluĭ. Era Frosi care intră şi se rezimă lângă uşa de

zid. Preotul trebui sĕ'şĭ spună că e Frosi căcĭ era atât de schimbată, slabă, cu obrajiĭ scofâlcițĭ, cu ochiĭ stinşĭ şi cu umeriĭ scoşĭ aşa că brațele îĭ cădeaŭ de obosélă. Mânele eĭ eraŭ numaĭ pielea şi ósele.

— Dómne Dumnedeule! Frosi!...

— Nu maĭ pot, părinte, dise biéta femeiă.

Preotul îĭ dede un scaun, îĭ oferi nițel vin sĕ bea şi se uită la ea cu temere. Ce se făcuse mândra şi frumósa fétă pe care el o măritase cu un an maĭ 'nainte?

— Părinte, te rog, despărțesce-mĕ; nu maĭ pot duce.

Mândria şi puterea periseră; povesti preotuluĭ, fără sĕ ascundă tóte suferințele eĭ. De maĭ multe orĭ, buzele îĭ tremurară şi ochiĭ i se udară; dér nu'ĭ pică nicĭ uă lacrimă. Vorbia cu iuțéla frigurilor, cu obrajiĭ inflăcărațĭ, cu ochiĭ strălucitorĭ. Câte uădată îşĭ împreuna mânele slabe şi tremurătóre cu nesce gesturĭ atât de mişcătóre, în cât décă Matei ar fi putut-o vedé inima s'ar fi sfâşiat într'ênsul.

Preotul se'ncercă sĕ'ĭ inimeze puterea âncă uădată şi'ĭ făgădui că, décă va maĭ

veni peste uă lună, o va despărţi. Sĕ maĭ rabde decĭ uă lună, că póte s'or întórce lucrurile.

— Nu sciĭ óre, Frosi, că Bertrand nu este în sat, şi că s'a dus în slujbă la uă curte departe?

— Bertrand?

Un rîs convulsiv sgudui pe Frosi şi se schimbă apoĭ în plâns. Preotul tăcu, căcĭ nu voia sĕ turbure cu nicĭ un cuvênt aceste prime lacrimĭ.

A doua ḑi, preotul veni la Mateiŭ şi şeḑu mult numaĭ cu el în casă. Ce vorbiră, Frosi nu auḑi, nicĭ nu întrebă. Dér tótă ḑiua Matei tăcu cufundat în sine.

Séra el ḑise:

— Frosi, vino încoa la mine!

Eĭ nu'ĭ venia; i-era frică.

— Te rog, Frosi, vino; eŭ nu pot, sciĭ bine, sĕ vin la tine.

Tonul voceĭ séle era cu totul schimbat. Frosi se apropiă, el o cautâ pe dibuite, pe urmă îşĭ trase mâna îndĕrĕt.

— Te rog, Frosi, îngenuchiă înaintea mea.

Ea ascultă tremurând.

— Imĭ daĭ voiă, te rog, aşĭ dori atât de mult sĕ te vĕd! ḑise el şi apoĭ încet, încet îşĭ plimbă mânele pe obrazul, pe gâtul şi pe umeriĭ eĭ, îĭ luă pe urmă mânele, i le dibui cu atenţiune; in timpul acesta capul i se aplecase din ce în ce maĭ mult spre pept. Frosi se uita înmărmurită la dênsul, când de uădată vĕḑu că lacrimĭ cât pumnul curgea din ochiĭ bărbatuluĭ eĭ.

— În numele luĭ Dumneḑeŭ, plângĭ? esclamă ea... nu trebue sĕ plângĭ, sciĭ că aşa îţĭ vin durerile.

Frosi sări în sus.

— Chiar de'mĭ vor veni, bine fac ele căcĭ le-am meritat: sunt un miserabil.

— O nu! nu vorbi aşa, ḑise Frosi rugându-se; nu pot, nu pot sĕ te ascult. Maĭ bine bate-mĕ, dér nu vorbi aşa.

— Aşĭ voi sĕ-mĭ taĭ mânele carĭ te-aŭ bătut.

— Ah! nu vorbi aşa! De aşĭ fi făcut ceia ce credeaĭ, aĭ fi avut drept sĕ mĕ şi omorĭ.

— O! miserabil ce sunt!

— O Matei! cât îmĭ facĭ de rĕŭ!

Frosi plângea.

— Sciam că'ţĭ sunt chinul vieţeĭ şi acésta mĕ scotea din fire. Acum însĕ voiŭ suferi, şi asta va fi pedépsa mea.

Frosi îngenuchiă din noŭ şi'l coprinse cu braţele eĭ. Ea nu maĭ vedea că e schilod şi orb, uită că o bătuse; scia numaĭ că el, domnul şi stăpânul eĭ, se umilise înaintea eĭ, că pocăinţa cea maĭ adâncă îlŭ sdrobia şi de aceia ea voia acum sĕ'l scape de remuşcare, cum altă dată îl scăpase de la mórte.

Uă lună şi treĭ septĕmânĭ trecuseră de atuncĭ. Când sună uădată la pórta preotuluĭ, acesta sciu cine este şi inima-ĭ bătu cu putere. El nu maĭ dedese pe la Frosi şi Matei căcĭ, ca om cu esperienţă, preotul scia sĕ vorbéscă rar dér bine; nechiămat el nu mergea nicăerĭ.

'Naltă şi strălucitóre în inconscienta-ĭ frumuseţă sufletéscă, Frosi se opri înainte-ĭ. Părea că s'a îngroşat de uă palmă. Ochiĭ eĭ aveaŭ uă lumină blândă ca şi cum puteaŭ acum sĕ se uite cu dulcéţă.

— Părinte, ĭér îmĭ iubesc bărbatul!

Şi povesti cu amĕnunte preotuluĭ în ce pocăinţă nemărginită căḑuse Matei şi

cum ea putuse sĕ'l scape numaĭ prin marea eĭ iubire.

— Şi-acum rîdem şi ne jucăm tocmaĭ ca douĭ copiĭ! esclamă ea sfârşindu-şĭ povestirea.

Numaĭ împrejurul ochilor se maĭ citea melancolia pe care uă luptă supraumană o săpase acolo.

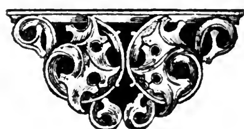
* * *

Astădĭ sunt marĭ, ba marĭ de tot copiĭ carĭ, în curênd, vor începe sĕ se urce pe genuchiĭ tatăluĭ orb, mângâindu-ĭ obrajiĭ.

— De câte orĭ vom maĭ boteza, Matei? a întrebat preotul la al patrulea, ĭér Frosi rîdea cu ochiĭ strălucitorĭ, cu rumenéla pe buze.

Sloiurile de ghiaţă carĭ staŭ în ochiĭ Frosi se topiseră pentru veciă.

V.

NÓPTEA PE LUNĂ

NÓPTEA PE LUNĂ

Tótă ḑiua tunurile bubuiseră asupra Veneţieĭ; ghiulelele cădeaŭ în lagune făcênd sĕ sară apele măreĭ.

Acum, oraşul se odihnesce adânc în tăcerea nopţeĭ, ca şi cum nu ar fi pentru el de cât numaĭ trecutul, ĭér nu şi un presinte amenintător.

Chiar şi lumina luneĭ pare ofilită, bĕtrână, cu totul altfel de cât se vede în cele-l'alte părţĭ ale lumeĭ.

Într'un colţ întunecos, unde două palate uriaşe îşĭ împreună umbrele lor ridicându-se unul în faţa altuia, aşa că între ele pare că drum nu se găsesce, se află pitulată într'uă

gheretă uă sentinelă, nemişcată la postu-ĭ ca uă statuă de marmură. Şi nicĭ nu ar fi putut sĕ se misce, căcĭ la un pas înainte-ĭ marea bătea pietrele acoperite cu muşchiŭ ale palatuluĭ, pietre pe carĭ de secole valurile le bătuseră fără sĕ le mişce, de şi mână de om ridicase acest palat neclintit ca hotărîrile sórteĭ.

De uădată, sentinela se ridică drept în sus şi'şĭ pironi privirile spre colţul întunecos, spre care cotia acum un convoĭ cum des nu se vede.

Maĭ ântâiŭ, păru uă gondolă în care se aflaŭ patru tinerĭ carĭ vísliaŭ. De şi mişcările lor eraŭ pricepute în conducerea lopeţilor, aceştĭ patru tinerĭ nu eraŭ gondolierĭ, semănaŭ maĭ mult a fraţĭ de ném mare.

Gondola lor era gólă, dér trăgea după dênsa uă a doua în care se afla la cârmă, un om şeḑut jos şi învelit într'uă manta. Apoĭ, se vĕḑu un pat de bolnavĭ. Pe el nu era óre întinsă uă mórtă? Nu? căcĭ îndată ce raḑele luneĭ se revĕrsară asupra celeĭ de a doua gondolă, sentinela putu sĕ recunóscă bine pe patul acela uă tênĕră fétă care,

într'adevĕr, drum mult nu maĭ avea sĕ facă în acéstă lume.

Ochiĭ tinereĭ fete eraŭ marĭ, deschişĭ, dér fără sĕ privéscă; mânile eĭ carĭ păreaŭ ca de cadavru, se mişcară încetinel; pe una moribunda o aduse la buze, sărută un inel care strălucia într'unul din degete, 'lŭ dede uneĭ sorĭ maĭ micĭ, tênĕră fétă de şése-spre-ḑece anĭ, care cu durerósă îngrijire se pleca asupra bolnaveĭ.

Într'un moment convoiul dispăru dinaintea ochilor sentineleĭ. I se păruse însĕ soldatuluĭ că buzele bolnaveĭ se mişcaseră; dér, de şi bătaia lopeţilor era din cele maĭ uşóre, totuşĭ el nu putuse sĕ auḑă nimic.

Moribunda murmura:

— Feo! acum pentru ultima óră maĭ pot vorbi, căcĭ în tren nu veĭ maĭ puté auḑi glasul meŭ, iér când vom sosi póte că nu voĭ maĭ fi. Écă inelul..... o nu! nu plânge, copilă! uite inelul, sĕ'l daĭ bietuluĭ George şi spune-ĭ că totdéuna am priceput tăcutele-ĭ privirĭ, spune-ĭ că totdéuna ĭ-am fost recunoscĕtóre pentru că a tăcut şi nu mi-a impus amorul luĭ. El sciă că eŭ nu puteam, că eŭ nu aveam a da nimic, şi de

aceia îĭ trămit drept moştenire, lucrul meŭ cel maĭ sfânt: inelul luĭ. Sĕ'l pórte, surióră, şi sĕ se gândéscă la mine, sĕ se gândéscă cu iubire, chiar şi maĭ târḑiŭ când va fi fericit..... Uite, uite, Feo, piétra inelulul s'a făcut ĭér albastră, căcĭ sună ora fericireĭ mele, şi El îmĭ ḑicea: când piétra se va face albastră, ceva nenorocos ţi se va întêmpla. Ţi-aducĭ aminte cât de verde se făcuse la ora morţiĭ Luĭ... Ah! Feo, acum aŭ trecut tóte durerile. De ce sĕ maĭ trăesc după El? Mulţămesc Domnuluĭ că nu mi-a cerut şi acésta, căcĭ de mult îĭ jertfisem iubirea mea şi iubirea luĭ pentru a'mĭ păstra credinţa. Nu pot sĕ jertfesc maĭ mult. Maĭ bine sĕ mor de cât sĕ'mĭ calc credinţa. Dumneḑeŭ a avut milă de mine şi nu mi-a impus viéţa după ce pe El l'a înghiţit pămêntul.

Un acces îngrozitor de tuse întrerupse şoptele moribundeĭ pe carĭ, abia înţelese, ea totuşĭ le continuă.

Trebuia sĕ spună tot înainte ca sgomotele gărilor şi ale drumurilor de fer sĕ pună capĕt vorbireĭ sale.

— Dă'mĭ mâna, Feo! mi se pare, că

uite, cad din gondolă.... oh! spaimă! în valurile recĭ şi negre ale mărei.... Aşĭ fi dorit sĕ mor aci, dér bunul Dumneḑeŭ nu mĭ-a acordat acéstă milă. Póte că el a ḑis sĕ fac acéstă călĕtoriă ca sĕ'mĭ grăbesc mórtea, şi sĕ mĕ scap uădată de muncile durerilor. Oh! Feo, de când, de când aşteptam sfârşitul? Cincĭ lunĭ, cincĭ gróznice lunĭ.... Ţi-aducĭ aminte cum pe uă corabiă împodobită cu florĭ sosi cadavrul luĭ? 'Mĭ venia atuncĭ sĕ es afară şi sĕ strig: este al Meŭ! Da, acum este al Meŭ, căcĭ ultimu'ĭ suspin s'a dus pentru veciă! Eŭ trebue sĕ fiŭ îngropată la un loc cu el.... Dér şi atuncĭ, n'aveam nicĭ un drept asupră'ĭ; El fusese al alteia!... Şĭ-a trebuit sĕ tac, căcĭ altmintrelĭ s'ar fi ḑis că mĭ-a fost necredincios, că m'a încelat! Oh! a trebuit sĕ'l cumpĕr cu viéţa mea. Creḑĭ tu óre că mórtea nu mi l'a dat îndĕrĕt mie şi numaĭ mie? Pe d'asupra mormĕntuluĭ ea nu maĭ avea drepturĭ asupră'ĭ...... Sciĭ, Feo! cum ḑiceam totdéuna: âncă uădată voĭ sĕ maĭ fiŭ frumósă, la nunta luĭ, da, la nunta luĭ pentru ca lumea sĕ nu bîrfécă. Şi pe ea, pe ea vream s'o vĕd ca sĕ sciŭ de va puté

sĕ'l facă fericit.... Şĭ-acum totul a trecut. Nimic nu maĭ trăesce, nimic, afară de nemărginita şi sfânta mea iubire.... Peste uă oră séŭ două se înalţă şi dênsa la cer pentru veciă....

Luna lumina cu putere slăbita şi străvedia eĭ figură; semĕna întocmaĭ ca uă candelă al căreĭ oliŭ a ars pênĕ la fund şi care maĭ dă din când în când ostenite luminĭ.

— Dumnedeŭ m'a scutit de a-ĭ vedé diua nunţeĭ, şi pe Ea n'a trebuit s'o vĕd. A plâns şi Ea la mórtea luĭ;.... eŭ n'am plâns, nu, dér mor. Ea l'a iubit, o! da, l'a iubit. El însĕ o fi iubit'o?.... Când mĭ-a dat inelul, sciam amêndouĭ că nu puteam a ne lua, şi ne-am jurat uă vecĭnică şi sfântă prietiniă. Era uă minciună, dér noĭ nu o cunosceam. El şi ea făgăduitu-şĭ-aŭ iubire? Ar fi fost uă minciună şi póte că sciaŭ! Séŭ nu era minciună? Séŭ póte că El a iubit-o? Dér, Feo, póte cineva iubi de două orĭ?

Érăşĭ un acces de tuse; sângele muribundeĭ roşi batista sori séle; părea négră la lumina luneĭ.

— O! Feo! cum mĭ-e de frig! Ḑiceaŭ că are sĕ fiă uă nópte caldă.... caldă! Cum sĕ'mĭ fiă cald?! Uite, unghiele mele sunt negre-albastre.... Décă el ar fi trăit n'ar fi trebuit sĕ mor nicĭ eŭ, şi aşĭ fi trăit mereŭ, mereŭ ca sĕ'l vĕd în tóte ḑilele şi sĕ-mĭ ḑic mie însă'mĭ: nu! nu l'am iubit. Mândria mĭ-ar fi dat viéţă.... Oh! gândesce-te, ce chin!

Tremură.

— O! surióră, nu maĭ plânge, ci bucură-te că mĕ scap de viéţă. Era atât de greŭ.... de la început, ḑile negre şi amare, neînţelegerĭ, prefăcĕtoriĭ, certe şi amărîciunĭ destule! Un singur punct luminos în miḑlocul ăstor norĭ: era El. Şi'apoĭ totul se perdu în întunerecul adânc, adânc... Acum vine, vine lumina cea fără sfârşit! Nu, nu plânge, surióră, ci bucură-te şi fericesce-mĕ. Ce óre? Nu mĕ iubescĭ tu atâta în cât sĕ te bucurĭ pentru mine. Jură-mĭ că în césul morţeĭ mele, veĭ ḑice: îţĭ mulţămesc, Dómne Dumneḑeule!... Décă aşĭ maĭ avé glas, aşĭ cânta ceruluĭ un alleluia care ar mişca şi valurile măreĭ.... căcĭ mĭ-am cumpĕrat partea mea din cer cu indicibile durerĭ...

Acum 'lŭ vĕd că stă deschis 'nainte-mĭ.... Şi tu nu voiaĭ a crede că l'am iubit de mor pentru El... Eraĭ tênĕră, surióră, şi nu sciaĭ ce va sĕ ḑică amorul! Décă vre uădată Amorul vine asupră'ţĭ, deschide-ĭ inima şi lasă'l sĕ intre, chiar décă va fi sĕ ţi-o sfâşiă. Căcĭ, ce va fi cu asta! Inima ta îşĭ va fi împlinit menirea pe pămĕnt!.....

Moribunda tăcu un minut, ş'apoĭ continuă.

— Acum însĕ, Feo, gândesce-te la bĕtrânul care stă colo; sĕ-mĭ ieĭ locul lângă el; sĕ fiĭ totul pentru el şi pentru fraţiĭ noştri; sfătuesce, mângâie, încuragiază pe fraţiĭ noştri; fiĭ prietina lor. Nu clătina din cap! Aĭ destulă putere. Acum numaĭ slăbiciunea te-a coprins; te-am vĕḑut eŭ însĕ în lunga mea bólă. Escĭ tare, Feo! În micul tĕu trup locuesce eroismul căruia nimic nu este greŭ! Eraŭ obicĭnuiţĭ sĕ mĕ aibă pe mine; fă-ĭ sĕ nu bage de sémă golul ce las eŭ. Voĭ fi lângă tine surióră, şi te voiŭ inima.... Şi, Feo, numaĭ mânele téle sĕ'mĭ închiḑă ochiĭ.... veĭ sci, nu e aşa... da? veĭ sci... tu sciĭ tot.... Mulţămesce tuturor,... sărută

pe tata, sărută pe frăţiorĭ.... Mulţămesce servitorilor.... Eŭ mĕ voiŭ ruga pentru toţĭ.

Gondola se opri.

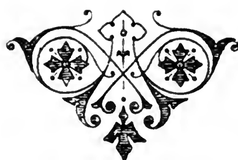
În întunerec, gara se ridica înaltă şi acoperia în umbrele eĭ cetele de călĕtorĭ carĭ aşteptaŭ acolo, precum şi tăcutul convoĭ care suia acum treptele în întunecimea nopţeĭ.

Numaĭ chipul şi mânele pe pept încrucişate ale moribundeĭ străluciaŭ în întunerec cu albéţa lor de marmură.

Închisese ochiĭ. — Ceĭ patru fraţĭ purtaŭ patul. Tatăl mergea rezimat de umĕrul feteĭ cu înaltă statură şi aĭ căreĭ ochĭ marĭ şi vioĭ se umpleaŭ mereŭ de lacrimĭ. Bĕtrânul plecase capul la pămênt de nu i se vedea chipul, şi urmaŭ după bolnavă, ne rostind nicĭ un cuvênt.

Lumea işĭ lua pălăriele şi se închina, căcĭ toţĭ credeaŭ că duc un cadavru.

VI.

NOROC NEMŢESC

NOROC NEMŢESC!

Dómne! Veḑi cum veni, coconiţă, sĕ te maĭ vĕḑ şi eŭ uădată, că mult mĭ-era dor de mi se aprindea inima, că mult te iubesc! Maică Dómne! Şi étă colo: în ce lumină! de pot sĕ te vĕḑ, sciĭ, cum se cade. Căcĭ de! c'un ochiŭ vede omul ce póte; dér eŭ te vĕḑ, şi te vĕḑ bine. Bre, măiculiţă, dér ce mândră şi ce frumósă eştĭ! E! da ce maĭ facĭ? iţĭ merg tóte strună.... Eŭ, ḑĕŭ! nu e ḑiulică de la Dumneḑeŭ sĕ nu fac mĕtăniĭ pentru mătăluţă, şi sĕ mĕ gândesc la mata şi sĕ ḑic ca la Ivangheliă: mare escĭ, Christóse, şi minunate sunt lucrurile tale şi tóte cu înţelepciune făcutu-le-aĭ pre ele!

Cum sĕ potrivesc vorbele astea matale, tocmaĭ pe tocmaĭ!

Şi mi-aĭ fost mereŭ sănĕtoşică? Sĕ'ţĭ ajute Dumneḑeŭ! Şi eŭ, slavă Domnuluĭ, sunt tare ca piétra şi alerg, maică, de nu mi se vĕd piciórele.

Uite! veḑĭ, maĭ păstrez măntăluţa, sciĭ, pe care mĭ-aĭ dăruit-o, mânca-o-ar maica! acum douĕ-ḑecĭ de anĭ! Şi uite, puiule, uite şi rochiţa pe care mĭ-aĭ dăruit-o acum douĕ-ḑecĭ şi cincĭ de anĭ, la un 28 de Fevruarie.... He! He! nu mĕ'ncurc în socotelĭ! Slavă Domnuluĭ! mie nu'mĭ trebue céslóve şi cărindare... tóte stă colea, în tivga asta bĕtrână.

Ţĭ-aducĭ aminte, coconiţă? Eŭ par'că vĕḑ cu ochiĭ, maică; şi uite cum se făcea: cu uă ḑi 'nainte nu băgasem în gură măcar uă fărimiţă de pâine, of! că e rĕŭ, măiculiţă când n'are omul. Şi aşa, rugasem pe Maica Precista din fundul băerilor inimeĭ, şi mĕ culcasem. Dómne! Dómne! şi cum nu vedeam, maică, tufă, dér sciĭ tufă; eram órbă, întunecată, bătută de Dumneḑeŭ.... Bre! maică, ĭ-a pune-ţĭ în gând acum, ce e şi pomana din cer, acum vĕḑ c'un ochiŭ,

vĕḑ ḑĕŭ! uite vĕḑ; şi puteam sĕ remân órbă, órbă buştean!

Eh! şi, — ca sĕ nu'ţĭ uiţĭ vorba, maică, — a doua ḑi de diminéţă, écă bate cineva la uşă.... Bre! cine sĕ fiă? Când colo: matale!... Aoleo! şi nu era nicĭ măcar uă aşchiă de lemn în vétră.... şi 'seşĭ mata: „lele Lailo 'seşĭ mata“, da frig e aicĭ!

Şi'ţĭ scoseşĭ mantaua şi mĭ-o daşĭ mie. Cum maĭ ţinea de cald, muchĭe Dómne! sobă, maică, sobă! şi pe urmă nu trecu ca la un cés şi'mĭ trimiseşĭ şi lemne, şi ciorbuliţă, şi uă fustuliţă, fiă morţilor părinţilor!

Şi-uite ḑĕŭ! scurteicuţa asta mĭ-a dăruit-o coconiţa Lina acum 13 anĭ, la un 20 de Marte, la ḑiua nascereĭ, trăi-mĭ-o-ar sfântu!

Că ḑĕŭ! dreptu luĭ Dumneḑeŭ, ce sĕ ḑic? eŭ n'am făcut la mĕtăniĭ de pomană. M'a auḑit ăla de sus. Uite na! măcar tistimelul ăsta, mi l'a dat cóna Mariţa, când aveam eŭ durerĭ de cap şi mĕ durea ochiĭ de'mĭ se făcea stele verḑĭ; aoleo şi vaĭ de

mine ce maĭ era şi vremurile alea! Dómne, Dómne!

Ba ḑĕŭ! — ca sĕ nu'ţĭ uiţĭ vorba, maică! — iţĭ maĭ aducĭ aminte când aĭ venit la mine ântâıa óră. Aolică, lică! în odăiţa aia strîmtă, bărbatu-meŭ, 'mneḑeŭ sĕ'ĭ odihnéscă ósele, era pe scaunu de la rĕsboiŭ, sciĭ cum trăiam eŭ cu bărbatu, şi eŭ biet făcută ghem în vêrfu patuluĭ. Of! of! şi nicĭ lemne, şi nicĭ mămăligă, şi eŭ órbă buştén, cu cârpa la ochĭ şi cu nesce durerĭ, Dómne Sfinte Ilie! ce durerĭ, de-mĭ săria ţésta capuluĭ. Mĕ gândeam şi mĕ văicăream că mult suntem săracĭ.

Şi când colo, ca din chiar senin, de la Maica Precista, cioc! cioc! la uşă.

Dér eŭ, veḑĭ mata, numaĭ că auḑiĭ pĕ cioc! cioc! şi ḑiseiŭ: Ih! uite că vine ângerul maichi!

Dér, veḑĭ mata, eŭ nu sciam, eŭ nu vedeam, eŭ nu cunosceam, na! dér tot ḑiceam: Ih! uite că vine ângeru maichi!

Şi venişĭ, coconiţă! Şi eŭ nu te vedeam, da mi se făcea aşa, sciĭ, cum ar fi intrat ângeru Maichiĭ Precisti înainte.... p'ormă,

'seşĭ mata: „lele Lailo, 'seşĭ mata, bună vremea, lele Lailo, da ce maĭ facĭ?

Da eŭ îmĭ luaĭ cârpa de la ochĭ că de! maică, pré eram stafiă, vaĭ de mine!

Şi d'atuncĭ nu maĭ m'aĭ uitat, ângeraşul maichiĭ. Ba lele Lailo p'icĭ, ba lele Lailo pe dincolea. Cum sĕ n'am eŭ credinţa la Dumnedeŭ, că din multe rele şi belele m'a scăpat, măre, eh! eh! nu maĭ eŭ sciŭ de câte orĭ stam cu mânile în sên, fără muncă şi fără chióră în pungă. Şi'ĭ făceam luĭ mĕtĕniĭ şi mĕ rugam pênĕ mi se scorojia buzele, şi écă îmĭ găsiam de lucru.

Slavă Domnuluĭ că am învĕţat de torc cu fusul, ba âncă sciĭ ce fel... uite, măiculiţă, vedĭ mata, şĭ-acum când torc eŭ închid şi ochiul ăsta bun, că'mĭ merge maĭ bine, că vedĭ mata, bietu bărbatu-meŭ, Dumnedeŭ sĕ'l ierte, când m'a învĕţat la tors eram órbă d'amêndouĭ... Pricepĭ mata, audĭ? Şi mergea bine,... mulţămescu'ţĭ ţie Christóse.

Şi.... ca sé nu'ţĭ uiţĭ vorba, coconiţă, — sciĭ Catriniţa?... Catriniţa de! pe care o luasem s'o cresc, s'a măritat he! he! şi e

flórea satuluĭ, trepătarnică şi muncitóre he! he! bondócă şi durduliă cum e, dér alérgă ca un mosor, şi totdéuna când vine pe la mine mĭ-aduce câte ceva d'ale mâncăreĭ. Şi vedĭ mata, ea scie că eŭ deh! om escĭ! mĕ cam supăr când mĭ-aduce câte ceva şi d'aia 'ce mereŭ: lele Lailo, 'ce, vedĭ, maĭ dă şi la săracĭ din alea. — Că scie dumneaeĭ că, nu e vorbă, am şi eŭ săraciĭ meĭ, şi le daŭ şi lor décă am şi eŭ. Şi ea biet, iĭ pare bine. Că mie, maică, mĭ-ajunge şi cât nu ţine ciuru apă, ḑĕŭ! Şi sunt mulţămită şi veselă într'una.

Şi maĭ stăĭ de te gândesce, 'coniţă, cât noroc maĭ am şi eŭ. Aşa! e de pomină, ce staĭ de vorbescĭ: mĕ rog matale, uite pĕr, par'că e pus cu furca în cap; nu maĭ simţ eŭ de frig, èşĭ! da dinţĭ? Sparg sîmburul de măslină, şi muşc cu eĭ ca uă fétă de op'spre'ce anĭ. De miḑloc nu mĕ vait, slavă Domnuluĭ! m'aplec şi mĕ ridic cât aĭ clipi şi'mĭ ţin odaia ca un pahar; patu meŭ e ca fulgu şi am rufe în ladă de-o sĕ se mire uă lume când or fi sĕ mĕ îngrópe şĭ-or crede că eh! ce-o avea şi ea, maĭ nimica tótă.

E! da nu scii, mata, minune? Haidade! ierĭ a fost al 35-lea an de când l'am luat pe 'mnéluĭ, 'mnedeŭ sĕ'l ierte. Şĭ-aşa, maică, mĕ'mbrăcaĭ cu hainele mele ăle bune şi mĕ duseiŭ la ţimitir şi mĕ opriĭ biet lângă mormêntu 'mnéluĭ; ah! Dómne! Şi mi se duse gândurile la cum sunt eŭ de bine acuşica, şi la cât sunt de fericită şi la cum n'am de cât mĕtaniĭ de mulţămire sĕ fac pe la icóne.

Da cu Catrina ce noroc a maĭ dat peste mine. Aşĭ! ia sĕ veḑĭ!.... Ţine'ţĭ minte vorba, sĕ nu ţĭ-o uiţĭ! Aşa, cum ḑic maĭ am avut un copil, ce copil, sĕ'l mănâncĭ şi maĭ multe nu; era băiăţaş de douĭ anĭ, avea douĭ anişorĭ. Ta'sĕŭ mi'l aduse într'uă ḑi şi-'ce:

— Lele Lailo, 'ce, vreĭ 'mnéta sĕ'mĭ ţiĭ băiatul pênĕ mi-oĭ găsi eŭ loc.

— Da, da, 'seiŭ eŭ, décă mĭ-o plăcea, veḑĭ 'mnéta, băiatul, d'aia sĕ'l vĕḑ ântâiŭ, ş'apoĭ mi l'oiŭ aduce, şi de nu'mĭ place apoĭ o ieĭ la sănĕtósa.

Şi mi'l aduse. Sfinte Atanase! ce'mĭ vĕḑură ochiĭ. Curgea, coniţă, sărut mâna sĕ trăescĭ, curgea după el sdrenţele ca după

mine norócele, şi sdrenţăros, şi păduchios, şi ponivos, mamă!... de'ţĭ venia sĕ te ieĭ cu mânele de pĕr, ba curat ḑĕŭ! cu mânele de pĕr.

Da de! ce sĕ fac sărăcuţa'n de mine şi de măiculiţa mea; 'lŭ luaĭ în póle şi mĕ uitaĭ la el, e frumos 'seiŭ eŭ, bată'l uă miă de noróce! bre! da frumos escĭ mĕ! şi el nu 'cea nicĭ uă vorbă, că adicătele nu vorbia, era mut.

Pênĕ sĕ mĕ şterg la ochĭ, ta'su plecase. scie'l Ielele unde, că nicĭ de nume nu ĭ-am maĭ auḑit. Da copilul era acum sórele meŭ! Aolică, 'coniţă, şi nu umbla 'n picióre, mânca-l'ar mă-sa! şi nu vorbia, da veḑĭ! când l'întrebam eŭ: mă, Mitică mă! cât mĕ iubescĭ tu pe mine mă! ĭér el, sufletul maichiĭ, ridica pumnu 'n sus, ca cum ar fi ḑis: uite atâta, bîcă Lailo! Aşĭ! era sĕ'l sorbĭ şi maĭ multe nu. Sĕ lipise de mine par'că era al meŭ. Şi unde mi'l spălam, şi mi'l dichisiam, şi mi'l spilcuiam, că de! el era cam nătâng, sĕrăcuţu, şi nu cam se ţinea curat, că era cam slab de cap; da ce copil! ce mândreţă de copil. Eh! când era de cincĭ anĭ, a murit, Dumneḑeŭ sĕ'l ierte....

şi-arĕta mereŭ cu pumnu ca cum ar fi ḑis că mĕ iubesce: uite atâta, bîco Lailo, uite atâta!

Şi'l iubeam, ḑĕŭ! şi nu'mĭ părea rĕŭ că, adică-te-le, nu vine nimenĭ sĕ'l iea căcĭ, pe cruce-ajută, nu l'aşĭ fi dat p'uă pungă cu banĭ.

Da, nu e vorbă, şi ăsta fu un noroc de la Dumneḑeŭ, că eŭ n'aveam copiĭ şi că ăsta mĭ-era drag, maĭ ales că maĭ aveam altul sĕ'l îngrijesc, şi'l crescuĭ, era uă dolofană de fétă cum bine ţĭ-aducĭ aminte, 'coniţă, aia care mĕ fură când sĕ făcu mare, şi care fugi pe urmă şi ajunse rĕŭ!

Şi maĭ ţĭ-aducĭ aminte când stam eŭ în casa ai-l-antă, la gazda aia care nu vrea sĕ créḑă că's órbă, adică-te-le pentru că mĭ-apuca mâna la tóte şi puteam ba sĕ cos, ba sĕ spăl, ba sĕ'mĭ diretic patu şi sĕ mi'l ţin curat în lege, ca cum aşĭ fi avut ḑece mânĭ nu douĕ în ajutor. Bat'o concenia! cum venia ea încet-încet pe la spate şi mĕ înţepa cu câte un ac şi eŭ mĕ apăram credênd că's musce orĭ vr'un ţînţar de la Dumneḑeŭ.

E! ḑĕŭ! ba ce noroc că'mĭ apuca mâna

la tóte! Dér aşa vine omuluĭ.... că uite acum un an, nu mĕ uitam în drum bine; şi am căḑut de mĭ-am scrîntit braţul drept din legătură, de d'atuncĭ nu'l maĭ pocĭ mişca. Da lasă ḑĕŭ! că e noroc de la Dumneḑeŭ că maĭ mĭ-am dinţĭ tarĭ marĭ şi voinicĭ. Uite ḑeŭ! cu dinţiĭ şi cu stânga îmĭ fac patu de ţĭ-e drag sĕ te uiţĭ la el. E sărac! dér décă n'aşĭ fi avut şi dinţiĭ, vaĭ de mine!

Da cu ochiĭ! ce noroc! órbă atâta mar de vreme şi-acu iér vĕd, nu e vorbă cu unu, că décă nu opriam pe doftor apoĭ nu maĭ vedeam cu nicĭ unul, că p'ăsta perdutu de când l'a operat s'a acoperit cu perdea, şi voia el, adică-te-le doftorul, sĕ opere şi p'ăsta bunu, dér eŭ am inceput sĕ dîrdiĭ, aoleo! ce dîrdîélă de mĕ cutremuram din cap pênĕ în picióre, şi n'am maĭ vrut de loc. Şi veḑĭ măre, ăl de sus mĭ-a trămis spaima asta de dîrdîélă, de mĭ-am scăpat ochiu téfĕr.

Şi mĭ-e bun, slavă Domnuluĭ, când nu e nor şi céţă, citesc cu el ca apa, dér de! când e nor şi céţă mĭ-e întunerec beznă, şi'mĭ dă şi nesce cuţite prin picior de nu

mĕ pot mișca pênĕ colea. Da, uită-te, coniță, vedĭ noroc de la Dumnedeŭ, uite, ce timp împĕrătesc, d'am putut veni pênĕ la mătăluță.

Așĭ! par'că sunt dĕ șai-spre-ce anĭ, așa mĕ simț de bine! Dómne! Dómne! dĕŭ, măiculiță, de-aĭ sci mata cât te iubesc.... Sărut mânușițele. E! de! nu scie omul cât maĭ face umbră pămêntuluĭ. Da eŭ m'am pregătit din tóte. Slavă Domnuluĭ; parale de cosciug și de colivă am într'uă motâlcă sub saltea gata, în orĭ-ce cés când o vrea Christos sĕ mĕ chiăme la el. Nu, măre! nu vreaŭ sĕ fiŭ în spinarea nimĕnuĭ.

Și's mulțămită, coniță, orĭ cum s'ar întêmpla, da așa mulțămită de'mĭ vine sĕ sar în sus de nu m'ar duré piciorul! matale sĕ nu mĕ părăsescĭ, ș'apoĭ merg tóte pe calea a bună.

Că de! eŭ totdéuna la diua nascereĭ matale, eŭ deschid psaltiria și vorbele de la Ivanghelia, tot mereŭ se potrivesc! și vedĭ, maică, cum îmĭ merge tóte de minune. Că țĭ'aducĭ aminte mata de câte orĭ mĭ-aĭ dis:

— Lele Lailo! aĭ dis mata, escĭ singura femeiă norocósă din câte cunosc eŭ.

VII.

SIRENA

SIRENA

Rotocolindu-se pe întinderea cerurilor, noriĭ işĭ lăsaŭ umbrele lor pe piscurile munţilor. Micile poenĭ de printre bradiĭ ceĭ uriaşĭ eraŭ luminate de nesce rade verdĭ şi umede, carĭ se revĕrsaŭ pe mulţimea erburilor şi buruenilor.

Într'una din aceste poenĭ sta trântit la pămênt un copac mare şi negru, în scorburile căruia crescuseră stufóse buruenĭ, ĭér trunchiul luĭ, mare şi gros, era cu totul acoperit de muşchĭ.

Înaintea acestuĭ copac sta îngenuchiată uă tênĕră fétă, frumósă şi vióiă, şi turna lapte dintr'uă botă într'uă céşcă. Patru că-

ţeĭ de ceia de târlă, cu pěrul în creţurĭ ca nesce puĭ de urs, eşiră din scorbura copaculuĭ şi veniră lătrând şi gudurându-se spre laptele feteĭ.

Féta rîse cu hohote, se sculă în picióre şi se uită mulţămită la ceĭ patru căţeĭ. Ea avea nesce códe, gróse ca pe mână, de pěr galben ca aurul şi plin de cârlionţĭ împrejurul chipuluĭ care, cu eĭ, părea şi maĭ gingaşĭ şi maĭ rotund.

Uă bucată de muşchĭ i se prinsese în pěr şi i se potrivia de minune cu culórea pěruluĭ eĭ. Sprîncenile ĭ-eraŭ dese şi castanii, ochiĭ căpruĭ şi sticlind în tóte părţile; gura i-era spirituală, gluméţă, dér şi gata spre ironiă.

Féta a fi dorit fórte sě pună mâna pe vr'unul din sburdalniciĭ căţeĭ, şi sě'ĭ prindă cu degetele eĭ cele albe de pěrul lor creţ şi lung. Dér cât de şirétă fuse féta a'ĭ prinde, tot atât şi sělbaticele potaie nu se lăsară a fi prinse: lătraŭ şi săriaŭ de departe jur-împrejurul feteĭ.

— Aşa! bravo! dér sciŭ că'mĭ sunteţĭ recunoscětorĭ, lacome fiinţe ce sunteţĭ! strigă féta riḑênd; de obiceiŭ când e cineva

aşa gras ca voĭ e ceva maĭ bun la inimă, împeliţaţilor!

Cele din urmă cuvinte, ea le rosti cu uă voce adânc resunătóre, aşa că veseliĭ căţeĭ se inflăcărară şi maĭ mult, ĭér rîsul feteĭ se audia intocmaĭ ca sunetele ce fac mărgelele când alunecă în vas de metal: era fărmecător şi iresistibil.

Apoĭ, tênĕra fétă inaintă maĭ departe: acolo unde dede iérăşĭ de umbră se opri şi, rĕdimându-se de un fag gros şi înalt, începu sĕ cânte c'un glas şi cu nesce întorsăturĭ ca din fluer atât de frumóse şi de meşteşugite, în cât pasĕrile se apropiară de dênsa şi se puseră şi ele pe cântat.

Una din păsĕricĭ se puse în faţa feteĭ pe uă ramură, şi orĭ de câte orĭ féta sfârşia cu uă parte a cânteceluĭ, păsĕrica ciripia cu plăcere şi, legănându-şĭ capul încoa şi'ncolo, părea a dice:

— Ce frumos, dĕŭ! ce frumos!

Pe urmă, păsĕrica tăcea şi o asculta uitându-se la dênsa când c'un ochiŭ când cu cel-l'alt.

Jocul acesta ţinu câtă-va vreme, nu fără ca féta sĕ nu'şĭ fi dat séma de el, după

cum părea a crede un bărbat care sta sub un brad şi se uita într'una.

Ochiĭ vioĭ aĭ feteĭ póte că'l vĕḑuseră de mult.

Bărbatul era 'nalt şi spătos; în mişcările luĭ se arĕtaŭ puterea şi liniscea. Un pĕr des şi castaniŭ închis îĭ încorona frumos fruntea luĭ lată eşită, şi sub care sĕ adumbriaŭ nesce ochĭ micĭ, negri şi adînciţĭ. Nasul luĭ era potrivit şi drept, cu nărĭ neastêmpĕrate. Uă barbă castaniă şi créţă i-acoperia obrazul.

El nu surîse la vederea gingaşuluĭ tabel ci, încrucişându'şĭ braţele, se uită fără măcar a clipi. Părea că'şĭ ţine resuflarea pentru a nu turbura farmecul. De uădată vêntul bătu pe neaşteptate făcênd sĕ se audă ca un suspin în pădure, tênĕra fétă întórse capul şi-atuncĭ privirile lor se întêlniră.

Féta se făcu că se miră şi uă gingaşă rumenélă învioră strălucitórea albéţă a peliţeĭ séle; se mişcă din loc şi păru că voiesce a fugi.

El însĕ eşi înainte'ĭ, şi'ĭ ḑise cu un glas adânc şi plin de dulce armoniă:

— O te rog, nu fugi! N'am făcut şi eŭ de cât ce fac pomiĭ; te ascultam cu toţiĭ. Óre zîna pădurilor nu îngăduie acésta tuturor muritorilor?

— Nu cred că's eŭ zîna pădurilor, rĕspunse féta; aşĭ vrea eŭ sĕ fiŭ, dér nu merge!

— De ce nu!

— Pentru că eŭ sunt uă Sirenă; pentru că eŭ sunt născută pe ape.

— Decĭ Sirenă, în tótă puterea cuvêntuluĭ?

— Nu tocmaĭ, de vreme ce nicĭ dumnéta nu te arĕţĭ ca Ulise.

— Póte că nu sunt de cât neprevĕdĕtor!

— O nu, eroic! Dómne! cum sĕ fiă numit eroŭ acela care se lasă a fi legat sdravăn!

— Póte că'ĭ maĭ bine aşa de cât a da în braţele primejdieĭ şi a pieri intr'ênsa.

— Aci nu'ĭ primejdiă; suntem pe uscat.

— Cine scie! în pădure se pierde omul şi nu se maĭ găsesce!

— Câte uădată omul singur vrea sĕ se piérḑă, ḑise féta rîḑênd cu şiretenia;

dér cine escĭ dumnéta, vitézule Ulise? Pênĕ acum, eŭ nicĭ nu te-am vĕḑut, nicĭ te-am cunoscut? Orĭ vreĭ sĕ te cred că escĭ un copac ca ceştia? De'ĭ aşa, remâĭ cu bine!

Întórse capul şi dede sĕ plece.

— Nu, ḑise el cu seriositate, nu sunt nicĭ brad, nicĭ fag, nicĭ dumneḑeesc martir, nicĭ marinar; nu, tocmaĭ mĕ gândeam sĕ mĕ presint Sireneĭ şi sĕ o întreb pe ea de nume pentru cuvinte....

— Pentru cuvinte?... Mĕ numesc Marina!

— Marina! frumos nume pentru uă Sirenă.

— De acolo şi numele meŭ, ḑise féta.

— Eŭ mĕ numesc Arnold şi sunt un prietin al frumóseĭ naturĭ.

— Adică, — şi Marina deveni roşiă ca bujorul — marele nostru artist, pe care eŭ în visurile mele am voit totdéuna sĕ'l întâlnesc.

— Pot spera că'mĭ veĭ face uă visită în atelierul meŭ?

— Sirenele nu vin în locuinţele muritorilor.

— Cine scie! póte că nimenĭ pênĕ ați nu le-a rugat.

— Dér Sirenele n'aŭ inimă, nu se mişcă nicĭ uă dată.

— Le plac însĕ adorațiunea şi sacrificiele.

— Póte!

Marina salută cu gingăşiă şi apoĭ fugi întocmaĭ ca uă căprióră.

A doua ți, Arnold sta în atelierul sĕŭ. Afară se auțiaŭ loviturĭ de daltă şi ciocane. În fundul curțeĭ licăriaŭ la sóre bolovaniĭ de marmură; un praf mĕrunt şi alb ca zăpada strălucea pretutindenĭ.

Înăuntru, în atelier, în sânta sântelor, sta maestrul şi privia la uă fântână începută. Apa avea sĕ țîşnéscă dintr'uă stâncă înaintea căreia sta îngenuchiată uă nimfă; acésta avea sĕ priméscă apa isvoruluĭ într'uă frunță lată.

Minunată creațiune era acéstă nimfă, plină de mlădiere in tóte mişcările eĭ, cu corpul aprópe înfăşurat în pĕru'ĭ măreț; pe pe chipul eĭ se citea ca un fel de părere de rĕŭ pentru apa ce se scurgea din frunță.

De uădată măna maestruluĭ se înfipse

fără milă în argilul cel móle şi strică întréga statuă; aruncă totul de uă parte şi incepu a lucra una nouă.

El nu băgase de sémă că în timpul acesta uă persónă intrase, şi că acéstă persónă semĕna ca prin minune cu nimfa sfărâmată, în cât s'ar fi jurat că ea servise drept model.

Era înaltă şi mlădiósă; avea un pĕr blond închis şi strălucitor ca mĕtasea, împletit în douĕ códe care'ĭ băteaŭ călcâile; cu nesce ochĭ luminoşĭ ca de căprióră, ea se uita înmărmurită la opera sfărâmată.

Într'un rând, ochiĭ i se umplură de lacrimĭ; iute însĕ lacrimele se uscară.

Din când în când buzele i se mişcaŭ voind a'ĭ vesti sosirea, dér tot nu se hotăraŭ a vorbi. Înfine, Arnold dându-se îndĕrĕt o vĕḑu.

— Ce-ĭ, Lia?! esclamă el ca deşteptându-se dintr'un vis; singură aĭ venit?

— Mama a ieşit sĕ cumpere ceva pentru casa nóstră, Arnold, şi eŭ am creḑut că vom puté petrece amêndouĭ uă oră şi maĭ bine. Mama se'ntórce îndată.

— Dér ce? Escĭ óre de uă oră aicĭ?

Buzele eĭ surîseră tremurând puţin:

— Aprópe, articulară ele.

Arnold era fórte încurcat:

— De sigur, tu te veĭ fi minunând, Lia, de aceia că eŭ am stricat tótă lucrarea. Am însĕ uă altă ideiă şi maĭ frumósă, cu totul nouă, plină de mândreţe. Îmĭ pare totuşĭ fórte bine că iubita'mĭ logodnică mi-a jertfit pênĕ acum atâta timp.

— O! esclamă Lia; nu era nicĭ uă jertfă de vreme ce eram cu tine!

Arnold o luă în braţe cu iubire şi sărutând-o ḑise:

— Escĭ un ânger, Lia, şi eŭ nu te merit!

Féta vĕḑu un nor adumbrind fruntea artistuluĭ.

— Dér atuncĭ, ce veĭ pune în locu'mĭ? întrebă ea.

— Uă Sirenă cântând. Te asigur că va cânta; privitoriĭ vor crede că aud glasul eĭ printre murmurul apeĭ.

— Aĭ vĕḑut tu vr'uă Sirenă, Arnold?

— Da, ḑise artistul distrat şi nevĕḑênd privirea îngrijită care animă ochiĭ de căpri-

óră aĭ Lieĭ; da, am vĕḑut uă Sirenă şi o voiŭ face după câte mĭ-aduc aminte.

— Cine era aceia?

— Asta nu sciŭ.

— Aşa! aşa! mĕ facĭ d'acum sĕ fiŭ gelósă pe Sirena ta. Dér ce va puté face uă biétă nimfă înaintea uneĭ astfel de puterĭ!

Écă intră şi mama Lieĭ şi se uită cu milă la opera care zăcea sdrobită la pământ.

— Aĭ fi putut, Arnold, sĕ o laşĭ de uă parte, ḑise muma; m'aşĭ fi bucurat tótă viéţa uitându-mĕ la Lia ca nimfă.

— Aşa e, ḑise Arnold, dér n'aveam humă destulă la'ndemână; noĭ ceştia artiştiĭ suntem nesce ómenĭ fără nicĭ uă prevedere; jertfim totul uneĭ ideĭ.

— Totul?! întrebă Lia, în voce cu uă mâhnire adâncă, pe care artistul nu o băgă de sémă.

— Totul, repetă el aţintindu-şĭ privirea spre operă.

— Nu însĕ şi fericirea vieţeĭ, Arnold?

— Póte că şi pe ea! murmură el.

Lia l'auḑi de şi era aprópe de uşă. El nu o vĕḑu; lucra ca în frigurĭ.

Puţine ḑile în urmă, Marina se afla în atelierul artistuluĭ, în locul unde altă dată stetese Lia.

După multe refusurĭ şi amânărĭ, Marina se hotărîse a asculta rugăciunea luĭ Arnold.

Artistul o maĭ rugă sĕ cânte mereŭ, pentru ca el se pótă surprinde perfecta asemĕnare în mişcarea buzelor şi a gâtuluĭ.

Inceputul însĕ fu greŭ de tot.

Când Marina cânta, Arnold era atât de coprins de farmecul acestuĭ glas minunat şi de tótă frumuseţa acesteĭ încântătóre fiinţe, în cât uita sĕ maĭ lucreze.

Féta apoĭ se ostenia şi cerea sĕ se odihnéscă; artistul trebuia sĕ aştepte pênĕ când începea iérăşĭ.

Astfel, şedinţele ţinură multă vreme şi se repeţiră mereŭ. Uşile atelieruluĭ rĕmaseră închise; nimenĭ nu avu voiă sĕ'ĭ véḑă Sirena, — nicĭ chiar Lia — inainte d'a nu fi fost sfârşită.

Când logodnica luĭ Arnold venia pe la dênsul, el ieşia cu ea în pridvorul caseĭ şi se plimbaŭ de colo pênĕ colo. Casa luĭ se afla pe uă colină şi avea privire asupra întreguluĭ oraşĭ.

Câte uădată privirile Lieĭ rătăciaŭ cu mâhnire asupra acesteĭ frumóse priveliştĭ, pe când Arnold, cu uă vĕḑută nerăbdare se uita mereŭ la uşa atelieruluĭ.

— Nu vreaŭ sĕ te ţiŭ din lucru, Arnold, ḑicea Lia plecând.

Într'uă ḑi, Marina ḑise artistuluĭ:

— Eŭ am cunoscut fórte bine pe logodnica dumitale; eram prietine de şcólă; nu ţĭ-a spus asta nicĭ uădată?

— Nu, nicĭ uădată, rĕspunse Arnold.

Marina făcu sĕ rĕsune atelierul de rîsu'ĭ argintiŭ şi ḑise:

— Întocmaĭ aşa e Lia! iubitóre şi-apoĭ uitătóre; ochiĭ carĭ nu se vĕd se uită. Mintea şi inima eĭ sunt ca uă sită séŭ ca vasul Danaidelor; de altmintrelĭ, de n'ar fi aşa, n'ar fi logodnica dumitale.

— De ce nu? întrebă Arnold pironindu'şĭ privirile asupra Marineĭ.

— De ce! pentru că a iubit deja pe un altul, care e acum sĕrmanul în cumplită desnădejde. Totuşĭ Lia 'lŭ maĭ compătimesce, 'lŭ vede câte uădată în grădină şi'l maĭ mângâiă de necredinţa eĭ. El o însoţesce adeseorĭ pênĕ aci şi o conduce şi'n-

dĕrĕt. Îl vĕd ḑilnic dând ocóle pe aci şi aşteptând pe Lia. Ea voiesce póte sĕ'l obicĭnuéscă cu încetul cu ideia că acum ea este logodnica altuia.

Marina rostise aceste cuvinte surîḑênd cu uşurinţă; buzele eĭ se mişcaseră cu uă ironiă care şi'n ochi i se citea cu'nlesnire.

Arnold simţi că urechile'ĭ vîjiă şi că pe dinaintea ochilor îĭ trec ca stele.

— Cine a spus astfel? întrebă el cu mâniă.

Marina dede din cap şi'şĭ arĕtă ochiĭ şi urechile.

Arnold aruncă dalta şi puse mâna pe pălăriă.

— Mĕ veĭ ierta, rogu-te! Astăḑĭ însĕ nu pot sĕ maĭ lucrez. Pentru vro douĕ ḑile, nu e aşa?

Plecă.

Marina se plecă înainte şi'şĭ întinse gâtul întocmaĭ ca un şérpe, pentru a se uita după dênsul. Buzele i se contractară şi maĭ dispreţuitóre, iér în ochĭ îĭ licăriaŭ nesce scânteĭ recĭ şi electrice.

Peste puţin, Arnold se'ntórse îndĕrĕt.

— Aşĭ dori fórte sĕ sciŭ, ḑise el, cu cine împărtăşesc iubirea Lieĭ?

— Îmĭ jurĭ, rĕspunse Marina după óre-care îndoiélă, îmĭ jurĭ că nu'ĭ veĭ face nimic? Îmĭ jurĭ că te veĭ gândi că el, nu dumnéta, este înşelatul? Îmĭ jurĭ că nu veĭ căuta a'l întâlni? Prin urmare, linişteşce-te, altmintrelĭ plec şi nu maĭ daŭ pe aci nicĭ uădată. Jurĭ?

— Jur, ḑise Arnold îndesat.

— Tênĕrul Lieĭ se numesce Hubert, e sĕrac, scrie cărţĭ de înaltă învĕţătură lângă carĭ móre de fóme; cu ce ar fi ţinut el pe nevéstă-sa? Nu póte sĕ se aştepte la nimic, bietul băiat.

Arnold se repeḑi afară îndreptându-se spre casa Liei. O găsi singură şi apucând-o de uădată, cu putere, de mânele'ĭ delicate el iĭ strigă ca ieşit din minţĭ:

— Lia! sciŭ totul; sciŭ că escĭ uă prefăcută şi viŭ sĕ mĕ despart de tine pentru totdéuna.

— Eŭ uă prefăcută? Şi de când?

— O! de la început! Nu făcea pe nevinovata; sciŭ că femeile cele false aŭ chipul ca de copilaşĭ inocenţĭ, dér vine vremea

când li se citesce şi'n inimă. Ferice de acela care póte citi la timp! Haide, remâĭ cu bine! uită-mĕ şi pe mine de grabă, tu care uiţĭ atât de lesne!

Lia sta ca împietrită.

— Décă tu cauţĭ, Arnold, un motiv sĕ te scapĭ de mine, nu te chinui atâta; écă, iea'ţĭ vorba îndĕrĕt décă nu'ţĭ maĭ place; n'aĭ trebuinţă însĕ sĕ mĕ insulţĭ.

— Aşa e; aĭ dreptate, am fost grosolan te-am supărat; trebue sĕ fiă omul politicos chiar când tremură şi spuméză de mâniă.

Arnold se înclină şi adause.

— Adio pentru totdéuna!

Lia şĭ-apĕsă pieptul cu amêndouĕ mânile şi caută aer sĕ resufle.

— M'aşteptam la una ca asta! îşĭ dise ea.

Îndată simţi că i se suiă ceva cald pe piept în sus, şi după câte-va momente o podidi sângele ca din isvor.

Când mă-sa se întórse acasă găsi pe Lia leşinată; trecu mult pênĕ când sĕ'şĭ vină în simţirĭ, şi âncă şi maĭ mult pênĕ

când biéta femeiă sĕ afle causa acesteĭ nenorocirĭ.

Lia zăcea în pat tuşind şi prinsă de frigurĭ, şi orĭ de câte orĭ voi sĕ povestéscă mameĭ séle întêmplarea, de atâtea orĭ o apuca uă tremurătură de iĭ clănţăniaŭ dinţiĭ.

Astfel trecură sĕptămânĭ la miḑloc. Mă-sa voi de vro câte-va orĭ sĕ se ducă la Arnold sĕ'l chiăme. Lia însĕ nu o lăsa.

— Nu, mamă, nu, ḑicea ea; voia sĕ fiă liber; sunt pré mândră ca sĕ'ĭ fac silă.

Marina voi în dese rândurĭ sĕ védă pe Lia; nu fu nicĭ uădată primită.

Intr'un rând însĕ, când mama Lieĭ nu era 'n casă, Marina se înfăcişă înaintea bolnaveĭ; ochiĭ eĭ eraŭ înecaţĭ în lacrimĭ.

— Ah! Dómne! biéta copilă! cum te-aĭ schimbat; nicĭ nu te-aşĭ fi maĭ cunoscut; ḑĕŭ! crede-mĕ că nu! Numaĭ pielea şi ósele şi nesce ochĭ scânteiătorĭ. Dómne! ḑĕŭ! cât îmĭ pare de rĕŭ!

Buzele şi nările Lieĭ se mişcară cu răpeḑiciune; resuflarea i-era scurtă şi răpede.

— Bucură-te, ḑise ea; m'aĭ omorît; tótă fericirea este a ta.

— Eŭ te-am omorît? Vaĭ! Lia, vor-

bescĭ din frigurĭ, baţĭ câmpiĭ, draga mea; nicĭ eŭ nu sciŭ ce'ĭ fericirea. Cine maĭ vorbesce de model când statua e sfârşită?

— Şi model şi statuă aŭ fost amêndouĕ sfărâmate, amêndouĕ sdrobite, murmură Lia.

— Sĕrmană copilă, ḑise Marina, şi lacrimele începură din noŭ sĕ'ĭ strălucéscă în ochĭ.

— Du-te, ḑise Lia, plécă, te rog! voiŭ sĕ dorm.

Se încercă sĕ se întórcă pe uă parte, dér nu putu de slăbiciune, şi un noŭ acces de tuse începu sĕ resune în cameră. Mumă-sa intră; la vederea acesteia, Marina dispăru ca fulgul în vîrtejul vijelieĭ.

După câte-va sĕptămânĭ, tot oraşul vorbia de logodna luĭ Arnold cu Marina.

Tótă lumea se mira şi da din umerĭ.

— Inainte chiar de a fi îngropat pe prima logodnică, ce Dumneḑeŭ! nu'ĭ cuviincios, ḑiceaŭ uniĭ.

Intr'uă séră când Marina intră în atelier, un tênĕr palid de mórte, cu pĕrul lipit de tîmple, cu ochiĭ înfundaţĭ, se apropiă de dênsa şi'ĭ ḑise:

— Marina, décă adevĕrat este ceia ce lumea spune, sĕ scii că'nebunesc. Simţ că mi s'ar sfâşia icĭ ceva décă m'aĭ înşela!

— Fiĭ cu minte, Hubert. Noĭ nu putem sĕ ne luăm; amêndouĭ suntem pré săracĭ. Iţĭ spun: vréŭ sĕ mĕ mărit cu acela care 'mĭ place, chiar décă ţie nu'ţĭ convine; décă nu te astêmperĭ şi facĭ vro prostiă, sĕ sciĭ că am sĕ spun la tótă lumea că escĭ nebun. Şi te rog sĕ credĭ că lumea pe mine mĕ va crede.

Era curios lucru cum, de uădată, tot oraşul aflase că Arnold prinsese pe Lia şi cum o părăsise într'un moment de furiă.

Lia, diceaŭ uniĭ, nu era atât de sfântă cum semĕna la prima vedere!

Nimenĭ nu scia cine povestise ântâiŭ lucrul; faptul însĕ era de toţĭ cunoscut.

Totuşĭ, mulţĭ maĭ vorbiaŭ cu órecare interes de Lia, maĭ cu sémă când se audi că a cădut la pat şi că nu maĭ e speranţă de scăpare. Toţĭ şi-aduceaŭ aminte că ochiĭ Lieĭ fuseseră totdéuna aşa strălucitorĭ, o-brajiĭ eĭ continuŭ înflăcăraţĭ, talia înaltă şi mlădiósă, umeriĭ strimţĭ şi micĭ, totul în-tr'ênsa prevestia oftica.

Ceĭ carĭ căutaŭ scandalul povestiaŭ acestea pretutindenĭ, luând inaintea celor carĭ se maĭ îndoiaŭ.

Lia slăbia din ce în ce maĭ mult.

Vederea acesteĭ mândre florĭ, care se îndruma fără sĕ se plângă pe calea morţeĭ, mişca adânc pe toţĭ aceia carĭ pĕtrundeaŭ în camera eĭ de fecióră. Ceĭ maĭ mulţĭ ieşiaŭ afară plângêndu-ĭ de milă.

Era în ajunul nunţeĭ luĭ Arnold.

Artistul abia se îmbrăcase pentru a merge maĭ de grabă la mirésă unde avea sĕ fiă uă mare serată de artiştĭ, când muma Lieĭ îĭ fu anunţată şi pênĕ sĕ ḑică el că nu este acasă, bĕtrâna era nainte'ĭ.

Il rugă cu lacrimĭ şiróie sĕ vină numaĭ un minut pênĕ la fiică-sa.

— Nu maĭ are, ḑicea biéta femeiă, de cât vro câte-va ḑile de viéţă. Ar dori sĕ'ţĭ spună un singur cuvênt. Nu puţin mĕ costă pasul ce fac acuma, dér m'a trămis ea, nu puteam sĕ nu mĕ supuĭ. Nu'ţĭ va vorbi de ea; îmĭ spunea că e vorba de fericirea vieţeĭ dumitale, că are sĕ'ţĭ spună ceva ce nimenĭ nu trebue sĕ audă afară de dumnéta. S'ar mâhni de mórte décă n'aĭ veni.

— Astădĭ nu; nu pot sĕ vin, într'altă ḑi póte.

— Dér biétă fétă e pe mórte....

— Fu un timp, ḑise Arnold, când aceste cuvinte m'ar fi scos din fire. Aḑĭ nimic nu maĭ tremură în mine la auḑul lor: Nu, nu pot veni... Adio!

Salută şi ieşi afară.

Doborîtă de dureri şi fără suflet, nenorocita mumă intra în camera fiiceĭ séle. Lia se uită la dênsa; ea plecă din cap, féta înţelese; nu'şĭ maĭ ḑiseră nicĭ un cuvênt.

Când, după nuntă, Arnold fu vĕḑut pentru prima óră, tótă lumea se miră găsindu-l şi maĭ serios ca maĭ 'nainte; maĭ cu sémă când era cu Marina, Arnold părea că se întunecă de tot, de şi tênĕra luĭ soţiă făcea tot ce'ĭ sta prin putinţă pentru a'l mulţumi, pentru a'ĭ ghici numaĭ din ochĭ dorinţele, ca şi cum ĭ-ar fi fost frică de dênsul.

Marina mergea în lume fórte mult; în tóte societăţile unde putea sĕ se mândréscă cu talentele eĭ, Marina era de faţă; cu glumele şi cu spiritul eĭ, salonul tot o asculta nu maĭ pe ea. Adeseorĭ însă, tocmaĭ în

focul conversaţiuneĭ, îĭ părea că soţul eĭ este obosit; atuncĭ dispărea de uădată din miḑlocul celor carĭ o înconjuraŭ.

Curênd după acésta, lumea nu maĭ vorbia de cât de Marina, fărmecătórea creatură, *Sirena*, după cum o numiră, după ce toţĭ vĕḑură modelul în ipsos al Sireneĭ de la fântână, care pe toţĭ îĭ entusiasmă.

Sirena fântâneĭ părea că ese din basin. Se ţinea cu uă mână de stânca pe care sta uă păsĕrică uitându-se la ea; cea-l'altă mână era întinsă, ĭér degetul uşor adus părea că momesce şi chiamă. Frumuseţa opereĭ însĕ sta în umflătura grumazuluĭ şi'n deschiḑĕtura buzelor, de pe carĭ părea că aveaŭ sĕ curgă în şire de mărgăritare melodiele cele maĭ frumóse. Se ḑicea că'n timp de nópte se auḑia uşor cum Sirena cantă ca un echo cântecele Marineĭ..

Când i se spuneaŭ luĭ Arnold asemenea lucrurĭ, el se uita posomorît la statuă şi nu ḑicea nimic.

Lumea clătina din cap şi'şĭ da cu părerea când că Arnold a fost *jurat* de Lia sĕ se gândéscă într'una la dênsa, când că el s'a convins că Marina într'adevĕr are

un trup de pesce şi că'l împinge mereŭ la mórte cu privirile-ĭ demonice.

Adesea, Arnold era aspru cu ea, care nu se schimbase şi remăsese tot încântătórea şi iubitórea Marină.

Uniĭ povestiaŭ că vro câţĭ-va din ceia carĭ sciŭ totul în oraşĭ vĕḑuseră într'un rând cum Marina cumpărase de la uă florărésă un buchet şi voise sĕ'ĭ pună câte-va florĭ la piept, şi cum Arnold smulsese florile şi le aruncase cât colo.

Tóte acestea eraŭ afară din fire, şi fórte minunóse. Se povestise şi Lieĭ aceste fapte; ea nu se mirase şi nu ḑisese nimic. De altmintrelĭ, de la un timp în cóce, Lia nu maĭ vorbia de cât fórte puţin din causa respiraţiuneĭ séle scurte şi obositóre; adesea orĭ trebuia sĕ i se deschidă tóte ferestrile ca sĕ pótă respira.

Într'uă séră, Arnold intră la Marina care se îmbrăca pentru a merge la uă serată.

— Lia a murit, ḑise el.

— Sciam, fuse rĕspunsul.

— Aşa? dér de ce nu mĭ-aĭ spus şi mie?

— Pentru că eram gelósă de ea chiar mórtă, ḑise Marina apropiându-se de el şi mângâindu'l ca uă pisică.

El o respinse ḑicênd:

— Şeḑĭ, te rog; e ridicul!

— Aşa e, aĭ dreptate, replică Marina plecând capul şi lăsând sĕ'ĭ atîrne braţele, întocmaĭ ca un copil certat.

În ochiĭ luĭ se citea aversiune.

— Eŭ astă séră nu es, ḑise Arnold.

Marina începu sĕ se desgătéscă.

— Décă vreĭ sĕ'mĭ facĭ plăcere, ḑise Arnold, lasă-mĕ singur şi du-te fără mine la serată. Fără tine, sciĭ că nu se póte.

Ea nu se supără.

— Fiă'ţĭ pe voiă, Arnold, mĕ duc numaĭ pentru tine.

— De când, numaĭ pentru mine?

— O Arnold!

— După câte sciŭ, şi 'nainte nu'ţĭ puneaĭ cenuşă în cap, nicĭ călugăriţă nu eraĭ.

— Nimenĭ nu mĕ cunoscea; ce sunt, Arnold, sunt prin tine.

— Nu e adevĕrat!

— O! ce vorbă puţin galantă!

— Eŭ îţĭ spun ceia ce alţiĭ gândesc când le spuĭ poveştile téle.

— Décă aşa e adevĕrul, eŭ ce's de vină, Arnold? Le povestesc cu glume şi spirit.

— Da, da, fórte cu spirit, picant de tot, e adevĕrat; atât de cu spirit în cât le merge la inimă.

Arnold eşi, Marina se uită după dênsul, puse degetele pe buze şi remase gânditóre.

— Cărţile'mĭ daŭ rĕŭ, murmură ea.

Pe urmă [illegible]u sĕ cânte coborînd scările şi ieşind pe [illegible]ortă. Stete fórte puţin la serată, [illegible]unat ca'n totdéuna, lumină [illegible]nele cu ochiĭ eĭ de Sirenă, şi apoi dispăru.

— Pĕcat! ḑiseră uniĭ, pĕcat că Sirena cea de marmoră nu are ochiĭ acesteia. Şi totuşĭ, sunt ochĭ de pisică!

— Ba ochĭ de tigru, replicară alţiĭ.

— Marina e uă diavoliţă; sĕ ne păzim.

— Se'nţelege, căcĭ altfel ni s'ar întêmpla ca pescaruluĭ care 'şĭ pierdu viéţa.

— De ce însĕ bărbatu-sĕŭ o fi tractând-o aşa de rĕŭ; înainte o iubea atât de mult!

— Póte că într'însa a găsit pe dracul şi se apără de îmbrăţişările luĭ.

— Năsdrăvană i-e Sirena; mie, ḑĕŭ! că mĭ-ar fi frică.

Înainte se vorbise de Lia; acum se vorbia numaĭ de Marina. Sirena biruise pe mórtă.

Trecuseră lunĭ de ḑile de la nunta luĭ Arnold; dér fericirea părea că fugise din casa luĭ. Trebuia sĕ fiă în viéţa luĭ Arnold ceva care sĕ'l chinuiéscă şi pe care el nu'l spunea la nimenĭ. Era remuşcarea, era vro veste pe care o aflase târḑiŭ? Póte că'l mâhnia ultimele cuvinte ale Lieĭ, pe carĭ el nu voise sĕ le asculte şi pe carĭ acum le ghicia.

Lumea se temea de privirile luĭ; uniĭ ḑiceaŭ că Sirena de marmoră care fusese terminată, avea ceva infernal în înfăţişarea eĭ, ca un fel de putere rĕŭ-voitóre care te împinge fără voiă sĕ sugrumĭ.

Lumea vorbia multe şi deplângea pe amabila Marina, care devenia din ce în ce maĭ frumósă ca şi vocea eĭ.

Acéstă voce însĕ plăcea numaĭ străini-

lor. Arnold fugia când o audia cântând; dicea că el nu se pricepe în ale musiceĭ.

— Dér şi tu cânţĭ, Arnold, îĭ dise uă dată un imprudent.

Fruntea luĭ se posomorî.

— Sunt de mult răguşit şi nu maĭ pot deosebi uă notă justă de uă notă falsă, musica cea bună de musica cea rea, espresiunea cea adevĕrată de cea mincinósă. Nu maĭ am simţul musical.

Marina clipi din ochĭ, îşĭ împreună pleopele, în cât ochiĭ îĭ semĕnaŭ şi maĭ mult a ochĭ de pisică, şi dise rîdênd cu hohot:

— Fiĭ pe pace; 'ţĭ voiŭ spune eŭ când este fals!

Marina spunea mereŭ miĭ şi sute, tóte cu haz şi glume; spusele eĭ însĕ pricinuiaŭ luĭ Arnold uă nelinisce vĕdită; câte uădată el o întrerupea cu silă dicênd:

— Adică lucrul nu s'a întêmplat tocmaĭ aşa. Mie 'mĭ pare că l'aĭ cam uitat.

Séŭ ieşia afară.

Când Marina era singură cu el voia totdéuna sĕ'ĭ povestéscă din timpul dinaintea căsătorieĭ.

— Eŭ nu te-am întrebat, dicea Arnold

cu asprime; eŭ nu te-am întrebat şi nu te întreb de trecutul tĕŭ, şi nicĭ nu dorosc sĕ'l cunosc.

Marina avea asupră'şĭ uă neînduplecată putere, căcĭ nicĭ uădată nu rĕspundea rĕŭ luĭ Arnold, nicĭ nu se posomora, numaĭ pleopele i se împreunaŭ maĭ de tot.

Îşĭ vedea de casă fórte bine, dér bărbatu-sĕŭ nu'ĭ făcea în privinţa acésta nicĭ uă laudă.

Într'uă séră, Arnold sta în pridvorul caseĭ şi privia în vale spre oraşul învelit în céţa uşóră a tómneĭ. Luna strălucia cu atâta putere în cât s'ar fi putut citi. Turnurile şi acoperişurile caselor licăriaŭ în aerul umed al nopţeĭ, ca şi cum ar fi fost în basme.

Tăcere pretutindenĭ.

Uă cucuvaiă sburând se lovi de una din ferestrile atelieruluĭ în care bătea luna şi'n urmă, punêndu-se pe un pom din apropiere, cântă de douĕ orĭ şi fugi.

Arnold se uită după dênsa fără nicĭ uă gândire, cu mintea obosită.

Marina ieşi din atelier şi apropiindu-se de bărbatul eĭ ḑise:

— Nu vreĭ sĕ maĭ vedĭ âncă uădată pe Sirena ta; mâne de diminéţă vin s'o iea. Vino sĕ vedĭ ce frumos arétă la lumina luneĭ; aĭ dice că stă sĕ'ţĭ vorbéscă.

Arnold se sculă şi intră în atelier. Intr'adevĕr, Sirena părea că stă sĕ se misce. Artistul rĕmase ca pironit în loc.

Audi atuncĭ paşĭ repedĭ suind scara pridvoruluĭ şi'n urmă cu glas tare pronunţându-se numele: Hubert, Lia, Marina, Arnold.

Ascultă.

— Dér bine, Hubert, în numele luĭ Dumnedeŭ! ce cauţĭ aci în timp de nópte.

— Pe tine te caut, nelegiuită femeiă, pe tine diabolică Sirenă care aĭ omorît pe Lia, aĭ înşelat pe Arnold şi m'aĭ adus pe mine la pragul nebunieĭ.

— Eŭ am omorît pe Lia? Nu escĭ în tóte minţile téle, Hubert!

— O! nu te preface astfel; nu, nu; acum sciŭ totul; că m'aĭ înşelat pe mine, lucrul trebuia sĕ se întêmple. Arnold e un mare artist, eŭ nu sunt nimic. Dér tu i-aĭ spus că eŭ sunt amantul Lieĭ.... Lieĭ care a murit de durere pentru Arnold, şi care

era bună, nobilă şi curată ca sórele.... pe când tu, o! tu cădușeşĭ în braţele mele şi'mĭ juraseşĭ vecĭnică credinţă.... Nimenĭ nu ne-a vĕdut, numaĭ luna, şi luna a tăcut.

Uă gróznică lovitură de ciocan, apoĭ un trosnet şi sgomote de dĕrâmare întrerupseră pe Marina şi pe Hubert. Ea se răpeḑi în atelier.

Acolo sta Arnold cu pumniĭ strînşĭ înaintea Sireneĭ, care de sus pênĕ jos era ciocănită şi crăpată.

Ciocanul cu care o lovise în figură sărise îndĕrĕt prin furia lovitureĭ şi căḑuse pe pământ îndĕrĕtul luĭ Arnold.

— Arnold, ḑise Marina, omul acesta e nebun!

In acelaşĭ moment, ciocanul se abătu asupra capuluĭ eĭ. Marina căḑu la pământ lovită de mórte. Hubert ridică piciorul pentru a'ĭ da ultima lovitură, Arnold îl îmbrânci cu putere, ĭér el rîḑênd cu hohot ḑise:

— Tu aĭ lovit pe Sirena cea falsă; eŭ am voit sĕ'ţĭ arĕt care era cea adevĕrată, căcĭ tu escĭ cam prost şi cam năuc. Acum

e rândul tĕŭ, Lia m'a trămis aci ca s'o rĕsbun.

— Bine, haide, dă, ḑise Arnold întinḑênd capul înaintea ciocanuluĭ ridicat de Hubert. Nebunul însĕ 'lŭ lasă sĕ cadă jos.

— Nu, nu; nu aşa, povestea va fi şi maĭ frumósă când eŭ voĭ spune lumeĭ că tu aĭ omorît pe Lia, ş'apoĭ şi pe Sirena; atuncĭ va fi un alaĭ de spânḑurătóre în piéţa oraşuluĭ, pré şi fórte frumos, şi eŭ voiŭ juca acolo, şi voiŭ spune tot, tot, da tot, şi voiŭ arĕta lumeĭ că eŭ ântâiŭ, înaintea ta, am sărutat pe Sirenă.

La aceste cuvinte, el apucă pe Sirenă de gât şi o sărută cu selbăticiă.

Arnold făcu uă mişcare de spaimă, apoĭ se întórse şi dispăru în nóptea adâncă nesciind nicĭ el încotro merge.

Luna lumină mult timp âncă atelierul, în care nebunul şeḑu tótă nóptea.

Adoua ḑi când lumea veni, găsiră pe Marina mórtă în braţele Sireneĭ ciuntite, şi pe Hubert care sta într'un colţ şi se strîmba.

— Ea a cântat falş, ḑise el, şi asta a înebunit pe Arnold.

Nimenĭ nu putu afla ce se petrecuse, căcĭ nimenĭ nu vĕḑuse nimic, afară de lună şi luna tăcu.

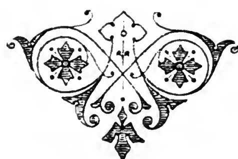
Despre statuarul cel frumos, tăcut şi cu fruntea posomorită nu se maĭ auḑi nimic anĭ d'a rândul. Nicĭ nu se scia de maĭ trăesce.

Intr'uă ḑi sosi uă admirabilă statuă pentru mormêntul Lieĭ din ţĕrile de miéḑă-ḑi. Nicĭ un nume de artist nu sta săpat pe dênsa. Ómenĭ carĭ o aduseseră spuneaŭ că ea e făcută de *Maestrul Liarno*, marele artist cu pĕrul alb.

Statua represinta nimfa cum fusese odinióră, numaĭ că, în locul apeĭ, ieşia tîrîndu-se dintre stâncă un şérpe care se îndrepta spre frunḑa pe care nimfa o ţinea în mâinĭ.

Mama Lieĭ plânse cu lacrimĭ fĭerbinţĭ şiróie, înaintea statueĭ căreia tóte îĭ fuseseră date: frumuseţe, mândreţe, farmec.... numaĭ viéţă nu!

VIII.

REA ÎNTÊMPLARE

REA ÎNTÊMPLARE

Lucrul cel maĭ bun şi cel maĭ frumos din viéţa nóstră de pe pămênt este timpul vacanţelor. Par'că s'a coborît cerul pe pămênt, — pare, căcĭ nu e tocmaĭ aşa, de óre ce pe acest cer se légănă un nor care din ce în ce devine maĭ gros şi maĭ posomorît, cu cât maĭ curênd se apropie sfârşitul acestuĭ timp frumos.

Norul se numesce temele vacanţielor.

Dér când vacanţiele coprind în ele uă călĕtoriă în Englitera şi uă şedere la Londra tocmaĭ în timpul primeĭ marĭ esposiţiunĭ, apoĭ fericirea e tot atât de mare ca

cea din basme.... numaĭ de n'ar fi pe cer noruleţul acela!

Ce minunĭ! Un adevĕrat palat de cristal pe care'l pipăĭ şi în care poţĭ intra, cu nesce pomĭ adevĕraţĭ înăuntru, maĭ cu sémă un stejar de tótă frumuseţa care a fost coprins cu clădirea şi care 'şĭ are rădĕcina tot acolo unde a fost totdéuna.

Şi maĭ este întréga istoriă a vulpeĭ celeĭ viclene, cu tóte animalele din poveste, împăiate, pe carĭ însĕ n'aĭ voiă, din nenorocire, sĕ puĭ mâna.

Şi maĭ este bazarul în care poţĭ sĕ intri şi cu câţĭ-va leĭ sĕ-ţĭ cumperĭ uă păpuşică cu pătuşorul eĭ de indiană roşiă, şi sĕ te uiţĭ cât vreĭ la păpuşele cele marĭ, carĭ sémĕnă întocmaĭ cu nesce adevĕraţĭ copiĭ.

Dér, priveliştea cea maĭ frumósă rĕmâne tot grădina zoologică.

Ah! ce tremur plăcut când te simţĭ la loc sigur şi când încep sĕ rugéscă şi sĕ mormăie férele sĕlbatice, carĭ ne-ar mânca dintr'uă dată numaĭ de ar puté rupe vr'unul dîn fiarele cuscelor lor.

Nóptea vedĭ cu ochiĭ închişĭ ceia ce într'adevĕr ţi s'a întêmplat ḑiua, bunióră,

cum aĭ mângâiat şérpele cu clopoţel, pe care paznicul de acolo îl ţinea sdravĕn, şi'ţĭ ḑicĭ că, décă el nu l'ar ţine sdravĕn, de sigur şérpele s'ar fi încolăcit jur-împrejurul tĕŭ şi te-ar fi năbuşit.

Firesce că nu poţĭ dormi cu asemenea gândurĭ cât sĕ strîngĭ din ochĭ.

Şi totuşĭ acasă nu e rĕŭ, de şi e cam străin în Sussexplace. Casa pare că e cât un palat, dér nu e aşa căcĭ acolo sunt maĭ multe case carĭ daŭ tóte într'uă mare grădină. Aci se jócă douĕ duzinĭ de copiĭ alergând în tóte părţile împreună séŭ în cârdurĭ-cârdurĭ.

Nu'ĭ făcea inimă rea fetiţeĭ Hedi faptul că nu trebue sĕ se jóce cu copiĭ străinĭ, ba âncă nu o supăra de fel, ·căcĭ ea avea un frate cu care se juca minunat de bine. Ce jocurĭ, felurĭ şi felurĭ, d'a rĕsboiul, d'a hoţiĭ, d'a corăbiele şi d'a drumul-de-fer.

Eraŭ amêndouĭ nesce vitejĭ şi jumĕtate.

Pe lângă jocurile din grădină, realitatea nu făcea nicĭ douĕ parale. Dér norul, uriciosul cela de nor se legăna şi d'asupra capuluĭ împodobit cu pĕr încârlionţat al fetiţeĭ Hedi, cea cu obrăjioriĭ roşiĭ ca per-

sica şi cu ochiĭ marĭ şi albastri carĭ, de, vioiciune, îĭ jucaŭ şi'ĭ scânteiaŭ în cap, par'că ar fi voit sĕ se răpéḑă d'acolo şi maĭ iute de cât piciórele carĭ, când o luaŭ la fugă, credeaĭ că aŭ scăpat ca săgéta din arc.

Pentru asemenea ochĭ, firesce, e greŭ lucru sĕ se pironéscă pe cuvinte nemţescĭ şi englizescĭ, chiar când te hotărăscĭ sĕ'ţĭ ţiĭ mânuţa grăsuliă nemişcată, pentru ca sĕ nu facĭ pete de cernélă pe hârtiă. Uf! scoţĭ limba afar' de un cot de nerăbdare, dómne!

Ş'apoĭ în astă vale a plângerilor care se numesce pămêntul, ḑĕŭ! că n'ar fi lacrimĭ décă n'ar maĭ fi şi numeraţia! Cu numeraţia a pierdut omul raiul, nu cu mĕrul din pom!

Lacrimĭ şi suspine, când escĭ la arest, numaĭ pentru că un om a ḑis că trebue sĕ sciĭ socotéla, ca să socotescĭ ce aĭ şi ce nu aĭ. De sigur, că socotelile sunt sĕmênţa şi începutul tuturor relelor!

Şi poftim! acum altă straşnică pedépsă ameninţă pe Hedi, décă lecţiile nu'ĭ vor fi maĭ bine făcute şi sciute.

De cât-va timp a maĭ venit în casă şi uă Englizóică bĕtrână şi grósă care nu e

guvernantă, dér care se ocupă cu educaţiunea copiilor, tocmaĭ pentru că are şi ea uă spuză de copiĭ.

Englizóica a inventat felurimĭ de pedepse noĭ, pe carĭ nicĭ cea maĭ înfricoşată imaginaţiune a copiilor nu şi le-ar puté închipui.

Ce muncă şi pe ḑiua de aḑĭ!

Peste uă oră, Englizóica va veni, şi décă lecţiele nu vor fi gata ĭér pedépsa, înfricoşată, necunoscută. Fi-va maĭ rea de cât bătaia?

Dér póte fi ceva maĭ rĕŭ de cât bătaia!

Decĭ haide! iute, degetele pe condeĭ, limba afară, capul înclinat la uă parte, aşa că numaĭ un ochĭ sĕ chitéscă pe hârtiă.

Of Dómne! dér când escĭ de şése anĭ, sunt atâtea ispite, şi voinţa ţĭ-e atât de slabă! Firesce când escĭ om mare, ispitele nu maĭ sunt, şi atuncĭ nu maĭ facĭ nimic, dér sciĭ nimic rĕŭ; lucrul acesta e peste mĕsură de sigur!

Hedi sta în salonul din rândul ântâiŭ, ale căreĭ treĭ ferestre cu arcade daŭ în grădină.

De uădată resunară în grădină glasurĭ de copiĭ.

Hedi nu vrea sĕ se uite, dér de! se uită. Copiĭ din Sussexplace staŭ cu toţiĭ în grădină şi o priviaŭ pe ea. Hedi, nicĭ vorbă, nu trebuia sĕ stea la sfat cu eĭ; decĭ lăsă iute capul pe mésă ca sĕ nu'ĭ maĭ védă.

Isbucniră din multe piepturĭ hohote de rîs.

Firesce că Hedi trebuia sĕ se uite pentru ce rîd ş'apoĭ ĭér se ascunse după marginea ferestreĭ, de unde putea cu ochiĭ eĭ eĭ ceĭ şireţĭ sĕ védă figurile rîdĕtóre ale copiilor carĭ se uitaŭ la ea. Hedi puse ĭér capul pe mésă.

Atuncĭ strigătele reîncepură.

— *Come up, little girl!* strigaŭ copiĭ, *Come up, little girl.*

Ea se ascunse.

— *Go down, little girl!* resună iérăşĭ dintr'uă mulţime de glasurĭ.

Hedi lasă capul pe mésă:

— *Come up, little girl! Go down, little girl!*

Astfel într'una cu „vino afar, fetiţă"

şi cu „dă-te jos, fetiţă“, mereŭ şi fără încetare. Era minunat!

Hedi simţia uă nesfârşită plăcere sĕ domnéscă cu mica eĭ persónă asupra acesteĭ intregĭ cete de copiĭ.

Césornicul, nu e vorbă, bătea cât maĭ tare putea, dér Hedi nu 'lŭ auḑia! Orarul şi minutarul arĕtaŭ césul cât maĭ lămurit puteaŭ, dér Hedi unde le vedea! Infine, pe când totul era în deşert, césul maĭ bătu uădată tare. Acum bătaia şĭ-avu efectul. Hedi se reîntórse. Nu maĭ eraŭ de cât douĕ minute!

Lăsă pe copiĭ sĕ strige pênĕ când obosiră şi plecară, şi se puse pe scris, scrise douĕ vorbe şi făcu uă pétă mare, căcĭ auḑi sgomotul uneĭ porţĭ că se deschide, paşĭ prin gang şi apoĭ uşa salonuluĭ se deschise şi intră cu tótă înălţimea şi grosimea eĭ gróznica persónă a Englizóiceĭ cea cu ochiĭ negri carĭ par că înţepaŭ.

Ea aruncă numaĭ uă singură privire asupra caietuluĭ şi, fără a ḑice măcar un cuvênt, luă caietul cu dênsa.

Hedi aşteptă cu spaima în inimă, stete

la feréstră; se uită în grădină, dér acum nimic nu i se maĭ părea vesel.

Ĭér se audiră paşĭ şi Hedi fu chiămată sus.

— Hedi, ce-aĭ făcut tu în ora asta?

Tăcere tremurătóre.

— Te întreb ce aĭ făcut?

— Nimic.

— Da, věd; dér pentru ce?

— M'am uitat pe feréstră.

Acesta era curatul adevěr.

— Sciĭ că aĭ sě fiĭ pedepsită, dér pedepsită in cât să ţiĭ minte.

Hedi tremura. Trebuia sě fiă bătăĭ. Ea se gândia la biciuşca luĭ tata şi inima iĭ bătea cu putere.

— Du-te jos; veĭ vedé ce va urma.

Cum plecă şi cum găsi treptele scăreĭ fu uă minune. Décă nu cădu pe scară, asta o datora Englizóiceĭ care o ţinea cu ghiara'ĭ puternică de braţ.

Ajunsă în odăiţa eĭ, Hedi trebui sě se desbrace, i se dede căméşa de nópte şi i se spuse următórele cuvinte:

— Când copii nu'şĭ fac lecţiile, va să dică că sunt bolnavĭ, şi când sunt bolnavĭ

trebue să stea în pat şi sĕ nu mănânce de cât niţică zémă.

După aceste cuvinte uşa se închise, ér Hedi rĕmase singură; cu sângele înfierbântat, că inima bătêndă în odaia cea tăcută, în pat cu perdelile lăsate, pe uă ḑi frumósă de véră, cu un sóre adevĕrat şi fără pic de céţă pe cer.

Într'un moment, pulsul i se opri de tot, după ce bătuse cu putere ca în frigurĭ.

Era ca 'nmărmurită. Maĭ ântâiŭ, nicĭ nu scia la ce gândea şi nu se gândia la nimic.

Astă pedépsă era pentru ea atât de nouă, atât de năsdrăvană!

A fi bolnavă! dér Hedi nu fusese nicĭ uădată. A sta în pat în timpul ḑileĭ! dér Hedi nu păţise asta nicĭ uădată. Lucrul ḑeŭ! că nu se putea pricepe. Cum? astă sglobiă putere 'care abia putea fi înfrênată sĕ şéḑă culcată şi nemişcată în pat!

Într'un rînd se gândi la ce s'ar fi întêmplat, décă ea ar fi ascultat de *Come up, little girl,* adică décă ar fi fost şi neascultătóre. Nicĭ nu se încercă sĕ se gândéscă la ceia ce s'ar fi întêmplat.

Consciinţa însĕ o întrebă cu asprime — ca orĭ-ce consciinţă de om mare — décă ea a spus adevĕrul; décă asta va să ḑică curatul adevĕr: am stat şi m'am uitat la feréstră! când nu spun şi ce era dinaintea ferestreĭ. Într'adevĕr, n'am vorbit nicĭ un cuvênt, dér m'am jucat! Adică . . . jucat! Nu, nu; asta nu va se ḑică jucat, când nicĭ n'alergĭ, nicĭ nu vorbescĭ. Mĕ rog! dér când te jocĭ de a pleca fruntea pe mésă, nu va sĕ ḑică că te jocĭ? Dér de ce veniseră şi copii ăia acolo?! Nesce copiĭ fórte urîţĭ şi fórte rĕŭ crescuţĭ. Mama nu ne lasă sĕ ne jucăm cu eĭ. Sunt de sigur murdarĭ. Strigă şi rîd cât îĭ ĭea gura, nu ca copii bine crescuţĭ.

Hedi avea presimţimêntul că fusese ca uă adevĕrată păpuşă pentru ceĭ-l-alţĭ, şi de aceia o apucă nesce căldurĭ.

Eh! dér în pat ḑiua, uf! sunt nesce căldurĭ de'ţĭ vine năbuşéiă. Te daĭ când colo, când colo, dér ĭér ţĭ-e cald. Cu cât te întorcĭ maĭ mult, cu atât ţĭ-e maĭ cald; nu e de suferit aşa ceva. Indată nu maĭ e în pat un locşor maĭ rĕcoros; picĭórele 'ţĭ ard ca focul. Te încercĭ sĕ puĭ capul la picĭóre

şi piciórele pe perniţă la căpĕtâiŭ, ş'apoĭ sub perniţe. Şi tot de géba, nimic nu ţi se potrivesce. Puĭ piciórele la părete, ţi se fac scuţĭ ĭér obrajiĭ devin şi maĭ înflăcăraţĭ, capul arde. Vaĭ de lume, ce plictisélă!

Hedi voi sĕ'şĭ maĭ aducă aminte de basmele ce scia, ca sĕ'ĭ maĭ trécă vremea, dér de géba, bogata eĭ fantasiă era cu totul şi cu totul adormită.

De aceia, consciinţa ĭér se înfăcişă şi începu sĕ'ĭ facă straşnică morală.

— Ia ascultă! sciĭ că şi astădĭ aĭ fost uă lacomă şi jumĕtate? Nimenĭ nu scie, Pe urmă aĭ dat de mâncare la câine şi singură i-aĭ pus în gură bucăţĭ de prăjiturĭ. Nu te-a vĕdut nimenĭ, dér eŭ da! Şi maĭ adu'ţĭ aminte că aĭ scos limba după Englizóica şi când s'a reîntors spre tine ĭér te-aĭ făcut cum se cade. Şi pe când vĕ jucaţĭ împreună, tu cu frate-tĕŭ, aĭ sgâriat portocalul cu uă aşchiă, şi v'a vĕdut proprietarul care a început să bată furios în gém şi v'a ameninţat cu degetul!

Dómne! îşĭ dicea Hedi, cum ne-am speriat! N'am spus-o la nimenĭ.

Hedi se aştepta în fie-care di ca acel

gróznic proprietar sĕ vină s'o ducă la temniţă ; în fiăcare nópte, anĭ de-arândul, după aceia, 'l vedea în vis alergând după ea când icĭ când colo c'un ciomag mare 'n mână.

Când şĭ-aduse aminte de acestea, îĭ îngheţară nu numaĭ picĭórele, dér şi mânele. Capul ĭ-ardea din ce în ce maĭ mult.

Apoĭ începură sĕ i se misce înaintea ochilor chipurile dupe tapete, frumóse, urîte, anoste; o! ce chipurĭ nesuferite. Hedi nu putuse sĕ sufere nicĭ uădată tapetele, dér aḑĭ îĭ făcură serviciul de a'ĭ linisci consciinţa.

Pe când tăcea nemişcată, uşa se deschise şi Englizóica cea grósă intră din noŭ cu uă farfuriă cu zémă.

— O! ce ruşine! ce fetiţă urîtă, leneşă, nesilitóre, culcată într'un pat atât de smotocit!

Ĭér când Englizóica plecă, consciinţa se înfăcişă ĭérăşĭ, reîncepu morala ne lăsând pe biéta Hedi măcar sĕ'ĭ ticnéscă zéma.

— Ah! va sĕ ḑică aĭ minţit pe jumĕtate!

Sórele apusese; camera cea urîtă deve-

nise şi maĭ întunecósă. Ḑiua namiéḑa mare, pentru că perdelele eraŭ lăsate, era întuneric, dér mi-te acum. O! ce urît, ce urît de mórte ĭ-era bieteĭ Hedi! Afară se auḑiaŭ din când în când sgomote, ş'apoĭ uruitul trăsurilor tot acelaşĭ şi acelaşĭ.

Cine-va coborî scările, uă trăsură plecă, pórta caseĭ se deschise, se auḑi zăvorul, pórta se reînchise, se făcu din noŭ tăcere, dér sciĭ o tăcere atât de adâncă în cât bieteĭ Hedi ĭ-era frică sĕ se şi misce.

Închise ochiĭ şi voi sĕ adórmă. De géba, nu putu de loc. Orele după amiéḑĭ n'aveaŭ, într'adevĕr n'aveaŭ sfârşit. Se simţi aprópe bolnavă.

În fine, se auḑiră ĭérăşĭ prin casă sgomotele obicĭnuite, dér Hedi tot singură rĕmase.

Un sentiment de amărăciune o coprinse. Scrişni din miciĭ eĭ dinţĭ, strînse pumniĭ şi lovi cu eĭ în părete, maĭ ântâiŭ tare, apoĭ încet căcĭ o durea.

Începuse sĕ se facă întunerec în casă. Hedi totdéuna se 'ngrozia la întunerec, astăḑĭ însĕ maĭ mult de cât totdéuna, pentru că era singură.

I se părea în fiă-care séră că tóte mobilele se pun în mişcare şi vin asupra eĭ. Aḑĭ şi maĭ mult i se făceaŭ asemenea păreri. Totul se clătina, dulapul i se părea că era deja pe lângă ea.

Hedi se pitulă sub plapomă. I se bătea inima şi 'ĭ vîjiiaŭ urechile, şi i se părea ca şi cum scârţia şi aluneca ceva prin prejurul patuluĭ.

Asudă de frică. Era îngrozitor! Maĭ bine cu capul afară, căcĭ atuncĭ nu se aud asemenea sgomote urîte.

Se întuneca din ce în ce maĭ mult; lucrurile păreaŭ maĭ marĭ şi cu forme maĭ năsdrăvane. Lucrurĭ bine cunoscute, un halat, uă rochiă, un scaun, primeaŭ alte chipurĭ şi se puneaŭ în mişcare.

Hedi se uita ţintă şi cu cât se uita maĭ nemişcat cu atât i se înfăţişaŭ vedeniĭ maĭ minutate.

În fine se făcu nópte, şi pentru că ea voia mereŭ sĕ védă şi mereŭ fixa, par'că scăpăraŭ stele şi scânteiaŭ înaintea ochilor. Maĭ ântâiŭ ĭ-era frică, pe urmă iĭ plăcu şi pironi mereŭ ochiĭ pânĕ când începură s'o

dóră. Iĭ venea sĕ plângă, dér Hedi nu plângea nicĭ uădată.

După cât-va veniră cu lumină. Hedi închise ochiĭ.

— Dórme, ḑiseră împrejurul eĭ.

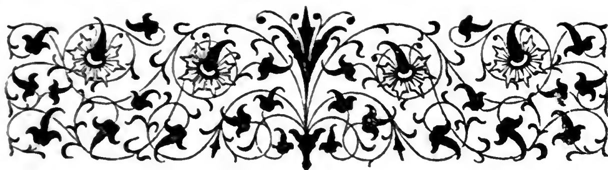
Vinele i se băteaŭ la gât. Aşteptară, maĭ şoptiră; Hedi nu se mişcă. In fine, uf! plecară... ĭér Hedi nu fu silită sĕ céră ĭertare... căcĭ Hedi nu putea nicĭ uădată cere ĭertare.

IX.

FERICIȚII

FERICIȚII

I.

Se luară, adică se și luaseră.

Staŭ mereŭ unul în fața altuia séŭ unul lângă altul, mână'n mână și sorbindu-se din ochĭ unul pe altul.

Eraŭ atât de fericițĭ în cât uneorĭ se perdeaŭ în tăcere și se pomeniaŭ suspinând, ca și cum nu puteaŭ sĕ ducă la atâta fericire.

Și, intr'adevĕr, nu era de dus!

El, era fórte bogat, și ea fórte bogată; El era bărbat frumos; ea, uă fétă minunat de gingașă, cu nesce ochĭ negri și vioĭ,

cu uă guriţă rotundióră, plină de voinţă şi de energiă, c'un pĕr negru şi încârlionţat.

El era blond, liniscit şi bun la suflet ca un dulăŭ d'ăia mari, de şi avea un biroŭ cu uă grămadă de scriitorĭ şi banĭ, banĭ sĕ-ĭ rînescĭ cu lopata.

Şi avea el şi multe inele frumóse, şi un ac de pept strălucitor de briliante, ĭér dènsa îĭ dăruise şi un césornic cu portretul eĭ făcut pe smalţ, şi cu un lanţ gros ca pe mână, cu un medalion în care era pĕr d'al eĭ.

Ea primia în fiă-care ḑi câte uă brăţară, un buchet şi uă cutiă mare cu bombóne.

Şi pe când cu dinţiĭ eĭ micĭ şi albĭ ronţăia la bombóne, ea nu uită a'ntreba décă a maĭ sosit câte ceva din lucrurile trusouluĭ comandat la Worth, în Paris; proba mereŭ cele sosite şi se necăjia foc când vedea că vr'una din taliĭ ĭ-e maĭ largă cu un centimetru.... un centimetru maĭ larg! ce grozăviă!.... Cine şĭ-ar puté închipui, când aĭ talia de 51 centimetri, sĕ fiĭ condamnată a te îngroşa cu una de 52 de centimetre! La ce s'o fi gândit croitorul, la ce o fi putut sĕ se gândéscă!

„El“, logodnicul, fu chiămat, i se arĕtă și luĭ grozăvia cu talia de 52 în loc de 51 de centimetre; își făcu datoria și dise și el că e ceva de neiertat.

Acéstă mărturisire a logodnicului linisci pe mirésă.

Nimic n'o liniscia pe ea maĭ mult de cât când audia pe alțiĭ că sunt de părerea eĭ, și nimic nu'l liniscia pe el de cât când alțiĭ pentru el gândiaŭ și hotăraŭ.

Și óre cum se numiaŭ?

Luĭ îĭ dicea pe nume Edgar și eĭ Valeria. Pe lângă banĭ cu grămada, maĭ aveaŭ și nume frumóse!

Ceva le lipsia, și adică un „*de*“ la nume, și arme de nobleță.

Decĭ maĭ aveaŭ două dorințe: un *de* la nume, arme de zugrăvit pe trăsură; pentru a dobândi aceste lucrurĭ, ochiĭ eĭ svăpăiaŭ de rîvnă.

Avea sĕ aibă adoratorĭ; Edgar nu era gelos, căcĭ era sigur de nețĕrmurita eĭ iubire.

El însĕ nu trebuia sĕ aibă alt Dumnedeŭ afară de ea, căcĭ Valeria era fórte gelósă.

Ea era'n tot dreptul eĭ când cerea de

la el tótă atențiunea și tóte îngrijirile luĭ, căcĭ ea era adesea cea maĭ frumósă, în cele maĭ multe rândurĭ cea maĭ bogată și totdéuna cea maĭ serbătorită. Ĭér Edgar, mult invidiatul soț, înconjurase ântâiŭ și coprinsese pe urmă acéstă cetățuiă cu pórtă de aur și zidurile de diamant; intrase într'ênsa ca biruitor pentru ca îndată sĕ fiă prins și tractat ca un sclav.

Afară, daŭ la rotocóle ceĭ fometoșĭ și se hrăniaŭ cu fărimiturile ce le arunca Valeria cu mâna eĭ cea mică, puternică și încărcată cu inele, pe când brațul îĭ rĕsuna de zângănitul brățărilor.

— Adoratoriĭ sunt nesce dobitóce folositóre, dicea Valeria; nu trebue sĕ le facĭ de ducă pênĕ când îțĭ trebuesc.

Edgar, firesce, era de părerea eĭ, -- ceia ce pe Valeria o liniscia fórte mult, căcĭ décă el n'ar fi fost de părerea eĭ, ea, nu e vorbă, tot ar fi avut adoratorĭ, dér la urma urmelor, póte că acesta le-ar fi pricinuit ceva cértă.

Nunta fu, tot firesce, atât de frumósă în cât de dênsa vorbiră, nu numaĭ tot

orașul, ci și tóte gazetele din țéră și din străinĕtate.

Tatăl Valerieĭ învitase pe toțĭ reporteriĭ gazetelor și le făcuse la toțĭ bogate darurĭ.

Mirésa strălucia, ĭér ginerele strălucia de strălucirea mireseĭ.

II.

Valeria nu maĭ avea 51 de centimetre la taliă, dér avea un *de* la nume și arme, și nu una, și nu douĕ, ci nouĕ-ḑecĭ și nouĕ. Le pusese pe ușĭ, în vestibul, pe trăsură, pe tótă livréua, pe tóte mobilele, pênĕ și pe tapetele, pe draperiele în odaia de culcare, pênĕ și pe scaunele sufragerieĭ, pe argintărie, pe sticlăriă, pe porțelane, pe rnfăriă, pe hârtia de scrisorĭ și pe pecete.

E da, Valenia nu maĭ avea 51, ba nicĭ 61, ba nicĭ 71 de centimetre de grosime în taliă, dér avea doĭ copiĭ, uă fétă și un băiat, tocmaĭ cum hotărîse ea; și atâta era destul.

Valeria era muma cea maĭ iubitóre! De douĕ orĭ pe ḑi copiĭ se daŭ jos sĕ véḑă

pe *mamà* şi pe *papà*: uădată, la al doilea dejun care pentru mamà şi pentru papà era primul, căcĭ eĭ nu se sculaŭ înainte de 11, şi a doua óră, când îmbrăcaţĭ fórte frumos, veniaŭ după prânḑ.

Copiĭ eraŭ îmbrăcaţĭ numaĭ în catifele, cu dantele vechĭ de Veneţia, cu pălăriĭ de pluş roş închis, ca nesce róte de trăsurĭ. Tocmaĭ de acésta tótă lumea ḑicea că sunt frumoşĭ afar' din cale, că semănaŭ cu nesce tabelurĭ vechĭ din cele scumpe. Nu e vorbă, tot ca şi acestea, copiĭ eraŭ cam gălbejiţĭ, căcĭ nu vedeaŭ des sórele cu ochiĭ de frică ca nu cum-va sĕ răcéscă.

Numaĭ când se aflaŭ în camera lor, la căldură, şi prin galeriĭ pe unde staŭ ca prin coptóre, atuncĭ Valeria era liniscită.

Edgar o admira pe ea într'una, şi ea admira pe Edgar tot într'una.

— Nu e aşa că s'a făcut frumos de minune Edgar al meŭ? ḑicea ea prietinelor carĭ o admiraŭ şi carĭ nu aveaŭ nicĭ arme nici un *de* la nume.

III.

Valeria se'ngrăşase şi se rotunḑise în

tóte părţile atât de bine, în cât aĭ fi credut că nu maĭ merge ci se rostogolesce, dér Edgar al eĭ devenise consilier intim şi ea, prin urmare, *consilierésă*, tot intimă, ĭér fiul eĭ se'nsurase cu uă verişióră a luĭ care era milionară.

Féta se măritase după un om fórte bogat.

Fiu-sĕŭ avusese un copil cam slab de creerĭ, dér de! Valeria se gândia că avênd banĭ cu grămada era sĕ se însóre fórte bine, şi decĭ ea se parigorisia fórte uşor.

Fiă-sa avusese două fete fórte urîte, dér de! Valeria se gândia că, avênd banĭ cu grămada, aveaŭ sĕ se mărite după ómenĭ bogaţĭ, şi decĭ ea se parigorisia fórte uşor.

Edgar era ocupat într'una ca s'o liniscéscă pe ea maĭ mult de cât orĭ când, căcĭ cu îngrăşarea eĭ n'ar fi fost cu minte s'o supere.

Invitaŭ prinţĭ şi ministri la mésă, daŭ balurĭ la carĭ chorul de la operă cânta valsul, ĭér musica militară „cea maĭ prima" cânta polcile; trenurĭ esprese aduceaŭ pentru aceste balurĭ trandafirĭ de la Niza, camelie şi viorele cu grămada.

Mergeaŭ la plimbare şi la curse în nesce trăsurĭ de'ţĭ luaŭ ochiĭ şi cu nesce caĭ ca smeĭ, atât de frumoşĭ, în cât bărbaţiĭ începuseră sĕ găséscă pe „nepoţelele" carĭ stau în trăsură cu „grand'maman" nu „tocmaĭ, sciĭ! urîte"; ba âncă le făceaŭ uă mulţime de politeţe în cât amêndouĕ se puseră a crede că într'adevĕr sunt frumóse.

Şi ce póte fi maĭ fericit de cât a crede că escĭ frumos, după ce aĭ credut şi aĭ audit tocmaĭ contrariul.

Grand'maman dicea, gândindu-se la proverbul *„sutele mărită slutele"*:

— E! lasă! înaintea gureĭ uneia şi înaintea nasuluĭ celeĭ-l'alte, vom pune noĭ câte un milionaşĭ, ş'apoĭ sĕ vedem de n'or da în capcană.

Şi vedĭ minune: aşa şi fu! nu veniră în peţit unu-douĭ, ci 4, 8, ba 48.

Tinerele nu vorbiaŭ de cât de menageria lor, şi se arĕtaŭ atât de grele la gust, în cât într'un rând Valeria era sĕ se supere. Atuncĭ se spuse „coconiţelor" că *grand'maman* nu trebue sĕ se supere, căcĭ ĭ-ar veni dambla, ceia ce ar fi nenorocire,

şi nenorocirea nu trebuia sĕ se întêmple în acéstă familiă.

Fură decĭ măritate amêndouĕ într'uă ḑi; Valeria se linisci, ĭér ele se bucurară fórte că acum puteaŭ avé caprițiurĭ.

Ĭér când bărbaţiĭ lor voia sĕ le ḑică ceva în contra acestor capriţiurĭ, ele rĕspundeaŭ:

— Eh! dér ce? nu le-am plătit.

Cele-l'alte femeĭ tinere rîvniaŭ fórte la bărbaţiĭ lor ceĭ îmbrobodiţĭ şi la capriţiurile lor cele multe, căcĭ ele, cele-l'alte femeĭ, nu puteaŭ sĕ'şĭ cumpere asemenea capriţie şi trebuia sĕ fiă supuse, după poruncă.

Poruncile însĕ nu sunt făcute pentru ómeniĭ ceĭ bogaţĭ. Eĭ n'aŭ trebuinţă de ele; eĭ se scutesc cu banĭ de tóte.

Năzuiéscă decĭ fiă-care sĕ strîngă la bogăţiĭ ca sĕ fiă fericit!

X.

SÂNGERUL

SÂNGERUL

Mândră parte de pămênt este şi parcul de la Nothausen.

El este răḑimat de uă colină, la adăpost de vênt şi vijeliĭ. La picióreIe pomilor uriaşĭ şerpuesce Wiedul, peste care se află cel maĭ vechiŭ pod pe vase din tótă Europa, aşa numitul pod tremurător.

Aprópe de tot fuméză, ard şi mugesc bĕtrânele şi negrele cuptóre ale ferăriilor din Rasselstein.

Dincolo de Wied, se află aşeḑat pe uă colină Niederbiber, care a fost un *castrum romanum*. Clopotniţa bisericeĭ de acolo este de când cu Romaniĭ. In biserică se odihne-

sce îngropat comitele Hermann de Wied, archiepiscop al Coloniei, om învěţat pe vremurile luĭ, prieten bun al luĭ Luther şi al luĭ Melanchton, cu carĭ fusese în corespondenţă.

La mormêntul acestuĭ celebru strămoş, condusese principesa Luisa de Wied, poeta şi amica luĭ Ernest Mauriciŭ Arndt, pe fiul eĭ Victor, atuncĭ când fuseseră gonițĭ de Francesĭ, şi acolo, în fața mormêntuluĭ, principesa pusese pe tênĕrul blond de 17 anĭ, pré iubitul eĭ copil, sĕ jure sĕ nu maĭ bage sabia în técă pênĕ când duşmanul va maĭ fi pe pămêntul patrieĭ sale.

Victor şĭ-a plătit jurămêntul cu viéța, după cum aiurea se póte citi.

Intre Niederbiber şi Rasselstein se află un isvor, numit isvorul Marieĭ, bun de léc, maĭ cu sémă pentru bólele de ochĭ. Numele isvoruluĭ nu vine după acela al Maichiĭ Precistiĭ, ci după acela al principeseĭ de Wied. Ce'ĭ pésă însĕ credinţeĭ populare! Apa lecuesce.

Printre viĭ şi ogrădĭ cu pomĭ roditorĭ, şi printre nenumĕrate sate şerpuesce rîulețul spre Rin la vale, ĭér parcul se odihne-

sce într'uă linisce visătóre, plin de umbră, de rĕcóre, de privighiătorĭ, cu ĭerburĭ înalte şi frumóse, cu florĭ în snopurĭ.

Numaĭ la serbarea tragereĭ în ţintă, liniscea privighiătorilor şi frumuseţea florilor pătimesc fórte.

Acolo unde parcul este maĭ tăcut de cât în tóte părţile, se află uă poiană închisă în cerc de tóte părţile cu molivţĭ, cu stejarĭ, frasinĭ şi fagĭ; în midlocul poianeĭ se înalţă, singur şi mândru, un sânger.

Aprópe negre se arată foile séle, dér când le străbate radele sóreluĭ se fac roşiĭ ca sângele.

Cum a crescut la midlocul poianeĭ, s'ar dice că ceĭ-l-alţĭ s'aŭ dat de uă parte de el, orĭ de respect orĭ de urît, — cine scie!

Era un pom împĕrătesc! când tata dicea: „adĭ, mergem la sânger!“ ne simţeam pĕtrunşĭ de evlaviă ca şi cum am fi pornit spre biserică. Şi 'ntradevĕr, poiana avea forma unuĭ Pantheon ĭér sângerul, crescut la mijloc, ocupa locul altaruluĭ de sacrificiŭ.

Póte că el scie de ce este aşa roşu. Eŭ l'am audit uădată cum te aud, povestind

uă vechiă istoriă pe când ceĭ-l-alţĭ pomĭ 'l certaŭ ḑicêndu-ĭ că el nu e ca toţĭ tufaniĭ, că el nu e pomul luĭ Dumneḑeŭ şi că e străin în ţéra nóstră.

Atuncĭ, sângerul îşĭ scutură posomorîtele luĭ frunḑe şi începu astfel:

„Intr'uă mândră ḑi de primăvéră veni „un călĕtor pe Wied de la Rin şi pênĕ „aici.

„Atuncĭ se afla uă punte de lemn d'a„supra rîuluĭ cu apele marĭ şi vijeliόse. „Călĕtorul se opri pe punte mult timp şi „se uita în vîrtejόsele unde. Era îmbrăcat „cu o tunică de catifea cafeniă, îmblănită „pe marginĭ cu vulpe albastră; uă beretă „verde împodobită cu uă pénă încovoiată „îĭ acoperea periĭ luĭ blonḑĭ; avea la spate „atârnat un lut.

„Salciele, legănându-se, înconjuraŭ cu um„brele lor pe tênĕrul şi frumosul flăcăŭ care „se răḑimase de gardul punţeĭ, gard atât de „subţire şi atât de slab, în cât s'ar fi rupt „la cea maĭ uşόră apĕsare.

„Pe rîul, de la dél, venea un ce stră„lucitor ca uă lumină. Călĕtorul îşĭ pironi „într'acolo ochiĭ luĭ de vultur şi vĕḑu uă

„plută făcută din 3—4 trunchiurĭ de tufanĭ „abĭa legaţĭ împreună.

„Pe ea sta o mândră fétă care, cu uă „lungă prăjină, mâna pluta şi o ducea la „vale cu uă iuţélă ameţitóre.

„Féta era îmbrăcată în catifea verde. „Rochia ĭ-era ridicată cu lănţuşurĭ de aur, „la împreunarea cărora strălucea un pum- „nal ferecat cu diamante. Pe de desubt se „vedea o fustă de mĕtase albastră deschisă. „Nesce códe gróse ca pe mână îĭ cădeaŭ „pe spaţe, adumbrite de uă părăriă cu mar- „ginele marĭ, albastră, cu funde şi podóbe „de atlas mohorît. Sprîncenile negre ca pana „corbuluĭ eraŭ trase ca cu mâna, şi se în- „tâlneaŭ aprópe d'asupra nasuluĭ frumos şi „drept. Ochiĭ eĭ adâncĭ străluceaŭ albastri „ca gentiana, ĭér buzele eĭ vitejesce aduse „lăsaŭ din când în când sĕ se védă lică- „rind două rîndurĭ de dinţĭ ca mărgări- „tarul.

„De-alungul maluluĭ mergea în fuga unuĭ „cal negru ca smeul din poveste, un tênĕr „călăreţ.

„El era îmbrăcat în catifea albastră şi „uă mantiă roşiă îi fâlfâia pe umerĭ, de carĭ

„era legată c'un lănţuşĭ bogat; purta cisme „de piele móle cu lungĭ pintenĭ ţepoşĭ pe „carĭ îĭ înfigea în şalele caluluĭ plin de „spume, pentru că acesta nu voia sĕ trécă „pe punte.

„Tênĕra fétă rîse puţin în sine, vro „două-treĭ note melodióse, şi-apoĭ se uită „îndĕrĕt.

„In acelaşĭ moment, tênĕra fétă nu băgă „de sémă la colţul rîuluĭ, aşa că pluta sa „se lovi de mal şi se opri tocmaĭ sub „punte.

„— Iutta! strigă de sus călĕtorul fă„cênd semn cu bereta, Iutta, tu escĭ! dér „eŭ, cine sunt?

„Tênĕra fétă se uită în sus; fu un mo„ment în care ochiĭ eĭ părură că se adân„cesc şi maĭ mult, în dată apoĭ strigă cu „glas melodios:

„— Enric! Enric d'Ofterdingen, Dómne! „el e, nu'ĭ altul!

„Călăreţul îşĭ domolise calul şi venea „drept spre călĕtor; ţinênd cu uă mână pu„ternică frêul caluluĭ care săria şi spuma, „întinse pe cea-l-altă călĕtoruluĭ care îndată „părăsi puntea.

„— Dér eŭ? Eŭ cine sunt? întrebă că-
„lărețul.
„— A! dumnéta?! Pare-mi-se că ama-
„bilul vĕr al frumóseĭ Iutta, Almann de
„Sayn, cumĕtrul cel selbatic.
„— Intocmaĭ aşa! Şi chiar acum fă-
„ceam una din sĕlbăticiele nóstre. Iutta a
„făcut acéstă plută şi s'a prins că ea va
„ajunge şi va coborî pênĕ la Rin maĭ iute
„de cât mine călare pe cal, şi tu vedĭ, En-
„ric, că eŭ de galanteriă mi-am ţinut calul
„îndĕrĕt.
„— A! nu; asta'ĭ pré de tot, lăudăro-
„sule! esclamă Iutta, care indată veni spre
„mal scoţĕndu'şĭ mânuşile eĭ de pele ca sĕ
„întindă mâna luĭ Enric pentru a o săruta.
„Dintr'un salt ea fu pe uscat; mângâiă ca-
„lul, 'l numi Selim, Selim al eĭ, căcĭ acum
„calul era al eĭ de óre-ce câştigase prin-
„sórea.
„— Staĭ, mĕ rog! esclamă Almann; nu
„se scie de aĭ câştigat. Amabilitatea domnieĭ-
„téle dedese de mal.
„— Pentru că Măria Ta era cât p'aci
„sĕ dea în nas!
„— Ba nu! nu, nu era se cad!

„— Aşĭ! eŭ de mult aşĭ fi scăpat de mal!

„— Dér la cotiturile rîuluĭ, Măria Ta ar „fi perdut în destul timp.

„— Şi Selim şĭ-ar fi perdut resufla„rea, ĭér eŭ aş fi sburat la vale în răpeḑi„tura apeĭ.

„— Pré târḑiŭ; ţĭ-aşĭ fi luat înainte cu „mult.

„— Remâĭ cu bine, Selim, ḑise Iutta, „bătênd încetişor pe gâtul caluluĭ; o fi pen„tru altă dată... Veniţĭ, domnilor, veniţĭ „înăuntru în pădure sĕ ne maĭ odihnim.

„— Tot eŭ vĕ stric petrecerea, ḑise „Enric pe când Almann săria de pe cal şi „'l lega alăturĭ.

„— Ba de loc! esclamă Iutta; óre nu „sciĭ că Almann şi eŭ ne certăm într'una, „ĭér eŭ îĭ ḑic: nu, nu! nicĭ uădată n'am sĕ „fiŭ soţia ta... ĭér el plânge!

„— Dér de! eŭ nu plâng nicĭ uădată. „Ce se potrivesce! Eŭ îţĭ ḑic: aşa! bine; „atuncĭ voiŭ lua pe uă alta... şi pe urmă „eŭ fluer un cântecel, ĭér mititica Iutta se „face roşiă ca bujorul şi 'mĭ cârpesce câte „uă palmă de cele sdravene.

„— Ah! nu 'l crede, Enric; se laudă.

„Cum óre mĭ-aş fi înjosit eŭ astfel domné-
„sca mea mână.

„— Bre! dér óre sunt eŭ vasalul dom-
„nieĭ-téle?

„— Nu; eŭ nu vreaŭ sĕ ḑic obrazul ci
„palma... Dér unde aĭ fost, Enric, de când
„aĭ părăsit Rinul?

„— Am fost pretutindenĭ.

„— Şi la păgânĭ?

„— Cam-cam.

„— E! daca e aşa, aĭ sĕ ne aşeḑăm pe
„malul riuluĭ, colea, la umbră, de unde vom
„vedé când ne vor veni caiĭ, ĭér tu, Enric,
„începĭ a ne povesti. Pe urmă veĭ veni cu
„noĭ călare, sus la castelul de Wied, la ca-
„stelul cel noŭ, care place părinteluĭ meŭ
„maĭ mult de cât cel vechiŭ de pe dél, unde
„numaĭ calcă picior de om. Acum, stăm
„totdéuna jos.

„— Comitele Meffried e tot vesel şi
„sănĕtos?

„— Da, da! Ĭér frate-meŭ Arnold vrea
„mereŭ sĕ se ducă la Ierusalim, pe când
„frate-meŭ Friedwart se gândesce numaĭ la
„vênătóre. Numaĭ frate-meŭ Gotthold cite-
„sce latinesce, s'o face póte popă... şi eŭ

„am sĕ'ĭ sărut mâna! Ha! ha! asta are sĕ „fiă nostim!

„— Dér surióra ăstor fraţĭ, tot iubită „tuturor!?

„— Uă rîsghiată de frunte! esclamă „Almann. Ḑĕŭ! Enric, toţĭ o îndumneḑeesc „atât de mult, în cât mĭ-am comandat pen„tru tóte odăile perne ca sĕ'ĭ pot face mĕ„tănii, fără sĕ mĕ dóră genuchiĭ!

„— De! Enric, vĕḑuşĭ acum ce mĕtaniă „îmĭ făcu cu bietul meŭ Selim!?

„— Bietul meŭ Selim! De! Enric, spune „tu: prinsórea e prinsóre!

„— Eŭ aşĭ începe prinsórea d'a capul, „ḑise menestrelul, şi de rândul acesta aşĭ „conduce eŭ prăjina!

„— Intocmaĭ! ca sĕ mĕ facĭ pe mine „bîldîbîc în apă! Mulţămim dumitale! E! dér „lasă, acum povestesce-ne!

„Ceĭ treĭ tinerĭ se apropiară unul de „altul, la umbra unuĭ bĕtrân stejar, şi En„ric le vorbi de Rin şi de Alpĭ, de Thurin„gia şi de Bohemia. Iĭ lăsă a 'nţelege că „biruise şi inimĭ şi că, din nu puţine castele, „'l urmaseră nu puţine suspine. Iutta l'a„meninţa cu degetul.

„Enric, avea nesce pĕr blond fórte bo-
„gat, pe care 'l da 'ndĕrĕt cu uă simplă
„mişcare; ochiĭ luĭ, marĭ şi albaştri, eraŭ
„atât de adâncĭ în cât sub luminósele-ĭ
„sprîncene se ridica uă umbră care da ochi-
„lor uă înfăţişare şi maĭ viă, şi maĭ blândă.
„Nasul luĭ era subţire şi sprinten, buzele
„drepte, uă mustaţă mică şi subţire; în băr-
„biă uă adâncă gropiţă.

„De vro câte-va orĭ Enric se opri din
„povestire şi ca fărmecat ascultă cântecul
„privighiătóreĭ. De douĕ orĭ făcu sĕ resune
„lutul ca şi cum ar fi voit sĕ acompanieze
„pe mica cântăréţă de de-asupra luĭ.

„Almann asculta distrat; ochiĭ luĭ micĭ
„cenuşiĭ, căuta caiĭ pe carĭ credea că'ĭ aude
„venind. Barba începuse sĕ'ĭ dea, cafeniă şi
„bogată. Pĕrul luĭ creţ era tăiat maĭ scurt
„de cât se purta de obiceiŭ. Talia luĭ era
„frumósă şi bărbătéscă; nu era însĕ atât
„de mlădios şi de înalt ca menestrelul care
„părea cât un cedru.

„— Almann, ascultă! esclamă Iutta de
„vro douĕ orĭ.

„— Da, da, ascult, nu vedĭ! fu res-

„punsul luĭ Almann aĭ căruĭ ochĭ eraŭ ţin-
„tiţĭ în depărtare.

„El fu cel d'ântâiŭ care vĕḑu caiĭ şi
„sărind în sus ḑise:

„— Haide! iute în sus! altmintrelĭ înop-
„téză pênĕ când Enric sĕ soséscă la Neuer-
„burg.

„— Ah! bravo! acum Neuerburg va
„câştiga din noŭ viaţă, esclamă Jutta sărind
„mereŭ pe punte, pênĕ când acésta înce-
„puse sĕ se clatine sdravĕn.

„— Jutta, escĭ nebună!

„— Adică ţiĭ sĕ luăm câte uă baiă?

„— Ar fi cu haz! Ş'apoĭ, ce întêmplare!
„Lumea tótă s'ar bate sĕ mĕ scape ca nu
„cumva sĕ se piérḑă scula! căcĭ ar fi foc
„şi pară! .... Am fost şi pe la doica ta,
„Enric.... Oh! când te-o vedé sĕ n'o gă-
„séscă damblaua de bucuriă.

„Enric încalică pe calul ce fusese adus
„pentru Almann, acesta luă pe Selim, ĭér
„Jutta se aruncă pe uă róibă de tótă fru-
„museţa care la chiămarea stăpâneĭ séle:
„*Thusnelda!* îndată veni spre dênsa ca un
„câne.

„Ceĭ treĭ falnicĭ tinerĭ suiră spre colina

„Wiedului, impodobită cu fagiĭ carĭ atuncĭ „înfrundiaŭ. Apa era ca smarandul, ĭér „păstrăviĭ, sărind după muscele carĭ sbâr„nâiaŭ d'asupra apeĭ, respândiaŭ ca uă „plóiă de stele şi norĭ de apă împreju„rul lor.

„După câte-va dile, Enric porni călare „de la Neuerburg la Altwied. Era îmbră„cat ca de sĕrbătóre, în catifea vioriă, cu „călţunĭ albĭ de mătase şi cu funde galbene „la genuchĭ.

„Dedese hăţul după braţ, luase mando„lina şi cânta ca în frumósă di de primă„véră! Uă adevĕrată plăcere!

„Drumul şerpuesce d'a lungul Wiedului, „pe lângă pólele munţilor. Din când în „când valea se restrînge, în cât de amên„două părţile munţiĭ se oglindesc în rîŭ cu „pădurile lor de fagĭ.

„De atuncĭ şi pênĕ acum fagiĭ aŭ îm„bĕtrânit de maĭ multe orĭ şi ĭér aŭ înti„nerit, ĭér din Altwied n'aŭ maĭ rĕmas de „cât ruine. Acolo Wiedul cotesce atât de „tare în cât ruinele pe înălţimea stâncilor „şi satul la piciórele lor par că staŭ pe uă „peninsulă.

„Când viĭ din sus, veḑĭ maĭ ântiŭ cas-
„telul care se oglindesce în apă. El tre-
„buesce sĕ fi fost uădată fórte mare, cu
„multe turnurĭ, arcurĭ şi balcóne. Multe
„din aceste turnurĭ aŭ trebuit sĕ fiă dĕrî-
„mate, căcĭ ameninţaŭ sĕ caḑă asupra ca-
„selor din sat.

„Atuncĭ însĕ, pe turnurĭ fâlfâiaŭ sté-
„gurĭ, ĭér de vale, în biserica cea mică,
„unde se odihnesce ósele principeseĭ Matilda,
„clopotele sunaŭ din tótă puterea şi chiă-
„maŭ lumea care se coboria de pre délurile
„dimprejur séŭ veniaŭ călare despre Rin
„în jos.

„Era nunta frumóseĭ Jutta cu pré rîv-
„nitul Almann de Sayn.

„Jutta era în camera eĭ şi se uita în
„oglinda de argint pe care i-o ţinea în faţă
„uă amică. Era îmbrăcată într'uă rochiă
„albă de catifea ridicată cu şiréгurĭ de
„mărgăritare şi cu buzunare cusute tot în
„mărgăritare. De desubt uă fustă de bro-
„cat de aur. Pĕrul i-era împletit în patru
„códe împodobite cu mărgăritare şi'ĭ cădea
„pênĕ la glesne. Un vĕl de aur maĭ sub-
„ţire ca pânza de păiagen fusese aruncat

„d'asupra, ceia ce făcea ca frăgeḑimea feţeĭ „séle sĕ reiésă şi maĭ frumos, ĭér pĕrul cel „negru sĕ se înfrăţéscă minunat cu albéţa „de lapte a gâtuluĭ.

„— Sper că veĭ fi fericită, fórte fericită, iubită copilă, ḑicea doica.

„— Şi de ce sĕ nu fiŭ, replică Jutta „deschiḑênd marĭ ochiĭ eĭ ceĭ albastri: de „ce sĕ nu fiŭ? Am fost totdéuna fericită, „dragă Walnod!

„— Şi'ţĭ iubescĭ logodnicul maĭ presus „de orĭ şi ce?

„— Maĭ presus de orĭ şi ce? Ar fi pré „mult! Sĕ'l iubesc maĭ mult de cât pe tata „şi pe fraţĭ, nu, nu pot!

„Walnod suspină, ridică şorţul eĭ cel „alb ca zăpada, şterse pe furiş uă lacrimă „şi se făcu că îngrijesce de gătéla ce avea „pe cap şi care se potrivia minunat cu „ochiĭ ceĭ negri şi cu roşéţa de foc a obrajilor.

„— Ĭér plângĭ! esclamă Jutta; şi cu „tóte acestea mĭ-aĭ făgăduit astăḑĭ sĕ nu „plângĭ. Écă, eŭ nu plâng, de şi sunt mi„résă; eŭ nu pot pricepe ce-aŭ mereŭ sĕ „plângă, ca şi cum îşĭ iéŭ adio de la viéţă. „Mie, din contră, imĭ pare nostim sĕ fiĭ mi-

„résă. Cunosc pe Almann de când eram „mică şi am sciut totdéuna că am sĕ fiŭ „soţia luĭ. Rĕŭ e când nu'ţĭ cunoscĭ băr„batul, când ţĭ-e străin.

„Urărĭ cu sutele şi cântece solemne „primiră pe logodnică care, de mână cu „tatăl sĕŭ, ieşi pe pórta Castelului.

„Comitele Meffried purta uă lungă haină „cu mânecĭ largĭ de catifea verde închis, „îmblănită cu cacom d'un cot de lung, de „desubt uă tunică fumură; avea călţunĭ „d'aceiaşĭ faţă şi pantofĭ verḑĭ. Pălăria cu „marginĭ largĭ era înconjurată cu cacom; „sub ea străluciaŭ barba şi plete de pĕr „cărunt; chip distins, semănând întocmaĭ „cu fiă-sa, acelaşĭ nas, aceleaşĭ sprîncene „împreunate, aceiaşĭ ochĭ albastri ca albas„tra genţiană; obrazul numaĭ ĭ-era ars şi „înăsprit de sórele şi vêntul vênătóreĭ.

„Ginerile purta uă tunică roşiă strînsă „pe trup c'uă centură şi cu uă sabiă su„perbă; ceĭ treĭ fraţĭ aĭ mireseĭ, nesce flă„căĭ frumoşĭ, tinerĭ şi făţoşĭ, distinşĭ şi „plinĭ de nurĭ, luaseră pe Enric d'Ofter„dingen, prietinul tineretuluĭ, în miḑlocul „lor ca pe un frate, şi mergeaŭ împreună

„mândriĭ feciorĭ ca şi cum aveaŭ sĕ co-
„prindă lumea.

„Ospeţiĭ eraŭ fără numĕr, toţĭ bogat „îmbrăcaţĭ şi muĭaţĭ în fir şi pietre scumpe, „aşa că ţĕranilor de jos li se părea că se „cobóră cortegiul de la Castel tocmaĭ drept „din cer.

„In biserică era uă căldură năbuşitóre; „slujba ţinu cam mult aşa că solemnitatea „cam pierdu puţin din decorul eĭ.

„Când comitele Meffried, cu mânele tre„murătóre îşĭ binecuvêntă copila şi ḑise:

„— sĕ mĕ cinstescĭ, copilă, cu uă viéţă „fără pétă, cu uă mândră supunere, cu uă „supusă mândriă,

„toţĭ ochiĭ se umplură de lacrimĭ, ĭér „Jutta simţi ca un fel de frig că o pĕ„trunde, ca un fel de frică, décă ea ar fi „cunoscut vro dată ce va sĕ ḑică frica.

„ Când Jutta ridică ochiĭ în sus vĕḑu „pe Enric că o privesce cu atâta foc, în „cât tênĕra fétă îşĭ lăsă genele în jos.

„Ospĕţul fu bogat şi gustos, servit cu „mare pompă şi cu vin impĕrătesc, ĭér „când tineriĭ toţĭ se suiră pe caiĭ lor îm-

„brăcaţĭ în stofe aurite, flăcăiĭ săriră pen-
„tru a'ĭ însoţi pênĕ la Castelul de la Sayn.

„Uă escortă strălucitóre în astă ḑi de
„primăvéră plină de bucuriă!

„In primele ḑile, nimenĭ nu voi sĕ tur-
„bure pe tineriĭ solitarĭ de la Sayn, dér
„de! veniră eĭ singurĭ. Jutta nu putea sĕ
„şéḑă fără tată şi fără fraţĭ. Iĭ era atât de
„dor, spunea Almann, ca şi cum nu ĭ-ar fi
„vĕḑut de un an. Jutta rîdea cu hohote
„ascultându-l şi spunea cât ĭ-era de frumos
„castelul eĭ d'asupra uneĭ pajişte înecată
„în florĭ; numaĭ, ḑicea ea, mi se pare cam
„tăcut fără fräţioriĭ meĭ.

„Jutta dede pe ascunse frateluĭ celuĭ
„citit un cântec compus de ea şi bine scris
„pe nesce hârtiuţe. Lângă cântec era şi
„traducţiunea latină, la citirea căreia fra-
„tele cam dede din cap şi fu de părere că
„lucrarea nu e cam îngrijită.

„Maĭ târḑiŭ el o arĕtă prietinuluĭ sĕŭ
„Enric care nu luă în de aprópe băgare
„de sémă versiunea latină, ci medită şi
„ĭér medită cântecul german, devenind din
„ce în ce maĭ serios.

Cântecul ḑicea:

Eram tare şi liberă,
Şi sprintenă ca cerbul şi căprióra;
Acum, aci unde sunt şi vieţuesc,
Mi s'a dus tótă plăcerea.

E mare şi întinsă lumea;
A sburat în trecut cea maĭ bună a mea viéţă;
Gonitu-m'a din cuibu'mĭ
Aspra sórtă a femeeĭ.

O timp frumos al tinereţeĭ!
Cum aĭ trecut!
Mĕ gândesc cu dor
Că ierĭ eram fétă!

Eram atât de mândră, atât de liberă,
Şi-acum trebue sĕ mĕ supun.... sĕ mĕ supun!
A apus sórele,
A trecut primăvéra.

„— Cum ţi s'a părut Jutta? intrebă „infine Enric.

„— O! fórte mulţămită; rîdea într'una.

„— Şi ea ţĭ-a dat asta?

„— Da, şi'mĭ spunea că cu latinésca „nu'ĭ cam merge.

„— Şi nu ţĭ-a maĭ vorbit nimic?

„— Ba da, mĭ-a vorbit mult despre „frumosul castel; îmĭ spunea că e pré „tăcut.

„— Dér Almann?

„— Eh! el era ca totdéuna; tot cu caiĭ
„şi cu şoimiĭ carĭ ĭ-a cumpĕrat pentru
„Jutta, ba şi cu uă vulpe pe care aŭ gă-
„sit-o, şi maĭ sciŭ eŭ ce. De altmintrelĭ,
„sciĭ bine că Alman nu mĕ cam intereséză
„pe mine.

„— Ce ḑicea Jutta de şoimĭ?

„— „Unul m'a şi muşcat" şi rîdea.

„— Dér Almann?

„— A ḑis: décă aĭ fost stângacia şi
„n'aĭ vrut sĕ mĕ asculţĭ.

„— Ce ĭ-a rĕspuns Jutta?

„— Nimic; rîdea.

„— Şi ţĭ-a dat poesia?

„— Da, dér firesce pe urmă când nu
„a vĕḑut-o nimenĭ; ĭ-e ruşine cănd e vorba
„de asemenea lucrurĭ; numaĭ mie mi le
„arétă. De aceia, nicĭ tu sĕ nu laşĭ a'nţe-
„lege cum-va că aĭ vĕḑut-o.

„— De sigur nu; încrede-te în mine.

„— Nu-ĭ tocmaĭ veselă poesia pentru
„uă tênĕră femeiă.

„— Nu tocmaĭ într'adevĕr! — şĭ'apoĭ En-
„ric nu maĭ ḑise nimic şi începu a fluera un
„cântec.

„— Ce facĭ tu tótă ḑiua, copilă, când
„Almann este la vênătóre? întrebă într'uă
„ḑi comitele Meffried pe Jutta, uitându-se
„în ochiĭ frumoşĭ aĭ copileĭ.

„— Eŭ? întrebă Jutta devenind roşiă ca
„purpura. Eŭ? e! îngrijesc de casă, conduc
„lucrul femeilor, cos în gherghef şi citesc
„romane de cavaleriă.

„— Ţi se pare timpul lung!

„— Mie? o nu, mi se pare numaĭ că
„pré e tăcere aci; nu e rîul şi tu sciĭ,
„tată, cât eram eŭ obicĭnuită cu rîul.

„— Aşa!? ḑise comitele şi cutele frun-
„ţeĭ séle se împreunară d'asupra sprîn-
„cenilor.

„— Trăiéscă iubirea! esclamă într'uă
„ḑi Friedwart.

„Jutta strîmbă puţin din nas şi ḑise
încet:

„— Prostiă şi iubirea! se află numaĭ
„în romane!

„— Ce prostiă, draga mea? Ia ascultă,
„Gotthold, Jutta ḑice că iubirea este uă
„prostiă.... Şi pênĕ şi tóte animalele iubesc!

„— De aceia şi iubirea are ceva ani-

„malic într'ênsa, dise Jutta roşindu-se pênĕ „la rădĕcina pĕruluĭ.

„— Cugetarea stă maĭ presus de iubire, „opină Gotthold.

„— Firesce, esclamă Jutta; mult maĭ sus!

„Friedwart începe sĕ fluere.

„— Ĭér începeţĭ cu polilogbia vóstră! „Eŭ cunosc lumea bunuluĭ Dumnedeŭ maĭ „bine de cât voĭ amêndouĭ.

„Ultimele cuvinte le audi şi Almann „care strigă:

„— Aşa e, fórte drept, da,... noĭ ăştia „vênătoriĭ! E! de aşĭ puté sĕ deprind pe „Jutta a se servi cu arbaleta. Dér de! eĭ „îĭ place maĭ mult sĕ hrănéscă animalele „eĭ ca sĕ mănânce pâne gólă; nicĭ pescĭ „nu maĭ vrea sĕ prindă, de şi sciŭ că-ĭ „plac somniĭ şi păstrăviĭ.

„— Sciĭ ceva, Jutta? Haĭ! sĕ facem şi „noĭ ca Indieniĭ şi nicĭ sĕ nu maĭ atingem „carnea.

„— Stăĭ, mĕ rog! esclamă Almann; „Jutta este a mea, ea va mânca ce voiŭ „porunci eŭ.

„Figura Juttei se roşi iérăşĭ, ş'apoi rîdênd ea dise:

„— Da, da, aşa e, căcĭ altmintrelĭ mĕ „aruncă în închisorile părăsite ale caste„luluĭ.

„Almann se înfierbîntă.

„— O nu! ea ar voi sĕ nu maĭ pe„depsesc, sĕ închid şi sĕ biciuiesc pe ni„menĭ, altfel îşĭ ese din minţĭ.

„— A! scim asta, dise Friedwart flue„rând. Şi tată-meŭ, şi frate-meŭ sunt tot „aşa; sĕ nu ocărască, sĕ nu pedepséscă, „sĕ nu dică vr'un cuvênt care sĕ fiă rĕŭ „înţeles. Maĭ bine daŭ şi cămaşa după eĭ, „ba încă mulţămesc hoţuluĭ că le-a lăsat „pielea. Noĭ, noĭ suntem tiranĭ şi selbaticĭ, „Almann!

„— In altele Jutta ascultă şi maĭ mult „de cât mĕ aşteptam, dise Almann. Eŭ mĕ „pregătisem cu deosebite lécurĭ, şi când colo „Jutta ascultă ca şi cum ar fi presimţit sis„temul meŭ de educaţiune.

„— Te-am vĕdut adesea dresând caĭ şi „câinĭ, dise Jutta rîdênd; póte că m'am ui„tat şi eŭ cu deosebită atenţiune.

„— Sĕ póte dice că mĕ pricep!

„— Aĭ de gând sĕ'ţĭ crescĭ şi copii tot „aşa? întrebă Gotthold.

„— Firesce!

„Jutta se făcu roşiă ca para foculuĭ „ş'apoĭ îngălbeni, atât cât roşéţa viă a „obrazuluĭ îĭ permitea; eşi afară pe terasă.

„Inima i se bătea de'ĭ clânţâniaŭ dinţiĭ, „ĭér ochiĭ i se pironiseră înainte ca şi cum „se uitaŭ la uă vedeniă îngrozitóre.

„Gotthold merse spre ea.

„— Tu n'aĭ încă copiĭ şi el nu scie „cum o sĕ se schimbe când va avé copiĭ.

„Pentru prima óră, Gotthold privi în „chipul soreĭ sale explicaţiunea poesieĭ ce'ĭ „dedese.

„— Aĭ maĭ scris ceva, Jutta? întrebă el.

„— O! uă grămadă de prostiĭ, nicĭ nu „merită sĕ le citescĭ!

„— Ba nu; când oĭ veni pe la tine sĕ „mi le arĕţĭ.

„— Le-am rupt aprópe pe tóte şi le-am „aruncat pe feréstră.

„Gotthold povesti întrégă acéstă con„versaţiune luĭ Enric. Acesta nu maĭ vĕ„ḑuse pe Jutta de la nuntă. Enric era fórte „mândru că putuse sĕ facă aşa în cât sĕ

„n'o védă. Acum însĕ nu putea sĕ se maĭ
„ţină; decĭ, într'uă diminéţă ḑise sĕ'ĭ pună
„şéua pe cal şi plecă în dată ca sĕ nu'l
„apuce căldura. Ajunse de dejun la caste-
„lul de la Sayn, dede calul sĕŭ plin de
„spume trabantuluĭ şi intră, nu fără óre-
„care emoţiune, în sala cu tavanul de lemn
„sculptat şi cu ferestrele colorate. Uă lu-
„mină caldă şi daurită pĕtrundea în sala
„rĕcorósă şi se juca pe pĕrul şi pe sînul
„Jutteĭ, acoperit cu un vĕl subţire. Pe chi-
„pul eĭ însĕ părea că se revĕrsa uă lumină
„roşiă, atât părea de înflăcarat.
„Almann se îndreptă către prietinul sĕŭ
„şi'l certă cu iubire de aceia că tocmaĭ
„acum călca pragul caseĭ séle.
„— E departe de la Neuerburg şi pênĕ
„aci şi totdéuna n'am nimerit când m'am
„dus la Wied. Mĕ duc la Ofterdingen, lângă
„Kruft, la vale, dincolo de Rhin; trebue
„sĕ maĭ îngrijesc şi eŭ de moştenirea pă-
„rintéscă.
„— Eh! oĭ maĭ aştepta şi tu acum
„douĕ ḑile dupĕ ce aĭ aşteptat anĭ întregĭ.
„Haide, vino lângă soţia mea, maĭ ţine-o

„de vorbă, eŭ mĕ duc puţiu călare, căcĭ
„am trébă.

„Enric voi sĕ pretindă că e grăbit, de
„óre-ce Jutta tăcea, dér Almann nu'l lăsă
„de loc pênĕ când el nu promise că va re-
„mâne; Enric ḑise da, Almann se'nveseli,
„Jutta începu sĕ vorbéscă, lăsând însĕ me-
„reŭ cuvîntul bărbatuluĭ seŭ care dede luĭ
„Enric multe sfaturĭ bune asupra gospodă-
„rieĭ proprietăţilor séle.

„Infine, se auḑiră tropotele cailor, Al-
„mann sĕ grăbi sĕ plece; Jutta şi Enric 'l
„însoţiră pênĕ la pórtă. Pe urmă, încet se
„întórseră amêndoĭ în recorósa şi întunecata
„sală. Amêndouĭ eraŭ tăcuţĭ şi încurcaţĭ.

„Jutta îşĭ ḑicea:

„— Ce bine ar fi décă Gotthold orĭ Ar-
„nold ar fi aci.

„Ĭér Enric se gândĭa:

„— Déca sciam, cum aşĭ fi rĕmas la
„Neuerburg!

„In fine Jutta ḑise:

„— Am în odaia mea uă mandolină;
„vreĭ s'o încercĭ?

„— Cu plăcere! esclamă Enric ca uşurat.
„Se suiră iute sus şi intrară într'uă

„odaiă puţin luminată în colţurile căreia „se aflaŭ jeţurĭ de şedut. Se afla acolo un „mare gherghef; într'un colţ sta uă carte „deschisă, dér hârtiă nu se afla după cum „sperase Enric; nicĭ uă urmă nu trăda în-„cercările literare ale tinereĭ femeĭ. Ea scia „dinainte că nu sunt, căcĭ altfel n'ar fi con-„dus pe Enric în odaia aceia.

„— Ce bine e aci şi cum mirósă de „frumos! ḑise Enric.

„— Da, pentru că am fórte mulţĭ tran-„dafirĭ, rĕspunse Jutta întinḑêndu-ĭ man-„dolina.

„El ḑicea că ea sĕ cânte; ea însĕ, ro-„şindu-se fórte, 'l încredinţă că nu póte „cânta. Dér totuşĭ se afla în colţ, după „sobă, uă harpă. Enric se făcu că nu o „vede şi'şĭ acordă mandolina“.

„— Frumos sunet are, ḑise el.

„Jutta se rĕzimase de feréstră şi, încru-„cişându-şĭ mânele, se uită la Enric care, „punênd un genuchiŭ pe perna unuĭ scaun „de cele scurte şi dându'şĭ pĕrul peste cap, „începu sĕ cânte astfel:

Rătăceam singur şi liber;
Acum când îmĭ vĕd iubita,
Mĕ coprinde adâncă durere
Şi mi s'a dus plăcerea, mi s'a dus ciuda.

Şi lumina mĭ-e pré mare,
Ţéra mea are comorĭ.
Dér m'a dus departe de cuibul meŭ
Schimbătorul meŭ destin de călĕtor.

Şi-erĭ maĭ era timp
Şi trebuia s'o cer,
Trebuia s'o îmbrăţişez
Pe mândra fétă.

Şi-acum a trecut visul!
Târḑiŭ mi s'a arĕtat
Aceia căreĭ vréŭ sĕ mĕ închin!
Şi acum îmĭ ĭéŭ sborul, liber ca păsĕrica.

„Enric vĕḑuse că, la primele versurĭ ce „el cântă, Jutta schimbă féţa şi că nările „îĭ tremuraŭ".

„La ultimele versurĭ, Enric nu maĭ în„drăsni sĕ ridice ochiĭ; tăcu, ţinênd capul „plecat la pămênt, ĭér Jutta tăcu şi ea me„reŭ, mereŭ.

„In fine, el o privi, Jutta îşĭ împreunase „sprîncenile şi sĕ uita la dênsul cu uă pri„vire de ghiaţă. Ea sta înaintea luĭ ca un

ânger mânios. Enric nu îndrăsnia nicĭ sĕ rĕsufle.

— Facĭ rĕŭ, aĭ făcut fórte rĕŭ, ḑise ea la urmă.

El plecă ĭérăşĭ capul ca un copil certat, şi nu putea sĕ înţelégă ce făcuse el inaintea acesteĭ mândre femeĭ.

— Frate-meŭ e un copil, continuă Jutta, dumnéta însă cunoscĭ lumea; nu trebue sĕ facĭ acésta, mĭ-a părut fórte reŭ.

Enric s'ar fi lăsat sĕ cadă la piciórele eĭ şi s'o róge sĕ'l ierte, dér nicĭ acésta nu îndrăsni; nu îndrăsnia măcar sĕ se misce. Jutta continua a'l privi cu ochiĭ eĭ ceĭ aspri. El simţea că a perdut jucându-se cu acest cherubim la porţile raiuluĭ. Nu maĭ era de cât uă scăpare pentru ca Enric sĕ nu fiă gonit pentru veciă.

— Eŭ credeam, ḑise el, că gluma mea te va face sĕ rîḑĭ; dumnéta rîḑĭ atât de lesne. Nu era de cât un joc de cuvinte.

— Nu era tocmaĭ nimerit!

— Te rog sĕ mĕ ierţĭ şi sĕ uiţĭ faptul. Nu voĭ maĭ face altădată de frică sĕ nu fiŭ rĕŭ înţeles.

— Şi eŭ nu voĭ maĭ face nicĭ udată

„versurĭ de frică sĕ nu fiŭ rĕŭ înţelésă.
„Cine este în drept sĕ explice cuvintele
„mele?
„— Veĭ vedé îndată cum voĭ schimba
„versurile de maĭ sus.
„Enric începu uă introducţiune sgomo-
„tósă, ş'apoĭ pe un ritm glumeţ, ca de ta-
„rantelă, el cântă:

Spune-mĭ, te rog,
Ca sĕ te pricep bine,
Cum, când sunt lângă tine,
Sĕ fiŭ după voinţă'ţĭ.

Era mare şi întinsă lumea,
Ĭér eŭ perduĭ cea maĭ frumósă parte,
Cu iubitul cuib părintesc
Şi cerul copilărieĭ mele.

După frumosul timp al copilărieĭ,
Eŭ duc dor nemărginit;
Cât a trecut de iute,
A dispărut în vijelia vieţeĭ.

Acum s'a dus strălucirea
Ce'mĭ apăruse în vis.
Lasă sĕ te slujesc din depărtare
Pânĕ când voiŭ deveni curat ca un sfânt.

„Tarantela devenea din ce în ce maĭ
„dulce, maĭ plângĕtóre, pe urmă se schimbă

„intr'uă jalnică melodiă, pentru a se înălţa „iérăşĭ şi a se sfârşi întocmaĭ ca un imn „sacru.

„— Escĭ fórte destoinic, ḑise Jutta cu „seriositate, dér vocea'ĭ tremura; ar dori „omul sĕ 'nveţe lângă dumnétă.

„— De la mine!?

„Rĕsuflarea luĭ Enric ĭér se întrerupse.

„— Eŭ sunt încă atât de puţin îndemâ„natică.

„Îşĭ împreună mânele ca un copilaşĭ des„perat, şi se opri în faţa maiestruluĭ. Dum„neḑeule! cât era de fărmecătóre!.... Şi a„céstă minunată fiinţă aparţinea aceluia.... „aceluia care nu o iubise nicĭ uădată, care „nicĭ nu o învĕţase ce va sĕ ḑică iubirea.... „şi care nu putuse sĕ'ĭ încălḑéscă inima de „fecióră. Jutta era încă ca uă tênĕră şi „stângaciă fetiţă, tot atât de neapropiată cât „şi de nevinovată.

„— Décă aşĭ puté sĕ te învĕţ puţinul „ce sciŭ aşĭ fi fericit, ḑise Enric cu glasul „unuĭ dascăl bĕtân.

„— Dér mĭ-e tare ruşine!

„— Nu însĕ înaintea unuia care sciă „ceva.

„Enric sciu sĕ vorbéscă atât de serios „în acest subiect în cât Jutta deschise cutia „şi scóse micile hârtiĭ cu versurĭ, în carĭ el „iĭ arétă greşelele întocmaĭ ca un pedant. „Apoĭ luând lutul i le cântă cum trebuia să „fiă cântate; o aduse şi pe Jutta sĕ'ĭ cânte „melodiele ce găsise ea pentru acele versurĭ, „şi'n fine iĭ arĕtă cum trebuia sĕ fiă con„dusă şi melodia.

„Obrajiĭ Jutteĭ se înflăcăraseră de ar„dóre; i se părea că totul se înţelege lesne „şi luminos ca sórele; fratele sĕŭ, cu tótă „învĕţătura luĭ, nu putuse sĕ'ĭ esplice astfel.

„Când Almann se întórse acasă dedese „spre séră. El găsi pe tênĕra luĭ soţiă maĭ „frumósă ca nicĭ uădată; Jutta strălucia de „bucuriă, spunea la glume şi făcea haz pen„tru prima óră de când se căsătorise.

„— Am învĕţat astăḑĭ, esclamă ea, maĭ „mult de cât aşĭ fi putut învĕţa în ḑece anĭ „de ḑile. Nimenĭ nu mĭ-a spus aceste lucrurĭ „carĭ sunt atât de simple.

„— Eh! veḑĭ acum, ḑise Almann, tot „atât de uşor îţĭ va fi sĕ 'nveţĭ şi condu„cerea afacerilor, numaĭ déca veĭ voi sĕ te „puĭ serios pe trébă.

„— O! aĭ sĕ vedĭ cum am sĕ mĕ silesc; „póte că voiŭ deveni şi eŭ ceva în viéţă.

„— Se'nţelege că veĭ deveni, nu maĭ sĕ „vreĭ; totdéuna le-am spus că, cu sistemul „lor de a te adora şi de a'ţĭ face tóte pe „voiă, eĭ te rătăciseră, în loc de a te cresce „cum se cade. Eŭ însĕ voĭ repara totul.

„Enric ar fi voit sĕ'ĭ sfărâme dinţiĭ în „gură, sĕ'ĭ scóţă ochiĭ cu furculiţa, sĕ'l „strîngă de gât. Iĭ venia sĕ năbuşéscă, bĕu „iute un pahar de vin.

„D̦i după d̦i trecea, şi Enric sta mereŭ „la castelul de la Sayn. Eleva făcea estra-„ordinare progrese, ceia ce fratele sĕŭ Gott-„hold nu cam putea sĕ pricépă, căcĭ el „ţinea numaĭ la latinesce, şi din acest stu-„diŭ Jutta şi Enric nu făcuseră de cât fórte „puţin. De aceia rĕmase şi el la lecţiunile „de latinesce, ca sĕ maĭ dea câte uă mână „de ajutor, şi aşa eraŭ treĭ la lucru pe când „Friedwart pleca la vênătóre cu Almann.

„Infine, Enric trebui sĕ plece la Kruft, „căcĭ véra trecea şi tómna se apropia. Cu-„rios i se păru Jutteĭ când se puse pentru „prima óră la lucru singură, fără frate-sĕŭ „şi fără Enric. Se rugă de Almann s'o în-

„veţe, luĭ însĕ i se ura numaĭ decât, cu „atât maĭ mult cu cât era tocmaĭ în toiul „vênâtóreĭ la vremea împărechiăreĭ, şi tre„buia pe fiăcare ḑi sĕ omóre câte un cerb. „Arnold plecase, Friedwart tot cu vênătórea „ca şi Almann, Gotthold era cam bolnav. „Comitele Meffried, când îşĭ isprăvia tréba, „alerga şi el la vênătóre; astfel Jutta re„mase cu totul singură.

„Făcea versurĭ, cânta din gură şi din „harpă şi cosea'n gherghef, dér ḑilele eraŭ „fórte lungĭ, ĭér séra i-era urît foc. Almann, „după masă, se trântia în fotoliul de lângă „cămin şi începea se sforăe, după ce aler„gase tótă ḑiua.

„Jutta sta în tăcere, citea şi se gândia „la acea iubire despre care i se vorbia în „cărţĭ atâtea şĭ-atâtea, şi pe care ea n'o „putea înţelege.

„— Şi animalele iubesc; dér omul le „omóră tocmaĭ când sunt în cea maĭ mare „fericire. Póte că tocmaĭ asta e şi fericirea, „sĕ morĭ aşa! Maĭ cu sémă, aşa ar trebui „sĕ murim, căcĭ, altmintrelĭ, mórtea ar fi în„grozitóre. Dér pentru ce esistă iubirea, căcĭ „poţĭ trăi şi fără ea? Walnod mĕ întreba

„décă iubesc pe Almann maĭ mult de cât
„pe tata şi fraţiĭ meĭ? Ce prostiă! Şi to-
„tuşĭ nu, întrebarea doiceĭ mele nu era uă
„prostiă. Trebue sĕ poţĭ iubi astfel în cât sĕ
„nu maĭ sciĭ de tine, sĕ nu maĭ sciĭ de
„lume.

„Într'uă ḑi, se auḑi tropotul unuĭ cal
„suind délul şi'n urmă la pórta castelului
„cineva bătu într'un fel deosebit şi cunos-
„cut. Numaĭ Enric scia sĕ bată aşa.

„— Dómne! Enric! îşĭ ḑise Jutta pe când
„pulsul eĭ bătea şi maĭ tare, respiraţiunea
„i se reţinea şi buzele îĭ tremuraŭ.

„În momentul acela, Jutta, din bucuria
„ce simţi, înţelese că nu va maĭ puté trăi
„fără Enric, că fără dênsul va muri.

„Paşiĭ luĭ rĕsunară prin sală, ea sbură
„înainte-ĭ, ş'apoĭ liniscită şi maiestuósă, când
„'lŭ vĕḑu, merse spre dênsul cu demnitatea
„stăpâneĭ de casă.

„Bine făcu Jutta, căcĭ puţin maĭ lipsi ca
„Enric sĕ'şĭ întindă braţele. Jutta era ca
„ameţită, i-era frică de marea eĭ bucuriă,
„i-era frică de el, ca şi cum Enric ar fi pu-
„tut sĕ'ĭ citéscă gândurile pe buzele'ĭ tă-
„cute.

„Jutta nu dormi un minut măcar în „nóptea aceia. Se'ntreba într'una décă Enric „a ghicit-o şi ce se va întêmpla pe urmă. „El fusese atât de curios, atât de distrat, „în cât Almann rîsese de dênsul. Almann! „Almann era bărbatul ĭér nu fratele eĭ! Lu„crul acesta trebuia Jutta sĕ şi'l spună în„tr'una, căcĭ acum scia ce va sĕ ḑică iubi„rea, şi scia acum că Almann nu-ĭ de cât „ca un frate, de şi el putea sĕ'ĭ céră trupul „şi sufletul, s'o judece, s'o pedepséscă, s'o „omóre; luĭ ea îşĭ dedese viéţa, fără sĕ sciă „ce'ĭ dă.

„O! pentru ce? pentru ce nimenĭ nu'ĭ „spusese ce daĭ în căsătoriă? pentru ce nu'ĭ „spusese ce va sĕ ḑică iubirea? I-ascunseră „óre faptul, pentru a fi maĭ sigurĭ de ascul„tarea eĭ? Şi pentru ce o luase Almann de „soţiă fără sĕ fi iubit-o? Căcĭ nu, nu o iu„bia; Jutta scia acésta, Jutta vĕḑuse acésta „de când se uitase în ochiĭ luĭ Enric! Dómne, „Dómne! décă Enric n'ar fi avut aceĭ ochĭ „adancĭ, şi acel glas, şi acel pĕr blond şi „móle, şi acea taliă mlădiósă şi subţire! Şi „de n'ar puté sĕ maĭ compună cântece! De „ce maĭ venia el, pré iubitul cântăreţ cu

„vocea de aur, şi pe care ea 'lŭ dorea din „suflet?

„Scia că el o iubesce, aflase de când cu „cântecul; el o iubea la nebuniă. Pentru ea „Enric ar fi uitat îndată lumea şi totul.

„Dér ea?

„La acéstă întrebare iérăşĭ i se înfăţi„şară înainte cuvintele tatăluĭ sĕŭ:

„— Cu uă viéţă fără pétă, cu mândră „supunere şi cu supusă mândriă.....

„Óre nu era ea deja pătată gândindu-se „la un alt bărbat? Unde era mândria, unde „era nobleţa, unde supunerea la datoriă, şi „unde umilinţa care nu cere nimic?

„Totul, totul dispăruse!

„În inima eĭ era pĕcatul, pe buzele eĭ „minciuna şi înşelăciunea, décă ea nu măr„turisia totul luĭ Almann. A mărturisi to„tul luĭ Almann era a jertfi morţeĭ pe Enric.

„Jutta se sbătea şi se chinuia pe patul „sĕŭ, sdrobită de spaima sufletuluĭ şi de „chinul consciinţeĭ.

„Totuşĭ, înspăimĕntătórea nópte se sfârşi. „Ḑiua aduce sfaturĭ maĭ cu minte. I se păru „că tot va puté ieşi biruitóre din luptă.

„Almann se sculă fórte necăjit. Abatele

„de Rommersdorf vestise că va veni, aşa
„că el trebuia sĕ'şĭ întrerupă vênătórea.

„Abatele era un om aspru, ca un schim-
„nic şi ca un apostol, plin de evlaviă, stră-
„lucit orator, şi care în fórte puţină vreme
„înfrênase moravurile cam pornite ale mo-
„nastireĭ, şi se gândia acum sĕ cerceteze şi
„sĕ aducă pe calea bineluĭ şi pe nobiliĭ din
„vecinĕtate.

„Jutta era mulţămită că nu va remâne
„singură numaĭ cu Enric. Şi el părea că n'a
„dormit tótă nóptea; era palid, cu ochiĭ
„traşĭ şi d'abia vorbia.

„Jutta se gândia că viéţa luĭ era'n mâ-
„nele eĭ; la acéstă gândire, tênĕra femeiă
„tremura. Almann bombănia mereŭ, dér ni-
„menĭ nu-ĭ rĕspundea.

„Jutta primi pe óspete îmbrăcată în vest-
„mênte de pompă, dér fórte palidă. Abatele
„băgă de sémă acésta şi'şĭ promise a cer-
„ceta. Nu trecu mult pênĕ sĕ i se lămu-
„réscă fórte bine întréga situaţiune. Şedură
„împrejurul căminuluĭ. Almann ieşise afară
„căcĭ de maĭ 'nainte pusese pe uă slugă sĕ'l
„chiăme, ḑicênd că el nu póte suferi discur-
„surile şi predicele morale. Ieşi pe urmă şi

„Enric, pretextând că are a spune ceva tre-
„buincios luĭ Almann.

„Îndată ce rĕmaseră singurĭ, abatele de
„Rommersdorf îşĭ pironi privirile asupra
„Jutteĭ care roşi şi îngălbeni la minut.

„— N'aĭ nimic a'mĭ spune, féta mea?
„întrebă el.

„Jutta simţi ca un bulgăre de ghiéţă pe
„inimă.

„— Citesc, continuă abatele, citesc pe
„chipul dumitale uă nelinisce şi îndoiélă, şi
„aşĭ puté sĕ'ţĭ daŭ esplicarea lor: pĕcatul
„stă înaintea porţeĭ dumitale; nu, e póte
„chiar în casa dumitale.

„— Óre pênĕ şi uă gândire este un pĕ-
„cat? întrebă Jutta fără sĕ vrea.

„— Da, firesce; gândirea este un pĕcat.

„Jutta cădu în genuchĭ şi'şĭ acoperi obra-
„zul cu mâinele.

„— O copila mea, ce pocăinţă va maĭ
„puté sĕ'ţĭ spele gândurile, şi ce maĭ aĭ tu
„décă aĭ pierdut curăţenia sufletuluĭ? Nimic!
„nimic nu maĭ este al tĕŭ! Escĭ şi maĭ jos
„de cât servitórea care, nevinovată, îşĭ face
„datoria, căcĭ tu avuseşĭ uă maĭ înaltă cres-
„cere, maĭ marĭ cugetărĭ, maĭ puternică vo-

„ință. Décă aĭ pierdut tóte acestea, aĭ pier-
„dut totul!

„Abatele simția ca un fel de amară plă-
„cere a prăbuși la pământ uă femeiă atât
„de frumósă și de un ném atât de mândru.
„Fu fără milă. Acum era momentul a umili
„pe ceĭ trufașĭ; el nu o cruță întru nimic.

„Înfine, se audiră pașĭ. Abia avu Jutta
„timp sĕ se scóle în picióre, sĕ sărute mâna
„aspruluĭ duhovnic și sĕ se depărteze pe
„când Almann intra.

„Abatele părăsi îndată castelul. Almann
„se duse la pădure. Jutta nu se maĭ arĕtă
„și trămise sĕ spună că nu i-e așa bine, ĭér
„Enric plecă pretextând că are trébă la
„Neuerburg și că se va reîntórce peste
„câte-va ḑile.

„Enric auḑise ultimele cuvinte ale Aba-
„teluĭ și voia sĕ le aștepte efectul înainte
„de a arĕta din noŭ. El spera că chinurile
„Jutteĭ o vor face sĕ vină la dênsul, căcĭ
„la nimenĭ altul ea nu avea sĕ'șĭ spună du-
„rerea de cât luĭ.

„Scia de maĭ 'nainte că fără el Jutta nu
„maĭ póte trăi, tot atât cât și el fără ea.

„O vĕḑuse îngenuchiând sub mâna de fer „a abateluĭ, ca şi cum ar fi fost sdrobită.

„Cât ar fi voit Enric s'o mângâie, s'o „încuragieze şi sĕ'ĭ spună cu cuvinte de foc „că iubirea e un drept sfânt, că nu e un „pĕcat!

„Jutta, în camera eĭ, căḑuse la pământ şi „chiema pe Dumneḑeŭ într'ajutor. Nu! nu, „nu putea sĕ maĭ sufere! Cum? ea mândra, „libera, cinstita fecióră sĕ fiă uă femeiă per„dută! Maĭ bine mórtea, de uă mie de orĭ „mórtea!

„Credea că va muri chiar în nóptea aceia, „atât de grozavă 'ĭ era durerea!

„La revĕrsatul zorilor, Almann plecă.

„Jutta ḑise sĕ'ĭ pună şéua pe cal, nu „voi s'o însoţéscă nimenĭ şi plecă coborînd „în fuga mare şi nesciind singură încotro „se duce.

„Era uă céţă désă. Se vedea p'icĭ pe „colea câte uă umbră; pomiĭ păreaŭ ca nisce „spectre cari întindeaŭ descărnatele lor braţe „spre Jutta, ca şi cum ar fi voit s'o apuce „de plete.

„ — Pătată, necinstită! eraŭ cuvintele cari

„îĭ vîjiaŭ la urechiă şi rĕsunaŭ în tropotul „caluluĭ.

„Mergea 'nainte îndreptându-se spre rîŭ, „mereŭ spre rîŭ, dar nesciind de ce.

„Ajunse pe malul Wieduluĭ ale căruĭ ape „eraŭ atât de micĭ încât aĭ fi putut sĕ le „trecĭ cu piciorul.

„De ce lucrul acesta îĭ păru ca uă desi-„lusiune?

„Trecu rîul şi recunoscu satul de la Noth-„hausen şi stejariĭ, şi bradiĭ sub umbra că-„rora primăvéra trecută fusese atât de fe-„ricită.

„Jutta plângea cu lacrimĭ cât pumnul „şi dându-se jos de pe cal se trânti pe frun-„dele galbene umede de céţă, cari acoperiaŭ „pămêntul şi păreaŭ că murmură:

„— Necinstită! necinstită!

„Jutta scóse pumnalul de la brîŭ, desfăcu „puţin cămaşa deasupra peptaruluĭ şi'şĭ în-„fipse adânc oţelul în pept.

„Credea că va muri îndată!

„Nu, ci trebui sĕ se uite cum sângele îĭ „curge cu încetul, cum roşesce limba pum-„naluluĭ şi cum, pe d'asupra hainelor, pică „pe frundele risipite în giuru-ĭ.

„— Ah! sĕ nu mor! nu! sĕ nu mor! „maĭ că'ĭ venea a striga. Mĕ voĭu tămădui „de iubire, voiŭ uita-o! Sunt soţia credin„ciósă a luĭ Almann! O! nu, nu l'am înşelat! „Tată, tată, sĕrmanul meŭ tată! Şi Gotthold, „Gotthold! vor muri de durere! mĕ vor dis„preţui! Şi nu, nu sunt vinovată; voiam sĕ „lupt! Bĕtrânul preot a fost pré aspru! Am „maĭ multă voinţă de cât s'ar crede! Ah! „numaĭ de n'aş muri! Cum puteam eŭ trăi „fără mândriă şi'n castitate! Viaţa mea tre„buia sĕ fiă fără pétă! Curgĭ, vérsă-te, sânge „care te aprinseşĭ la nebuniă.....

„Cu uă putere peste firea omuluĭ, Jutta „smulse pumnalul din rană... Peste câte-va „minute totul se sfârşi.

„Almann şi Friedwart se reintorseseră „obosiţĭ. Nimenĭ însă nu le eşi înainte sĕ le „spună: bine aţĭ venit. Aflară că Jutta a „plecat singură călare şi se îngrijră fórte. „Ḑiseră sĕ le pună şelele pe caĭ şi fără sĕ „mănânce nimic plecară căutând încet dru„mul prin céţă. Creḑură în dese rândurĭ că „l'aŭ perdut, dar iér 'l găseaŭ. Când ince„puse sĕ se întunece ajunseră la Wied.

„In miḑlocul rîuluĭ sta calul Juttei şi bea

„apă. Peste rîŭ zăriră ca un corp omenesc „şi răpeḑiră într'acolo.

„Mândra femeiă, nemişcată şi rece, cu „ochiĭ albastri, bine deschişĭ, ca şi cum ar „fi trăit, sta trântită la pămênt.

„Almann era ca nebun de durere. Credea „că Jutta fusese asasinată, căcĭ calul bătênd „pămêntul cu picióreIe îngropase pumnalul „printre frunḑe.

„Enric nu se maĭ vĕḑu. Se auḑi că a „plecat. Plecase în Stiria care era a doua „luĭ patriă, şi de acolo in Thuringia la curtea „căreia era bine vĕḑut. Nimenĭ nu putu afla „pentru ce Enric de Steyer fu în tótă viéţa „luĭ un om atât de trist.

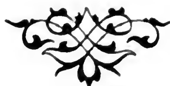
In timpul povestiriĭ sale, sângerul se întunecase din ce în ce maĭ mult.

„— Şi de aceia, sfârşi sângerul, şi de „aceia în locul acesta nu póte cresce de cât „un sânger. Tatăl povestesce nepoţilor şi le „arată de ce sunt aşa roşiĭ : sânge nevinovat „a curs aci. Istoria o fi fost aşa orĭ altmin- „trelĭ, cine ar puté să sciă. Uă frunḑă a „şoptit-o alteia ca uă adâncă taină pe care

„cei-l-alţĭ pomĭ nu trebue s'o sciă şi sĕ cu-
„nóscă cum uă femeiă cu suflet mare a voit
„maĭ bine sĕ móră de cât sĕ pórte în inima-ĭ
„uă gândire necurată, şi sĕ nu fiă înaintea
„consciinţeĭ sele tot atât de neîntinată ca şi
„sórele. 'Mĭ-e milă de ómenĭ, nu pot sĕ 'ĭ
„urăsc, de şi eĭ ni sunt duşmanĭ de mórte...
„Iĭ plâng!....

Astfel vorbi Sângerul de la Nothhausen, iér eŭ plecaĭ de acolo cu capul plin de gândurĭ, şi lumea se mira de tăcerea mea.

Eŭ însĕ nu maĭ vedeam frumósa ḑi de Maiŭ, ci negura din Octobre, frunḑele căḑute, şi calul singur în miḑlocul rîuluĭ păzind pe tênĕra luĭ stăpână.

XI.

NĂLUCA

NĂLUCA

In anul nu sciŭ cât de la nascerea Domnuluĭ, castelul Kommbach era pus pe petrecere, vênătorĭ şi alte plăcerĭ, de óre-ce Domnul landgraf de Thuringia conăcise într'ênsul.

Landgraful de Thuringia era un om vesel; el nu ţinea la cârmuire, nicĭ nu se ostenea cu darea dreptăţeĭ, ci têněr şi vesel, voia maĭ bine sě trécă rîurile în not, sě omóre cu ţepoiul pe cel maĭ mare dintre mistreţĭ, şi sě înveţe pe fete multe şi mărunte, adică, cum s'ar ḑice, sě le abată de la cuminţia şi datoriele lor.

Şi tocmaĭ drept acésta, castelanul din

Kommbach se află în mare grijă şi în mare jale, pentru că avea şi el uă fetişcană fórte presentabilă, cu nisce ochĭ albastri ca marea şi sglobiĭ ca văpaiţa, cu pěrul des ca inul şi cu uă taliă subţire şi mlădiósă ca trestia.

Fata avea în firea eĭ atâta vioiciune şi atâta plăcere, în cât ar fi putut sě 'mprumute la uă lume întrégă, fără ca ea sě sufere vr'odată de lipsă. Ea avea un nume fórte năsdrăvan şi necreştin, din care pricină tatăl sěŭ primise adesea orĭ sfaturĭ seriósе din partea pré cuvioşilor popĭ din vecinătate.

Nu e vorba, nicĭ el nu era tocmaĭ bisericos şi evlavios creştin, şi de aceia castelul luĭ nu putea fi curăţit de tot felul de fermece, de „ucigă'l tóca" şi de alte „Dómne feresce".

Ceia ce îmărmuria pe toţĭ era faptul că stăpânul casteluluĭ nu se îngrijea de loc de tóte sgomotele nocturne, de sdrăngănitul lanţurilor, iluminarea salónelor de primire şi a paraclisuluĭ din castel, ba âncă ḑicea mereŭ că într'un castel cum se cade trebue sě fiă totdeauna uă nălucă şi alte drăciĭ

de nópte, că el nu ţine sĕ priméscă óspeţĭ, şi că el şi cu fiă-sa nu se simţiaŭ de loc supăraţĭ şi turburaţĭ de a castelului nălucă; lumea se'şĭ caute de trébă, fie-care om se'şĭ îngrijéscă de strigoiĭ sĕĭ.

Intr'adevĕr, castelanul nicĭ nu se formalisa măcar că uniĭ se temeaŭ de castelul de Kommbach ca de cine scie ce, şi făceaŭ ocóle nesfărşite numaĭ sĕ nu dea peste spaimele de acolo.

Mica Meta, pentru că nu avea alţĭ óspeţĭ, se împrietenise frăţesce cu fantasmele şi nu se maĭ temea de loc de ele. Ea de mică se jucase cu *Omul* şi vĕḑuse că era un bărbat fórte cum se cade, fórte blând şi binevoitor, care nicĭ uă dată nu o certa, nicĭ nu o pedepsia, ba încă o înveselia şi maĭ mult de cât cum era ea din fire.

Rĕposata muma Meteĭ voise adesea se védă şi ea pe *Omul*, pe care fetiţa 'l iubea atât de mult. Dér eĭ, *Omul* nu voi nicĭ uă dată sĕ i se aréte, pentru că ea era din alt ném şi fórte fricósă din fire.

Aşa, bunióră, ea nu se ducea nicĭ uă dată sĕ se culce inainte d'a nu fi bătut mieḑul nopţeĭ, căcĭ atuncĭ porţele castelului

se deschideaŭ şi se închideaŭ, şi chiar décă nimic nu se maĭ petrecea în castel, ea tot nu putea sĕ adórmă pênĕ când n'audea clanţa cădênd. Totdéuna, ea sta singură cu psaltiria şi cu céslovul, ceĭ maĭ nemincinoşĭ aĭ eĭ mângâietorĭ şi apărătorĭ în contra chinurilor şi a spaimelor.

Când iĭ trecea de frică, închidea cartea, stingea lumînarea şi se suia în pat. Ea se rugase fórte adese orĭ cu mare evlavia pentru sufletele cele nenorocite ale rĕposaţilor carĭ rătăciaŭ fără odihnă prin castel, şi învĕţase şi pe mica Meta sĕ se róge luĭ Dumnedeŭ pentru *Omul* şi pentru toţĭ semeniĭ luĭ, carĭ se chinuiaŭ pe pământ în loc de a cânta în cer, împreună cu ângeriĭ laudele Domnuluĭ.

— Dar, mamă, disese mica Meta, eŭ nu vreaŭ sĕ mĕ rog pré cu foc, căcĭ cine scie, fuge *Omul*, şi atuncĭ cine sĕ'mĭ aprindă mie luminĭ în salon şi în paraclis... Şi e atât de frumos!

— O copilă, poţĭ sĕ te rogĭ timp îndelung, pênĕ când sĕ poţĭ a te fi rugat destul pentru aceia carĭ vor maĭ sta aci sute de anĭ!

Ér copila se ruga aşa: Te rog, Dómne

Dumnedeule, chiamă pe *Omul* în cer şi pe tóte cele-l-alte nenorocite suflete, dér nu'ĭ chema de tot ca sĕ nu mĕ întristez eŭ şi sĕ rĕmân singură.

Aşa rĕmase obiceiul chiar şi când mica Meta devenise uă fetişcană după ce mâinele subţiratice ale mameĭ, care împreunase pe ale eĭ la rugăciune, se odihneaŭ sub pămênt.

Castelanul era mult maĭ mulţumit ca fata luĭ sĕ se împrietinéscă cu fantasmele, de carĭ, nu e vorbă, el tot n'ar fi putut-o scăpa, decât sĕ aibă prietenĭ în carne şi'n óse, carĭ sunt fórte puţinĭ discreţĭ şi respectuoşĭ cu fetele frumóse şi fără mumă.

De aceia, el era totdéuna vesel vĕdênd că Kommbach se bucură de uă faimă din ce în ce maĭ rea, aşa că toţĭ óspeţi se depărtaŭ de dênsul cu spaimă. Când i se presinta ocasiunea, castelanul nu uita a pune sĕ i se spună şi luĭ şi altora tóte grozăviele casteluluĭ; tótă lumea scia istoria casteluluĭ; el ênsă tăcea totdéuna. Nu e vorbă, bĕtrânul rîdea pe ascunse când iĭ audia că încep a spune şi poveştĭ despre vedeniile de la castel, şi a se sili sĕ ghicéscă ce-o fi însemnând lucrurile acestea; dar pentru că

el avea uă barbă mare şi stufósă, surîsul luĭ misterios nu se vedea sburând pe colţurile buzelor.

In fapt el nicĭ nu vĕḑuse, nicĭ nu auḑise nimic, de óre-ce ḑiua sta la vênătóre şi, mult maĭ 'nainte de mieḑul nopţeĭ, l'apuca un somn atât de greŭ, şi sforăia cu atâta putere, în cât vedeniele şi fantasmele fugeaŭ din odaia luĭ creḑênd că aud trâmbiţa judecăţeĭ de apoĭ.

— Ne vin musafirĭ de soiŭ, cinstite tată, ḑisese Meta într'uă diminéţă, când aducea dejunul tatăluĭ sĕŭ.

— Aşa? şi adică ce musafirĭ, Meta? spune ḑĕŭ! că'mĭ vine dambla.

Ochiĭ ceĭ şireţĭ aĭ Meteĭ, carĭ aveaŭ nesce luminĭ de se făceaŭ când micĭ când marĭ, în cât semĕnaŭ ca douĕ farurĭ de turn, străluciră şi maĭ mult şi se uitară pieḑiş la bĕtrân.

Pĕrul eĭ ca mătasea, învoltat cu artă, întocmaĭ ca fulgiĭ ceĭ marĭ de zăpédă, cădea ca un vĕl străveḑiŭ deasupra frunţeĭ albe ca laptele pênĕ lângă sprâncenele, negre şi trase ca cu condeiul şi mereŭ neastêmpĕrate. Corsetul eĭ era atât de strîns în cât aĭ fi ḑis că'ĭ curméză trupul în douĕ; din

rochia eĭ invóltă sĕ arĕtaŭ douĕ picioruşe, pe carĭ 'aĭ fi voit sĕ le descalţĭ şi sĕ le săruţĭ. Prin mănecele de dantele ale rochieĭ se vedeaŭ nesce braţe albe ca zăpada şi nesce mâinĭ subţirĭ şi minunate, pe faţa cărora eraŭ tot atâtea gingaşe gropiţe câte eraŭ pe obraz şi la barbă. Eh! şi cum îĭ străluceaŭ gâtul şi grumaziĭ sub rĕţéua de dantelă, ca roşéţa auroreĭ pe zăpada de curând căḑută.

Decĭ, nu era mare minune ca pe buzele castelanuluĭ, la acéstă veste de musafirĭ, sĕ nu fi apărut uă puternică înjurătură şi sĕ nu fi isbucnit îndată:

— Şi de unde sciĭ tu? De când ţi se spune ţie maĭ bine de cât mie?

— Totdéuna a fost aşa, cinstite tată. Domnia ta sciĭ fórte bine că *Omul* îmĭ vestesce mie totul de maĭ nainte, şi de aceia salele şi paraclisul casteluluĭ aŭ strălucit tótă nóptea de luminĭ, ca de mare ospĕţ şi serbătóre. Mi-ardea inima sĕ mĕ duc şi eŭ, căcĭ nóptea nu am fost nicĭ-o-dată, dar mi-a fost frică...

— De fantasme?

— O! nu, de ele nu; ele nu'mĭ fac ni-

mic; dar de cinstitul tată şi de pedépsa luĭ; căcĭ Domnia sa se mâniă grozav şi are uă mână ca de fer... Mie nu'mĭ place a fi pedepsită..

— Dér îţĭ place a fi neascultătóre?

— E! dar şi cinstitul meŭ tată pré cere multe!

— Şciĭ de ce? pentru că el scie fórte bine că are o fétă cu mintea svăpăiată, gata a face tóte năsdrăvăniele, şi care ar trebui, dacă n'are frică de dracĭ şi de strigoĭ, sĕ se témă de biciul părintesc, de şi aḑĭ e fată mare, cu ghete cu tocurĭ roşie şi cu corset de cele strîmte.

Meta, la aceste cuvinte, simţi că se face când roşiă când galbenă. Biciul părintesc fusese des întrebuinţat, şi de puţină vreme sta pus într'un colţ, aşa că féta se temea ca nu cum-va sĕ ésă singur la ivélă, întocmaĭ ca uă fantasmă.

De aceĭa, ea găsi cu cale sĕ schimbe vorba în ceva maĭ bine, dér se pré grăbi, după cum se întêmplă în asemenea ocasiunĭ, şi dete tocmaĭ pe drumul cel rĕŭ.

— Şi adică cine sĕ fiă musafiriĭ carĭ ne vin? ḑise ea.

— Pe trăsnetele cerului! isbucni tatăl dănd cu pumnul în masă şi făcênd sĕ sară în sus cupe şi pahare, — eŭ nu vreaŭ musafirĭ! Ér tu, şterge-o d'aci cu ieresurile téle; nu-mĭ pésă mie d'astea, nicĭ nu vreaŭ sĕ le aflu.

De rândul acesta, féta se speriă într'atâta în cât rĕmase, uitându-se la tată-sĕŭ, cu buzele deschise.

Ea nu audise pe nimenĭ pênĕ acum îndoindu-se de esistenţa vedenielor, cum nu ne îndoim nicĭ de Dumnedeŭ nicĭ de Sfânta Scriptură. Ea totdéuna se rugase pentru aceste nefericite suflete; mamă-sa credușe în fiinţa lor, şi-acum tatăl sĕŭ le nega ca un păgân şi ca un nelegiuit schismatic. Şi totuşĭ, tatăl sĕŭ credea în vrăjitóre şi dicea că bine le fac când le chinuesc şi le ard. Meta audise acestea chiar din gura tatăluĭ sĕŭ. Şi sĕ nu crédă în fantasmele acelea! numaĭ de nu l'ar pedepsi pe tata acele duhurĭ, dicea féta.

— Eşĭ afară, ţi-am spus!

Meta asculta nu atâta frică în cât maĭ că era sĕ cadă pe pielea de urs, în care se prinseseră înaltele tocurĭ ale ghetelor sale. Se pitulă în camera eĭ şi aşteptă sĕ védă

de nu va veni *Omul*, sĕ-ĭ aducă ceva mângâierĭ, sĕ o console cu speranţa că musafiriĭ vor veni şi sĕ o facă sĕ uite de necredinţa şi de nelegiuirea tatăluĭ.

Dér *Omul* nu veni; de sigur el trebue sĕ se fi supărat de vorbele rele ale tatăluĭ.

In locul luĭ se audiră resunând sus, despre munte, cornul de poştă şi pléscătul bicelor. Meta simţi inima că i se bate sub strînsu-ĭ corset, de óre-ce acum înăuntru nu era loc mare pentru puternice bătăĭ.

Era uă stafetă care vestea visita Landgrafuluĭ pentru diua viitóre.

Meta crăpase puţin uşa ca să audă ce se petrecea; paşĭ ênsĕ se audiră suind scările, şi féta închise iute uşa şi şedu pe un scaun, liniscită ca statua Inocenţeĭ.

Tatăl sĕŭ o chiămă jos. Ea veni în camera luĭ întocmaĭ ca uă codobatură, ducêndu-şĭ rochia ridicată pe din dĕrĕt întocmaĭ ca uă códă; era nostim cum tatăl căuta sĕ'şĭ ţină mănia, ér féta veselia, şi cum se sileaŭ sĕ se ascundă unul de altul, pe când pe chipul amêndorora sta scris cu litere de foc cele ce doriaŭ.

El îĭ dete maĭ multe ordine, fără sĕ se

uite la ea, ci pironindu-şĭ privirea la zăvorul ferestreĭ ca şi cum i-ar fi vorbit aşa din întêmplare, dér întrebând-o la fiă-care frasă de a priceput şi s'a pĕtruns de cele ce'ĭ spune.

Ea rĕspundea la fiă-care întrebare *da*, şi'şĭ apĕsa mânele una într'alta ca şi cum ar fi fost turburată şi speriată, ca şi cum ar fi dorit sĕ se ascundă in buzunarul cel mare al tatăluĭ sĕŭ, de cât sĕ védă un om străin.

Dér în timpul acesta, gropiţele de pe obraz şi bărbiă săltaŭ şi sĕ aduceaŭ ca şi cum ḑeul Amor se silise cu multă rîvnă se desĕvêrşéscă uă minunată operă de artă. Şi se ḑice că atuncĭ când ḑeul Amor se pune cu rîvnă pe muncă sĕ facă în carne şi'n sânge un lucru, apoĭ el e cel maĭ mare artist şi face numaĭ Venere.

Incepênd alergăturile in sus şi 'n jos pentru pregătirĭ, mica Metă suia şi scobora scările, sărind, cântând şi întrebând despre tóte ca uă destoinică şi pricepută stăpână de casă.

Cât putu, Meta nu se apropiă de tată-sĕŭ şi de mânia luĭ de loc. Căcĭ ea avea un deosebit respect pentru asprimea şi certele luĭ

carĭ cădeaŭ tocmaĭ ca nisce găleţĭ cu apă rece pe veselia eĭ, şi ca uă piétră care rupea frumósele florĭ îmbobocite şi înflorite în inima eĭ.

In ajunul venireĭ, Meta nu putea măcar se'nchidă ochiĭ; auḑia într'una cornul poşteĭ şi pléscătul bicelor uneĭ cete sĕlbatice; îşĭ ḑicea că fantasmele iér fac larmă mare.

Meta credea ast-fel pentru că ea nu putea sĕ deosebéscă şi sĕ despartă pe strigoiul din capul eĭ de strigoiul din castel.

In fine, sosi adevĕratul landgraf, cu uă mulţime de nobilĭ şi curtesanĭ. El fu atât de mişcat şi de pĕtruns de frumuseţa amabilă a Meteĭ în cât se opri şi se încurcă şi nu maĭ putu rosti uă bóbă din cuvêntarea preparată de maĭ 'nainte. Meta ar fi isbucnit în hohote de rîs, décă tótă acea boierime nu i-ar fi tăiat pofta rîsuluĭ, şi décă nu s'ar fi uitat pe furiş la tată-sĕŭ sĕ-l véḑă din ochĭ ce ḑice.

Tatăl sperase ca óspetele sĕŭ nu va întârḑia aşa de mult, de óre-ce adusese cu el atâta lume. Maĭ credea castelanul că'l va grăbi sĕ plece vorbindu'i şi de vedeniele şi de strigoiĭ casteluluĭ.

Dér la mésă, bĕtrânul o sfecli când audi pe tênĕrul Landgraf că'ncepe sĕ vorbéscă vesel despre vedeniele casteluluĭ de la Kommbach, că se laudă cu vitejia luĭ şi că spune că a făcut uă prinsóre: sĕ se iea la trântă cu strigoiĭ şi sĕ'ĭ gonéscă din castel.

— Cum sĕ'ĭ goniţĭ, dise Meta cu multă grijă, Domnia ta nu escĭ supĕrat pe duhurile curate!...

Uă privire gróznică a cinstituluĭ tată făcu sĕ leşine cuvêntul pe buzele ca mărgénul ale feteĭ, maĭ nainte ca Domnul Landgraf sĕ bage de sémă. De aceia, el iérăşĭ se turbură; ba dĕŭ! că décă n'ar fi fost Domnul Landgraf, de sigur s'ar fi dis de toţĭ: da prost maĭ e!

Meta nu se putu opri şi rîse cu hohote, ceia ce încurcă şi maĭ mult pe musafirul lor care credu că fata rîde de vitejia luĭ cu gonirea fantasmelor; se roşi ca focul şi trebui sĕ bea mult şi'ndată.

— Tatăl meŭ nu crede în asemenea lucrurĭ, murmură Meta vĕdênd încurcătura şi nesciinţa Landgrafuluĭ.

— Dér, dumnéta, frumósă domnişóră, credĭ în fantasme?

— O! eŭ mĕ joc cu ele âncă din copilăriă.

După acest rĕspuns, Meta se aştepta ca Landgraful sĕ se mire şi sĕ se crucéscă; care nu'ĭ fu ênsĕ mirarea când îlŭ vĕḍu că se uită la dênsa cu uă privire de dispreţ şi de necredinţă. Pentru că el se lăuda, Landgraful îşĭ dede cu părerea că şi Meta făcea tot aşa, şi de aceia spusele eĭ perdură din impresiunea şi din efectul lor. El nu putea sĕ'şĭ inchipuéscă că féta spune adevĕrul; luĭ i-era frică sdravăn, de şi se da drept un eroŭ care caută pênĕ şi cu lumînarea primejdiele şi aventurele.

In primele ḑile, plăcerile vênătóreĭ fură atât de marĭ, în cât tóte cele-l-alte lucrurĭ fură uitate; se sculaŭ de diminéţă, alergaŭ tótă ḑiua colo şi colo, séra jucaŭ d'a baba órba şi la loton; dănţuiaŭ şi petreceaŭ într'una, aşa încât când era sĕ se culce, cădeaŭ de somn, ér slugile d'abia puteaŭ să le tragă ghetele, sĕ le scótă gătelele, sĕ'ĭ pună în pat şi sĕ'ĭ învĕléscă; altmintrelĭ, ar fi dormit îmbrăcaţĭ.

Ş'apoĭ, inima luĭ fusese rănită de ḑeul amor; nu se maĭ gândea de cât la Meta,

la mânele, la picioruşele, la gulerul creţ de la gât, la pĕrul Meteĭ; el nu maĭ socotea alt de cât décă iĭ şéde feteĭ maĭ bine în haine pembé, verḑĭ, albastre orĭ albe; décă o prinde cu gâtul gol orĭ cu el legat cu uă panglică de catifea, şi décă pĕrul eĭ pudrat, buzele eĭ roşiĭ din fire, sprîncenile, trase de la sine cu condeiul, maĭ aveaŭ trebuinţă de vr'uă artă pentru a'ĭ pune frumuseţa şi maĭ la ivĭélă.

Dér ochiĭ Meteĭ care eraŭ ca douĕ luminĭ, — douĕ! — şi păreaŭ ca un fel de lentile carĭ aprind focurĭ acolo unde se pironesc!

Toţĭ bărbaţiĭ eraŭ fermecaţĭ şi prinşĭ în laţ, uniĭ maĭ mult, ér alţiĭ maĭ puţin; aceştia din urmă pentru că găsiaŭ cu nesce simpatice fete din casă tot felul de distracţiunĭ.

Landgraful ênsĕ nu avea de cât uă singură distracţiune, aceia ênsĕ enormă, şi anume aceia de a'şĭ ţinti ochiĭ pe Meta şi de a nu'ĭ ridica dupĕ dênsa chiar décă cine-va iĭ vorbea ceva.

Castelanul nu scia ce sĕ maĭ facă de desperare, şi spusese feteĭ miĭ şi sute de rele despre Landgraf numaĭ ca s'o păzéscă;

dér aşĭ! efectul fu tocmaĭ din contra, din causa nedestoĭniciei luĭ în afacerĭ de iubire. Meta era fórte curiósă şi doria foc sĕ afle décă óspetele lor era ceva estraordinar de primejdios, orĭ era om ca toţĭ órmeniĭ. Cât despre tată-sĕŭ, Meta nu maĭ cam credea într'ênsul de când el îşĭ rîsese de fantasme şi spusese că sunt mofturĭ.

Drept acésta, Meta se'nvêrtea împrejurul Landgrafuluĭ în tocmaĭ ca fluturul împrejurul lumînăreĭ. Voia se'şĭ mulţuméscă curiositatea, lucru fórte firesc, căcĭ Landgraful era delicat şi politicos, devotat şi maĭ cu sémă era primul tênĕr pe care Meta 'l vedea aşa maĭ de aprópe. De aceia, voi sĕ'l pună la probă pentru a'ĭ mĕsura curagiul; îĭ vorbi decĭ de fantasme.

— In fiă-care nópte sălile sunt luminate, ḑise într'un rând; lucrul nu se va maĭ întêmpla anĭ d'a rândul, şi domniele vóstre dormiţĭ!

— Bine, décă e aşa, la nópte nu ne vom culca şi vom merge acolo; dér nu merg de cât cu Dumnéta, care parĭ a cunósce locul atât de bine şi-a fi atât de intimă cu cea-l-altă lume.

— Da, ba încă eŭ voiam de mult sĕ mĕ sui sus, tata ênsă m'a oprit.

— O! luĭ sĕ nu'ĭ spunem nimic.

— Nicĭ după ce vom merge? ḑise codobatura de faţă cam bănuitóre, de óre-ce iĭ era cam témă ca tênĕrul senior sĕ nu spună a doua ḑi lăudându-se, şi sĕ nu'ĭ pricinuéscă eĭ vr'o pedépsă din cele sdravene.

— Mĕ jur că nu voiŭ spune. Dér viĭ şi Dumnéta?

— Viŭ.

Séra, Meta şeḑu pênĕ târḑiŭ la feréstra eĭ, şi se uită mereŭ spre partea cea-l-altă a castelului. Când césornicul turnuluĭ, bătu douĕ-spre-ḑece, de o dată sălile se iluminară într'acolo.

Meta eşi afară, scoborî scările în vêrful picióreler, se sperià când iĭ păru că zăresce lumină pe sub uşile de la odaia tatăluĭ sĕŭ, şi când nu'ĭ auḑi sforăiturile. La capul scăreĭ aude ênsĕ pe cine-va că'ĭ şoptesce numele, şi că'ĭ iea mâna în mânele luĭ recĭ şi tremurătóre.

— Décă ţi-e frică, ḑise ea încet, mĕ duc singură!

— O! ce staĭ de vorbescĭ! Eŭ am un

curagiŭ cum nu sĕ maĭ póte! aşa, bunióră, am curagiul sĕ te îmbrăţişez şi sĕ te sĕrut!

Şi vorbind ast-fel o şi sărută.

— Nu escĭ nobil, domnule cavaler, ḑise Meta gâfâind; sciĭ bine că nu pot sĕ strig nicĭ sĕ mĕ resbun, dar te voiŭ spune *Omuluĭ* care mi-e prieten şi care mĕ va rĕsbuna, séŭ fug singură la fantasme şi te las singur.

— Décă poţĭ şi décă nu ţi-e frică.

— Nu mi-e frică de fantasme, dér de impertinenţĭ da.

Ast-fel vorbind ajunseră la uşa săleĭ pe care Meta o deschise cu cheia şi care scărţii deschiḑêndu-se.

Intrară.

Un fel de fîşiitură de haine de mătase, un ce minunat se auḑi împrejurul lor. Se aflaŭ într'uă sală care ardea în luminĭ, şi în miḑlocul unuĭ mare numĕr de haine de serbătóre, fără corpurĭ în ele. In tótă sala, hainele începură sĕ facă la reverenţĭ şi la complimente. Uă tunică de cavaler, de mătasă închisă, se vedea cum tremură salutând uă haină de damasc. Unele haine îşĭ întorceaŭ spatele şi plecaŭ târîndu-şĭ códele. Ş'apoĭ iér îşĭ făceaŭ reverenţĭ cu multă gravitate.

Se maĭ vedea şi uă tunică plină de distincţiune, împodobită cu stele şi cu cordóne; înaintea eĭ făceaŭ complimente, reverenţe şi mĕtănii fără sfârşit. Ea mergea încet pe la fiă-care, şi tóte hainele iĭ făceaŭ loc, şi, făcênd cerc împrejurul eĭ, aşteptaŭ sĕ se apropiă şi sĕ se oprésca şi înaintea lor. Tunica se opria maĭ mult 'naintea rochielor de mătase, la care se observa un fel de mişcare în dantele, ca şi cum respira ceva sub ele. Cele maĭ frumóse sciură sĕ se îndrepteze astfel în cât trecură înaintea celor maĭ puţin frumóse, în rândul ântâiŭ, ca sĕ fiă în apropiere de tunica cu marele cordon.

De uă dată, ultima uşă se deschise: sgomot şi fîşieturĭ se audiră în tótă sala, tóte hainele se îndreptară într'acolo de unde veniaŭ uă rochiă de mirésă albă ca zăpada şi uă bogată tunică de cavaler; rochia de mirésă părea că vine cu d'a-sila, ca şi cum ar fi fost adusă şi tîrîtă.

Tunica cu cordóne se apropiă fudulă de rochia de mirésă, care se înclină adânc înaintea eĭ; apoĭ veniră tóte rochiele albastre, roşie şi verde, şi îmbrăţişară pe cea albă; lucrul părea atât de oribil în cât mica

Meta se apucă de braţul Landgrafuluĭ şi nu'l maĭ părăsi.

Pe urmă, se apropiă uă haină de cavaler de nuntă lângă rochia de mirésă şi i se înclină pênĕ la pămênt; dér rochia de mirésă se trase îndĕrĕt, ca şi cum haina de cavaler ar fi fost satana, de şi părea a fi fórte frumos, muiat în argint şi 'n aur, cu panglicĭ şi cu frunze de briliante. Dér tunica de cavaler, cu care rochia de mirésă venise în sală, sili pe acésta sĕ priméscă braţul haineĭ de cavaler, ér ea merse cu tunica cea cu crucĭ şi cordóne.

Dupĕ ele veniaŭ tóte cele-l-alte haine, douĕ câte douĕ, făcênd la complimente şi la reverenţe.

Ce fîşiiturĭ!

Veniaŭ haine de prin tóte odăile laterale, unele după altele, gróse şi subţirĭ, împodobite cu giuvaerurĭ, cusute cu broderiĭ, şi întrecêndu-se care maĭ de care sĕ trécă înainte.

Giuvaerurile treceaŭ inaintea fistónelor şi se supăraŭ când uă festónă le eşia 'nainte. Hainele de cavaler se înclinaŭ înaintea rochielor celor largĭ şi se răpeḑĭaŭ spre cele

subţirĭ şi delicate, dér când ale largĭ eraŭ maĭ bogate, apoĭ lăsaŭ pe cele subţirĭ şi veneaŭ la cele largĭ.

Meta simţea ca are sĕ-ĭ vină un rîs cu hohote, când de uă dată uşa din spatele lor se deschise, şi uă haină de cavaler négră şi strimtă intră înăuntru, se înfurişă pe lângă Meta şi luă rînd printre ceĭ-l-alţĭ.

Landgraful şi Meta, strînşĭ unul de altul, îĭ urmară jos în capelă, pe treptele scărilor acoperită cu catifea.

Acolo se aflaŭ înaintea altaruluĭ uă haină de preot cu marĭ podóbe pe ea, care întinse mânecile asupra haineĭ de mirésă îngenuchiată.

Urmă apoĭ pe tăcute tótă slujba cununieĭ, făcută tot de haine de preoţĭ şi de diaconĭ.

In momentul în care vestmîntul de preot împreuna mânecele hainelor logodite, mâneca rochieĭ de mirésă se smulse cu putere şi'ntréga rochiă căḑu la pămênt. Atuncĭ sări dintr'un colţ întunecos, haina négră de cavaler sub mânecele căreia strălucea ceva ca de oţel. Ea isbi tunica cea albă care căḑu lângă rochia de mirésă, cu mânerul pumnaluluĭ eşit afară din piept.

De uă dată se ridică în capelă un amestec de sgomote, strigăte, vaete, ţipete şi urlete!

Haina négră de cavaler se întórse şi veni drept spre Meta, se opri înainte-ĭ şi de uă dată primind chip omenesc se uită la dênsa cu întristare.

— *Omul*! ḑise Meta şi căḑu plângênd în brăţele Landgrafuluĭ.

Césornicul turnuluĭ bătu unul după miezul nopţiĭ; capela fu de o dată cufundată într'un întunerec adânc. Meta plângea mereŭ la pieptul Landgrafuluĭ care o ţinea în braţele luĭ.

Atuncĭ, se arĕtă uă mică lumină de felinar sus pe trepte, şi puţin după aceia se înfăţişă castelanul în persónă. El ridică felinarul în sus în cât lumină bine feţele celor douĭ tinerĭ şi nu ḑise nimic.

— Pe numele luĭ Dumneḑeŭ, strigă Meta căḑênd în genunchĭ, pe numele luĭ Dumnezeŭ, îţĭ jur, pré cinstite tată, că n'am sĕ maĭ fac altă dată; nu de loc! A fost acum pentru prima dată; dér acum, îţĭ jur că n'am sĕ maĭ fiŭ curiósă. Dér acum, iértĕ-mĕ, cinstite tată; d'aci 'nainte te voiŭ asculta în

tótă viéţa. Numaĭ de rândul acesta ţi-am călcat porunca. N'am sĕ maĭ fac.

O lăsă sĕ vorbéscă fără sĕ ḑică un singur cuvînt, şi-apoĭ intorcêndu-se către Landgraf, castelanul vorbi ast-fel :

— Pentru că Onórea Vóstră, Domnule Landgraf, nu aţĭ respectat cinstea caseĭ mele şi aţĭ încelat pe mica mea copilă, sunteţĭ rugat a părăsi o dată cu cântecul cocoşuluĭ castelul meŭ... ér dumnéta, coconiţă, plécă în odaia mea, unde de mâine, când o cânta cocoşul, aĭ sĕ fiĭ biciuită cu vêna de boŭ fără iertare, pênĕ când ţi se vor duce tóte curiosităţile, şi pofta de strigoĭ şi tóte prostiile pentru veciă.

Landgraful plecă genunchiul şi ḑise :

— Pentru că eŭ sunt singurul vinovat, eŭ singur trebue sĕ sufer pedépsa; nu se cuvine ênsĕ sĕ amărescĭ pe încântătórea dumitale fétă, căcĭ ea va fi dulcea mea soţiă; pe o alta nu pot iubi pe pămênt.

— Se potrivesce cu tradiţiunile nobileĭ Domnieĭ-tale viţe, Domnule Landgraf, sĕ o cerĭ de soţiă; ţi-o daŭ, dér înainte tot va gusta din bicĭ.

— O nu, dragul meŭ domn! din césul

în care Meta este soţia mea înaintea luĭ Dumneḑeŭ şi a Domnieĭ-téle, dumnéta nu trebue sĕ maĭ ridicĭ mâna asupra eĭ; ea este a mea, eŭ trebue s'o apĕr şi s'o depărtez de orĭ-ce primejdiă. De curiositate s'a tămăduit; nebună n'a fost ci plină de inimă, pênĕ când a vĕḑut că şi-a pierdut amicul. De aceia, lasă-mĕ sĕ'ĭ fiŭ amicul care nu o va trăda, şi scutesce gingaşul trup al încântătóreĭ mele logodnicĭ.

— Te pricepĭ d'acum, Domnule Landgraf, a mângâia şi a muia inimele; sunt gata a'ĭ da ertare, dér te rog a te gândi acum ca sĕ nu te căescĭ pe urmă că nu am aplicat feteĭ acéstă corecţiune şi acéstă umilire înainte de a intra în căsĕtoriă.

— Las'acésta în grija mea! esclamă Landgraful îmbrăţişând pe Meta, care sta tot îngenuchiată la pămênt, plângênd şi tremurând.

Meta apoĭ se sculă; se închină înaintea părinteluĭ sĕŭ şi'ĭ sărută aspra mână, din a căreĭ putere şi mâniă scăpase numaĭ cât de un fir de pĕr.

Peste vr'o câte-va lunĭ se făcu nunta,

dér nu in capela castelului. Meta nu voi se fiă cununată acolo; cu orĭ-ce preţ nu putură s'o convingă, de şi tatăl eĭ o ameninţa cu carcera. Ea ţinu ca cununia sĕ se facă jos la biserică. Fu uă nuntă împĕrătéscă, dér lumea se mira pentru ce Meta, vesela Meta se făcuse atât de seriósă şi mereŭ se uĭta îndărĕt, ca şi cum s'ar fi temut de cine-va.

Nicĭ prima nópte a nunţeĭ Meta nu voi sĕ o petrécă la castelul de la Kommbach, cum se cuvenea, ci plecă îndată în Thuringia; acolo luminele revenir în ochiĭ eĭ, şi pe mulţĭ înflăcărară şi arseră.

Dér nimenĭ nu bănui acésta, şi ea maĭ puţin ca orĭ-cine.

